ભક્તિ-પ્રવાહ.

(ભગવદ્ભજન અને સુબોધકકાવ્ય સંગ્રહ.)

રચી-સંગ્રહી-છપાવી-પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શ્રીયુત સાધુ સમર્થરામજી મનસુખદાસજી.

મીઠાખળી-(દશક્રોઈ.)

દોહરો.

ભક્તિવડે ભવભય ટળે, ફળે મનોરથ મિત્ત;
માટે ભક્તિ-પ્રવાહમા, સ્નાન કરો શુભ ચિત્ત.

આવૃત્તિ પહેલી.   પ્રત ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૧.   સને ૧૯૧૫.

શ્રી "સત્યનારાયણ" પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં,

પટેલ મોતીલાલ કાળીદાસે છાપ્યો.

સીવીલ હૉસ્પિતાલ સામે, પાનાભાઈની વાડીમાં,

અમદાવાદ.

ન્યોછાવર ૧-૪-૦.

ભક્તિભૂષણની ભવ્યતા.

(પ્રીતિ પાતરની કરનાર—એ રાહ.)

ભક્તિભૂષણ સરસ શૃંગાર, એથી અંગ શોભાવો સાર;
લેખે થાય ઉભય અવતાર, વર્ત્તે જ્યાં ત્યાં જયજયકાર

ભક્તિભૂષણ પ્રાપ્ત થવામા, દ્રવ્યની નહિ દરકાર;
સત્ય યોગથી તે સચવાતા, થાએ બેડો પાર ભ. ૧

જાળવવામાં જોખમ નહિ વળી, ઘસવ્યે પણ ન ઘસાય;
ઓપ ચડ અધિકો દિનપ્રતિદિન, જરી ન ઝાખુ થાય ભ. ૨

છિનવી ન શકે છુપાવી ન શકે, લૂટારા નહિ લૂટે;
લેશ નહિ લપ લાગ ભાગનુ, તાણ્યેથી નહિ તૂટે ભ. ૩

ભાર રૂપ નહિ એ વર ભૂષણ, અતિશય આનંદ આપે;
આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ આદિના, તાપ પાપ કુલ્ કાપે ભ. ૪

જેમ જેમ જુનુ થાએ તેમ તેમ, કિંમત વધે વિશેષ;
અમર કરે ધગ્નાગને એ, આપે સુયશ અશેષ. ભ. ૫

એ ભૂષણના લીધે ભગવત, અહનિશ આધિન રહે છે;
યોગીશ્વરથી અધિકા સુખડા, પળમા પ્રાપ્ત કરે છે. ભ. ૬

એ ભૂષણને પૂર્ણ ભાવથી, પ્રતિ પળ પ્હેરો અંગે,
પૂર્ણચંદ્ર સમ જયોતિ પ્રકાશી, રમો મુક્તિથી રંગે. ભ. ૭

श्रीयुत दैविसंपत्तिवान महाराजजी समर्थरामजी.

समर्थ राम भजे सिवा होय न समर्थ कोय
समर्थ राम सदा भज, हर्गिज समर्थ होय।

ભક્તિના સંબંધમાં શ્રીમદ્ ભાગવતજી શું કહે છે ?

" જે કેવળ નિર્ધન અને દરિદ્રી છતાં જેના હૃદયની અંદર ભગવાન-ની ઉત્તમ ભક્તિ વિદ્યમાન છે તે સ્વર્ગ મૃત્યુ અને પાતાળમાં મોટા ભાગ્યશાળી તથા ધન્યવાદને પાત્ર છે; કારણ કે જેના મનમાં ભક્તિરૂપ ભગવાનના ચરણનું બંધન વિદ્યમાન છે, તેના હૃદયમા તે બંધન વડે બંધાયલા ભગવાન પોતાના લોકને છોડી નિવાસ કરે છે "

" જેના ચિત્તની અંદર પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ હશે તે પુરૂષ, પાપી, કુકર્મી હશે, તોપણ યમરાજના દર્શન ન કરતા તે સ્વચ્છ મૂર્ત્તિ પુરૂષ ભક્તિની કૃપાથી વૈકુંઠ–ધામને પ્રાપ્ત કરશે જેના મનમા ઉત્તમ ભક્તિ છે, તેનો પરાભવ યવો તો શુ પણ તેને ભૂત પિશાચ રાક્ષસ અને દૈત્ય પણ કશુ કરી શકતા નથી । ભગવાન જેવા ભક્તિને વશ છે, તેવા તપ, વેદ, જ્ઞાન અને બીજાં કોઇ કર્મને વશ નથી, એમા પ્રમાણભૂત ગોપિયો છે. જ્યારે હજાર પૂર્વજન્મના પુન્યોનો સસ્કાર એકત્ર થાય છે, ત્યારે ભગવતમાં ભક્તિ થાય છે કળિયુગમા તો ભક્તિજ પ્રધાન છે, ભક્તિથીજ ભગવાન સાક્ષાત્ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે જે ભક્તિનો કે ભક્તજનનો દ્રોહ કરે છે, તે ત્રણ્યે લોકમા હમેશા દુ ખી રહે છે જેમ ભક્તિની નિંદા કરવાથી દુર્વાસા ઋષિ મહા દુ ખી થયા હતા તીર્થ, વ્રત, યોગ, યાગ, જપ, તપ, જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય કથાવાર્ત્તાની કઈ જરૂર નથી, કારણ કે એક સાચી ભક્તિજ મુક્તિ આપ-વામા ધણી (બળવાન) છે માટે કથાવાર્ત્તા, ભજન કીર્તન, આખ્યાન એવા સાભળવા કે જેના સાભળવાથી ભક્તિની પ્રાપ્તિ થાય "

માટેજ કહેવાની જરૂર છે કે—

ભક્તિ ભવજળ તારવા, જાણી સફરિ જહાજ;
સેવો સતત સ્નેહથી, સિદ્ધ થાય સહુ કાજ.

ભક્તિ–સુરતરૂ ભાવથી, જે જન ભજે જરૂર;
તે સર્વે સુખ અનુભવી, પહોચે હરીહજૂર.

ભક્તિ–બળે સર્વજ્ઞતા, સદ્ગતિ જીવન–સિદ્ધિ;
મળે મૉજ મનમાનિતી, અચલ અલૌકિક ઋદ્ધિ.

ભક્તિ ભવભયભજની, ભક્તિ સૌખ્યભંડાર;
માટે ભક્તિ–પ્રવાહને, ભજિયે વારંવાર !

ભાવિક ભકતોને ભલામણ.

એક કવિવરે મનહર છંદ કહેલ છે કેઃ—

હીરા મોતિ માણેક ન નજરે નિહાળ્યાં હોય—
તેનાથી કદાપી તેની કિંમત કરાય ના,
શિયાળનો સાદ જેણે શ્રવણે ન સુણ્યો હોય—
સિંહનાદ સુણી તેથી ધીરજ ધરાય ના;
રાખી જ્યો રીત રતનાકરની હ્રદયમા—
તેનાથી કદાપી દાન દીનને દેવાય ના,
વીરા જો વિચારી તેમ વિદ્યાના વિલાસી વિના—
ગુણિ ગ્રંથકારને ઉત્તેજન અપાય ના

પરંતુ મારા વિદ્યાના વિલાસી હરિજનો, તો આ ભક્તિભરિત પુસ્તક-ને સહર્ષથી વધાવી લઈ પોતાની લાયબ્રેરી તથા હસ્તકમળ અને મન-મંદિરને શોભાવશે જ ' તથાપિ જે સત્સંગ રંગના અભાવથી આવા કાર્યમા ઉમંગ ધરાવવા પછાત રહી ગયા હોય તેવા માનવબંધુઓને મારી ભલા-મણ છે કે, આપ આપના ચા કાફી સોડા આદિના પીણા ખાણામાથી, પાન સોપારી બીડી અત્તર સેંટ આદિના આનદમાંથી, નાટક ખેલ તમાશા ભવાઇ હવાઇના રંગમાથી અને ગાડી ઘોડા સાઇકલ મોટરના ભાડાખર્ચ-માથી, ફક્ત એક દિવસનુજ ખર્ચ આવા ગ્રંથને મદદ આપવા માટે વાપ-રવા ઉદાર થશો તો આ દેશની, રાજ્યની અને ધર્મની ચડતીનો બાગ સીંચન કરી શુભચિંતક પદના ભાગી થવા ભાગ્યશાળી થયાજ સમજીશ.

આશા છે કે આ ઉપયોગી ગ્રંથના પૈસા ઉત્તમ માર્ગમા વ્યય થવાના હોવાથી ઉદારતા અગીકાર કરી આ પવિત્રમતિકારક પુસ્તકનો પૂર્ણ લાભ લઇ, પોતાના મિત્રોને પણ લાભ લેવાની ખાસ પ્રેરણા કરી ઉત્તમ કાર્યના આશ્રયદાતા થશોજ કેમકે.—

જ્ઞાનદાન જેવુ દાન ઉત્તમ ન અવનિમા—
સર્વ દાન એથી સારી રીતે સમજાય છે,
સારાસાર કૃત્યાકૃત્ય લાભાલાભ ગમ્યાગમ્ય—
આદિના વિચાર પણ એથીજ જણાય છે
ધંધો રોજગાર કળા તત્ત્વ સત્વ ધર્મ મર્મ—
એના વડે જાણવાથી હાથજ કરાય છે,
પ્રભુનુ ભજન કરી જીવન સફળ કરી—
જ્ઞાનબળે સહેજમા મુગતિ પમાય છે •

મારેજ સર્વ પ્રકારથી જો સત્ય રીતે દેહનો કે દેશનો ઉદ્ધાર થયો હોય તો તે ફક્ત જ્ઞાનદાનથીજ થયેલો છે, તો તે દાનમા તત્પર રહી આ ગ્રંથને અવશ્ય મદદ આપી જગતારક બિરૂદના ઉપાસક થશોજ એજ આશા અને પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના

સર્વ શક્તિમાન શ્રીહરિ સંત અને હરિજનનો સેવક,

ઠે. ઘીકાંટા—અમદાવાદ. **મિસ્ત્રી અંબારામ રામજી.**

મીસ્ત્રી અંબારામ ગમજી (ઘીકાંટા, અમદાવાદ)

લક્ષ્મી આર્ટ, ભાયખલા, મુંબઈ

ભૂમિકા.

એક મહાત્માશ્રીએ કથન કરેલ છે કે:—

"**ભક્તિ એજ સર્વ શક્તિ સંપાદન કરવાનું સર્વોત્તમ સાધન છે અને ભક્તિ એજ પરમપદ પ્રાપ્તિનો ઉત્તમોત્તમ તથા અમોઘ ઉપાય છે.**" જ્યારે એમ છે ત્યારે તેજ ભક્તિ યથાશક્તિ પૂર્વક શામાટે ન આદરવી જોઇયે? અવસ્ય આદરવી જોઇએ!

"**આ કલિયુગમાં, તપ જપ યજ્ઞ યોગ સમાધિ અને દાન આદિ કરવાથી જે ફળ મળતું નથી, તે ફળ ફક્ત સારી રીતે શાંત ચિત્તપૂર્વક જો શ્રીપ્રભુનું નામ-ભજન સ્મરણ કરવામાં આવે તો બેશક મળે છે. આ એકાકાર અસાર કલિયુગની અંદર ભક્તિ એજ સિદ્ધિસાધક સાચો મંત્ર છે! અને જે જનોમાં જ્ઞાન વૈરાગ્ય જોઇયે તેવાં ન હોય તથાપિ તે ભક્તિ સેવનથી ભવસાગરથી પાર થાયછે.**"

આ સિદ્ધાંતને અવલંબી મેં મારી યથામતિ અનુસાર એટલે કે પિંગલ, રસ, અલંકાર આદિ સાહિત્યના નિયમથી રહિત પદ રચી મારા મનને સમજાવેલ છે. તથાપિ તેમા રામનામ રૂપ અખંડ રસ વિદ્યમાન હોવાથી આ ગ્રંથ ગુણગ્રાહી સુજનોના કંઠમણિ તુલ્ય થઈ રહેશે, એવા અચલ વિશ્વાસથીજ છપાવી પ્રસિદ્ધિમાં આણેલ છે કે જેના અંદરનો ભાવ ગ્રહણ કરી ભગવદીય ભક્તજનો ભક્તિ રૂપ રસનો પ્રવાહ પ્રસરાવી એનો આનંદ અનુભવશેજ'

જોકે દોષગ્રાહીજનો તો દોષ વગર અન્ય કશાને આદર આપશેજ નહી; પરંતુ મારો શ્રમ મારા પ્રાણધન હરિજનોને માટેજ છે, જેથી છિદ્રશોધકો કદાચ આ ગ્રંથને આદર આપે યા ન આપે તે સંબંધે મને કશો હર્ષ શોચ નથી, કેમકે જેની જેવી ભાવના હોય તેવીજ તેને સિદ્ધિ મળે છે મારા કાલાવાલા રૂપ ભજનો અને સુબોધનો મતલબ દોષીજનોને રૂચે તેવો ન હોવાથી તેઓની સુનજર આ ગ્રંથ તરફ ન રહે એ સ્વાભાવિક નિયમજ છે હશે. મારી તો એજ ઇચ્છા છે કે, પરમાત્મા તેમના હ્રદયમાં પણ પરમોચ્ચ પ્રભુભક્તિ પ્રેરાવાનો સમય સ્વાધીન કરે અને તેમનાં સર્વ પાપ હરે એટલે આનંદ આનંદ!

આ ગ્રંથને પ્રકટ કરવામા હરિજન **મિસ્ત્રી અંબારામ રામજીએ** તન મન સાથે ગ્રંથને માટે જોઇતા ધનનો ભોગ આપી તથા પોતાની રકમ વસૂલ થાવા **ઉપરાત જે કંઇ રકમની આવક થાય તે રકમ પણ આવાં પવિત્ર પુસ્તકો પ્રકટ કરવામાં કિંવા મીઠાખળીના મંદિરના અપંગ સાધુઓના નિર્વાહ-નિભાવવામાંજ રોકવી એવી**

ઉદારતા બતાવી પોતાની સુવિચારશ્રેણીને ઉચ્ચ પંક્તિને આધીન કરી છે એથી એમનો, તથા મારવાડ **જોધ**પુરમાં સ્વામીઓની ગળીના નિવાસી ગુસાંઇજીશ્રી **રઘુનાથપુરીજી કહાનપુરીજી**, વૃદ્ધ લિછમનપુરીજી, અનુજ **પુ**રૂષોત્તમપુરીજીનો અને અન્ય કવિયો, સંતો, તેમજ આશ્રયદાતાઓનો અત્ર શુદ્ધાંત કરણ પૂર્વક આભાર માની ચાહું છું કે એવાંજ શુભ કામોમાં જગતનિયંતા તેઓ મહાશયોને સદૈવ રસબસ રાખો !

આ ગ્રંથમાં ભાષાની ભિન્નતાને લીધે કંપોઝીટરોને શબ્દભ્રમ રહેવાથી અને શોધકની દૃષ્ટિદોષથી જે કંઇ અશુદ્ધતા રહી ગઇ હોય તે ભૂલને સુજ્ઞ સુજનો સુધારી આભારી કરવા અવશ્ય લક્ષ આપશેજ.

આ ગ્રંથમાં **ભજનો** સિવાય **જન્મપત્રિકા** અને **પ્રાણીપુકાર** એ બે ન્હાનકડા લેખો કે જેમાંથી મનુષ્ય માત્રને ઘણોજ ધડો લેવા લાયક છે; તેમા પણ જન્મપત્રિકાની અંદર સપૂત કપૂતના લક્ષણ, સંત અસંતનાં લક્ષણ, નઠારી મા દીકરીનાં લક્ષણ, જીવદયાની જરૂરતા, પુત્રને સારી કેળવણી આપવામાં બેદરકારી રાખવાથી થતો પિતાને પશ્ચાતાપ, માબાપને સંતાપવાથી થતી હાનિ, કામાંધ પુત્રની મા બાપ પ્રત્યેની વર્તણુક, સતસંગ મહિમા, દુષ્ટસંગથી થતા દુઃખ, ગૃહસ્થ ધર્મ અને સ્ત્રીની પ્રશંસા, પતિવ્રતા અને દુષ્ટા સ્ત્રીના લક્ષણો, સારા દંપતિનો અને નઠારા દંપતિનો ધર્મ, પરનારી દોષ વર્ણન, કામવિટંબનાની વિગતવાર નોંધ, સદ્બોધની અસર, લંપટની રીતિ, ભક્તિ, સદાચાર, સ્વાર્થીઆ સંસાર આદિનુ વર્ણન, ભજન મહિમા, સંસારની અસત્યતા, માંસભોજનનિષેધતા, સંતસમાગમનો લાભ, કુલટા સ્ત્રીના કૃત્ય, અને સદ્બોધ વચન ઇત્યાદિ ઇત્યાદિ પુષ્કળ વેધક વચનોથી ભરપૂર છે કે જેના વાચન મનનથી માનવીના આચાર વિચાર ઉપર સારી છાપ પડવાજ સંભવ છે. માટેજ, **પોથી પઢો પ્રવીણ, પૂર્ણપણે અતિ પ્રેમથી; સુલક્ષમાં થઇ લીણ, લાભજ લ્યો નિત નેમથી.** પ્રિય સુહૃદાત્મનો ! મને પૂર્ણપણે આશા છે કે આપ સુજનો આનો પૂર્ણ લાભ લઇ મારો શ્રમ સફળ કરશો કે જેથી હું કૃતકૃત્ય થઇશ જગદાત્મા ! સર્વ સુજનોને સુમતિ આપો, ભારતના કષ્ટ કાપો, સનાતન ધર્મ સ્થાપો, સુલેહ શાંતિ વ્યાપો, અવિદ્યાને ઉથાપો અને સુનીતિ સદાચારની ઉંડી છાપ જનમનની અંદર છાપો એટલે જય જય રંગ સદા વરશે !!!

અમદાવાદ—મીઠાખળી
સં. ૧૯૭૧—**ગુરૂપુર્ણિમા**

સુહૃદાત્મનોનો શુભેચ્છક,
સાધુ—સમર્થરામ.

અનુક્રમણિકા.

શ્રી ગણેશાય નમઃ

ભક્તિપ્રવાહ.

ગુરૂરાજ-મહિમા.

૧ કુંડલિયા.

જય ગનદેવ શિરોમનિ, સબ સુર વન્દત તોય,
પ્રથમ મનાવત આપકોં, તા ઉર વિઘ્ન ન હોય.
તા ઉર વિઘ્ન ન હોય, તોહિકોં જપિહૈં જે જન,
અનત પાપ હટ જાય, પ્રાત ઉઠ પઢહિં ગન ગન.
ગમ અગાધ વાણિ વિમલ, સિમરથ બગસહૂ મોય,
જય ગનદેવ શિરોમનિ, સુર નર વન્દત તોય. ૧.

માતુ સુષૈણિ અમ્બિકા, તાત સદાશિવ દેવ,
મોક્ષ હોત પરિશ્રમ્મ બિન, કરહિં ચરણ રુચિ સેવ
કરહિ ચરણ રુચિ સેવ, ભેવ પાવહિં હરિ હરકો,
ભજ શંકર તજ કામ, કાજ સરહિં જિન નરકો.
પંચ ઈષ્ટ ઉરમે બસો, લખહુ આતમા ભેવ;
માતુ સુષૈણિ અમ્બિકા, તાત સદાશિવ દેવ. ૨.

૨ દોહા.

ગૌ ગણપતિ આગાધ મતિ, દેવ શિરોમનિ રાજ,
વિઘ્નહરણ મંગલકરણ, કરણ સન્તકે કાજ. ૧.
ગુરુ ગણપતિ ગોવિન્દ હર, અજ ભજિકું પરિ પાય;
અથાગ સિંધૂ મેંહ શક્તિ સહ, ઊપર કહિહો આય. ૨.

સિમરથ ઈણુ સંસારમેં, સતગુરુ દીનદયાલ;
શિષ અનાથકોં શરણુ લે, પલમેં કરત નિહાલ. ૩.
સિમરથ ઈણુ સંસારમેં, સતગુરુ સમ નહિં ઔર,
ભર્મ ભ્રમર ભૂલત ફિરત, તુરત બતાઈ ઠૌર. ૪.
કરજોરે સિમરથ કહે, સુનો અરજ ગુરુદેવ,
ચિત કર ચરણાં રાખિહો, કરું આપકી સેવ. ૫.
કહણી રહણી કુછ નહિં, ના કછુ તત્ત્વ-વિચાર,
મૈ અનાથ શરણાગતી, સતગુરુ કરિહો સાર. ૬.
સત ચિત આનન્દ રૂપ તુમ, સાક્ષી સદા સહાય,
અદલ ભરોસે આપકો, સિમરથ નિશ્ચલ થાય. ૭.

૩ ચોપાઈ.

સતગુરુદેવ દયા કરી ભારી, જિન બિગરત સબ બાત સૅવારી;
સતગુરુ દેવ અટલ અવિનાશી, જિન કાટી ભવબંધન ફાંસી.
જન્મ મરણુ જગમેં દુખ ભારી, સતગુરુ મેટ કિયા સુખિયારી,
રત અનરથ અતિહી વ્યભિચારી, પરધન તકત ફિરત પરનારી.
અનત જન્મ અનરથ રત પ્યારો, તેહિ અનરથ ગુરુ દૂર નિવાર્યો,
મુજપર કૃપા કરી ગુરુ ઐસી, વેદ શાસ્ત્ર મુનિ વરણૈ જૈસી.
અબ ઉર બીચ મહા રસ બઠા, ગુરુ પરતાપ સબહિ ક્રમ છૂટા;
સતગુરુ સદા બ્રહ્મ ભરપૂર, શરણુ આય હોવહિં શિષ શૂરા.
સતગુરૂ સદા બ્રહ્મ આનન્દા, શરણુ જાય મેટયા સબ ફન્દા,
બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ ગુસાંઈ, ગુરૂ આજ્ઞા માનત ઉરમાંઈ.
કર ભર હરતા આપ કહાવે, સોઇ સતગુરૂકોં શીશ નવાવે;
સતગુરૂ સેવત દેવ ઉબારે, બિન સતગુરૂ યમ ગુરજાં મારે.
ચારૂં વેદ પુકારત શાખા, અનત સન્ત ભાખી યહિ ભાખા;
બિન સતગુરૂ ઉબેર નહિં કોઈ, સુર નર સન્ત પુકારત સોઇ.

જો નર કરત નહીં ઇતબારા, બિન સતગુરૂ ભટકત સંસારા;
સતગુરૂ શબ્દ કરત નર શંકા, તે નર નરકહિં જાય નિશંકા.
બિન સતગુરૂ નરકોહુઅ ન તિરિયા, કર સત ગુરૂજન અનત ઉબરિયા;
સતગુરૂ સમ પ્રીતમ નહિ પ્યારો, બિન સ્વારથ મમ જીવ ઉબારો.
માત તાત ભ્રાતા સુત નારી, અનત જન્મ ઈન સંગ દુખારી;
નારી પુત્ર ધન નેહ લુભાયો, અનત અધમ યોની ભરમાયો.
નર સુર અસુર ભૂપતનુ ભાગી, તૃષ્ણા અનલ અધિક ઉર જાગી;
સુરતરૂ ધેનુ મિલી કેઈ વારી, તૃષ્ણા ડાકિનિ જપી ન મારી.

૪ દોહા.

તીન લોક તપતો ફિર્યો, કહાં ન પાયો ચૈન,
તપ્ત બૂઝી શીતલ ભયો, સતગુરૂ સુણતાં બૈન. ૧
અબ સમજયો મન આપણે, કીયો હૃદય વિચાર,
સતગુરૂ નિજ પરમારથી, સ્વારથરત સંસાર. ૨

પ ચોપાઈ.

સંસારી સ્વારથરત સારે, પરમારથિ ગુરૂ નૈન નિહારે,
કરત સનેહ જગત સ્વારથરત, સન્ત સનેહ સરસ પરમારત.
સતગુરૂ પરમારથિ જમ પૂરે, અવર સનેહ અધૂરે શૂરે;
કર પરમારથ રામ પઢાયો, જાસે જીવ સર્વ સુખ પાયો.
જપત રામ જન અનત ઉધરિયા, રટત રામ શઠ કોટિ સુધરિયા;
સો સબ સન્ત શાસ્ત્ર દે શાખા, સરસ સનેહ રામ—સર ભાખા.
રામ નામ શારદ ધરિ શીશા, અજ અદ્વૈત જપત ગૌરીશા;
ઇષ્ટદેવ ઉર રામ રિંઝાવે, પુલકિ શરીર નયન જલ છાવે.
ઉમા રામ સંગ પ્રીતિ દુરાઈ, તે તનુ શિવહિ દિયો વિસરાઈ,
ભક્તિકાજ પ્રણ કિન્હ કરારા, અવર ભક્તિ કહા કરહિ વિચારા.
કામ અરી આતુર હોઈ આયો, તિનકો શંકર જારિ ઉડાયો;

સોઈ સબ કથા અનત સન્ત ગાઇ, અલ્પ બુદ્ધી કહા કહૂં બનાઇ.
વાલ્મિકી તુલસી જન શૂરા, રામભેદ જાનત રસ પૂરા;
સો સબ ભેદ લિખ્યો રામાયણ, કથા છન્દ કવિતા ચુણચુણકણ.
તદપિ ભેદ ગુરૂ બિનનાંહી, યહ સમ્મતિ સબ સન્ત ગુસાંહી;
તાતેં ગુરૂ ગાથા મન ભાવે, અપર બાત ચિત નાંહ સુહાવે.
રામ ગુરૂ મોહી દરસત એકા, બકહુ ભલેહિ ખલ અપર અનેકા;
અદલ ભરોસ મોર મન માંઈ, અધ અગાધતેં લિયો બચાઇ.
ગુરૂ વિમુખ જન કોહુઅન જાગા, તે શઠ અધમ અનીત અભાગા;
ગુરૂપદ પરસિધ પ્રીતિ ઉર લાવહિ, શિવ વિરંચિ વિષ્ણુ પદ પાવહિ.
તાતે ગુરૂપદ સેવ વિશેષા, પૂજત શિવ સનકાદિક શેષા,
ગુરૂગોવિન્દ એક કરિ જાનો, દૂસર ભાવ હૃદય મત આનો
મોં સમ પાપી નહિ જગમાંહી, તિનકો ગોદ લિયો ગૃહ બાંહી;
મૈં નિજ કૃત્ય સબહિ ઉર જાનૂં, કરહી હાંસિ તાતેં ન બખાનૂઁ.
કોઊ ન પાપ હમતે જગ બંચા, સુનહૂ સુજન માનહૂં સબ સાંચા,
મન વચ કર્મ હમહિ કમ કીન્હા, સો સબ મર્મ હૃદયમઁહ ચીન્હા.
અધમ પહાર પાપિરત પૂરે, ધર્મ બીતી નર નીતિ અધૂરે,
ખોટનેં ખોટ પાપતેં પાપી, કઁહ લગિ કઁહૂં લિખિ અધમ અમાપી.
અધમ નીતિ કહા લિખું હમારી, ચતુર પ્રબીન લખહિં ઉર સારી,
દુષ્ટ પુત્ર અતિશય દુખ દેહી, માત તાત ત્યાગત નહિં તેહી.
યહિ વિધિ અધમ હમહિ અતિ પૂરા, સતગુરુ તાત મિલ્યા અતિ શૂરા,
દીનદયાલ દયા અતિ કીન્હી, અધરમ તરફ સુરતિ નહિ દીન્હી.
કૃપાસિન્ધુ લીયો મમ ચરણા, યહ ઉપકાર કહાં લગિ વરણા,
ગુરૂપરતાપ હમહિ ગમ આઈ, ધર્મ નીતિ સુધ બુદ્ધી સુહાઈ.
ગુરૂપ્રતાપ છૂટે હર ડરસે, અધરમ ધર્મ વિલગ દોઇ દરસેં,
ધર્મ નીતિ નિત હૃદય સુહાવે, અધરમ પન્થ હમહિં નહિ ભાવે.

નિજ મતિ ચાલિ અધમ મગ દેખ્યો, ગુરૂપરતાપધર્મમગપેખ્યો;
યાતેં ખબર ખરી ઉર માંહી, ભૂલિ અધમ મગ પરસિહું નાંહી.
મેં અપરાધિ બાધિ સબ શંકા, રામભજન વિન ફિર્યો નિશંકા,
તદપિ સતગુરુ વાત સુધારી, બૂડત નાવ સિંધુ મધ તારી.
કૅહ લગિ કથન કરું લિવ એકા, સન્ત શેષ જન કથત અનેકા;
ગુરૂ ગુન ગિનત અન્ત નહિં આવૈ, ગિનત ગિનત ગુરુ માંહ સમાવૈ.

૬ દોહા.

સતગુરુ મિલિયા સિમરથા, મનસુખ દીન દયાલ ;
મેટ ચૌરાસી ચક્ર લખ, પલમેં કિયે નિહાલ. ૧
મનસુખ સુખ મનકો કિયો, દિયો જ્ઞાન ઉપદેશ,
બોધ યથારથ આવતાં, મિટ ગ્યો સકલ કલેશ. ૨

૭ ચામર છન્દ.

શ્રીગુરૂ દેવજી મહારાજ, રાખી આપ મેરી લાજ
મૈં ચલ ચરણમેં આયો, તબ તે અતી સુખ પાયો. ૧
તુમ લે દિયા મો શિર હાત, ઊગો ભાનુ ભાગી રાત;
તુમહી ભ્રાત તાત રુ માત, તુમ બિન અવર નહિ સગાત. ૨
તુમરે શરણ શિષ આવે, બન્ધન અનત છુટ જાવૈ,
જિનકે ભઈ સતગુરુ ભેટ, સશય સર્વ દીન્હા મેટ. ૩
સતગુરુ દીનકે દય્યાલ, શિષકોં કરત પલમેં નિહાલ,
અબખો ગર્ભકો અતિ દુ ખ, સતગુરુ મેટ કીન્હો સુઃખ. ૪
અબખી મરણકી ધાટી, સતગુરુ તોડ દી ટાટી;
દુસ્તર વિષય વજ્ર જુ એહ, જાર્યો જ્ઞાન—અગ્ની તેહ. ૫
સતગુરુ કરી કિરપા જોર, યાતેં ચિત્ત આયો ઠોર,
જાસેં જ્ઞાન ભાસ્યો એહ, દરસે કૃત્ય પિચ્છમ દેહ. ૬

૮ દોહા.

જ્ઞાનભાનુ ઉર ઊગિયો, સતગુરૂકે જુ પ્રતાપ;
ગુરૂકિરપા એસી કરી, દિયો અજપ્પા જાપ. ૧

નમન કરું ગુરૂ ચરણને, ભજિહૂં રસના રામ,
રામ ભજત સુખ હોત હૈ, સરત સકલહી કામ. ૨

મેરા ગુરૂ શિર ઊપરે, રખિ હુ દિન અરૂ રાત,
સાકટકો જ્ઞાની કિયો, જય ધન ધન નિજ તાત ૩

ગુરૂ દરબાર અનાદિકો, સબકી સુનત પુકાર,
દયાસિન્ધુ હિત આપણે, કરત જીવ ભવપાર. ૪

અપને અપને દુઃખકી, સબહી કરત પુકાર,
યાતે કછુ અબ કહત હૂં, નિજ બુદ્ધી અનુસાર. ૫

પુત્ર પુકારત તાતકોં, તામે કવિતા નાંહ.
સુન કરૂણા હુલસે હિયો, આય ગ્રહે સુત બાંહ ૬

મોહ મમત અતિશય બંધ્યો, ખોટે સગ અસાર,
તાતે તવ શરણાગતી, લીજે પ્રભૂ ઉબાર. ૭

સન્ત તાત માતા હમે, લીજે સર્વ સુધાર,
જન્મપત્રિકા કહતહૂ, સુનિયો કાન પસાર ૮

પ્રથમ દુખી ગ્રભમે ભયો, દ્વિતિય દુ·ખ જગ માંહ,
ત્રિતિયહિ વિછુડન આપકો, ગહો દીનકી બાંહ. ૯

ધર તજ આયા પૈલરો, અબ યો તજન તયાર,
તીજે ધરકો સિમરથા, કછુઅક માગ નિહાર ૧૦

જિન નર પન્થ નિહારિયો, તિનકી મહિમા જોય,
કેઇયક જન મુક્તી ગયે, રાજ નિવેશી હોય. ૧૧

॥ अथ ॐकार वर्णन ॥

૯ ગુરૂમંત્ર.

ૐકારસેં અંડ ઉપાયા, સોહઁકારસેં પસરી માયા;
ચવદે લોક ધરણિ આકાશા, ચન્દ્ર સૂર્ય સોઽહં પરકાશા.
જડ ચેતન વિચ સોઽહં છાજૈ, સોઽહં જપૈ સો અધિક વિરાજૈ,
સ્વાસ ઉસાસાં સોઽહં બોલે, જો સતગુરૂ ઘટ તાલા ખોલે.
સોઽહ શબ્દ વેદ વિધિ ગાવે, અનત સન્ત ધુનિ ધ્યાન લગાવે;
સોઽહ શબ્દ જપો નિજ સારા, સહજહિ હસ મોક્ષકે દ્વારા.
શિવ બ્રહ્મા.વિષ્ણુ સુર શેષા, સોઽહં મંત્ર અખંડ ઉપદેશા;
સોઽહં જપૈ સો સહજ સમાવે, જન્મ મરણમેં બહુરિ ન આવે
યહિ ગુરૂ મત્ર ગુરૂસેં લીજે, અહંકાર આપો તજ દીજે;

૧૦ સાખી.

ૐકારહિ નિજ મત્ર હે, લીજો હૃદય વિચાર,
અધો ઊર્ધ્વ અજપા જપૌ, તત્ત્વમસિ ઉર ધાર ૧
બિન સ્વાસા જિહ્વા બિના, જપસી જન ઈક તાર,
સો સિમરથ નિજ સન્ત હે, પરમહંસ અવતાર. ૨
ૐકારહિ અજપા જપૈ, તપે ન તીનૂ તાપ,
સિમરથ શૂરા સન્તજન, મેટે સબ સન્તાય ૩
અજ શકર અષ્ટાદસે, ચારુ સન્ત અનન્ત.
સાક્ષી લખ સ્વાસા રટૈ, સિમરથ સો નિજસન્ત ૪

૧૧ અમર મન્ત્ર.

ઑમ્ સોઽહ કા સકલ પસારા, સુમિરે હંસ સહજ હોય પારા.
પઢો પાર્વતી યહ ચિત લાઇ, જન્મ મરણ મઁહ બહુરિ ન આઈ
ગુરુ મંત્ર સપૂરણ ભયા, અમરબીજ શકરને કહ્યા. ૩.

પ્રાત જપૈ ધુનિ ધ્યાન લગાવે, ક્રોડ ગઉ નિશ્ચય ફળ પાવે. ૪.
કહાં શંકર સુન સતિ મન લાઈ, અમરલોકમેં સહજ સમાઈ. ૫.

૧૨ કુંડલિયા.

સિમરથ ઇણ સંસારમેં, સતગુરુ શિરકે તાજ;
ભવસાગરમેં ડૂબતાં, રખે શિષ્યકી લાજ,
રખે શિષ્યકિ લાજ, કાજ સારે જિન સબહી,
ધરે ગુરુકા ધ્યાન, હાર આવે નહિં કબહી,
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલમેં, સરે ગુરુસેં કાજ,
સિમરથ ઈણ સંસારમે, સતગુરુ શિરકે તાજ. ૧.

સતગુરુ મેરા શૂરમા, દેત ગ્યાન ઉપદેશ,
કામ ક્રોધ મદ લોભકી, લગે ન માયા લેશ,
લગે ન માયા લેશ, દેશ અનુભવ પહુંચાવે,
જન્મ મરણ ભવચક્ર, જીવ યમજાલ ન આવે,
અજર અખડી આતમા, વિચરે હોય હમેશ,
સતગુરુ મેરા શૂરમા, દેત જ્ઞાન ઉપદેશ. ૨.

સતગુરુ જૈસા સિમરથા, અવર ન દીસે કોય,
માનુષ તન અવસર મિલ્યો, શરણ હોય તો હોય,
શરણ હોય તો હોય, ખોય મત ઊમર એહલી,
માત તાત સુત ભ્રાત, ચલે નહિ સગ મહેલી,
કર સુમિરણ કરતારકો, કર્મ ભર્મ મન ખોય,
સતગુરુ જૈસા સિમરથા, અવર ન દીસે કોય. ૩.

સતગુરુ મિલિયા સિમરથા, પૂરબપુણ્ય પ્રતાપ,
કામ ક્રોધ શત્રૂ ભગે, મિટી મોહ તન તાપ;
મિટી મોહ તનતાપ, પાપ પૂરબલા ભાગા,
સત સંગત પરતાપ, રામ–રગ હિરદૈ લાગા,

જમ જાલિમકા ભય મિટયા, ભાગ્યો સબ સન્તાપ;
સતગુરૂ મિલિયા સિમરથા, પૂરબપુણ્ય પ્રતાપ. ૪
સિમરથ ઇણુ સંસારમેં, રામ નામ નિજ સાર;
રાજા પરજા બાદશાહ, જપો જગત નર નાર;
જપો જગત નર નાર, પલકમેં પાર સિધાવે,
જન્મ મરણુ જંજાલ, જીવ વો ફેર ન આવે,
રામરસાયણુ નિત પિયે, ધન જિનકો દીદાર;
સિમરથ ઇણુ સંસારમેં, રામ નામ નિજ સાર. ૫
સિમરથ ઈણુ સંસારમેં, સન્ત બડે સિરદાર,
રામરસાયણુ નિત પિયે, કરતે તત્ત્વ વિચાર,
કરતે તત્ત્વ વિચાર, કામ શત્રૂકોં માર્યો,
ઇન્દ્રી પસારા મેટ, અખંડ ધુનિ રામ ઉચાર્યા,
શરણે આયે અનત જન, કીયે પેલી પાર,
સિમરથ ઈણુ સસારમેં, સન્ત બડે સિરદાર. ૬
સિમરથ ઇણુ સંસારમે, સન્ત તાત અરૂ માત,
જો સતગુરૂ મિલતા નહિ (તો), ભવસાગર બહિ જાત;
ભવસાગર બહિ જાત, હાથ ગહિ કાઢયા હમકોં,
જન ચરણાં બેઠાય, પડૂતર દીયા યમકોં,
ગજ તાર્યો ગોવિન્દ ઈમ, સન્ત હરી સાક્ષાત,
સિમરથ ઇણુ સંસારમેં, સન્ત તાત અરૂ માત. ૭
સિમરથ સૂતા મત રહો, કરો આગલી ચિન્ત;
ચક્ષુ.નિહારતાં ચલિ ગયે, સબહી પ્યારે મિન્ત;
સબહી પ્યારે મિન્ત, દેખતાં અવર સિધાવે;
છિન છિન આયૂ જાય, વખ્ત અપણી અબ આવે;
હુય ચેતન હરિ હર ભજો, રેવો નહી નિચિન્ત;
સિમરથ સૂતા મત રહો, કરો આગલી ચિન્ત. ૮

સિમરથ સૂતાં નાં સરે, જપો જાગ કરતાર;
મોહનિંદમેં જગત સબ, ગયે જમારો હાર,
ગયે જમારો હાર, હરીજન કોઈયક જાગે;
ભજત રામ તજ કામ, તત્ત્વસેં તાલી લાગે;
જન્મ મરણ જંજાલ જગ, ધરે ન ફિર અવતાર.
સિમરથ સૂતાં નાં સરે, જપો જાગ કરતાર. ૯
સિમરથ સેરી સાંકડી, જન્મ મરણકી દોય,
અનત જન્મ દુખ પાવિયો, સુખનિદ્રા મત સોય;
સુખનિદ્રા મત સોય, સુમિર ઉઠ રામ સવેરા;
ભજન કરો ભરપૂર, સર્વ દુખ હોય નિવેરા,
તૂંહિ કરતા ભરતા તૂંહી, ઉલટ અપૂટો જોય,
સિમરથ સેરી સાંકડી, જન્મ મરણકી દોય ૧૦
સિમરથ સુમિરણ સાર હૈ, પાખંડ ઔર અનેક,
ભાવે ઘર ભીતર બસો, ભાવે ધારો ભેક,
ભાવે ધારો ભેક, દેખલો મના વિચારી,
રામભજન પરતાપ, પાર હોય નર ઔર નારી.
સાસ ઉસાસાં સુમિર હર, મારા અસતપર મેક,
સિમરથ સુમિરણ સાર હૈ, પાખંડ ઔર અનેક ૧૧
સિમરથ મૌત સહેલડી, ઊભી કરે વિચાર,
જો દિન આવે જીવકો, કરૂ ન જેજ લગાર
કરૂ ન જેજ લગાર, મારા અંધરાત ઉઠાઉ,
કરતે ક્રોડ પુકાર, દયા દિલ રતી ન લાઉ,
બિલમ્બ કરૂ નહિ પલક ભર, ધરૂ ધર્મ દરબાર,
સિમરથ મૌત સહેલડી, ઊભી કરે વિચાર. ૧૨
સિમરથ સૈજ સુરંગી હૈ, સરસ સહેલી ખાટ,
અધર ઝરોખા અજબ સુખ, ખરચ ખજાના ઠાટ.

ખરચ ખજાના ઠાટ, આઠ દિશ હુકમ ચલાવે;
દાસી દાસ ખવાસ, ખમા કહિ સબહી બુલાવે;
કાલ અચાનક આવિયો, ઊઠ ચલ્યા નર વાટ;
સિમરથ સૈજ સુરંગી હૈ, સરસ સહેલી ખાટ. ૧૩

સિમરથ સૈણે સન્ત સબ, કહી એક યહિ વાત,
રામભજન બિન જીવ પર, જન્મ કરેગો ધાત,
જન્મ કરેગો ધાત, બાત નર સમઝો સાચી,
નરતનરતન અમોલ, ભજનમેં રખો ન કાચી,
મનુષ્ય જન્મ બીતા પછે, મિલે ન મુગતિ હાત,
સિમરથ સૈણે સન્ત સબ, કહી એક યહિ વાત. ૧૪

રામભજનકી વગત, જગત જંજાલ તજીજેં,
ફ્કત ફિકર ઉર ત્યાગ, લાગ નિજ નામ જપીજેં,
ફ્કત જપો નિજ નામકોં, પલક કરો મત દેર,
ખલક ખડી સબ જાત હૈ, કાલ ખડો ચહુંફેર,
કાલ ખડો ચહૂ ફેર, દેર અબ રતી ન કીજે,
રામભજનકી વગત, જગત જંજાલ તજીજેં. ૧૫
સત સગતમેં બૈઠ કર, કરો મતી મુખ બાત,
રત્ન અમોલક બખત યે, બિન સમજ્યાં બહિ જાત,
બિન સમજ્યાં બહિ જાત, હાથ આવે નહિ પાછી,
જિકર ફિકરકોં ત્યાગ, ધ્યાન ધુન ધારો સાચી,
સિમરથ સતગુરૂ યૂં કહૈં, કરો ભજન સગાત.
સત સગતમેં બૈઠ કર, કરો મતી મુખ બાત. ૧૬
સત સગતમે બઠ કર, કરો ન હાંસી કોય,
જ્ઞાન વિવેક વિચાર લખ, ઉલટ અપૂટો જોય,
ઉલટ અપૂટા જોય, ધોય માયા મન મેલો,

સત ચેતન આનન્દ, સાજ સત પંથ સુહેલો;
સિમરથ સામ્રથ તૂં સદા, હોય જોય ભ્રમ ખોય;
સત સંગતમેં બૈઠ કર, કરો ન હાંસી કોય. ૧૭

સત સંગત સંસારમેં, તિરે તિરાવણુ હાર;
બૈઠજિ ગ્યાસૂં અનત જન, ઉતરે પૈલી પાર;
ઉતરે પૈલી પાર, અખન્ડ નિજ રૂપ લખાયો;
સત સંગત પરતાપ, આપ આપે ઠહરાયો;
સિમરથ સતગુરૂ શીશ પર, ધરૂં ન ફિર અવતાર;
સત સંગત સંસારમેં, તિરે તિરાવણુ હાર. ૧૮

સત સંગત પરતાપતેં, ઉધરે પતિત અપાર,
નીચ ઉચ પક્ષી પનૅગ, ભીલ ભ્રમર નર નાર,
ભીલ ભ્રમર નર નાર, અપર નર ગિનત ન આવે,
સત સગત પરતાપ, આપમેં આપ સમાવે;
સિમરથ એસે સગકોં, વન્દન વારમ્વાર;
સત સંગત પરતાપતે, ઉધરે પતિત અપાર ૧૯

સત સગતિ સાચી સદા, સમજે સુજન સયાન,
તતવેતા સતગુરૂ મિલે, બકસે તેહ બયાન,
બકસે તેહ બયાન, ધ્યાન ધુનિ લાગે ઐસો,
માયા ભર્મ ઉઠાય, લખ્યો નિજ આતમ હૈ સો,
સિમ્રથ સહજે સામ્રથા, ભર્મ ધરૂં નહિ આન,
સત સગત સાચી સદા, સમજે સુજન સયાત. ૨૦

સત સંગત સિમરથ કહે, મિલે પુણ્ય પરતાપ,
આપ ગુરૂ કિરપા કરી, મિટી મોહ ત્રય તાપ,
મિટી મોહ ત્રય તાપ, આપમેં આપ લખાયો;
અનન્ત જન્મકી ભૂલ, ભગી અપને ઘર આયો;

મન બુધ ચિત વાણી થકી, રચો નહિં પુન પાપ;
સંત સંગત સિમરથ કહૈ, મિલે પુણ્ય પરતાપ. ૨૧

સત સંગત બિન સિમરથા, સરૈ ન એકો કાજ;
રાજા પરજા બાદશાહ, ઈન્દ્ર ઇસા મહારાજ,
ઇન્દ્ર ઈસા મહારાજ, કાજ વિષયામેં લાગે,
અધો ઉર્ધ અવતાર, રાગસેં કબહૂ ન જાગે;
તતવેતા સતગુરૂ મિલે, તબ નિકસેગા બાજ,
સત સંગત બિન સિમરથા, સરૈ ન એકો કાજ. ૨૨

સિમરથ સૈણ અનાદિકા, સતગુરૂ દીનદયાલ;
અનન્ત યુક્તિ ઉપદેશ દે, કરૈ શિષ્યકાં નિહાલ,
કરૈ શિષ્યકાં નિહાલ, હાલ નિજ દેત ફકીરી,
બન બસ્તી સમ જાણ, અખંડ ધુનિ ધરત સધીરી,
તપૈ ન તીનૂ તાપમેં, કરૈ ઈન્દ્રી પૈમાલ;
સિમરથ સૈણ અનાદિકા, સતગુરૂ દીનદયાલ ૨૩

સિમરથ દેખો રામજી, કૈસી સ્હાય કરી,
બૈઠો રહણો ઢાલીયે, કહણો હરી હરી,
કહણો હરી હરી, હર્ષ સબસેંહી બુલાવે,
ચરણાં લાગે ધાય, પ્રેમસેં દર્શણ પાવે,
સતગુરૂકે પરતાપસેં, આતમ અચલ ઠરી,
સિમરથ દેખો રામજી, કૈસી સ્હાય કરી. ૨૪

સિમરથ રામ પ્રતાપતેં, ધોકા રહ્યા ન કોય,
હરિંહર ભજિયે હર્ષસું, હોણા હોય સો હોય;
હોણા હોય સો હોય, ખોય મન ખોટી ઇચ્છા,
આદિ અન્ત મધ્ય રામ, હમેસાં કરિહૈ રિચ્છા;
શિર પર ઠાઢે સતગુરૂ, કહા કમી હૈ તોય;

સિમરથ રામપ્રતાપતેં, ધોકા રહ્યા ન કોય. ૨૫

સિમરથ સંગત સન્તકી, નિત ઉઠ કરીયે આય;
દરશણ કરતાં ક્રોડ દુખ, અનત પાપ હર જાય;
અનત પાપ હર જાય, આય ઘટ રામ બિરાજે;
દુષ્ટ મુષ્ટ જ જાલ, કષ્ટ તન દેખત ભાજે;
જીવ ભાવ સહજહિ મિટે, બ્રહ્મ સ્વરૂપ કહાય;
સિમરથ સંગત સન્તકી, નિત ઉઠ કરીયે આય. ૨૬

સિમરથ શ્વાસ ઉશ્વાસ બિચ, લગે શબ્દ ટંકાર;
સુખમણ મનવો મોરચે, અષ્ટ પ્રહર હુશિયાર;
અષ્ટ પ્રહર હુશિયાર, તાર બેહદ ઘર લાગે;
ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગ, અદલ ભિડ જોધા જાગે;
બેહદ નગરી અજબ ઘર, વિચરે બારમ્બાર;
સિમરથ સ્વાસ ઉસ્વાસ બિચ, લગૈ શબ્દ ટકાર. ૨૭

સિમરથ સેરી બકકી, ચઢસી સન્ત સુજાણ;
સતગુરૂ આંકસ શીશ ધર, ખૈંચહિ તન મન પ્રાણ,
ખૈચહિ તન મન પ્રાણ, તાણ સુર છેદ ઈકીસૂં;
પલટે પાંચ પચીસ, એક ઘર આયે તીસૂ;
બેહદ નગરી બ્રહ્મ ઘર, સન્ત કરૈ ઘમસાણ;
સિમરથ સેરી બકકી, ચઢસી સન્ત સુજાણ. ૨૮

કાયા સગુંણ સિમરથા, નિર્ગુણ બ્રહ્મપ્રકાશ,
જો નિરખણરી હર હુવે, જા સતગુરૂકે પાસ;
જા સતગુરૂકે પાસ, દાસ હોય ચરણાં રહિયેં;
દેત બ્રહ્મઉપદેશ, યથારથ હિરદે લહિયેં,
આપ લખાવે આપમેં, તબહી મિટે તન ત્રાસ,
કાયા સગુંણ સિમરથા, નિર્ગુંણ બ્રહ્મપ્રકાશ. ૨૯

સુલટા બેલો સિમરથા, કર સતગુરૂસેં પ્રીત;
ચારૂં ચૌકી ચૌરકેં, ચલો સન્તકી રીત;
ચલો સન્તકી રીત, પ્રીતિ જગ જૂઠી જાણો;
અજર અમર અણભેદ, અભૈ સુખ આપૈ માણો;
વિષય સુખ વિરથા સબહી, તજદો તુરત અનીત;
સુલટા બેલો સિમરથા, કર સતગુરૂસેં પ્રીત. ૩૦

સમરથ સંગતિ સન્તકી, કીજે બારમ્બાર,
કિરપા કરિકેં હરિ દિયો, મનુષ જન્મ અવતાર;
મનુષ જન્મ અવતાર, હાર મત હિમ્મત હરિયા;
જન્મ અમોલખ બીચ, કિયા સોઈ કારજ કરિયા;
સમદૃષ્ટી વિચરો સદા, તત્વમસી ઉર ધાર;
સિમરથ સંગતિ સન્તકી, કીજે બારમ્બાર. ૩૧

સુસગતિ સુખ સિમરથા, કુસગતિ દુખ હોય;
વાચક મમ માનો નહીં, કર દેખો સબ કોય;
કર દેખો સબ કોય, હોય મન નિશ્ચય સારી;
જ્યૂ વિધવા અભ રહૈ, રોવે ફિર જાર વિઝારી;
તાતે સતસંગતિ કરો, ખોટી ઈચ્છા ખોય;
સુસગતિ સુખ સિમરથા, કુસગતિ દુખ હોય. ૩૨

સતસંગતિ મનુસા જનમ, ભરતખંડ અવતાર;
ઐસો અવસર સિમરથા, મિલે ન બારમ્બાર;
મિલે ન બારમ્બાર, સાર સતગુરૂસેં લઇયેં;
કરણો તત્ત્વ વિચાર, હાર હિમ્મત નહિં રહિયે;
રામ–મંત્ર સારાં સિરે, જપો સકલ નર નાર;
સત સંગત મનુસા જનમ, ભરતખંડ અવતાર. ૩૩

જીણા મરણા જગતમેં, જોર બડા જંજાલ;

ક્રોડ ઉપાઈ કર થકે, રખે ન કાલ કરાલ;
રખે ન કાલ કરાલ, જાલમેં જીવ ફસાવે;
ભૂલે સુર સિરદાર, રાવ ઔર રંક કહાવે;
દેર કરે નહિં પલક ભર, વૃદ્ધ તરૂણ અરૂ બાલ;
જીણા મરણા જગતમેં, જોર બડા જંજાલ. ૩૪

---

(૧૩)

ગુરૂ—સ્તુતિ.

હરિજન નિત ટેરે હો ગુરૂ હરિજન નિત ટેરે,
અધમઉધારન તારન કારન (૨), ઘર આવો મેરે. હરિ. ટેર.
મોર ચકોર મીન ચાત્રક ઇમ, પ્રેમ પ્યાસ તોરી; હો ગુરૂ૦
તરસત જીવ પીવ પૂરણ કર (૨), ત્રાસ બૂઝે મોરી. હરિ. ૧
નૈનાં નીર સીર સમદર ઇમ, ધીર ધરત નાંઈ; હો ગુરૂ૦
વિરહ ન દરદ ન છિનછિન (૨), દરશન દો સાંઈ. હરિ. ૨
દિન નહી ચૈન રૈન નહિં નિદ્રા, કહનન કહા આવે; હો ગુરૂ૦
ઘટ ઘટ જાનન આનન માનન (૨), મુખસું કહા ગાવે. હરિ. ૩
ગેહ અરૂ નેહ દેહ નખ ચિખ સબ, વિરહ અગન જારે; હો ગુરૂ૦
જારે ઉબારે તારે (૨), સબ તુમ્હરે સારે. હરિ. ૪
ગોવિન્દ અધિક ગાય ગુરૂકે ગુન, સબકે શિર સૌંઈ, હો ગુરૂ૦
ગુરૂકે તારે તિરે ભવસાગર (૨), હરિ સિરજે યોંઈ. હરિ. ૫
ધર અવતાર વિષ્ણુ ધરણીપર, રાક્ષસ સંહારે; હો ગુરૂ૦
ભક્ત ઉધાર તાર હરિજનકોં (૨), ગુરૂ શિરપર ધારે. હરિ. ૬
વિરહન ધુની સુની ગુરૂ શરવન, દીન ચીનહ આયે; હો ગુરૂ૦
સિમ્રથરામ સામગુરૂ નિરખત (૨), છિન છિન સુખ પાયે. હરિ. ૭

૧૪

હરિ હરિ ગુરૂદાતા, હો હરિ હરિ ગુરૂદાતા,
ભવસિંધૂ ભવસાગર (૨), રાખ્યા જિવ જાતા. હરિ. ટેર.
યહ સંસાર અપાર અસારા, થાહ નહીં કોઇ; હો ગુરૂ૦
જ્યાં બિચ રચિપચિ રાતા (૨), ગુરૂ ગ્રહી બાંઇ. ૧
બારહી બાર ઉચાર અભેપદ, સાર શબ્દ દીયા;
જાગ્યા ભાગ્યા લાગ્યા, કૃમ કાને કીયા. ૨
એક અનેક દેખ ઉર અન્તર, દુતિયા ભ્રમ ભાગા;
જીવ અરૂ બ્રહ્મ ભેદ નહિં કોઈ, ચિત ચરણે લાગા. ૩
ભૂતલ શેષ સહસ્ર ઉભય રસના, ગુન ગુરૂકે ગાવે;
મૃત્યુમંડલ સુરલોકા, પલ પલ લિવ લાવે. ૪
કર કેઇ કરમ ભરમ ભવબંધન, ગુરૂ ચરણન આસે,
ગુરૂપદ પરસ સરસસે પ્રાણી, ગોપદ જગ ભાસે. ૫
ઊંચ અરૂ નીચ બીચ વહ્યો યોની, દુ:ખ સુખ સહ્યો ભારે;
માત અરૂ તાત ભ્રાત સુત ભગિનિ, અગ્નિ સમ સારે ૬
સ્વત: પ્રકાશ નિરાશ નિરન્તર, અખંડ અભય ભાસૈ;
સ્વપ્ન અનન્ત જાગ નિદ્રાસેં, સામ્રથ ગુરૂ પાસૈ. ૭

૧૫

ધન ધન ગુરૂ સ્વામી હો, ધન ધન ગુરૂસ્વામી;
ભરમ અરૂ કરમ કાટ કેઇ બંધન, નિશદિન ધનનામી.
હો ધન૦ ટેર.
મૈ હું અનાથ નાથ તુમ હમરે, હમ શરણન તોરી; હો ગુરૂ૦
ભવ ભવ ભક્તિ તુમ્હારી, યહિ અરજી મોરી. ૧
અરથ અરૂ ધરમ ધામ ધન ધરણી, કરણી કહા આવૈ;
અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિદ્ધિ, યહ મન નહિ ભાવૈ. ૨

ચરણુન સેવ દેવ ગુરૂ શરણુન, વરણુ કહા ગાવે;
શેષ મહેશ ગનેશ શારદા, પાર નહીં પાવ. ૩
અનુભવરૂપભૂપ ભવભંજન, રંજન ઉરવાસી;
શબ્દ અતીત રીત રસ એકા, દેખા પરકાશી. ૪
જલ અરૂ તરંગ તંતુ પટ ભૂષણુ, સુવરણુ આધારા;
સૂક્ષ્મ સ્થૂલ મૂલ સબહનકે, આતમ એક સારા. ૫
ભરમતેં ભૂલ ઝૂલ ભવસાગર, શૂલ સહુ ભારે;
નભમેંહ ફૂલ ડૂલ વન મૃગ ઇવ, તુમ બિન ખન ચારી. ૬
ગુરૂ અસ્તુતિ પ્રીતિ કર પ્રેમે, નેમે કોઈ ગાવે;
સિદ્ધરથરામ કામ સરે સરવે, બંધન નહિં આવે. ૭

૧૬

શિવજીકી સ્તુતિ.

જય શિવ અવિનાશી, ૐ શિવ અવિનાશી;
અખિલબ્રહ્માંડ ચરાચર વ્યાપક (૨), નિજ સ્થલ કૈલાસી.
ૐ જય અવિનાશી. ટેર.

ત્રિગુણુ અતીત નિગુણુ નિરબન્ધન, સુખ સુન્દરિ સંગા;
ગૌરસ્વરૂપ નૈત્ર ત્રય નિરમલ (૨), ખલહલ શિરગંગા. ૐ. ૧
રતિપિવ ભસ્મ ભસ્મ મન ઇન્દ્રી, ભસ્મહી અંગ સોહા;
ભસ્મ સદા ભવતારિણિ, નિરખત મન મોહા. ૐ. ૨
નન્દકેશ્વર કેશરિ વ્રમ આસન, શોભા અતિ ભારી;
અહિભૂષણુ અંગ ઓપત, રૂંડમાલ ધારી. ૐ. ૩
પ્રેત પિશાચ નિશાચર ભૈરવ, મંડલી ભયકારી;
સન્મુખનૃત્ય કરત નિત યોગિની, ડમરૂ કર ધારી. ૐ. ૪
શિવ અસ્તુતિ પઢત નર નિશિમેંહિ, પ્રાતહિ ઉઠ ગાવે;
સુખ સમ્પતિ દારા સુત ધરણી, મુક્તિ પદ પાવે. ૐ. ૫

શિવ શિવ રટત કટત દુખ દુસ્તર, સુખ ઉપજત સારે;
સિમરથ રામ શરણુ હર નિશિદિન, કર શિવ ભવપારે. ૐ૦ ૬

૧૭

વિષ્ણુ ભગવાનકી આરતી.

જય જય ગિરિધારી, પ્રભુ જય જય ગિરિધારી;
ધર્મ વધારણુ તારણુ હરિજન (૨), કારણુ અવતારી. પ્રભુ૦
શ્રાવણુ માસ અર્ધનિશિ અષ્ટમિ, કૃષ્ણુ પક્ષ પ્યારો; પ્રભુ૦
દેવકિ ગોદ પધારે (૨), વિભુરવિ ઉજીયારો. પ્રભુ૦ ૧
અસુર અમંગલ નર સુર મંગલ, અરિ–દ ગલ હારે;
શિશુ તન તાત શીશ ધર નિશિમેંહી, ગોકુલ પગ ધારે. ૨
હરિ લખ યમુન હર્ષ હિય હુલસી, પંકજ ઉર આણી;
ચરણુ પસાર કિયો જલ પાવન, તાત ન ગમ જાણી. પ્ર૦ ૩
પુષ્પન વૃષ્ટી દેવ નભ મારગ, જય જય ધુનિ ગાવૈ;
બ્રહ્માદિક સનકાદિક શંકર, નન્દ ઘર બહિ આવૈ પ્ર૦ ૪
કંસ પ્રપચ રચિત દિન રાતી, ભગિની ભિજવાઈ;
પય અરૂ પ્રાણુ હર્યો મુખ હોંચલ, સુરપુરપદ પાઈ પ્ર૦ ૫
ખેલત ગેંદ ગિર્યો જમુના બિચ, આપહિ સંગ ધાયે;
નાગકોં નાથ નાથ લે આયા, સબ જગ દિખલાયે. પ્ર૦ ૬
સુરપતિ કોપ કિયો બ્રજ ઉપર, અન્દર ભ્રમ ભારે;
ગોકુલ બાલ ગોપાલ મિલે સંગ, ગિરિવર કર ધારે. પ્ર૦ ૭
વચ્છાસુર મલ ગયન્દ પછાડે, હૃદય કંસ હાર્યો;
કેશ પકડ કર ધર પર ધમક્યો, મેહલન બિચ માર્યો. પ્ર૦ ૮
બન્ધન હરણુ કરણુ સુખકન્દન, નન્દનદુલહારે;
છેદત કંસ સુખદ મુનિ નર સુર, ગુન ગાવત સારે. પ્ર૦ ૯
આતમ તત્ત્વ પ્રગટ કર પ્રીતી, ગોપિકા મુખ ગાયો;

જાનત ભેદ ભેદિ રસ ગુપ્તા, મો મન અતિ ભાયો. પ્ર૦૧૦
ધ્રવ પ્રહલાદ પંડુ બલિ હરિચન્દ, ગજ ગણિકા તારી;
નામ કબીર ધનો સુખ સવરી, તુમ બલ સુખકારી. પ્ર૦૧૧
કૃષ્ણ કૃપાલ દયાલ દયા કર, ચરણાં ઢિગ લીજે;
સિમ્રથરામ શરણ હરિ હર નિત, ભક્તિ-પદ દીજે. પ્ર૦૧૨

૧૮

ભજન-ગુરૂસ્તુતિ-રાગ સારંગ.

હો ગુરૂદેવ શરણ હૂં તોરી ॥ ટેર ॥

બાલપણો હસ ખેલ ગમાયો, દુષ્ટન સંગ મિત્રતા જોરી. ૧
કાલ બલીકો ભય નહિં રાખ્યો, માયા ઘેર લઇ મતિ મોરી. ૨
કામ રુ ક્રોધ દુષ્ટ સંગ લાગે, કરતે મોર ચિત ઝકઝોરી. ૩
ઈન્દ્રનકે વશ અંધ ભયોહૂં, સૂઝત નહિ મોહિ ભલો બુરોરી. ૪
સ્વારથકે ભ્રાતા પિતુ માતા, નિસ્વારથ એક આપહિ હોરી. ૫
નૈયા મોરી પડી ભવર બિચ, કેવટિયો મતવારો ભયોરી. ૬
ભવસાગરમેં બહ્યોજાત હૂં, બાંહ પકડ મોહિ પાર કરોરી. ૭
ભવબંધનસેં જી ઘબરાવત, સિમ્રથ શરણે આય ગયોરી. ૮
પુરૂષોત્તમ અબ તોરે ભરોસે, કર કિરપા સબ કષ્ટ હરોરી. ૯

૧૯

ભજન—ભંડાર.

જય જય ગણેશ ગજાનન સુમિરૂં, વાણી દો મોટા મ્હારાજ;
માથે લાગ પ્રણામ ગુજારૂં, પત બાનેરી રાખો લાજ ટેર.
જય જય દેવ ગજાનન સુમિરૂં, શિવજીકા સુતન સદા રિછપાલ,
સુર તેતીસાંમેં પૂજા તુમ્હારી, સાધૂ સન્તરાહો પ્રતિપાલ. ૧
માતા પાર્વતીરા પુત્ર ભણીજે, શિવ-શંકરરાહો અધિકાર,

વાહન સવાર બિરાજે મૂસા, રિધ સિધ જોડ ભણીજે નાર. ૨
જોગ રૂ યગ્ય તીર્થ વ્રત તપસ્યા મંગલ, બિરદ રચે શુભ વ્યાવ;
ઉતરા કામ રચે રંગ જાઝે, ગજાનનને પહિલા ધ્યાવ. ૩
મૃત્યુપાતાલ સ્વર્ગ સિન્ધ તીન્હૂ, ગણપતિ દેવ સદા અધિકાર;
સુર નર ભૂપ કરે તોરી સેવા, સુમિરે સન્ત દસોં અવતાર. ૪
સુમરે સન્ત અન્ત આધીના, મુખ વાણી ભાખો અગવાન,
લે કૂંચી ઘટ ખોલો તાલા, રણુત ભૅવરકા રાજ દિવાન. ૫
કિરપા કીજો રહજો મારે સન્મુખ, દુખ દરિદ્ર ભય કીજો દૂર;
સિમરથ કહે સદા ગુરુ સુમિરો, દિન દિન વધે સવાયો નૂર. ૬

૨૦

સૈયાં સતગુરુ કદ આસીહે, જાઊં ગુરાંપર વારણે;
ચરણાંરી દાસી હે. ટેર.

ગુરુ દર્શન દિન બહુત ભયા, જિવડો રહત ઉદાસી હે;
વોહીરે દિહાડો કબ ઊગસી, સુરતા દર્શન પાસી હે. ૧
અસ્થિર મન ગુરુ હો રહ્યા, કાંહી ભયા સુન વાસી હે;
કાંહી વિસર્યા કાંહી વિદોગીયા, કાંહી ભયા પરદેશી હે. ૨
નિત દર્શન ગુરુ દેવરાવે, શિષ્ય ગુખવાસી હે;
ધન હૈ માતા ધરતરી જ્યાં ગુરુ, કીયા રેવાસી હૈ. ૩
ચિત લાગો નિત ચરણમેં, ગુરતા પ્રેમ પિયાસી હે;
નિરગુણ રુપ સકલ ઘટ વ્યાપક. જોત પ્રકાશી હે. ૪
સરગુણ રુપ શરીર દેખ મન, આનન્દ હુલાસી હે;
સિમરથ આનન્દ અપાર યહી, ધર આસ પુરાસી હૈ. ૫

૨૧

સૈયાં મિલ બાંટો બધાઈ હે,
સતગુરૂ આયા પાંવણા, જહાં કલા વરતાઈ હે. ટેર.

રહતા બેહદ દેશમેં, જહાં અટલ બાદશાહી હે;

સો ઘર આયા આપણે, ધન ધન કમાઈ હે. ૧
તારા બિચમેં ચંદ જ્યું ગુરૂરી, ભઈ રોશનાઈ હે,
તેજ પરકાશ સૂરજ જ્યૂં, વાંરી જોત સવાઈ હે. ૨
કયા છબિ વરણું આપકી, વરણી નહિ જાઈ હે;
આનન્દ ભયો છાતી ભરી, સુધ બુધ વિસરાઈ હે. ૩
નિરમલ જ્ઞાન સુણાવિયો, તનરી તપત બુઝાઈ હે;
સૂખા વન હરીયા હુવા, હરિયાલી છાઈ હે. ૪
રામ રામ સબ જગત કહે કોઇ, પતો નહિ પાઈ હે;
દર્શન દેખ્યા ગુરૂદેવરા, મોહી ધીરપ આઈ હે. ૫
મનસુખ ગુરૂ મેરાણસા, સમપરદા પાઈ હે;
સિમરથ શરણે આવિયો, નિત મોજ સવાઈ હે. ૬

૨૨

સખી ગુરૂ બાંહ પસારી હે,
ભવસાગરકી લેહેર ડૂબત, ગુરૂ જાન ઉબારી હે. ટેર.
કંઠ બિચ ખેલ રચ્યો એક ખ્યાલી, ખુલી ગુલ કયારી હે;
અદબિચ કેલ ચબેલી ચમકે, ગુરૂ ફુલ હજારી હે. ૧
નાભિકમલ બિચ બેઠ સખી મૈં, સુરત પસારી હે;
શિખર અવાજ સુણી સતગુરૂકી, સુરતા લગી મારી હે. ૨
પાંચ પચીસ હુઇ મિલ ભેલી, બિચે પિવ પ્યારી હે;
બંક ઘાટ હો ચલી ગુરૂ ચરણાં, સુન્દર નારી હે. ૩
તિરબેણિરા ઘાટ નિરમલા, જ્યાં સીર ગંગારી હે;
પ્રેમ કલસ લિયો સીરાં જીરેતાંઈ, ભઈ મૈં પનિહારી હે. ૪
બેહદ વખત બિરાજ્યા મારા, સ્વામી જ્યાં રચના ન્યારી હે;
ચરણમે લોટ લિયો ચરણામૃત, દુખડો વિસારી હે. ૫
બિન પગ નૃત્ય કરાં બિન બાજા, અનુભૈ ઉચારી હે;
ઝિલમિલજોતશિખરમાંહિઝલકે, નૈનાંબિન નિહારી હે. ૬

જન્મ મરણકા સંશય મટ્યા, આવાગમન નિવારી હે;
સિમરથરામ શરણ સતગુરૂરે, સદાહિ સુખીયારી હે. ૭

૨૩

રાગ ફિરી.

એકર દર્શન દેવજો, સતગુરૂ શાહ નરેશ;
આપ બિન ઊણી ધણી, તન કરૂં જોગણ ભેષ. ટેર.
જુગો જુગથી ભૂલી સુરતા, આઈ અપને દેશ;
નીચ યોની ધરી કર કર, સહ્યા દુઃખ હમેશ. ૧
યારી લાગી આપસું, ત્યાગો જગસું નેસ;
દયા કર ગુરુ યાદ કીજો, લીજો અપણે દેશ. ૨
અખૈ સતગુરુ આદિ વાણી, જપૈ આદિ મહેશ;
બ્રહ્મા વિષ્ણુ ધ્રૂ અકાશાં, પિયાલાંમેં શેષ. ૩
કોટિ કાશી કરો તીરથ, વસો સુરપુર દેશ;
સહસ વિરિયાં સ્વર્ગ પાવે, ગુરુ ચરણ વિશેષ. ૪
રૂપ સગુણ આપ નિર્ગુણ, અન્તષ્કરણ પ્રવેશ;
દાસ સિમરથ ચરણ નિશદિન, અનન્દમાંય હમ્મેશ. ૫

૨૪

દેખી સૂરત આપરી, દૂજો ન આવે દાય;
મેટી મનરી કલ્પના, ગુરૂ પ્રેમ પ્યાલો પાય. ટેર.
ચૌરાસીરો જીવડો, બુવો ચૌરાસી માંય;
દયા કરી ગુરૂદેવજી, બહતાંરી ઝાલી બાંય. દેખી. ૧
બાંહ ગ્રહ બારે લિયો, ગુરૂ ગોદમેં બૈઠાય;
જડસેં ચેતન કિયો, ગુરૂ હીવડેસુ લગાય. દેખી. ૨
પતિવર્તા પીવ પાયો, શિશૂકાં મિલિ માય;
ભૂખાને ભોજન મિલ્યો યૂં, મિલ્યા સતગુરૂ આય. દેખી. ૩
નિરધનાને ધન મિલિયો, પ્યાસા પાણી પાય;

પૂરબ પુન્ય ગુરૂ ભેટિયા, મોહે દીન્હો જ્ઞાન બતાય. દેખી. ૪
મૈં હૂં બાલક બુદ્ધિ હીણો, કહા વૃદ્ધ બતાય,
શેષ મહેશ બ્રહ્મા વિષ્ણુ, થક્યા મહિમા ગાય. દેખી. ૫
માન મન ગુરૂ ભેટિયા, ચિત ચરણમેં લિપટાય;
સાધૂ સિમરથ ભયો નિર્ભય, દરશ સન્મુખ પાય. દેખી. ૬

૨૫

એક પલક ન વિસરું ગુરુ, રહિજો નૈણાં માંય;
આપને દેખ્યાં વિના મારો, તલફ જીવડો જાય. ટેક.
આપ બિન દુખડો સહ્યો મૈં, આવા યોની માંય;
બહુત દિનકો વિસડયો અબ, મિલ્યો હ સો આય. એક. ૧
ઝૂઠા સુખ સસારકા મૈં, માન્યા મનરે માંય;
દર્શન દેખ્યા આપરા, અબ આછા લાગે નાંય. એક. ૨
ઝૂઠી કાયા ઝૂઠી માયા, ઝૂઠા બાપ ન માય;
દર્શન દેખ્યા આપરા અબ, આછા લાગે નાંય. એક. ૩
યે તો હૈ સબ સ્વારથરત, વિના સ્વારથ નાંય,
આપહો પરમારથી ગુરૂ, મૃત્યુલોકાં માંય. એક. ૪
યહી ઉરમેં ઊપજી અબ, રહુ ચરણાં માંય;
પશ્ચિમ દુઃખ મોયે યાદ આવે, જાસે છોડું નાંય. એક. ૫
હાજરી હુશિયાર રહસું, હુકમ લોપુ નાંય;
સતગુરૂ મેરે શીશ ઊપર, સિમરથ ચરણાં છાંય. એક. ૬

૨૬

આજ મેરો ભાગ જાગ્યો, ભલો ઊગો ભાણરે,
સન્ત આયા પાંવણા અબ, ચૂકગ્યો જમડાણરે. ટેર.
સન્ત આયા આનન્દ છાયા, આંગણિયે ધમસાણરે;
ગ્યાન ગોલા ઉડણ લાગા, ટુટ ગઇ કુલકાણરે. આજ. ૧
શબ્દ અણિયા ભલા બિણિયા, આયગ્યો આપાણરે;

ભર્મ કર્મ વિકાર ભાગા, તીર માર્યા તાણુરે. આજ. ૨
અધર મેડી ઉલટ પેડી, ઝાકી પડ ગઇ જાણુરે;
ઝિલમિલે દીદાર વાકો, કહા કરૂં વખાણુરે. આજ. ૩
કહાં આણા કહાં જાણા, ખુલી દિલમેં ખાણુરે;
ગુરૂ શરણે કહે સિમરથ, બૈઠા મોજાં માણુરે. આજ. ૪

૨૭

સતસંગ કર જગ ઝૂઠ હૈ, દિન રૂડા બીતા જાયરે;
એસો અવસર ચૂકસી કદ, ફેર મિલસી આયરે. ટેર.
સત્સંગત જગ સાર હૈ, સન્ત સર્વ ભાખ્યા જાયરે;
કેતે ભયે કિરતારથી, સતસંગહીમેં પાયરે. સતસંગ. ૧
નર નાગ સુર યું શેષ સારા, સંગતરા ગુણ ગાયરે;
બ્રહ્મા વિષ્ણુ આદિ દેવાં, જાંકે ચિતમેંચાયરે. સતસંગ. ૨
જગત માંયે દોય સંગત, દેઉં ભેદ બતાયરે;
સરસ સુરતી સાંભલે નર, પરખ છીજે પાયરે. સતસંગ. ૩
સન્ત સંગતિ મિલે સુરપુર, અસત નરક સિધાયરે;
વેદ શાસ્તર સન્ત શાખા, કરો તોરી દાયરે. સતસંગ. ૪
ગુરૂ મુઝ પર મૈહર કીની, દીની સરસ બતાયરે;
શરણ સિમ્રથ રહત નિશિદિન, દૂર કબુઅ ન જાયરે. સતસગ. ૫

૨૮

સતસગકા ગુણ સાંભલો, તોહિ કહૈ વેદ પુકારરે;
વિના સંગત બિગડયા તે, બૈઠ ગ્યા પરવારરે. ટેર.
નિશિચર ઘર પ્રહ્લાદ જલમ્યો, અસુરકો આચારરે;
સરસ સંગત સન્તકી જિન, દિયો સિવરણ સારરે. ૧
અસુર અશહી જાણ અપણો, કિયો તપણ તયારરે;
હરિ જાણ અપણો ફાર તપણો, માર થપ્પડ તારરે. ૨
હરિચંદ્ર સગત હેત ભીનો, રાજકાજ ઉજારરે;

ધર્મ કારણ નાંહ ઢિસિયો, નગર વેચી નારરે. ૩
મર્સ મંડી જાય મંડી, નહીં ખંડી કારરે;
સાત ક્રોડયો ભયો લાડયો, હોગયો લલકારરે. ૪
અજામેલી કાજ ઝેલી, અધમ અસુર અપારરે;
સન્ત ગેલી અન્ત મેલી, પંથ પૂહુચો પારરે. ૫
નીચ ઉચા ઉંચ નીચા, સંગતરો ઉપકારરે:
નિઠુર નારી ભારી તારી, બિરદરો બ્યોપારરે. ૬
ગુરૂદાતા ગહ્યો હાથા, જાતાં સમદર ખારરે;
સિમરથ કહે અબ મત કૈસે, સન્ત સંગત સારરે. ૭

૨૯

ચેતરે મન વાણિયા ક્યા, હોય બઠો ચોધરી;
આડી ટેડી સુરત છોડો, ઓડ કાઠો પાધરી. ટેર.
જ્ઞાન ધ્યાન ઇમાન છોડો, પોટ બાંધી મોધરી;
ભરમ ભૂલ વિકાર લાગો, યાદ નહિં થને ઓધરી. ચેત. ૧
ગુરૂચર્ણ શરણ સંભાય સાચી, પાંચને પરમોદરી;
ઉલટ દેખો આપમેં થારે, ભર્યા અંદર હોદરી. ચેત. ૨
ચાર ચૌકી તોડ ચિતકી, સુરત કરલે બોધરી;
આયો જિણ મગ લાગ મદવા, આદૂ મારગ સોધરી. ચેત. ૩
હૂઁ તુ તનમન તોડ તાગો, દુઈકી જડ ખોદરી;
જન્મ મરણ વિસાર સિમરથ, આદૂ અણુઘડ ગોદરી ચેત. ૪

૩૦

ચેતરે મન મૂરખા કાયા, છોડ જાસી ગામડો;
નામ નિર્ગુણ યાદ કરલે, રાજી હોસી રામડો. ટેર.
દારૂણ દુઃખ તોય લગ્યો દારા, હેરે નિશદિન દામડો;
અન્ત વિરિયાં આય અડસી, એક ન સરસી કામડો. ચેત. ૧

અસલ શરણુ વિસાર આદૂ, ઉલી આસક સામડો;
રજ્જૂ માંહી સર્પ ભાસે, ચર્મદૃષ્ટી ચામડો. ચેત. ૨
આસ ફાંસ ફસાય ફસગ્યો, વિગડ ગ્યો વે કામડો;
જમ પાસ વાલી આસ પાલી, ઠાલી ઠણુંકે ઠામડો. ચેત. ૩
સાધુ સિમરથ કહે સાચી, ધણી ધાયા ધામડો;
સાચ સિવરણ પાંચ પ્રેમી, જીત જા સંગ્રામડો. ચેત. ૪

૩૧

સમઝ મનવા સેન સાચી, જીવણો દિન ચાર;
ઝલક ઝૂઠી પલક માયા, પ્રભૂસેં કર પ્યાર. ટેર.
વિભુ વ્યાપક સુમર સ્વામી, વાકય વેદ વિચાર;
લખૈ સૈણા વકત સાચી, સમઝ સારાસાર. ૧
લોક ચવદે ઝલક ચેતન, ચર અચર નરનાર,
આપ કરતા ભરત હરતા, નૈન-જ્ઞાન નિહાર. ૨
આપ અણુઘડ બૈઠ ઉર બિચ, કરત સર્વ વિચાર,
અંત્રજામી લખૈ સ્વામી, કરે મત અનચાર. ૩
જપો અજપા જાપ નિશિદિન, ધર્મ ધીરજ ધાર;
અનત તીરથ એક અનુભવ, સમઝ સિમરથ પાર. ૪

૩૨ રાગ આશા

સાધો ભાઈ કિસ વિધિ મન સમઝાવૈ,
ઘેર્યો ઘિરે ફિરે નહિં પાછો, છોડ પકડ નહિ આવૈ ટેર.
યો મન એક તરંગ અણુગિણુતી, ગિણુ ગિણુતાં નહિં આવૈ;
સિંધુ હિલોલ નદી સી ધારા, પરબત રૂપ દેખાવૈ. ૧
પાવન વેગ ચલે બહુ ચંચલ, ગજ મેમદ મન ભાવૈ,
સિંહસી હાક વાક મુખ વાણી, કરકે તુર્ત ડરાવૈ. ૨
પલમેં જતી મતી થિર રાખે, પલમેં પ્યાસ ફૈલાવૈ;

નારી દેખ નેક નગ રાચે, સ્વપને સેજ ખિલાવૈ. ૩
યોગી જતી સન્ત સઁન્યાસી, વન જાય વાસ વસાવે;
શ્રૃંગીરિષી શંકરસા મોહ્યા, નર સુર નાચ નચાવૈ. ૪
આસણ ધાર ધ્યાનમેં બૈસૂં, અધબિચ તર્ક ચલાવૈ,
માય મહલ ખેલ રચ મનવો, ભૂપતિ ઇન્દ્ર કહાવૈ. ૫
સતગુરૂ સેસ મિલે જન શૂરા, સૈને મન સમઝાવૈ;
સિમરથરામ લખે મન મોહન, ઝટપટ મુક્તિ પાવૈ. ૬

૩૩

મન રે તુ સબમે ધૂતારો,
કર પાખંડ પિરથવી ઘેરી, મોહી લિયો જુગ સારો. ટેર.

બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ્વર દેવા, હૈ મનવાને પ્યારો,
શક્તી રૂપ સર્વમે વ્યાપક, ઈણ મિલ કિયો પસારો ૧
નૃપતિમે મન અનત અધરમી, વિસરત વદત વિકારો,
ફુલાં સેજ પટમ્બર ભૂષણ, મદ પીવત મતવારો ૨
બૈઠ કચેડી ન્યાવ ચુકાવૈ, હાકમ મન હુશીયારો,
કલમ કાનુન કરત ચિત ચાઈ, ખૂબ કીયો લલકારો. ૩
ચોરમે ચોર શાહમે શાહ તુ, બટકાડાં બટકારો,
સમતામેં સન્ત ચુગલમે ચુગલ્યો, લાખાં બીચ લબારો. ૪
પલમે ભજે તજે સબ કરમા, હોય બઠે મન ન્યારો,
ફિર મન પલટિ માયા સગ લાગે, લે ભિક્ષુક જ્યુ લારો. ૫
તુ હિ મિલ નાર દેખાવત નખરો, મિલ પિત્ર પેચ સત્વારો,
તુંહી સબ ત્યાગ ભાગ જંગલ બિચ, તુંહી ધારત ગૃહચારો, ૬
મૃત્યુ પાતાલ સ્વર્ગ સિધ તીન્હુ, થારો મન વિસ્તારો
નિશ્ચય કર નિરખ્યો દિવ્ય ચક્ષુ, તુ સારાંસે ન્યારો. ૭
મન તુ માને હોય તેહિ કાને, કરત જીવ ભવ પારો,

જો ન મને મન હોય ન કાને, ક્રોડ જન્મ પચ હારો. ૮
સિમરથરામ ભઈ ગુરૂ કિરપા, મેરમ લખ્યો મનં થારો,
હાથ જોડ કર કરૂં મેં વીનતી, કીજે કારજ મારો. ૯

૩૪

સાધો ભાઈ મન મિરગાને મારો;
અબ સનમુખ હોય લેવે લડાઈ, સૂતો બાધ બકારો. ટેર.
તન વનમાંહિ મન મિરગો હે, ચરબેઠા હુશિયારો;
પાંચ પચીસ મિરગલી સંગમેં, નિતકો કરત બિગારો. ૧
બુધ બકતર ખિમ્યારી કફની, મુતલબ મોજા પેરો;
કરણીરી કમર કસો સાધો સેંઠી, સત તરવાર સવારો. ૨
જુગત જુજરબો કરમેં ઝાલો, જ્ઞાનકી ગોલી ડારો;
સમતા સોર જામકી જરણા, ચિત્ત ચીપીયે ચારો ૩
બ્રહ્મા અગ્નિ ચેતાય ભજનસે, જુગત સાસ લે સ્યારો;
ગુરૂગમ ઓઢી ઓટ બૈઠકેં, યુ લે ચોટ ઉતારો. ૪
લાગી ચોટ મરમ મિરગારે, ખડ ખડ કર ડારો;
પલટયો મનવો હોયગ્યો નિજ મન, લેત ભજનરો લારો. ૫
સિમરથરામ ગુરૂ કિરપાસેં, નિજ મન લાગત પ્યારો;
જાગત સોવત ઊઠત બૈઠત, દે ડિગતાંને સ્હારો. ૬

૩૫

મન અબ કહ લગિ કહું ચેતાઈ;
હૈ જડ છતાં ચેતનકુ ગ્રાસ્યો, અવરકી અવર બતાઈ. ટેર.
રજ્જુમેં સર્પ સીપમેં રૂપો, પીકમેં મુક્તા પાઈ;
ધરત ઉમ્મેદ ભરત કર વિરથા, અસકી આનન્દ ગુમાઈ. ૧
મરૂકિ નીર તરૂ બિચ તસ્કર, કર કર ભરમ ભૂલાઈ;
યૂં જગ ઝૂઠ જાણુ શઠ સાચો, ફંદ પર્યો પસ્તાઈ. ૨

જ્યૂં દૃગ બાંધ ભરે નટ મુઠ્ઠી, ચાવર ધુર દેખાઇ;
ઉધરે નયન ભગ્યોં તજ નટવો, અસલ દશા ચલ આઈ. ૩
અબ મન માન નિધાન નિશંકુ, ગુરૂ આંક્સ ઉર લાઈ;
આપનો રુપ અખંડ લખ આતમ, ઝૂલ અભય સુખ માંઈ. ૪
તજ અપવાદ બસ્યો મન બેહદ, નિજમન નિશ્ચય આઈ;
અનુભવ દેશ લેશ માયા તજ, સિમરથ રહો સમાઈ. ૫

૩૬

મન અબ અવસર આયો ભારી;
અનંત જન્મકી બિગડી તેરી, સતગુરૂ વાત સુધારી. ટેર.
અબ મત ચૂક ચોટ અનુભવકી, હરદમ હર્ષ અપારી;
ઘટઘટ અખંડ આપ અવિનાશી, દેખોની દૃષ્ટી પસારી. ૧
જ્યુ જલ એક અનત રસ ઉપજે, આંબ અફીમ અનારી;
બિંદૂ ભેદ તોહી સુધ નિત મિત, ચીજ ખટી અરૂ ખારી. ૨
ભાજન અનન એકરસ મૃતિકા, કરત કુલાલ વિચારી;
યૂ નર નાર અસુર સુર ઈશ્વર, આતમ અનત અધારી. ૩
તેરી ભૂલ ભરી તુઝ ભીતર, ભરમ ભયો તોય ભારી;
દૃષ્ટીદોષ હોત તા નરકો, બિંબ શશિ ગગન નિહારી. ૪
મિટ ગયો દોષ ભરમ તજ ભાગો, નિરમલ ચંદ નિહારી,
સિમરથરામ અનત સન્ત ઈણ ધર, યાહી રીત હમારી. ૫

૩૭

એતા દિન અનુભવ બિન દુખિયારી;
એક પતી બિન અનત ઉપાધિ, જ્યૂં વ્યભિચારણી નારી. ટેર.
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપતિકે બિચ, માન્યો આનન્દ અપારીં;
આતમ તત્ત્વ અપાર અખંડિત, તિનકી સુધી વિસારી. ૧
પાંચ તીન મિલ માયા પસરી, ભાસત રચના ભારી;
અપનો રૂપ ગુપ્ત કર ગોવિન્દ, ખેલત ખેલ ખિલારી. ૨

નાના રૂપ નિરખ મન મેરા, બન બૈઠો ગૃહચારી;
માત તાત સુત ધામ સમરથી, બોલત મારી થારી. ૩
પુણ્ય પ્રતાપ આપ ગુરૂ ઈશ્વર, મિલ ગયા મદન મુરારી;
દે ઉપદેશ લેશ સ્વારથ તજ, સુધી બગસ દી સારી. ૪
અગમ અગોચર અખંડ અનાવૃત, સાક્ષી રૂપ સુખારી;
સિમરથરામ સકલ ઘટ વ્યાપક, ખેલૂં મોજ હમારી. ૫

૩૮

અબ હમ જીવન જુગતી પાઈ,
જીવન મરણ મરણ માંય જીવન, સતગુરૂ રાહ દિખાઈ. ટેર.
ચવદેહિ લોક રચ્યા જાગ્રતમેં, ભિન્ન ભિન્ન કર ભૂલાઈ;
મોદ જીવ ભૈંવે માયા બસ, તીનૂ તાપ તપાઈ. ૧
પ્રોક્ષ જ્ઞાન કર સબ જુગ પુલિયો, ભિન્ન જાનત પ્રભુતાઈ,
આપ અખંડી અંદર બોલે, જિનકી સુધ વિસરાઈ. ૨
પાંચ પચીસ ઉલટ અપણેમે, ભાવ મિટાદો ભાઈ;
સર્વ અતીત રૂપ લખ અપનો, જન્મ મરણ ભવ નાંહી. ૩
સુનિયે ગુનિયે દેખ ભ્રમ દૃષ્ટી, સો સબ માયામાંઈ;
શબ્દ અતીત તુંહી લખ આતમ, નિશ્ચલ થિરતા થાઈ. ૪
જીવણ મરણ યહી વિધિ જાનો, આતમ અલખ લખાઈ;
સિમરથરામ સદા સુખ વિચરો, જમ જાલિમ ભયનાંઈ. ૫

૩૯

ઐસા ઘર ગુરૂબિન કૌન બતાવૈ;
અગમ અગોચર અણઘડ આતમ, બિન સતગુરૂ નહિં પાવૈ. ટેર.
સતગુરૂ સૈંણ બૈણ કહે બ્રેહેકા, સૂતા જીવ જગાવે;
સત ઉપદેશ દેત કર કિરપા, અધરમરાહ છુડાવે. ૧
માત તાત સુત ભ્રાત જાત મિલ, દિનદિન મન લોભાવૈ;
જન્મ અનન્ત દેખ દુખ યા સંગ, ગુરૂ વૈરાગ કરાવે. ૨

માયા બ્રહ્મ ભેદ બતલાયો, સત્ય સ્વરૂપ દેખાવે;
બેહદ દેશ બસી મેરી સુરતા, ફગત ફકીરી ભાવે. ૩
હર્ષ ન શોક વિજોગ ન ભોગી, દોય ન એક કહાવે;
સિમરથરામ સદા સુખ ઇણ ઘર, કુણ આવે કુણ જાવે. ૪

૪૦

સમઝ મન જગમેં લે લે ભલાઇ,
પરમારથ કરો કર પ્રીતિ, કર સિંવરણ સુખ પાઇ. ટેર.
જો જો કરમ કરે અતિ ગુપતા, હરિસેં છાના નાંઇ;
અન્તર્યામી નામ ઉસીકો, કિસ વિધિ રહત લુકાઇ. ૧
પાંચૂ તત્ત્વ પસાર પ્રીત કર, કૈસી રચના રચાઇ;
નારિ પુરૂષ ગંધર્વ અસુર ગણુ, થાવર જંગમ થાઈ. ૨
કર મત કપટ કિસી સંગ કુકરમ, ઉલટ દેખ ઘટ માંઇ;
જલ બિચ તરંગ તરંગ બિચ જલ હૈ, ઓતપ્રોત એક સાઈ ૩
તિલ બિચ તેલ દૂધ બિચ્ય ઘૃત હૈ, દારૂ અગન સમાઇ;
યૂઁ જગ ઈશ એક રસ અણુઘડ, કિસ વિધિ કપટ ચલાઇ. ૪
સતગુરૂ સૈણુ બૈણુ સમઝાયા, જ્યાં પર થિરતા થાઇ;
સિમરથરામ ભરમ તજ ભજીયેં, તજીએ આન ઉપાઈ. ૫

૪૧

સમઝ મન અવસર ફેર ન આવે,
બીતે વક્ત દેહ નિત દુર્બલ, આખિરમેં પિછતાવ. ટેર.
ઊગે દિવસ આયૂ હોય ઓછી, છિન છિન છીજી જાવે;
છસેં ઇકીસ દેખ દમ બિનસે, સુખ નિદ્રા કિમ આવે ૧
બોલત બારા ચલત અઠારા, સોવત તીસ ગમાવે;
મૈથુન કરતાં ચૌસટ ટૂટે, ફિર ક્યા સાચ કહાવે ૨
રામ કહંતાં દિલડો દૂખે, હાંસીમેં હરષાવે;
ઘરકી ચીજ લગે અતિ ખારી, પર વસ્તુ મન ભાવે. ૩

ફિરત નિશંક શંક બિન સૈણા, સમઝ અર્થ નહિં આવૈ;
ચોક દેખ ખગ મુગત ચાવલકો, ફીરતો જાલ ફંસાવૈ. ૪
તજ ચાતુરતા નિજ મન કેરી, હરિ સિંવરણ ચિંત લાવૈ;
સિમરથરામ કરૈ સોઈ કરતા, ભજીયાં જા નિરદાવૈ. ૫

૪૨ રાગ ફિરિ.

સમઝ સયાના ઊમર ઓછી, અદલ ઠિકાણા જોઈરે;
નરતનરતન અમોલક આછો, વિરથા ગરથ વિગોઈરે. ટેર.
રાજ વૈરાગ રાગ તજ રસકોં, દાગ વિષયકા ધોઈરે;
નિશિદિન જાગ લાગ સિંવરણ સંગ, ખોટી ઈચ્છા ખોઈરે. ૧
શ્વાસ ઉસાસ ત્રાસ દે તનકોં, મનકોં કર નિરમોઈ રે;
હરદમ તાર હાર મત હરિજન, સતગુરૂ સાર સંજોઈરે. ૨
સોવન શિખર ધર મુક્તામોતી, સુરત સલાકે પોઈરે;
સજ નિજ હાર હિયે બિચ સુરતા, સૈજ પિયા સગ સોઈ રે. ૩
યેહી નિજ સૈન અનન્ત સન્ત તિરિયા, શંક કરો મત કોઈરે;
સિમ્રથરામ સદા સુખ સૂતો, જ્ઞાનચક્ષુ ધર જોઈ રે

૪૩

ચેત ચેત મન અવસર જાવૈ, આલસમે દિન ખોયારે;
મૈં તું મારી થારી કર કર, મોહ નિદ્રામે સોયારે. ટેર.
આજ કાલ કર રીતી વાતેં, વિરથા જન્મ વિયોગારે,
નીચ પુરૂષકી સોબત નિશિદિન, વિષેકે બીજ રૂપોયારે. ૧
યા જગ ઝૂઠ સ્વપનકી બાજી, જિન સગ મનડા મોયારે;
મૃગજાલ સાચો જાન જુગત બિન, મૈલા વસ્તર ધોયારે. ૨
સાચ ઝૂઠ નિરણય કર નિરખ્યો, જબ સતગુરૂ સંગ હોયારે;
ઉડ ગઈ નીંદ આલસ તજ ભાગો, સોહ તાર સજોયારે. ૩
આતમમેં પરમાતમ દરસેં, બિન નૈણાં ધર જોયારે;
સિમરથ સૈજ બિછી બેહદ પર, સોવન શિખર વર સોયારે. ૪

૪૪

સોવન શિખરકા અજબ તમાસા, નિરખણકી ગત ન્યારીરે;
નિરખે હરિજન અસલ શૂરમા, સન્તનકી બલિહારીરે. ટેક.
મોહ મમતા તજ માન બડાઈ, હર્ષ શોકસેં હારીરે;
જપ ઘટ અજપા જાપ જુગતસેં, ચડસી સન્ત નિજારીરે. ૧
નેતી ધોતી ત્રાટક નોલી, ખટકર્મ અલ્પ અહારીરે,
બ્રહ્મચર્ય રખ પ્રાણકો જીતે, પહુચે શિખર મઝારીરે. ૨
પાંચ પચીસ તીસ મિલ તીનૂં, તટ તિરબેણી ત્યારીરે;
ઇલા પિંગલા સુખમણ સગે, ખેલે ખેલ ખિલારીરે. ૩
પગ બિન નાર પીત્ર બિન સ્વાગણ, સગ પીવ બ્રહ્મચારીરે;
ઉલટા સુલટ લખે ઘટ ભીતર, મેટે સર્વ વિકારીરે. ૪
સન્ત અનેક શાસ્ત્ર દે શાખાં, કથ ગયે કૃષ્ણ મુરારીરે;
સિમરથ કહે શિખર ઘર ચાલો, યેહી સલા હમારીરે. ૫

૪૫

ખટપટ છોડો ઝટપટ નિમટો, ઘટ ઘટ અજપા હોતા હૈ;
રટ રટ રટ રટ લાવો લૂટો, ક્યૂ આલસમેં સોતા હૈ. ટેર.
તજ હરિ નામ બામ સગ બેબુધ, સગ વિષય મન મોહતા હૈ;
સુરતરૂ કામધેનું યહ કાયા, રતન અમોલક ખોતા હૈ. ૧
સાસ ઉસાસ પાસ વશ પ્રેમી, નેમી નેમ નિભોતા હૈ;
મકડી મીન અનડ ગત ઉલટા, અખંડ તમાશા જોતા હૈ. ૨
ધરણિ ન ગગન પવન નહિ પાણી, નહિ જાગ્રત નહિં સોતા હૈ,
ચદ ન સૂર નૂર ઘર બેહદ, અખંડ ઉજાલા હોતા હૈ. ૩
ધન યહ ખેલ રમે કોઈ ખ્યાલી, જન્મ મરણ દુખ ધોતા હૈ,
શત્ર સઁહાર પાર કર પ્રેમી, સોવન શિખર ઘર સોતા હૈ. ૪
આપીમે આપ તાપ તજ નિરખ્યો, ગમકી રોટી ખાતા હૈ;
સિમરથરામ અખૈ સુખ નિશિદિન, નહિં આતા નહિ જાતા હૈ. ૫

૪૬

ક્યા કહૂં સાધો કહત ન આવે, જો કહૂં સો નાંઈરે;
હૈ તો સહી પણ સમઝણ સરખો, સૈનમેં સૈન સમાઈરે. ટેર.
ફેન બુદબુદા તરંગ અનન્તા, સબ સમદરકે માંઈરે;
જલકી બરફ બની જગ દેખત, તદપિ જલ ભિન્ન નાઁઈરે. ૧
સુવરણ ઘાટ ઘડે બહુ ભાંતી, બટ થિર ચંચલ છાંઈરે;
ઉચ અરુ નીચ ચરાચર ઈશ્વર, આદ અન્ત મધ સાંઇરે. ૨
ચેતન એક અનત વિસ્તારા, સમઝ સૈન મનમાંઇરે;
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપતિ તજકે, ચોથે જાય સમાઈરે. ૩
ભાવાભાવ મિટી મોહ મમતા, હર્ષ શોક કહૂઁ નાંઇરે;
જલકી બૂંદ મિલી જલ ભીતર, સિમરથ એકો સાંઇરે. ૪

૪૭

ચેત અચેત સમઝ મન મોજી, આગે ભોમ કરારી,
બૂઝે જવાબ જાબ નહિં આવે, બિન સિંવરણ દુખિયારી ટેર.
સમઝ વિચાર સાર સત સિંવરણ, ધર્મ ધારણા ધારી;
પલ પલ ઘટત છીજત દિન છિન છિન, જનમસેં જનમ સુધારી. ૧
જંગ પરપંચ રાચ રસ ભૂલો, રચપચ કચિયો ક્યારી,
યહ સંસાર પાર નહિં પાવે, અનંત જન્મ ધર હારી. ૨
ધર વિશ્વાસ આશ તજ ઊસર, દૂસર કુવિધા ટારી;
જોય પજોય ખોય મત એ દમ, હર ભજ હીર હજારી. ૩
એસો દાવ આવે નહિં અમૃત, સમ્રથ સન્ત નિહારી;
કર સતસંગ રંગ અંગ લાગે, ભાગે ભરમ ભિખારી. ૪
આદૂ નાથ સાથ સત સાહિબ, ભાસે રૂપ ભલારી;
સિમરથરામ કામ નહિ કિણુ સંગ, જિણુ સંગ જૈસી યારી. ૫

૪૮

ચેતન વક્ત ચેત મન મોસર, અવસર આયો ભારી;
અબકે ભૂલ ભઈ જુગ ભીતર, ખાલી ખેપ તુમ્હારી. ટેર.
પાંચોંને પકડ જકડ મન ઈન્દ્રી, વિધિરી વાત વિચારી,
અનરત અકડ ફકડ બેફિકર, સકડ હોય સંચિયારી. ૧
ૐૐકાર ધાર મન ધવની, સોહ પલટ સંચિયારી,
સાસ ઉસાસ બાસ બસ બેહદ, સૂજ મિલી હૈ સારી. ૨
અજપા જાપ થાપ થિર થાણા, સુણત વીણ ઝણકારી,
મૂલસે પલટ પેલ મન પાવન, ઉલટ ઇક્કીસૂં આરી ૩
ઝિલમિલ જોત હોત વા ઘરમે, તટ તિરબેણી ત્યારી;
સજ શિણગાર નાર નિજ સુખમણ, પ્રેમ પુરૂષરી પ્યારી. ૪
અનહદ ઘોર શોર બિન સરવણ, બિન પગ નાચત નારી;
અદ્ભુત ખેલ તેલ બિન બાતી, અનત ભાણ ઉજિયારી ૫
સૂક્ષમ સ્થલ મૂલ માયા મન, ચિત બુધ થકિયા ચારી;
કહણી પરે કહૈ કહા સિમરથ, અનુભવ મોજ હમારી. ૬

૪૯

યા વિધ નર આવે યા ઘરમે, પકડ પાંચરી ચોરી;
સાસ ઉસાસ આશ નહિં ટૂટે, લખી શિખર ઘર ડોરી. ટેર
હરદમ તાર વાર વિષયા પર, માર મરદ મુખ મોરી;
તન કર ત્યાર ડાર મનકે મલ, હાર વિસારી હોરી. ૧
પલપલ પ્રેમ નેમ બંદ નિરખ્યો, મન ઇવ ચંદ ચકોરી;
ભખત અંગાર સાર નહિં સુધ બુધ, ઇમરત અગન ભયોરી ૨
ઐસો નેસ દેશ દિસ દૂણો, સૂનો શહર હુયોરી;
જગત ઉદાસ આશ તજ યા ભવ, બેહદ બાસ બસ્યોરી. ૩
ચવદે લોક શોક સમ સમઝે, તીન ભવનસૂ તારી;
અષ્ટસિદ્ધ નવ નિધ ગધ સમ, વૃત્તી બ્રહ્મ સંગ જારી. ૪

આઠું પહર લહર આતમ રત, રગ રગ રામ રમ્યોરી;
સમરથરામ શામ સત આપે, પૌંચ મુક્તકી પોરી. ૫

૫૦

ઐસા સન્ત સુધર જગ ભીતર, સુધ મન લખ ગ્યા સારી;
ભયહર ભરમ કરમ કર કાને, ધર બાનો અવતારી. ટેર.
વૃદ્ધ વિવેક શેષ ઇવ શૂરા, પ્રેમ પૂર મિણ ધારી;
વૃત્તી સધીર ધીર પગ ધારણ, વીર પુરૂષ પૈ વારી. ૧
આઠુંહી પહેર મહેર મન મોવન, સર્વ ભૂત હિતકારી,
દે ઉપદેશ વેષ સજ વૈષ્ણવ, અનુભવ શબ્દ ઉચારી. ૨
નીતિ નિહાર પાર કર પ્રીતી, જીતી પાંચ જુવારી,
નારી નેહ ગેહ ગિણ ગુણકા, હાર વણિક વેપારી. ૩
લાગી ચોટ મોટ સુરજાદા, ખોટ લગી સબ ખારી;
પટકી પોટ ઓટ ઈશ્વરકી, લોટ ચરણ ગુરૂ સારી. ૪
આતમ એક દેખ દિવ્ય દૃષ્ટી, અનુભવી ભૂપ અટારી;
સિમરથરામ શામ ગુરૂ સામ્રથ, જામન મરણ મિટારી. ૫

૫૧

સિવરો નિ સન્તાં સર્વ સુખ ઉપજે, કલજુગ કઠણ સવાયા;
નિકલંક દેવ જિવાંરો રાજાઃ જીઃ સબ ઘટ સરખા છાયા. ટેક.
કર ઈચ્છા હર માંડ રચાઇ, તીન દેવ ઉપજાયા;
શિવ શક્તી મિલ માયા પસરી જી સોહં થ ભ રૂપાયા. ૧
નર સુર સન્ત અસુર ગણ ગધ્રવ, થાવર જગમ થાયારે;
ચવદે લોક રચ્યા જગ ચારૂઃ જીઃ દિવસ માસ દરસાયા. ૨
ચંદ અરૂ સૂરં નૂર ધર અપણો, પરતક હર દરસાયા;
ઝિલમિલ જોત હોત ચક ચવદેઃ જી અહો નિશિ ચોકી આયા. ૩
અદ્ભુત ખેલ રચી પ્રભુ રચના, જડકો પન્થ ચલાયા;
નામ અરૂ રુપ નિરખ જીવ ભૂલોઃજીઃભેદ હરીજન પાયા. ૪

ઘડિયા ઘાટ ઠાઠ સબ ખાલી, કુમ્ભ સરીસી કાયા;
છિનમેં છાર ખબર નહિં પલરીઃજીઃ ફોગટ જીવ ફુલાયા. ૫
ભજ નિજ નામ કામ સબ કાચો, સાચો કર ઉમાયા;
સ્વપને દ્રવ્ય મિલ્યો અણગિણતીઃજીઃ જાગ્રત કછુહન આયા. ૬
સન્ત અનેક શાસ્ત્ર દે શાખા, રામ ભજો ધન જાયા;
સિમરથરામ અખંડ સુખ ઉપજ્યો·જી· અલખ ખજાના પાયા. ૭

પર રાગ ફિરી.

ભજન કર એકતાર અબધૂ, ભજન કર એકતાર ભાઇ;
સરલ ચિત સત સિવર સાહબ, સહજ ઉતરો પાર. ટેર.
પ્રથમ સત ઉપદેશ સતગુરૂ, સમઝ હિરદે સાર;
મનન કર એકાંત ઉનમુન, પદમ આસન ધાર ૧
નવે દ્વારા રોક દમકોં, બંદ તીન વિચાર;
પુરવાપુરવી પ્રાણ ચાલે, લગે સોહ તાર. ૨
ધમક ધરણી ચમક દામિની, ઝમક નૂર અપાર;
રવી બિન ઉજીયાર બેહદ, દરસ આરમપાર. ૩
પ્રગટ યહ ચિન્હ થકિત તેંહ મન, રટત પહુચે પાર;
સિમરથ સેજે બિચર સુન મે, મિટી જમકી માર. ૪

૫૩

ભજનસે ચિત લાય અબધૂ, ભજનસે ચિત લાય ભાઈ;
ઉલટ સ્વાસા જપો સોહ, સિંવર સ શય જાય. ટેર.
અનડગત ચિત ઉલટ પાવન, બ દ તીન લગાય ભાઇ;
ધમક ધરણિ દમક દામિની, સેજ સુખમણ પાય. ૧
મૂલ છૂટા વંક ટૂટા, ફિર અપૂટા આય ભાઈ;
જન્મ રૂઠા કર્મ ખૂટા, ભર્મ છૂટા જાય. ૨
જોત ઝલમલ નિરખ પલ પલ, આનન્દ ભલ ભલ ભાય ભાઈ;
ખેલ સરગુણ નિરખ નિરગુણ, ગુણ અતીથી ગાય. ૩

યોગ યુક્તી હોય મુક્તી, પરખ પ્રેમે પાય ભાઈ;
કહત સિમરથ રહત સિમરથ, સોઈ સિમરથ થાય. ૪

૫૪

જપો અજપા જાપ અબધુ, જપો અજપા જાપ ભાઈ;
જાપ જપતાં તાપ ભાગે, બને આપોઆપ. ટેર.
જીતી ઈન્દ્રી જપો સોહં, સધર આસણ થાપ ભાઈ;
પકડ઼ પાવન જકડ઼ મનકોં, ફકડ તજ સન્તાપ. ૧
પવન પલટે બંક ઉલટે, સુણત ઘંટા સાફ ભાઈ;
વસ્ત બેહદ તજી હદમદ, જહાં પુન્ય ન પાપ. ૨
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપતી તહાં, નહીં તુમિયા તાપ ભાઈ;
તજયો આપોઆપ ન્યારો, કાંચુરી તજ સાંપ ૩
આપ કરતા આપ ભરતા, આપ બેઠો થાપ ભાઇ;
સધર સિમ્રથ સૈન આઈ, આપ હો અણમાપ. ૪

૫૫

રાગ—આશા.

સાધો નિરગુણ નામ ઉચારો, થાંરી મન મમતાને મારો.
લિયો ભેખ દેખ કયા જગમેં, જિનકો કીજે વિચારો;
શસ્તર બાંધ સમર પર શૂરા, ભાગાં નહિ નિસ્તારો. ૧
કામ ક્રોધ મદ લોભ લાલચ લખ, તજદો તુરત વિકારો;
સાસોસાસ ત્રાસ સિવરણકી, રીઝે રામ હમારો. ૨
યહ વિભુવૃક્ષ ખિલી રહ્યો ખાસો, ચક્ષુ જ્ઞાન નિહારો;
શાખા પત્ર ફૂલ ફલ ડાલા, એકે બટ આધારો ૩
જલ થલ જીવ ચરાચર જન્તુ, જડ ચેતન ઇક સારો;
ઐસી જુગત જાણ નિજ ચિત બિચ, કયા થારો કયા મારો. ૪
માયા શબ્દ અનાદિ શાંત, વાકય વેદ વિચારો,
હૈ સો સહી નહી સો નિશ્ચય, તત્ત્વમસી ઉર ધારો. ૫

ૐકારનો અર્થ કરો ઉર, યહિ નિજ નામ સ્વીકારો;
સિમરથરામ રટો ઘટ અપને, સહજહિ મોક્ષ તુમ્હારો. ૬

૫૬

સન્તો પક્ષાપક્ષ ન કીજે,
તજ મન પક્ષ સદા મન વિરતી, સુમન સરીસા રીજે. ટેર.

ઈશ્વર અંશ જીવ અવિનાશી, સબ ઘટ સમ દેખીજે;
ઉઁચ નીચ લઘુ દીરઘ કિરતમ, માયા બિચ પેખીજે. ૧
પાઁચૂં તત્ત્વ તીન ગુણ મિલકર, ચવદે લોક કહીજે;
વિભુ અધાર સાક્ષી લખ સાહબ, દુબિધા દૂર કરીજે. ૨
એક અનેક અનેકાં એકા, ઐસી ઉનમત લીજે;
નામ અરૂ રૂપ જુદો કર જોવો, સબ માયા મત છીજે. ૩
જલ બિચ તરંગ તતુ બિચ વસ્તર, કિસ વિધિ ભિન્નતા કીજે;
સિમરથ રૂપ અખંડ લખ અપને, હર્ષ શોક તજ દીજે. ૪

૫૭

સાધો નિજ શૂરા સન્ત સોઈ;
આતમતત્ત્વ નિરખ જગ ઝૂઠા, સકલ વાસના સોઈ. ટેર.

લે વૈરાગ ત્યાગ સબ રાગાં, લગી તાર નિરભોઈ;
માત અરૂ તાત જાત મર્ય્યાદા, પેલ પલકમે ખોઈ. ૧
હરદમ સ્વાસ ચલે સુષમણ ઘર, સોહં સુરત સંજોઇ;
ધન મસ્તાન ફિરત બન બસ્તી, પ્રીતમ પ્રીત પ્રોઇ. ૨
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપતિ તીનૂઁ, તાપ ત્રિયે જિન ખોઇ,
તુરિયા અતીત અખંડિત આતમ, ભાવાભાવ ન જોઇ. ૩
ધ્યેય ધ્યાતા નહિ ધ્યાન તહાં ધર, દૃષ્ટા દૃષ્ય ન જોઇ;
એક ન હોય સોઇ નિજ સિમરથ, મુક્તિ ન માઁગૂ કોઇ. ૪

૫૮

સાધો મુક્તિ ભૂલમેં ભાવૈ,
ભૂલ મિટી જાગ્રત હોય આયા, ચુપ મુખ થિર હોય જાવૈ. ટેર.
દેહ અનિત્ય નિત્ય નિજ આતમ, મોક્ષ સ્વરૂપ કહાવૈ;
દોય બિચ મોક્ષ કરો કહો કિસકી, અધિક અચંભો આવૈ. ૧
રવિ રજની શોભે નહિ સામિલ, ચેતન જડ કિમ થાવૈ.
બંઝયા સુત ન હુવો નહિં હોવે, શબ્દ માત્ર સુખ પાવૈ. ૨
સન્ત અરૂ શાસ્ત્ર વેદ દે શાખા, ભિન ભિન કહ સમઝાવૈ;
અનત મસાલ એક રસ અગ્નિ, યૂઁ ચેતન નિરદાવૈ. ૩
જલકી બૂંદ સદા જલ રૂપા, જો જન અનત ઉડાવૈ;
ઘટમઠ ભેદ જુદો કર જોવો, નભ નિરમલ દરસાવૈ. ૪
નામ અનન્ત એક રસ ધાગા, વસ્ત્ર અનન્ત બનાવૈ;
ચેતન અધાર અનન્તાં રચના, એક સ્વરૂપ કહાવૈ. ૫
નગરી નાંહ તહાં નૃપ કૈસો, ચોર કહા લે જાવ;
સિમરથ સમઝ થકી મુખ ગૂગો, સૈનીમેં સમઝાવૈ. ૬

૫૯

સાધો નામ ઈસા ગુણ લીજ, તબ મેરો રામ પતીજૈ. ટેર.
સમ સતોષ વિચાર વિવેકા, સત્સગત નિત કીજૈ;
મસ્ત હત્રાલ ચાલ ચલ અસલી, ચપલ ચાલ તજ દીજૈ. ૧
પલટ પચીસ ઉલટ ઘટ અપને, અવઘટ ઘાટ રમીજૈ;
સુભર ભર્યા નિજ સુન્ન સરોવર, પ્રેમ સુધારસ પીજૈ. ૨
તપતે તાપ ત્રિયે જગ પ્રાણી, તિનકોં આદર કીજ;
પાસ બિઠાય હટાય જલનકોં, બોધ યથારથ દીજૈ. ૩
સત ઉપદેશ દેવો સબ જનકો, હોય ખુશી ચાહે ખીઝૈ;
સિમ્રથરામ રહો નિરદાવે, રામ હમારો રીજૈ. ૪

૬૦

સાધો ગુણ બિન નામ લજાવૈ, તોહિ સન્ત સરસ સમઝાવૈ.
પંડિત નામ પઢયો નહિ અક્ષર, પોપ કથા મન ભાવૈ.
વાદ વિતંડ ચલાવે વિરથા, સતસંગ નહિં સુહાવૈ. ૧
શૂરો નામ સજ નહિ શસ્તર, કિરચ દેખ કરણાવૈ;
શત્રૂ સંહાર કરૈ નર શૂરા, સુરપુર વાસ વસાવૈ. ૨
સતી નામ સમઝે નહિં સેવા, પીવસેં ક્રોધ ચલાવૈ;
તજ નિજ પીવ અપર સંગ યારી, નરી નર્ક સુહાવૈ. ૩
નામ સપૂત કપૂત કરૈ કૃત, માત પિતા દુખ દાહાવૈ;
ફૂલ્યો ફિરત હરત પર ત્રિય ધન, ફોગટ જન્મ ગુમાવૈ. ૪
સમ સન્તોષ વિચાર ન સુધ બુધ, ભટકત અપર ભ્રમાવૈ,
સાધુ નામ અસાધુ લક્ષણ, જગ શોભા નહિ પાવૈ. ૫
પદ સન્યાસ સર્વોપરિ છાજે, ધન તે નામ ધરાવૈ,
અન્તરકરણ અધીર અનીતિ, પદ પૂરણ નહિં પાવૈ. ૬
જસો નામ હોય ગુણ તૈસો, ઉભય લોક યશ છાવૈ;
સિદ્ધાથરામ સર્વકો સેવક, સાચી બાત સુણાવૈ. ૭

૬૧

અનત જુગ યૂહી આલસમે ખોયા,
માત તાત ભ્રાતા સુત નારી, યા સંગ પ્રેમ પજોયા. ટેર
જ્યાં જ્યાં જન્મ ભયો યા જુગમે, ત્યાં ત્યાં અતિ મન મોયા;
ઇન્દ્રી કાજ લાજ સબ ત્યાગી, સગ વિષય નિત સોયા. ૧
નીતિ ધર્મ વેદ મર્য્યાદા, કર કર વાદ વિગોયા;
અધરમ સંગ માન મન અધરમ, અધરમ પથ પજોયા. ૨
ગાયન ગાય રીઝાય લોક લખ, વનિતા સગ પજોયા;
મુખમેં જ્ઞાન પેટમેં પાહન, રામ વિહીના રોયા. ૩

અન્તરજામી આન દયા ઉર, સૂતા જીવ જગોયા;
સિમરથરામ મિલે ગુરૂ સનમુખ, જયાં મિલ આનન્દ હોયા. ૪

૬૨

સાધો ભાઈ ગુરૂગમ ગેલા દુહેલા,
ગેલા ગરક ફરક નહિં પામે, ચલે સન્ત અલબેલા. ટેર.
પાંચૂં જોધ ખડા ગેલામેં, સંગ પચીસૂં ચેલા;
ઈણ રાહ પાંવ ધરે સન્ત શૂરા, મારો માર મચેલા. ૧
સતગુરુ શબ્દ સિંધું સુણ શરવણ, શસતર શીલ સજેલા;
દૃઢ વૈરાગ્ય ખડ્ગ ગહિ ગાઢી, સત સુમિરણ કર સેલા. ૨
સાસ ઉસાસ બિચ મડિયા મોરચા, જુગતી યુદ્ધ રચેલા;
લારોલાર ધાર ધસ આગે, શિર બિન શૂર એકેલા. ૩
કામ ક્રોધ ગત લોભ મોહ મત, રત પથ સન્ત રચેલા;
વિસ્વાબીસ શીશ લે હાથાં, ઉલટા ખેલ ખચેલા. ૪
હર હર કર નર પંથા શિખર ધર, ડર ડાકર યાંહી રેલા;
જીવ ન શીવ જરા નહિ જુગતી, મુક્તિ પદ પરસેલા. ૫
આદિ ન અન્ત મધ્ય નહિં મારગ, સતગુરુ સુરત ન ચેલા,
આપોઆપ થાય નહિ થાણા, સિમરથ નહી કહેલા. ૬

૬૩ નુગરે મનુષ્યોંકે લક્ષણ.

હરી મોયે નુગરા નાહ મિલાવૈ,
નુગરા નિલજ નાગા અરૂ નકટા, જલમત માત લજાવૈ. ટેર.
નુગરા નર મુખ ઊપર મીઠા, ભીતર કપટ કમાવૈ,
ગોડે બૈઠ. ગૂંજરી બૂઝે, આગે અત્તર બનાવૈ. ૧
સન્મુખ મિષ્ટ પીઠ પર કડવા, બદ બદ બાત બનાવૈ;
નુગરા નીચ નરકરા નાયક, જુગ જુગ પરલે જાવૈ. ૨
નુગરા આવે લોટત પોટત, માજમ જ્યૂ મિલ જાવૈ;
આવે પાપ ઉતારણ કારણ, દૂણા શિર લે જાવૈ. ૩

શીખે ભજન સાર નહિં સમઝે, શબ્દ શિરોમનિ ગાવૈ;
ધૂણે શીશ સભાકે માંહી, લક્ષણ શ્વાન કહાવૈ. ૪
ચાત્રક ચંચલ ચપલ મન ચોરી, ચુપકી વાત ચલાવૈ,
જુગમેં ભાંડ જગતરા જીદા, કૂડા કલંક લગાવૈ. ૫
નુગરા નેસ ત્યાગો કર નિશ્ચય, નામ લાગ અઘ જાવૈ;
ચવડે પ્રીત રીત ગ્રહો આદૂ, સિમરથ યૂં સમઝાવૈ. ૬

૬૪

સાધો સાચી કહૂં રે વિચારી,
સાચા નર સનીમે સમઝે, ભૂલા ફિરે બિખિયારી. ટેક.
ધારે જોગ જુગત નહિં જાણે, કરે મુક્તરી ત્યારી;
પાંચ તીન મેંહ પચ પચ મૂત્રા, ભૂષ્ટ હુવા વ્યભિચારી. ૧
ગમ બિન જ્ઞાન રુડાવે ગેલા, હોય હોય મન હુશિયારી:
જ્ઞાન ધ્યાનકી રીત ન સમજે, હોત ઉલટ દુખિયારી. ૨
હોકા ભાંગ અફીમ અરોગે, મદ પીવત મદ હારી;
ખાવત માંસ કરમ કર ખોટા, સુધ બિન બાત બિગારી. ૩
પર ઘર જાય વિષય રસ ચાખે, કરત કરમ અધિકારી;
નીચા પુરૂષ જ્યાંરે સોબત નીચી, હાથે ગયા ભત્રહારી. ૪
નિંદા નેસ પેસીમે પૂરા, અન્તર કુબદ અપારી;
અધમી અથગ અકારણ ક્રોધી, બણ બૈઠા બ્રહ્મચારી. ૫
નર સુગરા સાચી કર સમઝે, નુગરા સુણ અહંકારી;
સિમરથરામ સમઝ મન અપને, બિન સમજ્યાં ભવ હારી. ૬

૬૫

સાધો ભાઈ અચરજ આવે ભારી,
આંધા અડક અકલરા હીણા, સમઝે કયા સૈન ગુરાંરી. ટેર.
સિંહ અરૂ સૂર બસે બન માંહી, સુરત રહે જ્યાંરી શૂરી;
ગાંવ ગલીમેં નિશદિન ડોલે, ગરબૈ રાંડ ગિંડૂરી. ૧

શસતર બાંધ સૂરજન નિકસ્યો, કરી સ્વર્ગરી ત્યારી;
કાયર દેખ દૂરતે ભાગે, કરતે બાત કરારી. ૨
લે સંગ ફોજ ચલે નૃપ ચૌડે, કર ગજ પર અસવારી;
ક્રીર બૈઠ મહિષીસુત ઊપર, હોડ કરૈ રાજારી. ૩
બસૈ પિયૌંલ પ્રેમસૂં બાહિર, આવે સર્પ મિણ ધારી,
નિંદે તેહિ સાવનકા કીડા, ઉદર ભરણ અધિકારી. ૪
સોવન શિખર ધર સન્ત બિરાજે, અદ્દ્ભુત રહણી વાંરી;
સિમરથરામ નિંદે ક્યુ નુગરા, સૂરજ રજ કિમ ધારી. ૫

૬૬

સાધો દ્રેષી દ્રેષ ચલાવૈ,
મનમેં મોહ બોધ બુધહીણા, ગજબ ગાંઠ ગુદકાવૈ. ટેર.
પરથમ પ્રીત રીત રંગ રાચે, હાં હાં કર હરષાવે;
રાસભ શબ્દ ઉચરતાં આછો, પાછલ પ્રેમ દિખાવૈ. ૧
સાચો સર ઉરમેં નહિં આછો, કાચો ચિત ચઢ જાવૈ.
સર સર સાચ કાચ સમ નિરખે, કાચોઈ સાચ દેખાવૈ. ૨
ખડ બડ પંથ ચલ્યો ગડબડમેં, ચડ ચડ કર ચિડ જાવૈ;
તડ જડ જોર કિતા દિન ઝૂંઝે, ખડબડ કર ખિર જાવૈં. ૩
ધાર્યો ભેષ ભેદ બિન ભોદૂ, ભૂલો જગ ભરમાવૈ;
માયા મજબ ગજબ ગુરૂ જ્યાંરા, અજબ પુરી બણ આવૈ. ૪
હાથજોડ સિમરથ હોય હાજર, સાચા શબ્દ સુણાવૈ;
પખ પ્રેમી સન્ત પોલ પધારો, દૂરસે દરસ દિખાવૈ. ૫

૬૭

નુગરાં અલ્પ બૈણ મત બાવો,
જાણો નહિં ભેદ ભરમના ભૂલા, વિરથાઇ વચન ગમાવો. ટેર.
જાણે નહિં અરથ ગર્થ ગુણ બૈસે, ભેષસૂં ટેક ચલાવો;
દાતા એક દેખ રહ્યો સબકી, બિગડ ભ્રષ્ટ મિલ જાવો. ૧

આપો ખોજ પાંવ તલ અગ્નિ, અવરાં શીશ દિખાવો;
અપણા લંછણ ઓરમેં દરસે, આપહી નર્ક સિધાવો. ૨
અપર અકાજ કાજ નિજ કેરો, કર હાણી હરખાવો;
કુટુમ્બ સહિત નરકરા સંગી, સૂકર બૈણ સુણાવો. ૩
સાધુ નિશંક શ્યામ રે આસે, ક્યૂં થે જાય સંતાવો,
ચૂકે ધ્યાન વચન કોઇ આપે, કયા પદવી તંહ પાવો. ૪
દરસણ સન્ત હરી હોય પરસન, કર દર્સણ લો લાવો,
લેવોની ભેદ છેદ મન પાવન, તુરત સ્વરુપ લખાવો ૫
વૈર ભાવ સાધૂ નહિ રાખે, અનભલ શબ્દ સુણાવો;
સિમરથરામ શરણ સતગુરૂકે, લિયો અન્તમે લાવો. ૬

૬૮

સાધો હમ નીકે કર દીઠો,
અપણે અપણે સ્વારથ લાગા, મુતલબ સબમેં મીઠો. ટેર.
માતા કહે પુત્ર હમારો, તિરિયા કહે પિવ મીઠો;
બૈનડ઼ કહૈ વીર હમારો, યૂંકર પકડયો કાઠો. ૧
મુતલબ કારણ ચરણમૅહ લોટે, વચન સુણાવે મીઠો,
તુમસોં હમરા હમસોં તુમ્હરા, યૂકર લૂટે લાટો. ૨
આયો બુઢાપો હાથ ડાંગડ઼ી, થાક ગયો નર કાઠો;
નાર પુત્ર વે બડ઼ બડ બોલે, પ્રીત પ્રેમ ક્હાં નાઠો. ૩
પડિયો ખાટમેં મન પિસ્તાવે, ખૂટ ગયો સબ આટો,
પૈલા બાત વિચારી નાંહી, હરસેં કિયો ન સાટો. ૪
એકદિન હંસ અકેલો જાસી, લેહિ કરણીરો કાંઠો,
જગત દેખતાં હેલો દેસી, ઢલ બાવે ના બાટો. ૫
મનસુખ ગુરુ સિમરથને મિલિયા, ચરણાં ચિત્ત લપેટો;
મુતલબકી મેહરમ હમ પાઈ, મન કીયો હમ કાઠો. ૬

૬૯

રાગ–ફિરી.

ફકીરી બેડા ફકડ કરે,
વાદ વિવાદ કાલ અહંકારા, દીન્હા પાંવ તરે. ટેર.
લીવી ફકીરી ફિકર ત્યાગિયા, શોચ ન શોક હરે;
તીન લોક સુખ ઈચ્છા ત્યાગી, હોય મસ્તાન ફિરે. ૧
હોય નિરાશ ભિક્ષાકે કારણુ, સતકી ફેરી ફિરે;
ઉદર ઝોલી કરલે પત્તર, સતકા ટૂક ગ્રહે. ૨
દે અન પ્રાણુ એકાંતે બેઠા, આસણુ પદમ કરે;
સાસ ઉસાસ અજપ્પા સુમિરન, નિશ્ચલ ધ્યાન ધરે. ૩
લગી સમાધ સાધ યૂ સીધા, દિવ્ય દૃષ્ટી ઉધરે;
પ્રગટયો શૂર દૂર ભઇ રજની, નિજકી ખબર કરે. ૪
ઉલટ સુમેર શિખરકી ધાટી, ધન નિજ પાંવ ધરે;
આપહિ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સમાયા, કારજ સહજ સરે. ૫
ઐસે ઉલટ અપણે ઘર આવે, સોઇ હૈ સન્ત સિરે;
સિમરથરામ ઔર સબ સાંગી, વિરથાહી ભેષ ધરે. ૬

૭૦

ફકીરી અલબેલાંરા ખેલ, યાકોં સકે ન કાયર ઝેલ. ટેર.
જ્યૂં રણુમાંય લડે હદ શૂરા, અણિયાં ઝુકે જહાં સેલ;
ગોલી નાલ જુજરબા છૂટે, સનમુખ લેવે ઝેલ. ૧
સત કર સતી પતી સંગ નિકસી, ચલી પિયાકી ગેલ;
સુરત લગી અપણા સાજનમેં, કાયા અગન બિચ ઠેલ. ૨
સતી શૂર ઔર સન્ત જનોંકે, ઇન ઇનકે નહિં મેલ;
યે તો સદા ગવનમેં ડોલે, સન્ત ચલે યા પેલ. ૩
અનડ પક્ષી જ્યૂં ઉલટા ચાલે, બાંસ બરત નટ ખેલ;
મેરુ ઇકીસ છેદ ગઢ બંકા, ચઢયા અગમકે મેહેલ. ૪

એક ન હોય અવર નહિં કોઈ, આપી આપકો ખેલ;
ઐસી બાત કહો કુણ જાણે, બૂંદ સમંદ ભઈ ભેલ. ૫
સતગુરૂ સન દીવી કર કિરપા, છૂટી જગતસું ગેલ;
સિમરથરામ યા અસલ પિછાણી, લીવી ગરીબી ઝેલ. ૬

૭૧

ફકીરી કરના હોય જરૂર,
નિરભે હોય વિચર જુગ માંહી, મત ધારો મગરુર. ટેર.
નાર અસાર નિવાર નેહનર, અસલી વિષ અંકૂરઃ
સમદૃષ્ટી નિરખો સારાંકો, ક્યા હલકી ક્યા હૂર. ૧
રાજા રંક ફકીર બાદશાહ, દાતા સૂમ અરૂ શૂર,
ગરજ ગુલામ કરો મત કાહૂ, અસલી આદૂ નૂર. ૨
પરારબ્ધ જહાં લેત બસેરા, ક્યા વન વસ્તી દૂર;
સાસ ઉસાસ ધુકાદે ધૂણી, ધઁવિયાઁ જા ભરપૂર. ૩
ઉલટ ઇકીસ આય ગઢ ઊંચે, બાજે અનહદ તૂર;
કાલ જાલ જોરા નહિં જુઝે, સુનમે ઊગા સૂર. ૪
આદિ અન્ત મધ કિસેકાં કહિયે, મન બુધ ચિત ચકચૂર;
સિમ્રથરામ શામસેંહિ નિશ્ચય, ઉમગત પ્રેમ હિલૂર. ૫

૭૨

ફકીરી મૂગી વસ્તુ અમોલ.
ગુપ્તા સેન સમઝ સતગુરૂસેં, લો શિર સાટે મોલ. ટેર.
હાર ડાર શિર ભાર જગતસૂં, પલમેં ભયો અબોલ;
ચરણ શરણ પરણ સતગુરૂકે, જાય પર્યો નિજ પોલ. ૧
ભય અતિ જોર શોર સુણ જમકો, મન પાવન ઇમ ડોલ;
થર હર ધર કમ્પત શિર સારો, મુખ ઉચરત નહિં બોલ. ૨
સરતર ગુરૂ ઐસા ઉપકારી, દેખ્યો જીવ અબોલ;
કરગ્રહ પકડ પાસ ધીરપ ધર, નર હર મુખડે બોલ. ૩

બ્રહની બેહદ કંઠસોં ગદ ગદ, શરન શરન મુખ બોલ;
દયા કર શિર પર કર ધર સતગુરૂ, દીવી વસ્તુ અતોલ. ૪
સાસ ઉસાસ સૈન ઇમ સમઝી, પલક પલક તન તોલ;
પ્રગટયો સૂર દૂર ભઈ રજની, સહજ મિટયો અણુબોલ. ૫
ભાણુમેં ભાણુ વ્યોમમેં દરસત, હિય બિચ ઊઠે હિલોલ;
ઉલટા ખેલ બેલ બિન બેહણા, હંસા કરત કિલોલ. ૬
મન બુધ ચિત વાણી નહિં પૂગે, અનુભવ આતમ ખોલ,
પ્યારી સેજ મિલી પ્રીતમ સંગ, દુઈ પટ ઘુંઘટ ખોલ ૭
જીવ બ્રહ્મકા ભરમ મિટાયા, મોક્ષ બંદ દોઉ ખોલ;
સિમરથરામ યા ઐસી ફકીરી, કિસ વિધિ લીજે મોલ. ૮

૭૩

ફકીરી ગુરૂ બિન સકેહન જાણ.

બિન ગુરૂ ભેદ મિલે નહિં કબહૂ, વિરથા કરત બખાણ. ટેર.
પરની કંવારી મિલકર બૈઠી, વા ઉનકો કર તાણ;
વા હંસ બૂઝે વા શરમાવે, કિસ વિધિ કરે બખાણ. ૧
સુન્દર સેજ ખેલ મતવાલી, પીવ મરમ લિયો જાણ;
વા સોવત જાગત સદા અકેલી, કયા પિવ મરમ પિછાણ. ૨
ગમ બિન ગે'લી ભઇ અલબેલી, ક્યૂં ઉલટો કર તાણ;
ગુજરે સોઈ સુજનકી વાતાં, શઠ સુધરે ક્યા જાણ. ૩
કહાં સુજન સુખ સેજ તુમ્હારી, વિરથા કરત વખાણ;
રમતી કલ સંગમે ભલ હમરે, આજ ભઈ ધમસાણ. ૪
સુજન મેરા ઔર મૈં સાજનકી, નિરખત નૈન લોભાણ;
અંદર તીર લગ્યા આશકકા, કિસ વિધિ કરૂં બખાણ. ૫
નુગરા નર હૈ નાર કંવારી, સુગરા પરણી જાણ;
સતગુરૂ ચરણ શરણ જાય લાગા, બ્રહ્માનન્દ સુખ માણ. ૫

શબ્દાં શેલ લગ્યા સતગુરૂકા, તે પન્થા પરમાણુ;
સિમ્રથરામ ફકીરીકા લંજા, અલમસ્તાના જાણુ. ૭

૭૪

ફકીરી ભેષ ધર્યાં નહિં હોય,
યહ તો બાત અતોલ અનૂપમ, ખબર પડી અબ મોય. ટેર.
મસ્તક મૂંડ ફકીરી લીની, રંગમેં ગેગડ હોય,
વસ્તર રાલ ગૂદડો ગલ બિચ, લાજ શર્મ દી ખોય. ૧
નારિ પુત્ર ઘર નાર ત્યાગિયા, જગસૂં દરસે દ્રોય,
બાહિર ભેષ લિયા તન ઊપર, ભીતર ભેદ ન હોય.
વસ્તી ત્યાગ બનમેં જાય બૈઠા, મન શોભા લિયો મોય;
રાખે મૂન ચૂનકી ચિન્તા, ઈસ વિધિ ત્યાગ ન હોય. ૩
તીન લોકસેં ન્યારી ફકીરી, ત્યાગ ચલ્યા નર કોય;
ચોથે દેશમેં આસન થરપે, ફકડ કહાવે સોય. ૪
બન બસ્તીકા ભરમ ઉઠાયા, મન મતવાલા હોય;
બસ્તી બન જ્યાંરે એક સરીસા, દુતિયા ભાસ ન કોય. ૫
હુક બક બાત હાથ નહિં આવે, કહૈ સુણૈ નહિ કોય,
દેખ અદેખ કહણુ બિન કહણી, આદૂ ઇણ ઘર જોય. ૬
ભેદ લખે કોઇ ગુરુકા બાલા, આપા સનમુખ હોય;
સિમરથરામ લખે પરવીણા, અવર લખે નહિ કોય. ૭

૭૫

ફકીરી બેહદ બ્રહ્મ વિચાર.
અપનો રૂપ નિરખ દિવ્યદૃષ્ટી, તજ હદ ચર્મવિકાર. ટેર.
વિષયવાસના ત્યાગ આગ સમ, સતગુરૂ શબ્દ નિહાર,
તજ ચિત રાગ લાગ વૈરાગે, જપ અજપા ૐકાર. ૧
હર દમ વાર તાર નહિં ટૂટે, છૂટે સકલ વિકાર,
શબ્દ અતીત લખૈ નિજ આતમ, નહીં પુરૂષ નહીં નાર. ૨

અક્ષર બ્રહ્મ સર્વે ક્ષર માયા, અક્રિય રૂપ અપાર;
ચાર અવસ્થા તંહ નહિં પૂગે, વિભૂ વ્યાપક નિરધાર. ૩
ચારિહૂં વેદ ભણુત ષટ શાસ્તર, સુરતી અગમ પુકાર;
સો સત ભેદ લખે સન્ત શૂરા, અધર દેશ એક તાર. ૪
અધર દેશ જહાં અલખ પુરૂષ હૈ, અખિલ બ્રહ્મ નિરધાર;
સિમરથરામ સદા સુખ નિજધર, સંશય નહિં લગાર. ૫

૭૬

રાગ ફિરી. રાગ આશા.

સાધો ભાઈ સતગુરૂ શરણુ સદાઈ.
સતગુરૂ શરણુ હરણુ દુખ દૂરા, તીન તાપ ભય નાંઈ. ટેર.
ગુરૂગોવિંદસું આધકા કહિયે, કર નિશ્ચય મન માંઈ,
ગોવિન્દ જીવ ગુણાકર બાંધા, જ્યાંને સતગુરૂ દેત છુડાઈ. ૧
ચારૂં ખાણુ ચૌરાસી ઉતપત, નિત મિત પરલે જાઈ,
સતગુરૂ શરણુ સાર લેહે શિષ, જીવન મુક્ત કહાઈ. ૨
નર સુર અસુર ભૂપ ઇન્દ્રાદિક, સ્વર્ગલોક સુખ પાઈ,
ફિર લે જન્મ આય ભોમી પર, ગુરૂ બિન મુક્તિ નાંઈ. ૩
બેદ ભેદ સુરતી યૂ દાખે, સતગુરૂ મહિમા સવાઈ,
બિન સતગુરૂ ભટકે જગ સારો, આતમ નિશ્ચય નાંઈ ૪
સતગુરૂ અજર અમર અવિનાશી, શુદ્ધ સ્વરૂપ સદાઈ,
સિમરથરામ શરણુ સતગુરૂકે, અનુભવ પદ સુધી પાઈ. ૫

૭૭

સાધો ભાઈ સન્તાંરી બલિહારી,
દરશણુ કિયાં દુરમત વ્હૈ દૂરી, સંગત કિયાં સુખિયારી. ટેર.
ધન જન ભાગ સન્તજન આવે, ભલ ઊગો શશિઆરિ;
આંગન સફલ સફલ જ્યાંરી કાયા, મોક્ષતણા દાતારી. ૧
નિરમલ નૈણુ બૈણુ જ્યાંરા નિરમલ, શીલ અંગ સુખિયારી;

ગહરા સિન્ધૂ અથગ જલ ઊંડા, વર્ણું નહિં શોભારી. ૨
પાંચ પચીસ અંગ નહિં વ્યાપે, ગમ નાંહી તીનાંરી;
કાલ ક્રોધ સ્વપ્ને નહિં સમજે, અદ્દભુત રહણી વાંરી. ૩
અલ્પ અહાર નિદ્રા નહિં વ્યાપે, નિશ્ચલ આસણ ધારી;
સોવે નીંદ જાગતા નિશિદિન, ક્યા સમજે સંસારી. ૪
સતગુરૂ ચરણ શરણ જન આવે, ધન્ય કમાઇ જ્યાંરી,
સિમ્રથરામ અખંડ ગુરૂ આસા, જુગજુગ શરણ સંતાંરી. ૫

૭૮

સાધો સૈન યહી લખ લીજે,
ચારૂ વેદ સન્ત અરૂ શાસ્તર, સતગુરૂ કહે જ્યુંહી કીજૈ. ટેર.
શુદ્ધ સ્વરુપ નિજાનન્દ નિશ્ચલ, નિર્મલ પદ પેખીજૈ,
આદિ અન્ત મધ એક લખે ઉર, ધીર પુરૂષ મન ધીજ. ૧
કૃષ્ણ કૃપાલ વ્યાસ સુખ અર્જુન, લખ શાખા ઉર લીજૈ,
ઉભય નપુંસક નિશ્ચલ સૂતા, કયા લીજૈ કયા દીજૈ. ૨
બગુર સમીર તરંગ તોયનમે, કાહુ વિધિ ભિનતા કીજૈ;
કુંડલ કટક કનક લખ સાક્ષી, યું પૂરન પદ લીજૈ. ૩
સરવ અતીત આપ લખ અનુભવ, આશા પાશ તજીજૈ, .
સલંગ સૂત્ર સુખ દર્પણ અન્દર, પ્રેમ પિયૂષ રખ પીજૈ, ૪
સુપ્ન પુરૂષ સૃષ્ટીકો અધિપતિ, નભ નિજ બાગ ફુલીજૈ,
ઊગો રવિ ઊડી જબ નિદ્રા, કવન પુષ્પ કર લીજૈ. ૫
અસ્તી ભાંતી પ્રિય રૂપ હમારો, કયા રીઝે કયા ખીજૈ,
સિમ્રથરામ સૈન ગૂંગાકી, ગૂંગા હોય સો રીઝે. · ૬

૭૯

ધન ગુરૂ દરશનરી બલિહારી,
શેષ મહેશ ગણેશ શારદા, મહિમા કરૈ નર નારી. ટેર.
બન્ધન ભયો દહ્યો દુખ દારૂણ, આયો શરણ તુમ્હારી,

પરદા ખોલ બોલ મુખ વાણી, મેટાની તપત હમારી. ૧
જનની પ્રીત પુત્ર પર પ્યારી, પલ પલ લેત સંભારી;
યું શિષ ચરણ શરણ સતગુરૂકી, ગિરા સુણો ગિરધારી. ૨
નિરગુણ નાથ બાત સુણ બ્રિહકી, ખોલી કર્મ કિંવારી,
સાસ ઉસાસ ત્રાસ દે તાયો, રાગ સુણી સુપિયારી. ૩
બન્ધ તોડ મોડ મુખ જમદલ, હું તું મેટ વિકારી,
પ્રેમ પુરૂષ ઊભો મુખ આગે, સંગ સુષમણા નારી, ૪
મૂલ મહલકી ખુલ ગઈ ખિડકી, અજબ બાગ ફુલવારી;
ગણપતિ દેવ બગીચે બૈઠા, ચાર ભુજા મતવારી. ૫
આજ્ઞા પાય ધાય રાહ આગે, બંક રાહકી ત્યારી,
પ્રેમ પવન દોઈ લિયા અગાઊ, સન્ત ચઢે સચિયારી. ૬
ત્રિવેણિ તીર ન્હાય અંગ નિરમલ, શિલતા ચલે સુપિયારી;
માયા આય ખડી મુખ આગે, દૂર ગુરાં લલકારી. ૭
ઈમરત પીયા જુગો જુગ જીયા, દુખરી બાત વિસારી,
આગે બુવા હુવા હંશ ચેતન, અધર દેશરી ત્યારી. ૮
અધર દેશ જહાં અલખ પુરૂષ હૈ, સતગુરૂ શ્યામ નિજારી;
અનહદ ધુરે ઝરે નભ નિરભે, ધાર અમી એક ધારી. ૯
ધરણિ ન ગગન આભ નહિં અન્દર, અપર છન્દ અધિકારી
દોય ન એક દેશ કહું કૈસો, હૈ સો હૈ ચુપ ધારી. ૧૦
ગુરૂમેં શિષ્ય શિષ્યમેં સતગુરૂ, ઓતપ્રોત ઇકસારી,
રવિમેં કિરણ કિરણમેં રવિ મિલયૂં, ઝિલમિલ જોત અપારી. ૧૧
અજપા જાપ જપૈ જુગ સારો, ભૂલ ગયા સંસારી,
દે તન ત્રાસ ચઢે નહિં આગે, અગમ ભોમ ગમ ન્યારી. ૧૨
જાત ન પાંત નહિં કુલ કારણ, ચાર વરણ ઇક સારી;
સબકે પાસ સભીકા ઔધર, પરસોની હોય હુશિયારી. ૧૩

કહું અબ કહાં વહાં ધર ઐસો, હૈસો કહું મૈં પુકારી;
ચવદેહી લોક ચિલક ચેતનકે, નિરાધાર આધારી. ૧૪
ધ્યાન કિયાં ધોકા નહીં ભાગે, વિના કિયાં દુખિ ભારી;
સિમરથરામ રેસ અતિ ઝીણી, સમઝીયો મૈં મેહર ગુરાંરી. ૧૫

૮૦

હેત હરિજન લાય, અબધૂ, હેત હરિજન લાય ભાઈ.
તજો ભ્રાન્તી મિલો સુધ મન, ચરણસેં ચિત ચાય. ટેર.
હેત હરિજન મિલ્યા પૂરા, હર્ષ હિવડે થાય;
નિરખ નૈણાં પરખ પાઈ, સરસ બાત સુણાય. અબધૂ. ૧
અધર ભોમ અકાશ વાસા, પિલંગ પ્રેમ ઢલાય,
સૈજ સુખમણ તત્ત્વ તકિયા, બૈઠા મોહન આય. ૨
અનત કોટિ પ્રકાશ રવિ સમ, સરસ નૂર સવાય,
શબ્દ અનુભવ સુણત આતમ, સર્વ સંશય જાય. ૩
ચલત ધીરા ધીર પૂરા, કરૈ શૂરા સ્હાય,
બ્રહ્મ નૂરા નહિં અધૂરા, આદૂ સૈણ સુહાય. ૪
એવા હરિજન મિલે ધનધન, આતમા સુખ પાય;
સેવ સિમ્રથ એક અણઘડ, દોય કિસ વિધ થાય. ૫

૮૧

રાગ ફિરી—રાગ ગિરનારી સોરઠ.

હાંરે મન મારગુ રે,
મત કર માયા રો સનેહ, સગ ન ચાલસીરે. ટેર.
કવલ કર ઇણ આયો જગમેં, આયને હોયગો લાલસી,
સૈણ બૈણ ચીતાર લે, જમરાણ ઘેરા ઘાલસી, ૧
અન્ધો મત હોય આલસી, આલસમેં બેહજાવસી,
ભરી જવાની છોડ જાસી, અરથ એક ન આવસી. ૨

જંતર પડસી જોજરા, શીશ સાટાં ચાલસી;
પાંચ હી અચેત હોસી, પડૂતર નહિં પાલસી. ૩
સભી પ્યારા હોસી ન્યારા, નેહ સારા ત્યાગસી;
પડતા દિન ઇણ પીંજરેરા, એક ન આછો લાગસી. ૪
પ્યારી ન્યારી હોય જાસી, નેહ નારી તોડસી,
અડક બોલે મુખાં ખોટી, કટક આવે ચોરસી. ૫
સંસાર સુખ ઈન્દ્રજાલ જૈસો, બદન ઝલકે આરસી,
કાયા માયા માલ ખજાના, ધર્યાં હી રહજાવસી. ૬
કામ સારો સબલ બારૂ, વગત નહીં બોલાવસી,
પંછી ઊપર બાજ ઝપટે યૂં, જીવને લેજાવસી. ૭
પીંજર તેરો રહસી ન્યારો, ખાકમેં મિલ જાવસી,
હરિ હેત સુકૃત ના કિયો, ગાફિલ ગોતા ખાવસી. ૮
મનસુખ મિલિયા અંતર ભિલિયા, ગુરૂ પઢાયો ફારસી,
સમઝ સિમ્રથ સૈન શૂરા, સોઈ કારજ સારસી. ૯

૮૨

હાં બ્રહ્મ હંસલારે,
કર હરીજીસૂં હેત, યો તન જાવસીરે. ટેર.
ભજન કારણ જનમ દીનો, દીવી ઉત્તમ જૂણરે,
શુભ સંગત કર હરિનામ લેતાં, મતી યો શિર ધૂણરે. ૧
પ્રથમ ગુરૂની હાટ જાવો, લાવો ક્ષમા સારરે,
જ્ઞાન ધ્યાન ઇમાન લેં મન, હરીને ચીતારરે. ૨
સત શીલ સાજો કાલ દાજો, લાજો અકરમ કામરે,
સાચી નેક સંભાયલે ભવ, પાર કરસી રામરે. ૩
ઝૂઠે જુગ ક્યું રાચ બઠો, બૈઠો મોહરી જાલરે,
ચેતન હોય ચિત ચેત રટલે, ઊપર આયો કાલરે. ૪

રટ રામ સુન ધુન સાધ સંગતી, મતી થિર ઠહરાયરે,
રટ નામ કેઈ નર પાર પંથા, લીયો અમરપુર પાયરે. ૫
ચાર જુગમેં સન્ત સીધા, લીધા નામ અપારરે;
હીરા હંદા વિણજ કીદા, જીવ કર ભવ પારરે. ૬
ગુરૂ મનસુખ મેહર કીધી, હીર બગસ્યો હાથરે;
હીરસૂં મિલ હીર હૂવા, સમઝ સિમરથ સાથરે. ૭

૮૩

વીરા મારા એળે જનમ ગમાયો,
હરી ભજન ભજીયો નહિં, હીરો હાથ નહિં આયો. ટેર.
તપ્યો તાપ નવ માસ ઉદરમેં, અતિહી દુખડો પાયો,
કોલ કિયો કરૂણાકર હરસેં, જન્મ જગતમેં આયો. ૧
દૂધ ધવાય માય કિયો મોટો, ખિલ ખિલ ખેલ ખિલાયો.
લાલ ખુશાલ બાલસંગ ખેલ્યો, સિંવરણ હરિ બિસરાયો. ૨
બરસ પચીસ જોબન તન માતો, મન મગરુરી છાયો,
મોહ માયારી નદિયાં ગહરી, જાકે સંગ લિપટાયો. ૩
વિષરી બેલ વિલૂંબિયો બાલમ, અમિષ અહાર ઉમાયો,
સાર અસાર સમઝ નહિં રાખી, હીરો હાથ ગમાયો. ૪
નિશિદિન નીચ નીચરી સંગત, નીચો કૃત્ય સુહાયો,
અજબ ધૂતારી નારી સંગ પ્યારી જીણુ, પકડ પ્રાણુ સબ ખાયો. ૫
માત પિતા સુત કુટુમ્બ કબીલો, થિત વિત કિયો અપણાયો;
આયો કાલ ચલ્યો અધરાતે, સબ ધન હોયો પરાયો. ૬
આગે ધરમ માંગીયો લેખો, ઉઠૈ જાબ નહિ આયો,
મૂરખ પુરૂષ તજી નહિં મમતા, તાતેં થ ભ તપાયો. ૭
મનસુખદાસ ગુરૂમોહિ મિલિયા, જ્યાં નિજ જ્ઞાન બતાયો;
સિમરથરામ મિટી મોહ મમતા, હીર અમોલક પાયો. ૮

૮૪

બીરાજીરે લાલ ગુરાં હાટ ચવડે રચી,
માંય હીરાં હંદા વ્યોપાર;
લેવણહારા લેવસી, ગાફિલ ફિરા રે હજાર. ૧
મન–મેંગળ ને મારલો, મન ચાલે ચાલ કુચાલ;
બિરારે ગુરૂ વચનાં સમઝાયલો,
રહો ગુરૂ ચરણામેં લાગ, હોવે ભલાઈ ભરમો નહિં;
મિલસી અમર સુહાગ, બીરારે હરી સિંવરણ ચિત લીજીયો. ટેર.
જંવરી હીરા મોલવે, પારખ ધણી પિછાણ;
મોલ કિયાં બિન પારખે, સતગુરૂ મિલ્યા સુજાણ. ૨
મરકટ હીરો પાવિયો, નિરખ કિયો અતિ ચાવ;
પૈલ પિછાણ્યો નાસિકા, મુખમે લે સૂગાય. ૩
મરકટ જૈસા માનવી, પારખ નહી પિછાણ;
બગસત હીરા સતગુરુ, લેત નહી મન જાણ. ૪
નુગરા નહિં પરમોદિયે, વચન ગાંઠકે જાય;
ગુરુલે હીરો બગસીયો, બેહતા મગ બોલાય. ૫
કપટી લક્ષણ બાયરા, સંગત ન કીજે જાય;
નુગરા નરને સેવતાં, દેખી કલંક લગાય. ૬
નુગરા નરરી પારખા, બોલત કરો પિછાણ;
સુગરા નર સાચી કહે, નુગરા ઝૂઠ બખાણ. ૭
હરિજન હંદી પારખા, અંગ નિરમલ બોહરીત,
સબમેં ખેલે એકટા, ગાવે વિરહકા ગીત. ૮
જ્યાંરે ચરણ નિત જાઈયે, ચરણાં રહિયે લાગ;
લેઇયે વચન મુખ તાસુકા, મિલે મોક્ષકા માગ. ૯
સાધ જઠે વિવાદ નહીં, વાદ જઠે નહી સાદ;
સાધૂ સદા સુનમેં રમે, રહ્યા માલ ધર આદ. ૧૦

ભલી ભઈ ગુરૂ ભેટીયા, ધન પૂરબલો ભાગ,
સિમરથ કહ સતગુરૂ મિલ્યા, ગઇ કરમ ગત જાગ. ૧૧

૮૫ રાગ ચોઘડિયો.

ભલી કરી ગુરૂ હાથાં, જીવ રાખીયો ચૌરાસી જાતો;
ભૂલું નહિં લાખોં બાતાંરે, મારે ગુરૂ વચનારો નાતો. ટેર.
કરમ ગલીમે આયા, કરમામેં કાઠા કલાયા,
ગુરૂ સંભાયા દોનૂ હાથાંરે, મારે ગુરૂ. ૧
પગાં વિના પાંગલીયો, સતગુરૂ હેલો સાંભલીયો,
રિન બનમેં રહ જાતો, મારે ગુરૂ. ૨
આંખ્યો છતાં અંધારો, ભૂંડો હવાલ હમારો,
કુણ એ ખેલ બતાતો, મારે ગુરૂ. ૩
મોહ માયારી નદી ભારી, જ્યામેં બુવો ગયો કેઈ વારી,
જ્ઞાન–ગંગામેં કદ ન્હાતો, મારે ગુરૂ. ૪
નર્કપુરીમેં જાતો, નીચી નીચી જુણા પાતો;
બિન ગુરૂ કૌન છુડાતો, મારે ગુરૂ. ૫
સતગુરૂ સેન બતાઇ, સાધુ સિમરથરામ સુધ પાઇ,
ગુરૂચરણામેં માતો, મારે ગુરૂ. ૬

૮૬

બાર બાર નહિ મિલસીરે થને, માનખા જનમરો ચોઘડીયો,
ઔાર જમારો સારો એલે ગમાયો, લારે આયો દિન દોગડિયો ટેર.
કાલ ક્રોધ થારે બસે કાયામેરે, જનમ ગમાયોરે બિઓગડિયો,
સુધ પ્રીતરી સંગત ન જાણીરે, નામ હરીરો નહિં ગુણિયો, ૧
કર્મારો હીણો કમાઇરો કાચોરે, પાછો કરમાંરી વાટી પડિયો;
કોઈક કમાઈ રો આછો થારો આયોરે, મિનખ જનમમેં આય પડિયો. ૨
જ્ઞાન ધ્યાનમેં કછુઅ ન સમજયોરે, જંગલ રોજ જ્યૂં થું ફિરિયો;
સમઝ વિચાર સાર સતગુરૂરે, ચરણાંમેં ચિત નાં ધરિયો. ૩

હોય અચેત સૂતા મોહ નિદ્રામેંરે, લખ ચોરાસીરો પૈંણો પડિયો;
ઓતો પૈણો વોહી નર કાટીયો, જિણ રામ નામ ઘોડો ખડિયો. ૪
મૂરખ જીવને જ્ઞાન બતાયોરે, મુખડે ઊપર આય લડિયો;
આપેં તો રામજીરો નામ મત છોડોરે, મૂરખ ઝક મારો પડિયો. ૫
સતગુરૂ દાતા થાંને રસ્તો બતાયોરે, જાણત ઘોડો ઊજડ ખડિયો;
સતગુરૂસ્વામી હશ મેહરાણરા, ઓ મુરખ ફોડો થામે પડિયો. ૬
પૂરવ પુનાંસૂં થે પાયો માનખોરે, ભટકત ગલિયાં થુંક્યૂં ફિરિયો;
સતગુરૂવચનરી અટક ન રાખી, કાયાનગરીરો હીરો હાતે હરિયો. ૭
તું તો વિચાર કરે બહુતેરે, લારે જમ ધુડલો ખડિયો;
સમઝ વિચાર ચેતન હોય બીરા, લેલે હીરો ચવડે પડિયો. ૮
સતગુરૂ દાતા ને રસ્તો બુઝ થારે, કરમાં આગે તાલો જડિયો;
એક દિન હંસો જાસી અકેલોરે, જાણે ગિરવરસૂં ગોળો ગડિયો. ૯
સાચે મતે સિવરણ જાં કીયો જારે, કરમારો કીટારે ઝડિયો;
સિમરથરામ કહે મેંતો સુધ પાઇ મારે, ગુરૂરે ચરણ માંય આય પડિયો.૧૦

૮૭ પદ રાગ—મનવા કયું ન વિચારરે.

હાંરે મારા મનવા ક્યું સુખ સોયારે.
રામ ભજ્યાં બિન અસલ અભાગી, રિન બિચ રોયારે. ટેર.

કામ ધામ ધન દૌલત ધરણી, તેંહ મન મોહ્યારે;
રતન અમોલક માનવ નર—તન, વૃથા વિગોયારે. ૧
પુત્ર પરવાર નાર સંગ નિશિદિન, પ્રેમ પજોયારે,
છિન છિન છીજી જાય અવસ્થા, દિન નહીં જોયારે, ૨
કેઇ નૃપ સૂર અસંગ સંગ જોધા, કાહો ક્યા હોયારે;
કાલ બેહાલ કિયા પલમાંઇ, જાતે જોયારે. ૩
રામરતન ધન રટલે નિશિદિન, હોયા સો હોયારે;
બીજ ઝબૂકે મોતી સિમ્રથ, પોયોસા પોયારે. ૪

૮૮

હાંરે મારા મનવા ક્યું દિન ખોયારે,
રામરતન ધન હિરદે હિરલા, ક્યું નહિં પોયારે. ટેર.
તજ સતસંગ વેદ મર્યાદા, સુખ ભર સોયારે,
ગમ બિન ગરથ ગમાય ગરાખી, જમકા હોયારે. ૧
સતગુરૂ ચરણ શરણ ગહી ગોવિન્દ, ક્યું નહિં જોયારે,
જન્મ જન્મ તન મેલા વસ્તર, ક્યું નહિં ધોયારે. ૨
તન મન ધન જોબન થિર નાંઈ, દેખ લુભાયારે;
ક્ષણભંગૂર મનુષ તન કાચો, કર મન ચાયારે. ૩
માત પિતા ગુરૂ સુરતી પૂજો, તો ધન જાયારે,
સતસંગત કર રામ સિંવરલે, અવસર આયારે. ૪
રામ નામ સાચો જગ સૈણા, શંકર ગાયારે;
સિમ્રથરામ રટો ઉર અંતર, ભલ મન ભાયારે. ૫

૮૯

હાંરે મારા મનવા હરિ ભજ હીરારે,
રામરતન ધન અસલ વ્યોપારી, સન્ત સધીરારે ટેર.
સતગુરૂ શરણ હરણ દુખ દુસ્તર, શરણ સધીરારે,
જગ મગ ત્યાગ લાગ સત સિંવરણ, સુન મમ વીરારે. ૧
શંકર શેષ સૈન સુખ સિવરી, સુતન સમીરારે,
ભજન સનેસ કબીર કમાલો, કાલૂ કીરારે. ૨
ભજન પ્રતાપ અનત જન ઉધરે, સુખકી સીરારે,
પંચ ભરતા દ્રોપદી હરિ સિવર્યો, બધિયો ચીરારે. ૩
મનસુખ સુખ દરિયા શુભ ભરિયા, નિરમલ નીરારે,
સિંમ્રથરામ રસાયણ પીતાં, મિટ ગઇ પીરારે. ૪

૯૦

હાંરે મારા મનવા અવસર આયોરે.
ચંચલ ચિત અબ ચેત સયાના, કર મન ચાયોરે; ટેર.

નરતનરતન અમોલક પૂરવ, પુનસૂં પાયોરે;
ભજ હરી ભજન સજન સુખ ઉપજે, સૈણુ સવાયોરે. ૧
તન મન ધન જોબન થિર નાંહી, દેખ લોભાયોરે;
જિન હરિ હેત યથા ધન ખરચ્યો, અરથે આયોરે. ૨
તજ ઘર નાર અપર પ્રિય પ્યારી, વિષ–ફલ ખાયોરે;
ઉભય લોક બિચ અસલ અભાગી, ફિર પછતાયોરે. ૩
નાર પુત્ર ધન ધામ ખજાનો, સંગ નહિં આયોરે,
દી તન ત્રાસ ખાસ ધ્રમરાજા, કૃત ફલ પાયોરે. ૪
અપનો આપ પાપ પુન પાવે, વેદાં ગાયોરે,
સિમ્રથ સૈણુ મિલ્યા ગુરૂ મનસુખ, શબ્દ સુનાયોરે. ૫

૯૧ રાગ માઢ.

મારા હંસારે રાજા પીંજરિયો પુરાણો મોસર જાય;
ભજન કરો ચિત લાય. મારા. ટેર.
માનુષ જન્મ મિલ્યો તોય મોસર, દેવત ચિંતત તાય,
ધન જોબન તન દેખ ભુલાણો, વેલ–વિષય લપટાય. ૧
શાસ્તર ગુરૂ સન્ત કહે સો, સમજ હૃદયમેં લાય,
સમજ્યાં બિના તોય સાર મિલે નહીં, ગાફિલ ગોતા ખાય. ૨
ઈશ્વર કાયા અમોલક દીધી, કીધી કિરપા ધાય,
રતન રુડો મત રેત રૂલાજે, પલ પલ પ્રેમ પટાયરે. ૩
પ્રેમે પરભૂ પરગટ ગાજે, ધાજે મોજાં ધાય,
સિમરથસેન મિલી તોય સાચી, કાચી વરતો કાય. ૪

૯૨

મારા મનવા રાજા યા જુગડામે ધીમો ધીમો ચાલ,
થારો હોસી કોન હવાલ. મારા. ટેર.
ચાતુર ચોકો ચાલે અનોખો, ખાવે વિરાણા માલ;
કાલ ન સૂઝે લેખો બૂઝે, ખોસે ગુરજાંસૂં ખાલ. ૧

ફૂલી કલિયાં કોયલ બોલે. જ્યાં લગ લીલી ડાલ;
કાચી કલી મત રાચ કોયલિયા, શૂલ આહેડી શાલ. ૨
મન્દિર મહલ ધ્વજા ધન મેરા, મેરા હે સબ માલ;
જોર લગે નહિ જમ જોરાવર, પામર આશા પાલ. ૩
વ્હાલ ફકીરી તજદે અમીરી, ભજલે શ્રી ગોપાલ;
સિમ્રથ શયન કરો સુખસાગર, નાગર કરસી નિહાલ. ૪

૯૩

મન મૂરખ મૂઢા યે જગ કૂડા કાચા રાચ્યો કામ,
તું મુખ નહિં બોલત રામરે. મન. ટેર.
કામ પ્રવીણા રામ તે રીણા, બુદ્ધીના હીણા બામ,
યા પરનારી આખર ખારી, હર હર નર્ક હરામ. ૧
રિસવત રાતા વિષ મત માતા, નિજ મત ખોટા નામ,
જમ ધર આવે ધૂમ મચાવે, કિમ કર પાવે ધામ. ૨
ઝટપટ બૈસો વિલમ્બ ન લેસો, કાંઇ કહસો કામ,
દામ વિના આગે દુખ પાસો, તાસો દેસી રામ. ૩
નિત હરી ભજિયે અનરથ તજિયે, લજિયે કુકરમ કામ,
હર સગ હોઇયે સુખ ભર સોઇયે, સીમરથ સાચો રામ. ૪

૯૪

મન મિત્ર વટાઊ વાટડલીમેં બૈઠો મીઠો બોલ,
થારા હિરદારી ગ્રંથી ખોલ. મન. ટેર.
ચવદેલોકમેં શોક મચ્યો હૈ, થિરતા ધરણ ન ધોલ;
જામન મરન મચ્યો જુગ મેળો, ભેળો બાજત ઢોલ. ૧
બાલપણો હંસ ખેલ ગમાયો, રોયો ખોયો રોલ;
મદછક છૈલ જવાની છાયો, હોયો ડાંવા ડોલ. ૨
ઘર ઘર ડોલત મર મર મૂરખ, પ્રાત પરાઇ પોલ;
પત્ની ત્યાગ ત્રિયા પર પ્રીતી થને, ગર્દભ કહૂં કે ગોલ. ૩

હોય સપૂત કપૂત પરોકર, હર હર હિરદે બોલ;
સિમ્રથ સાચ સભા બિચ બોલે, મનકી કાઢો પોલ. ૪

૯૫

મારા સતગુરૂ સ્વામી, ખામી હમારી જોજો જોજો આય;
મારો જન્મ અકારથ જાય. મારા. ટેર.
બુદ્ધી ઓછી સંગત પોચી, શોચી કહા શોચાય,
કિરપા કીજે દરશણ દીજે, લીજે ચરણાં માંય. ૧
મોહ જપાવે કામ ખપાવે, ક્રોધ તપાવે આય,
કાલ ઉઠાવે કોઈ નહિં આવે, ભાવે જહાં લે જાય. ૨
અવગુણ અનંત એકો ગુણ નાંય, કાંઈ કહૂં મેં આય;
પૂત કપૂત પિતા તજ પ્રીતી, રીતી તજત ન માંય. ૩
સંગસે ટલિયો જગમેં રલિયો, ભૂતાં બિલિયો ભાય,
બેગ પધારો જન્મ સુધારો, જોર હમારો નાંય. ૪
સતગુરૂ દાતા તાત અરૂ માતા, જાતાં ઝાલી બાંય;
સિમરથ શરણા અબ ક્યા ડરણા, સતગુરૂ કરણા સ્હાય. ૫

૯૬

હાં મ્હારા કૃષ્ણ બાલૂડા એકર સૂરે મેલો દીજે માય;
મ્હારે હાથનો માખણ પાયરે. હાં. ટેર.
બ્રિજમેં આજ્યો બંસી બજાજ્યો, પાજ્યો પીળી ગાય,
ધૌરી ધુમર લેછે ધૂમર, તો બિન તૃણ ન ખાયરે. ૧
કાલા ને વાલા કરૈ બૃજ બાલા, લાલા તું લેખે લાવ;
યાસેં રીસાતા લિખ્યો વિધાતા, માતાકે મિસ આવરે. ૨
દૂધ પિલાયો ગોદ ખિલાયો, હિયડે ધલાયો ધાય;
કિમ કર ભૂલું વિરહમાંય ઝૂલું, વે દિન લાજ્યો દાય. ૩
બંસરી બાજી સખિયાં તાજી, રાજી જસોદા માય;
હરિ ઘર આયા સબ મન ભાયા, સિમ્રથ યે ગુણ ગાય. ૪

૯૭ રાગ ઠુમરી.

લેલો લેલો ભલાઇ અબ દિન જાવે. ટેર.
સૂતો નીંદ બીંદ ઈવ જમ હૈ, અવસર ચુકાં ફિર પિછતાવે. ૧
ખાયો સો ખોયો દિયો સંગ લીયો, ધામ ધર્યો સોઈ રહજાવે. ૨
ધર્મ ન કીયો નાંવ ન લીયો, દિયા બિના આગે ક્યા પાવે. ૩
ધર્મ કરે નર ધન હૈ વાંકો, અમરાપુરમેં સુખ પાવે. ૪
ચવડે હેલો સબ કોઈ લેલો, સિમ્રથ સાહબ સમઝાવે. ૫

૯૮

ચેતો ચેતો રે મન અબ જમ આયા. ટેર.
જમ આયા જબ જોર લગે નહિં, પરી રહૈગી થારી યાંહી કાયા. ૧
વેદ ગુરૂકો કહ્યો નહિં માને, કરમ કરૈ થું મન ચ્હાયા. ૨
માત પિતાકું ગાલી દેવે, નારી વચન હિરદે ભાયા. ૩
પરનારી સંગ રાતો માતો, રામ નામ મન નહીં ભાયા. ૪
કુકરમ ત્યાગ લાગ હરિ શરણે, સિમરથ અવસર ભલ આયા. ૫

૯૯

રાજી રાજી રે મનવો બાતાંસેં. ટેર.
બેઠ સગતમેં પુસ્તક પઢવા, મન જાય લાગો ઘાતાંસેં. ૧
અન્તર્યામી નિરખત સ્વામી, કામ પડે જબ લાતાંસેં. ૨
યા પરનારી લાગે પ્યારી, થ ભ ઝલાવે તાતો બાથાંસેં. ૩
સુકૃત કરલે રામ સિમરલે, પુન્ય કરો કછુ હાથાંસે. ૪
સિમ્રથરામ ત્યાગ સબ જગકુ, બોઝ ઉતાર્યો ગુરૂ માથાસેં. ૫

૧૦૦

બોલો બોલોરે મુખ મીઠા બોલો. ટેર.
કપટ કઠોર ત્યાગ સબ મનકે, હિરદારી ગ્રંથી ખોલો. ૧
રાજ ન પાટ ધરાપતી ગેહે, દેહડીમેં પ્રાણી જોલો. ૨
નાર પુત્ર પરવાર પરોકર, હરી નાવ હિરદે પોલો. ૩

શેષ મહેશ ગનેશ શારદા, એક દિન અન્ત હુવેલોરે. ૪
સિપ્રથરામ કામ સબ કાચો, સાચો પંથ ભક્ત સે હેલો. ૫

૧૦૧

મત ચાલો બે મારગ પછતાસો. ટેર.
કરી અનીત રીત બિન રાવન, રાજ ગમાયો લંકાસો. ૧
હરિ કહતાં હિરણાકુશ બરજ્યો, પ્રાણ ગયો હોયો હાંસો. ૨
દેહ અરૂ ગેહ નેહ નગરીમેં, દોય દિવસ લીયો બાસો. ૩
ઇન્દ્રપુરી શિવલોક વૈકુંઠા, ચવદે લોક હૈ સ્વપનાસો. ૪
સિપ્રથરામ શ્યામ ગુરૂ નિરખત, કામ ચઇયે નહિં એક માસો.૫

૧૦૨ રાગ કાફી.

એસા દિન દેખત જાવે, નર ક્યૂં સુતા નચીંત. ટેર
ઘડી ઘડી પલ પલ છિનક પોહરમેં, આતે હૈ કાલ અજીત;
મોહવશ ભૂલ ભૂલ હરિ સુમિરન, પૂરવ જન્મકા મીત. ૧
રાજા રંક બ ક કેઈ દાનવ, ગાનવ ગાતે ગીત,
આઈ વગત જગત તજ ચાલે, સાંજ ગિણે નહી શીત. ૨
ઉદર અરજ સુની સાહબને, પાલી ગર્ભમેં પ્રીત;
બાહિર આય ખાય ઠગ મૂરી, નારી વશ ભયો નીત. ૩
આજ ગયો દિન કાલ નહિં હૈ, ક્યૂં ભયો અંધોભીંત,
સિપ્રથરામ કામ કહા આવે, રામ બિનાકી રીત. ૪

૧૦૩

ગયા દિન ફેર ન આવે, ચેત સવેરો બીર; ટેર.
બાલપણો હંસ ખેલ ગમાયો, ખાવત ભોજન ખીર,
ભયો તરૂણ તિરિયારસ ભીનો, મોહ વચનકે તીર, ૧
યા મૃગનેની બૈની નાગની, ઓઢન ચંગો ચીર;
નર સુર અસુર ભૂપ દલ–ભંજન, રંજન નર્ક ગંભીર. ૨
માયા મર્દ ગર્દ ગહે ગરદન, મારે મદનસે મીર;

મન વચ ત્યાગ લાગ રસ સિંવરન, ધન ધન ઉભારે ફકીર. ૩
આશા ત્યાગ લાગ લખ સાહબ, હરહર જપલે હીર;
સિમ્રથરામ કામ સબ કાચે, સાચે બ્રહ્મ સધીર. ૪

૧૦૪

જ્યાં ઘટ રામ ન વ્યાપે, સો ઘર જાણુ મસાન. ટેર.
પર દુખ કરણુ કરણુ પર નિંધા, જીવત ભૂત સમાન;
ઘર ઘર ફિરત હરત પર ધનકોં, હરત મરદકે માન. ૧
પરત્રિય દેખ લેખ અપની કર, પુત્ર ખરી કે ખાન;
પરની પરઘર આપ અપર ઘર, દેત વિષયકું દાન. ૨
બોલત શૂરો કરની કૂરો, મરદ અધૂરો માન,
ચાકર નારી આખર ખારી, ભારી ભયો છે બેભાન. ૩
ધીરજ ધારી નારી ટારી, અસલ આચારી જાન;
ધન ધન જીવન અમૃત પીવન, પલ પલ પ્રેમ પિછાન. ૪
હરિકે પ્યારા તજત વિકારા, જન્મ સુધારા જાન;
સિમ્રથરામ શ્યામ હૈ શિર પર, અવરનકોં મત માન. ૫

૧૦૫

શિખર ધર સૈલ પિયારી, કરતે સન્ત સુજાણ. ટેર.
અજપા જાપ થાપ નાભી પર, સોહં શબ્દ પિછાણ,
મનકોં પકડ જકડ પાવનકોં, ઉલટ અપૂઠો આણ. ૧
છેદ ઇકીસ રીસ કર રેંણી, તટ તિરબેણી માણુ;
ઈલા પિંગલા સેજ સુખમણા, પરસત મિટિહૈ ખાણ. ૨
ઝિલમિલ જોત હોત વા ઘરમેં, હરીજન કરત બખાણ;
સિમ્રથરામ કામ નહિં કિણિકો, પિંડ બિન પુરૂષ પિછાણ. ૩

૧૦૬

અધર નર દેશ હમારો, સુણો કહું સમઝાય. ટેર.
પરથમ પ્રીત રીત રસ રુડી, પડત ગુરુકે પાય;

હરદમ તાર બજે દમ હરદમ, અજપા જાપ જપાય, ૧
ઉલટે પ્રેમ નેમ નહિ પલટે, પલ પલ ઉમંગ અથાય;
પાંચ પચીસ ઢીચ કર કાને, માને મર્દ મનાય. ૨
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપતિ સોવત, ખોવત તીન્હૂ ખાય.
ભયહર ભૂપ રૂપ રસ રંજન, ગંજન ચૌથી ચાય. ૩
આદિ ન અન્ત મધ્ય મગ નાંહી, કાંહી કહૂં સમઝાય;
કહૂં સો નાય સુણો સો નાંહી, સિમ્રથ બીચ સમાય. ૪

૧૦૭

ન્યારો ભાઈ પંથ હમારો, જાણે નર હુશિયાર. ટેર.
ચાલે પંથ પંથ બિન પંથી, બેહદ બ્રહ્મ બિચાર;
ચારૂં ખાણ માણ સુખ ચવદે, ચિત મન થકિયા ચાર. ૧
વેદકો ભેદ ખેદ કર ખોજો, સોજો સુરતી પાર;
જાણ અજાણ માણ રસ બેમન, નેતી કહે નિરધાર. ૨
દૃષ્ટા આપ દૃષ્ય સબ ઝૂઠો, છૂટો સર્વ વિકાર;
શબ્દ અતીત પ્રીત આપોઇ, આઠ પ્રહર હુશિયાર. ૩
ધ્યેય ધ્યાતા ધ્યાન અરૂ ધીરજ, આપહિ અપરમ્પાર;
પન્થા પરે સિરે સોઇ સિમ્રથ, મુક્ત બન્ધ નિરધાર. ૪

૧૦૮

કાંઇ નર મોહમેં ભુલાના, દો દિનકે મિજમાન. ટેર.
આવત કાલ ઝાલ સમ ઝપકે, તોરત તરૂકે પાન. ૧
છિન છિન આયૂ જાત વાયૂ સમ, તું નર કરત ગુમાન. ૨
ફિરતા કાલ કરો મત થિરતા, ફિરતા ચંદ અરૂ ભાન. ૩
ધર અવતાર પાર સબ પંથા, કહાં ગોપી કહાં કાન્હ. ૪
સિમ્રથરામ ધામ ધન કાચો, સાચો મુક્ત મૈદાન. ૫

૧૦૯

ધન ભન ભાગ ભલેરા, સન્ત પધારે દ્વાર. ટેર.
સંત પધારે દ્વાર હમારે, રચિયો મંગલાચાર. ૧

પ્રેમકા પુષ્પ આરત કર ધરકે, ભરે મોતિયનકો થાલ. ૨
તન મન અરપ પરું ગુરૂ ચરણુન, દીનો જ્ઞાન વિચાર. ૩
ભટકત જીવ પીવ પાયો હર, તન બિચ લાગી તાર. ૪
સિમરથરામ સન્ત પિતુ માતા, બિગડી લેત સુધાર. ૫

૧૧૦

સુણો અબ સૈણુ પિયારે, રહના હૈ દિન ચાર. ટેર.
હૂં તૂં તોર મોર મુખ જગસેં, છોડ ચલે ઘરબાર. ૧
દેખ અદેખ લેખ એક હરિ હરિ, કર કર તત્વ વિચાર. ૨
ચવદે લોક શોક સમ સર્વે, હર તજ હર હુશિયાર. ૩
જગત વ્યવહાર ખાર સમ ખારો, કુણ નર હૈ કુણ નાર. ૪
સિમ્રથ દાસ આશ તજ જગકી, આતમરામ આધાર. ૫

૧૧૧

હરી બિન કોઈ ના હમારો, સબ જોયા જુગ માંય. ટેર.
મુતલબ કાજ મિલે કર પ્રીતી, કર કર આગી બાંય. ૧
મન મગરૂર પૂર વિચ પસરીયો, મરકટ મન્દિર માંય. ૨
સુખ સમ્પતિ ખેલે મિલ દમ્પતિ, કાલ ઝપત કોઉ નાંય. ૩
કૂડી પ્રીત કદર સબ કાચી, સદર ગુરુકી છાંય. ૪
સિમ્રથરામ રામ રસ સાચો, રાચો ચિત મન ચાય. ૫

૧૧૨ રાગ–ગિરનારી સોરઠ.

ચેતે ક્યૂ ન અચેત, નોબત નર કાલકી બાજે. ટેર.
કાલ અચાનક આય ગ્રહે, નર ઉમ્ર અનાજે,
સબ દેખત જીવ ઊઠ ચલે, ભેદ જ્યું ભાજે. ૧
પાસી પકડ જકડ કર કાઠો, ક્રોધ બાણ સાજે;
દેસી માર હાર સિંવરણ બિન, કરણીકે પાજે. ૨
ત્રિયા આય બૈસે ઝુરણેકો, લોકાંકે લાજે;
દ્વાદશ દિવસ વીત્યાં પરૂસેને, સાસરિયા સાજે. ૩

સુકૃત કરલે, રામ સિંવરલે, ખરચે સો બાજે;
સિમરથ હરિરો સિંવરણ કર, તેરી જનની નહિં લાજે. ૪

૧૧૩

રટ પ્રાણી ઝટ નાંવ કટે, તેરી જમકી ફાંસીરે. ટેર.
ઝટક ફટક કપડા બહુ ઓઢે, લટક સુહાસીરે;
દોઉ કર જોડ મોડ અંગ ચાલે, નાર ખોહાસી રે. ૧
ત્રિયાકે સંગ લગ્યો નિત ડોલે, મટક મેવાસી રે;
ફૂટી નાવ સમંદ બિચ, બેડા પાર ન હોસી રે. ૨
ગુરૂ સાધૂકી કાણ ન રાખે, કર રહ્યો હાંસી રે;
આગે ધરમ માંગસી લેખો, ગટક ગુડાસી રે. ૩
પીયે મધ માંસ મુખ ખાવે, જીવ વિનાસી રે;
કિયા કર્મ આગે નહિં છોડે, લેખો લેસી રે. ૪
મનસુખ ગુરૂ સિમરથને મિલિયા, બચના બૈસી રે;
કરો થારી મનરી દાય હોવે, સન્ત સચી કૈસી રે. ૫

૧૧૪

વાર વાર સમઝાઉં પ્રાણી, હર ભજ લાવોવે. ટેર.
છિન છિન આયુ ઘટે ઈણ તનકી, વાર દિયાં જાવે;
મોત સહેલી લાર ખડી હૈ, સોહલવા ગાવે. ૧
જહ લગિ જગપતિ નહિં પંથ્યો, ખરચી તૂં કર લેવે;
ઉનકી દૃષ્ટ પડે તન ઊપર, અધરાતે એવે. ૨
રૈન દિવસ કરતા રહો સિંવરણ, સતગુરૂ યૂં કેવે;
જન્મ વિચારો કંયા કરે વારો, દાવ નહી રેવે. ૩
ઐસો જન્મ ફેર નહિં પાવે, સુખ ભર ક્યૂં સોવે,
સિમરથ હીરો હાથ લગ્યો હૈ, અબ કાંઇ જોવે. ૪

૧૧૫

મદ છકિયા મન મોહન, કારજ કીયો કાંઈ રે. ટેર.

હરિસેં કવલ કિયો હટ કરકેં, ઉદર મધ રે;
જનમ્યો ખેલ ખિલાયો, માતા રાજી હોઇ રે. १
ધુરિયા ઢોલ બોલ બહૂ મંગલ, બૅટી બધાઇ રે;
જીમ્યો વંશ જશ નગરીમેં, ધન્ય કમાઈ રે. २
ચુગિયા દૂધ કૂદ આંગણમેં, સુરત સવાઈ રે;
બાલાપણુ બીત જવાની વરષાં, વીસાં માઇ રે. ३
મદ માયા મોહ આયકે ઘેર્યો, પકડી બાંઇ રે;
ખેંચ લિયો લટકો કર ઝટકે, કરમાં માંઈ રે. ४
રામ ઔર સન્ત ભૂલ ગયે ફંદમેં, મધ કે માંઇ રે;
હીરો ગમાયો યૂં હટ કરકેં, વેહી ખોઇ રે. ५
આયો બુઢાપો હાથ ડાંગડી, સુઁજે નાંઇ રે;
કાયા કંપે પાવ નહિં ઝંપે, અબખી હોઈ રે. ६
આયો જમ્મ રાલઢી પાસી, છોડે નાંઈ રે,
સમરથ કહૈ હરિ નામ જપ્યાં બિન, અબખી હોઇ રે. ७

११६

ચઢયો કાલ દલ પિંગલ ફોજમે, બાજત રણ તૂરા. ટેર.
ગહરી ફોજ ગુડગુડી બાજે, નોપટ નંગૂરા;
તોલ મોલ બડ ઝોલ જબરકી, જમ્મ જોધ પૂરા. १
અગ્નિ વકીલ બહૈ મુખ આગે, શંકત હૈ શૂરા;
પ્રગટ રૂપ બડ ભૂપ ભલેરો, દેખત ચકચૂરા. २
આયો ઉદે પાસ ઝટ રાલે, પકડ અંગ મોરા;
ખૈંચે જીવ જેજ નહિં લાવે, જ્યૂં સૂઇ ડોરા. ३
નારી હાય શીશ કર કૂટે, કહાં પીવ મોરા;
માત પિતા કહૈ પુત્ર હમારો, ભાઈ કહૈ બીરા; ४
દેહ ઉઠાય બુવા બન માંહી, સાયરકી તીરા;
ફૂંક દીવી ફાગનકી હોરી, જલ કર અંગીરા. ५

તીન લોકમેં જોર જમ્મકા, દેવત હે ફેરા;
કહો પ્રાણી કૈસેં ઉબરોગે, ગાય સિંહ ઘેરા. ६
મનસુખ દાસ મિલ્યા ગુરૂ પૂરા, જમ્મ જાલ તોડા;
સિમરથરામ હમેં ડર નાંહી, સિંવરણમેં શૂરા.

११७

મના તેરી ઉમર જાવે રે,
આછા દિનવા બીત ગયા, અબખા દિન આવે રે. ટેર.
મોહ માયાકી નીંદમેં, સુખભર ક્યૂં સોવે રે;
રતન પદારથ માનખો, આલસમેં ખોવે રે. १
માત પિતા સુત કામની, માયા બિલમાવે રે;
કીવી કમાઈ પેલરી તેરી, ખોસને ખાવે રે. २
બિણઝારારા બૈલ જ્યૂં, શિર ભાર લદાવે રે;
મનરાજા નાયક ભયો, તોય લીયાં જાવેરે. ३
યા માયા મૃગ જલ ભર્યો, નૈણા નેહ લાવેરે;
ભટકે બહુ ઉજાડમેં, કછુ હાથ ન આવેરે. ४
માયા વિષકી બેલ હે, તાંતા પસરાવેરે;
વાદી હાથે વાંદરો જ્યૂં, નાચ નચાવેરે. ५
સન્ત બડા પરમારથી, શુદ્ધજ્ઞાન બતાવેરે;
શુદ્ધ મારગ ચાલો સહી, સિમરથ સમઝાવેરે. ६

११८

મના કોઈ સુકરત કરિયોરે,
સંશય શોક નિવારકે, હરિ નામ ઉચરિયોરે. ટેર.
ઉદર આયો માતકે, જુગમેં પગ ધરિયોરે;
કવલ કિયા હરિ સામને, વે નાય વિસરીયોરે. १
ચોરી જારી નિંદતા, યાસૂં બહુ ડરિયોરે;
શીલ ક્ષમા સત ભાવ લે, જગમાંય વિચરીયો રે. २

સન્ત વચન શિર ધારકે, મનકી મતી હરિયોરે;
નિજ મન ને છલ લાગ કે, હરિ સિંવરણુ કરિયોરે. ૩
યો જગ પાતક ખાન હૈ, ઈસમેં નાં મરિયોરે;
રાહ ચલો ગુરૂ જ્ઞાનકી, યહ કર્મ વિસરિયોરે. ૪
મનસુખ ગુરૂ મેહરાણુ સા, જાંસૂં જમ ડરિયોરે;
સિમરથ શરણે આવિયો, મેરો જન્મ સુધરિયોરે. ૫

૧૧૯ રાગ આશા.

નાથ મોહી હોંસી રંજ દોઉ ભેરે.
કરત અનીત નીતકે માંહી, હર્ષ શોક નહિં તેરે. ટેર.
કામી ક્રોધી અપાર આલસી, કૂડે કપટી ગેરે,
પરધન ગહન દહન પ્રેમ પર, પરદારા નિત હેરે. ૧
બૈઠ એકાંયત નિદ્રા લેતે, કહે જન ધ્યાન ધરેરે;
ઉદર નિમિત્ત હમ અસલ અકૂંડી, સબ કહે સન્ત ખરેરે. ૨
પથ સુપંથ ચલે સન્ત સારે, જ્યાં નહિં પાંવ ધરેરે,
મુતલબ કાજ લાજ હમ ત્યાગી, મુક્તમેં માલ ચરેંરે. ૩
વિધ વિધ ભાંતિ નિગાહ હમ કીની, સબહી લછન બુરેરે;
સિમ્રથરામ કહે સુણ સાંઈ, તુમ તારો તો તરેંરે. ૪

૧૨૦

સાધો મોહિ ઈચરજ આવે હો.
કરતા ઉર કીસબ લખૈ, જિનકો ભરમાવે હો. ટેર.
બાનો ધર્યો શિર સન્તકો, શુદ્ધ બોધ ન ભાવે હો;
ચપલ ચાલ ચૂકે નહિં, મુખ રામ ન ગાવે હો. ૧
સાચ નહિં મન આપણે, પરમોદ બતાવે હો;
બાત કથે બેહદકી, પાખંડ પૂજાવે હો. ૨
સોજી નહિં શરીરકી, અનુભવ પદ ગાવે હો;
વિષયઅનલ ઉરમેં જરૈ, કછુ ખબર ન પાવે હો. ૩

વૈરાગી તન ઊપરે, માયા મન લાવે હો;
હરિ ચાતુરતા સબ લખે, સોલ્યાં સમઝાવે હો. ૪
મુક્ત ગુરૂ મેહરાણુસા, પૂરબ પુન પાવે હો;
મનસુખ શરણે સતગુરૂ, નીકા સમઝાવે હો. ૫

૧૨૧

હરજસ વિરહની. રાગ ગિરનારી સોરઠ.

વિરહની ઊભી સરવર તીર, નૈણાંમેં બરસે નીર. ટેર.
વિરહન બેઠી પીરમેં, મારી હેલી, પીવ બસે પરદેશ;
ખાન પાન સબ ત્યાગિયારે, તજ દિયા વસ્તર ભેષ. ૧
સૂતાં ન આવે નીંદડી, મારી હેલી, જાગ્રત નહીંરે સુહાય;
વિરહન કાલે નાગ જ્યૂંરે, કાટ કલેજો ખાય. ૨
ધૂણી ધુકે નિત કાલજે, મારી હેલી, જલ જલ ગયોરે શરીર;
મછલી જ્યૂં તલફલ ફિરુંરે, કદ હુવે સમદરાં સીર. ૩
બેદરદી પિવ આપના, મારી હેલી, વિરહન ગયા લગાય;
કહ્યો હો ચરણાંમે રાખસાંરે, અબ બૈઠા વિસરાય. ૪
રૂપ અનૂપ છે આપરો, મારા પિયાજી થાને, ઝુર રહી વિરહન અનેક;
સિમરથ દાસી આપરીરે, દયા હમારી દેખ. ૫

૧૨૨

સજન મારા આવો હમારે દેશ, થારી દાસી હૈ બાલક ભેષ. ટેર.
જબ લગ રાચી પીરમેં, મારા પિયારે, જાણ્યો નિજ યો દેશ;
અબ મોરી સુરતા લગી પિયા તુમસેં, યો દીસે પરદેશ. ૧
પલ પલ જાઊં વારણે, મારા પિયાજી, છિન છિન નવલા નેસ;
સબ મૂરત સૂરત કર નિરખી, આપરી સૂરત વિશેષ. ૨
હાડ જલે જ્યૂં લાકડી, મારા પિયાજી, ઘાસ જલે જ્યૂં કેશ;
મન હોય બરસો પ્રેમસેરે, ઉર અન્દર પરવેશ. ૩

મો અબલાકી વિરહ સુન, મારા પિયાજી, આવો પીવ નરેશ;
સિમરથ કંઠ લગાવસોરે, મિટસી સકલ કલેશ. ૪

૧૨૩

સજન મારા ઘર આવો મિજમાન, દીજો મોહિ આદરદાન. ટેર.
મેં જાણ્યો સુખ હોવસી, મારી હેલી, પ્રીત કરીમેં જાન;
અબ હમકોં માલુમ ભઈરે, નિકસી દુખડેરી ખાન. ૧
પર બિન પડયો પખેરૂ ધરણ પર, કિસ વિધ ઉડૂં અસમાન;
સજ્જન મેહર લેહેર પર આપોરે, આય મિલું આસાન. ૨
ચાતક મીન પપીહરો, મારી હેલી, પ્યાસા તજત પીરાણ;
પતિવરતા રાજી ઉર જબહી, મિલસો પીવ નિદાન. ૩
તુમ સમદરમેં તરંગ તુમ્હારી, મારી હેલી, મેં ગોપી તુમ કાન;
આપ બ્રહ્મમેં ઇચ્છા તુમ્હારી, અબ લીજો મોહિ માન. ૪
ગ્રેહ સુન બેગા આવજો, મારી હેલી, મુઝ પર કર અવસાન;
સિમરથ કંઠ લગાવજોરે, કીજો આપ સમાન. ૫

૧૨૪

સખી મોરી સાચી કહૂં સમઝાય.
અબ મિલુંલા પિયેજી સે જાય. ટેર;
પ્રેમ બધાઉ મારે પીવરો, મારી હેલી, ઉભો સન્મુખ આય;
સતગુરુ કાગદ બાંચિઓ રે, રહ્યા તોય પીવ બુલાય. ૧
પાંચ પચીસૂં બહનડી, મારી હેલી, ઉભી સનમુખ આય;
મેં સ્વાસ ઉસાસાં આનન્દમેં રે, વે રહી બધાવા ગાય. ૨
પવનારો પમંગ પિલાણિયો, મારી હેલી, જરણારો જીણ મંડાય.
ઇલા પિંગલા પાગડા, સુખમ સડક હોય જાય. ૩
સભી સહેલી સંગકી, મારી હેલી, મિલો મુઝે અબ ધાય;
સિમરથ ચાલી સાસરે રે, ફેર મિલૂં નહિં આય. ૪

૧૨૫

મિલગી શિખર ઘર જાય, સુહાગણ, મિલી. ટેર.
સોવન શિખર રે ગોખડા, મારી હેલી, ઘરહર ઘોર સુણાય.
બિન બાદલ બિન બીજલી રે, રહી લુબ ઝડ જાય. ૧
અધર તખત મારા સાહબો, મારી હેલી, મેં ઉભી સન્મુખ જાય;
નિરખત નેણાં પીવને રે, સબ દુખ ગયો વિસરાય. ૨
પ્રેમ કિયો મારે પીવજી, મારી હેલી, સૈનસૂં સૈન મિલાય;
હું તૂ ભૂલી હરખમેં રે, પિવમેં ગઇ સમાય. ૩
અજબ સુખ મારે પીવકા, મારી હેલી, મુખસેં કહા ન જાય;
સિમરથ શોભા કહા કહે રે, પરસ્યાં હી પત આય. ૪

૧૨૬ રાગ બિહાગ.

સખી અબ દર્દ કલેજે, કોન દવા ભર પીજે. ટેર.
દિન નહિ ચૈન રૈન નહિ નિદ્રા, દિલ દુખિયો ક્યા કીજે;
જર ગયો માંસ રહ ગઇ હડિયાં, યેહી દિન દિન છીજે. સખી. ૧
તુમ દરદીલી જદ હમ બઝેં, કોઇ દવા મોય દીજે;
જલી જાત હું વિરહ અગનમેં, ખેંચ કિનારે લીજે. ૨
તુમ હમ દોનૂ એક દર્દકી, એક દવા મન દીજે;
સિમ્રથરામ મિલે મન મોહન, સબ તન વિરહ ન છીજે. ૩

૧૨૭

સજન અબ દરસ દિખાદે, ક્યોં અબલા તરસાવે. ટેર.
મૈં મદમાતી દુખી દિન રાતી, તુમ વિન જીવ ઘબરાવે;
બૈયાં પકડ મોહિં પાસ બૈઠાકે, ક્યોં ન ગલે લિપટાવે. ૧
મૈં જો રિસાતી તુમ હી મનાતે, વે દિન યાદ હી આવે;
આજ અકેલી ખડી ભવનમેં, રોયકે શોર મચાવે; ૨
તુમસે પીવ નાર હમ જેસી, યહ અવસર કબ આવે;
તુમ હમસેં ક્યા જ્યાદા મોહન, નિત નિત નાચ નચાવે. ૩

હમ હિય પ્રેમ નેમ નિત રતિપતિ, દિન દિન અધિકો છાવૈ;
તુમ બોલન મેં ઢંગ નહિં હૈ, ત્યાગ દઈ નિરદાવે. ૪
એક ઉપાય રચ્યો મન મોહન, સુન લીજે નિરદાવે;
આપની શિકલકો કૃષ્ણ બનાકેં, નિત મિત રાસ રચાવે. ૫
કબુઅક કામ પરે મન મોહન, યહ સબ આડી આવૈ;
સિમરથરામ કરૂં હઠ પૂરો, પછે સૌ સૌ સૌગન ખાવૈ. ૬

૧૨૮

ઊધો કૃષ્ણ મિલાદો, પ્રાન અતી દુખ પાવૈ. ટેર.
કૈસે લેખ લિખે વિધનાને, લેખ લખન નહી આવૈ;
હમસી સુખી નહિં જગ જોષિતા, આજ દુખી નિરદાવૈ. ૧
દુખ દરિયા બિચ ડાર હમીકોં, આપ અભય સુખ પાવ;
બેહદ કપટ કિયો પિવ હમસેં, યહિ અન્દેસો આવૈ. ૨
ધૃક જગ જીવન જન ત્રિય જિનકોં, તાહ ન શ્યામ બુલાવૈ,
ત્યાગ વિવેક પિઊં વિષ ઊધો, ઐસી ઉરમેં આવૈ. ૩
કુબજા બૈરન સૌક જન્મકી, સો યહ કૃત્ય કરાવૈ,
હે બરી બૈન પરૂં તોય પઈયાં, એકર કૃષ્ણ મિલાવૈ. ૪
મો અબલા વિચ અવગુણ અણગિણ, ગિણ ગિણતાં નહિં આવૈ;
તુમ બડ ભૂપ રુપ રગ રસિયા, બડપણ કહા કહાવૈ, ૫
બડપણ ઊધો જબ હમ સમજેં, મુલકત દરસ દિખાવૈ;
સિમ્રથરામ હિયો જબ હુલસે, હંસ પિવ કઠ લગાવૈ. ૬

૧૨૯

ઊધો પઈયાં પરેંગે, લાઈયો કૃષ્ણ બહોરી. ટેર.
કહિયો જાય ત્રાહિ યેહી ઊધો, લેત બલૈયાં તોરી,
હમકોં ત્યાગ ભાગ હરિ આયે, કવન ગતિ પતિ મોરી. ૧
ગાય બજાય નચાય રિઝાઈ, પકડ પ્રેમકી ડોરી;
હમ હિય પ્રેમ તુમકે હિત, ગતિ ન લખત પતિ તોરી. ૨

તનકે શ્યામ શ્યામ મન મોહન, શ્યામ હી નામ સજોરી;
માખન ચોર ચોર મનહીકે, ચિતકૂં લે ગયો ચોરી; ૩
ચાલન ચતુર ચતુર બોલનમેં, ચતુર હી ચિત્ત ચકોરી;
ઝુર ઝુર નીર નૈન અંગ ઝર ઝર, લે ગયો બદન નિચોરી. ૪
આમ અનાર અનત તરુકે ફર, પાકત અંગ તજયોરી;
અભગ સ્વભાવ કહાં લગી વરણું, થકિત ભઈ મતી મોરી. ૫
જલ બિન મીન દીન પિયે બિન હમ, ચાત્રક દીન ચકોરી,
દીન ચીન્હ પિયા દર્શણ દઈયો, સિદ્ધાર્થ દીન લખોરી. ૬

૧૩૦

સખી જરા જ્ઞાન વિચારો, ક્યૂં ધન શોર મચાવો. ટેર.
સાક્ષીભૂત સર્વકો પ્રેરક, વહાં પર ધ્યાન લગાવો;
ઘટ ઘટ વ્યાપક બ્રહ્મ અનાદી, લખ પૂરન પદ પાવો. ૧
અગમ અગોચર અખંડ અનાવૃત, તાકો રુપ ઠહરાવો;
કલ્પિત ભાવ તુમ્હારો પ્યારી, વિરથા કરો ઉભાવો. ૨
વિષયવૃત્તિ ચમદૃષ્ટી તુમ્હારી, નાહક જન્મ ગમાવો;
અસ્તિ ભાંતિ પ્રિય રૂપ અલખ લખ, લો અપનેમેં લાવો. ૩
બ્રહ્મજ્ઞાન બિન ભ્રમ્મ તજો સબ, તબ મેરે મન ભાવો;
સુનિહો શબ્દ યથારથ મેરો, રૂપમેં રૂપ સમાવો. ૪
સુન ઉપદેશ રોષ ભર બોલી, ચુપ રહો કહા સમઝાવો,
સિદ્ધાર્થરામ સખી સબ ટેઢી, કહન લગી અબ જાવો. ૫

૧૩૧

ઊધોજી કપટી મિંત્ર તુમ, બોલત શરમ ન આવૈ. ટેર.
કપટી કૃષ્ણ સખા તુમ કપટી, કપટ હી બાત સુણાવૈ;
રાતે રંગ રાગ રસ ભોગી, હમકોં બ્રહ્મ બનાવૈ. ૧
મનકો કલપ્યો બ્રહ્મ તુમ્હારો, મોરે મન નહિં ભાવૈ,
બાંહ પકડ ઘર માંહ નચાયો. હમકોં વોહી સુહાવૈ. ૨

નભમેં બાગ કહા ફૂલ નિપજે, બંઝા વૃથા ફુલાવે;
હુવે ન હોસી સિંગ શશાકો, ઐસો બ્રહ્મ કહાવે. ૩
અગમ અગોચર હવે ન ચાલે, કહો કયા બોલ સુણાવે;
જિસનેં પીયા પ્રેમ અમીરસ, બ્રહ્મહિતે નહિં ચાવે. ૪
બ્રહ્મ કહો તો ચુપ રહો ઊધો, કૃષ્ણ કહો મન ભાવે;
સિમરથરામ સખીકી બાતેં, અસલ સખી સોઈ પાવે. ૫

૧૩૨ રાગ ફિરી.

જપોરે મન અજપા સિવરણ સાર. ટેર.
અજપા જપ તાપ ત્રિય બારે, પાપ પુન્યકે પાર;
કામ ક્રોધ શત્રુ ઉર અંદર, બસેગો સબ હાર. ૧
સાસ સાસ બિચ સોહં જપલે, કર મત દેર લગાર;
રતન અમોલક વક્ત જાત હૈ, મિલે નહિં વારમ્વાર. ૨
સોહં મંત્ર જપે શિવ નિશદિન, અજ વિષ્ણુ એક તાર,
સનક સનન્દન શેષ પિયાલાં, ધ્રુવ ધાયો છે નિરધાર. ૩
સોહં મંત્ર દિયો મેરે સતગુરૂ, અબ આયો ઈતબાર;
સિમ્રથરામ મંત્ર યહી મુક્તી, જપ લીજો નર નાર. ૪

૧૩૩

દેખ્યોરે હમ સિંવરણમાંયે સુખ ભારી. ટેર.
1જનકું મજા મિલ્યા સિવરણકા, લગી તન્ત બિચ તારી;
ગોપીચંદ ભરથરી રસીયો, છોડ ચલ્યો નર નારી. ૧
ધ્રુવકે ધ્યાન લગ્યો સિંવરણમેં, લિયો પ્રહલાદ વિચારી;
કષ્ટ સહ્યો સિંવરણ નહિં છોડયો, લીવી મોક્ષ લલકારી. ૨
હરીશ્ચન્દ્ર તારાદે રાણી, નીચ ઘરે પનિહારી;
સાસોસાસ જપ્યો સિંવરણકો, સબતન ભોગ વિસારી, ૩
સિંવરણ મોજ લીવી ઉર અંદર, ધન ધન નર અવતારી;
સિમ્રથરામ જપે અજપા ઘટ, વા નટકી બલિહારી. ૪

૧૩૪

હમારે મન સિંવરણુ એક સુહાવે. ટેર.

ચવદે લોક અખંડ એક ઇશ્વર, રૂપ વિરાટ કહાવે;
તજ મન ભરમ ભજન સંગ યારી, વો અવસર કબ આવૈં. ૧
તુંહિ તુંહિ તાર લગી ઘટ મેરે, અઘટ પ્રેમ ઘટ છાવે;
નર અરૂ નાર રંક અરૂ રાજા, એક નિજર નહિં આવે. ૨
ઘર સુખ મૂન બસું વનમાંહી, ઐસી ચિત વિચ આવે;
દેખત જીવ જાય યમદ્વારે, દયા દિલ આપ સંતાવે. ૩
ના મૈં જોગી ના મેં ભોગી, કહો કુણ નામ ધરાવે;
સિધ્રથરામ મિલણુ યો છેલો, કુણુ આવે કુણુ જાવે. ૪

૧૩૫

કરો રે મન એક બ્રહ્મ સંગ યારી. ટેર.

માયા જીવ ઇશ પદ તીન્હૂં, ચોથો ખેલ ખિલારી;
યા બિન યે કોઈ હલે ન ચાલે, દેખે નિદૃષ્ટી પસારી. ૧
દેવ દનુજ ગણુ ગંધ્રવ ગોવિન્દ, વોહી પુરૂષ વોહી નારી;
સાંખ્ય યોગ ઉપનિષદ સુરતી, કહતે હેં વેદ પુકારી. ૨
ચવદેહી લોક ઈક્ષીસૂંહી બ્રહ્મંડ, આતમ એક અધારી;
સલંગ સૂત્ર માલા જ્યૂં મણકો, કયા મારી કયા થારી. ૩
સબ અરથનકો અરથ યહી હૈ, સોહં જપો સુખારી;
હર્ષ શોક તજ માન બડાઈ, ચુપ હોય જન્મ સુધારી. ૪
સર્વ ભૂતમેં અલખ નિરંજન, ધ્યેય ધ્યાતા એક ધારી,
સિધ્રથરામ સુખેથી વિચરો, ચોથી ભોમ તુમ્હારી. ૫

૧૩૬

સુણોરે સાધો ઐસા બોધ સુણાઇયે. ટેર.

ભેદાભેદ દૃષ્ટી કર ભૂલા, સરસ બોધ સમઝાઈયે;
વ્યાપક બ્રહ્મ ચરાચર ઇશ્વર, જયાં પર ધ્યાન લગાઇયે. ૧

સર્વ ભૂત પર દયા નિરન્તર, કોઉ નહિં જીવ સતાઇયે;
કુતરક તરક ત્યાગ તન મનસેં, જ્ઞાન ગંગ નિત ન્હાઇયે. ૨
અરટમાલ સમ જન્મ મરણ લખ, હર્ષ શોક નહિં લાઇયે;
તુઝમેંહ સર્વ સર્વમેંહ તૂંહી હૈ, લખ પૂરણ પદ પાઇયે. ૩
રવિ અરૂ કિરણ કનક ભૂષણમેં, ભેદ રતી નહિં લાઇયે;
ગૂંગે સ્વપ્ન ભયો મધરાતે, પ્રાત સમય કયા કહિયે. ૪
અનુભવ કથા લખે નર જ્ઞાની, જિનકોં બાંચ સુનાઇયે,
સાયર બૂંદ એક રસ સમઝો, સિમ્રથ સૈજ સમાઇયે. ૫

૧૩૭

કાયામેં મેરે ફિર ગઈ રામ દુહાઈ. ટેર.
સાસસાસ બિચ સોહં બોલે, સૂતો લિયો જગાઈ;
વિરહ વૈરાગ વિભૂતિ તન પર, કાયામેં બંટે બધાઈ. ૧
સોઊં તો નિદ્રા નહિં આવૈ, જાગ્રત સોઊં સદાઈ;
જાગ્રત સુપન સુપનમાંય જાગ્રત, ઐસી રીત ચલાઈ. ૨
શત્રૂ મિત્ર મિત્ર ફિર શત્રૂ, શત્ર મિત્ર સુહાઇ;
રાજા રંક રંક ફિર રાજા, અબ આતમ સુખ પાઈ. ૩
પગ બિન નૃત્ય કરત નિત નારી, કર બિન તાલ મિલાઈ;
અનહદ ઢોલ બજત બેહદ પર, સિમ્રથ સુણત સદાઈ. ૪

૧૩૮

અબ તો હમ કરણા સો કર લીયા. ટેર.
તન મન તુરત તિણે જ્યૂં તોડયા, શિર સતગુરૂકોં દીયા;
હિન્દૂ તુરક દીન દોઇ બારે, જીવત મર મર જીયા. ૧
આદ અન્ત મધ એક લખાયો, આતમ નિશ્ચે કીયા;
નામ રુપ તજ તત્વમસી ભજ, પ્રેમ અમીરસ પીયા. ૨
જન્મ રૂ મરણ હમી કો નાંઈ, સુન લીજો મમ ભૈયા;
સિમ્રથરામ બના યહિ સૌદા, નહિ લીયા કછુ દીયા. ૩

૧૩૯ રાગ ફિરી.

તું રામ નામ નિજ ભૂલ્યોરે, નર અભિમાની. ટેર.
ઝૂઠી કાયા માયા નારી, કહતો ફિરિયો મ્હારી મ્હારી;
ફોગટ મારગમેં નર ફૂલ્યો રે, નર અભિમાની 1
ગુરૂ સન્તનકી ટહલ ન કીધી, શુભ કરમોંકી સુધ નહિ લીધી;
સુખસાગર સરવરમેં નાંય ઝૂલ્યો રે, નર અભિમાની. ૨
આખી ઊમર એળે ખોઈ, આખિરમેં સગી નહિં કોઈ;
અસલી મારગને મન ભૂલ્યો રે, નર અભિમાની. ૩
રામ—રસાયણ જે મન ભાવૈ, સતસંગતિમેં નિત મિત આવૈ,
સિમરથ સાધૂનો સંગડો સૂલ્યો રે. ૪

૧૪૦

થારો અવસર એળે જાવે રે, જાગ જોવેની. ટેક.
છિન છિન આયૂ જાય અભાગી, પથમેં ચલતાં પલ કિમ લાગી,
સૂતો સો જાગ્યાં પછતાવે રે, જાગ જોવેની. ૧
મોહ—રત તે નર સૂતા કહિયે, સમઝ સયાના ચેતન રહિયે;
બીતો અવસરિયો ફેર ન આવે રે, જાગ જોવેની. ૨
શિર પર કાલ કરે લલકારા, ઝટપટ જાગો વીર હમારા,
જાગ્રત સોઇ નર જુક્તી પાવે રે, જાગ જોવેની. ૩
જાગે જિનકી ધન ધન માતા, ઉભય લોકમાંહી જશ છાતા,
માનો તો સિમરથ યૂં સમજાવે રે. જાગ જોવેની. ૪

૧૪૧

જનજે જનની ધંન જાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ટેર.
સતગુરૂ શબ્દ લખી ઉર સૈના, ઊંચ અરુ નીચ કહૈ નહિં બૈના;
હરી ગુરૂ રુપ સમાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૧
થારી મારી માન બડાઈ, મૂલ અવિદ્યા માર ઉડાઈ;
મોક્ષ મજા જિન પાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૨

બ્રહ્મવૃત્તિરત બેહદ વાસા, વિરથા જગત કરૈ નહિં આશા;
પૂરણ પદ ધર આયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૩
આયા ઉલટ આપમેં રાજી, જન્મ મરણકી મિટી દુરાજી;
સમરથ રૂપ સમાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૪

૧૪૨

તોય કહેકે કયા સમઝાઉં રે, સમઝ સયાને. ટેર
સતગુરૂ શબ્દ કૃપા કરી દીના, તાતેં તન મનકાં વશ કીના;
મનકાં પ્રેમ પિયાલા પાઉ રે, સમઝ સયાને ૧
ઉલટા નીર આકાશાં ચાલે, જ્યાં મેરા મનવા નિશિદિન માલે;
તોય દેખત દેશ સિધાઉં રે, સમઝ સયાને. ૨
નિંદા કરો કરો અસ્તૂતી, મેરે ભાવે એક વિભૂતી,
યૂં લખ ગમકી રોટી ખાઉં રે, સમઝ સયાને. ૩
સિમ્રથ દરશે સન્ત અમીરી, મેરે ભાવે ફગત ફકીરી,
અબ યા જગમાંય આય ન જાઉં રે, સમઝ સયાને. ૪

૧૪૩ રાગ ફિરી.

ચલ ચલ હંસા અમરલોકમે, પાપ પુન્ય નહિં છોતી હૈ.
ચંદ ન સૂર નૂર ધર બેહદ, ઝિલમિલ ઝિલકત જોતી હૈ. ટેર
ફકત વિચાર હાર મત હિમ્મત, આયૂ વક્ત વિગોતિ હૈ;
જગત અસાર સાર સત સિવરણ, મુક્ત મજેકા મોતી હૈ. ૧
સાસ ઉસાસ આશ તજ અસલી, સરસ સાર મન મોતી હૈ;
પગ બિન નાર નિરત બેહદ પર, નિરખે સો નિજ ગોતી હૈ. ૨
વૃત્તી વિહંગ–ગતિ હોય હુલસી, અમર સુહાગણ હોતી હૈ;
જગત નિહાર વિસાર જગતકાં, સંગ પિયાકે સોતી હૈ. ૩
અન્તઃકરણ ચાર બાણી ષટ, ઊલી ખટપટ હોતી હૈ;
આનન્દ અપાર પાર નિજ પ્યારી, બાલ કુશાલ સંભોતી હૈ. ૪

યે નિજ દેશ નિરખ નિજ નેણાં, અસલ અવસ્થા ચોથી હૈ;
સિદ્ધરથ સૈન લખે નિજ શૂરા, જિનકી સુરતા પોથી હૈ. ૫

૧૪૪

મૈં હૂં દિવાના કછુઅન સમઝું, બકુ તોતરી બાણીરે;
તીન અવસ્થા બાહિર બોલૂં, લીજો મરમ પિછાણીરે. ટેર
જાગ્રત સ્વપન સુષુપતિ તુરિયા, તહાં નહિં પવન ન પાણીરે;
જામણ મરણ જગત નહિં ભાસે, કછુઅન ચિન્હ નિસાણીરે. ૧
ગમ બિન ગરક રહે જહાં જોગી, તહાં નહિં જાણ અજાણીરે;
બેહદ મૌજ અભય સુખ સેહજાં, મર્દ હરીજન માણીરે. ૨
ધ્યેય ધ્યાતા નહિં ધ્યાન તહાં ધર, નહિં ચિત ચારૂં ખાણીરે;
આપો આપ સાફ હોય નિરખે, પૌંછે નર પર બાણીરે. ૩
જીવત મરે ધરે નહિં કાયા, માયા તુરત રિસાણીરે,
સિદ્ધરથરામ ધામ બિન ધરણી, બેહદ બાત બખાણીરે. ૪

૧૪૫ રાગ પરભાતી.

જોગ જુક્તી ધર પાવો સાધો, જોગ જુક્તી ધર પાવોરે. ટેર.
તાલી લગી તાર નહિં ટૂટે, પલ પલ પ્રેમ ઉમાવોરે,
જગત વ્યવહાર ખાર સમ ખારો, ઉલટ અપૂઠા આવોરે. ૧
ઓહંકાર જપો ઘટ અજપા, તન મનકોં ભલ તાવોરે,
સૂતી નિશંક કુંડલ નિસકતી, જિનકો જાય જગાવોરે. ૨
સહસ્ર બહોત્તર નાડી જિસમેં, મર્મ સભીકા પાવોરે;
મૂલ કમલસેં ઉલટ અપૂઠા, બેહદ બાસ બસાવોરે. ૩
બેહદ દેશ બસે બહુ રંગી, જ્યાં સંગ રંગ મિલાવોરે;
તાત ન માત જાત બિન જોગી, જિનકા દર્શન પાવોરે. ૪
અપના દરસ આપ કર વા ઘર, સાક્ષી રૂપ કહાવોરે;
સિદ્ધરથરામ અભય સુખ અનુભવ, આપી અલખ હોય આવોરે. ૫

૧૪૬

સોયમતી સતગુરૂ કહે સાચી, સૈનીમેં સમઝાવેરે. ટેર.
અન્ત અનીત નહી ઉર આછી, આખિર જોર જમાવેરે,
પનંગશિશૂ પયપાન કરાયો, કરમ કિશોર કમાવેરે. ૧
કર મગરૂર કરૈ ક્રમ ગુપતા, છક બંદ છેલ કમાવેરે;
માન મતી મરજી માધવકી, આખિર આડા આવેરે. ૨
ભક્ષ અભક્ષ ભખૈ નર ભોદૂ, ખજ બિન ખોટા ખાવેરે,
હરિ દરબાર હાર હરિહર બિન, દુખિત હોત નિરદાવેરે ૩
અધરમ ધરમ લેત ધર્મ લેખો, પોંચ પછે પછતાવેરે,
અકલ અનેક અનન્ત ચતુરાઈ, એક ન આડી આવેરે. ૪
માત અરૂ તાત જાત મરજાદા, વહાં કહા જોર જમાવેરે;
અકરમ કરમ શરમ બિન સાથે, બહતાં જીવ બહાવેરે. ૫
નરતનરતન અપર તન અણુગિણુ, ઐસો દાવ ન આવેરે,
તન પર માર ધાર સહૈ શિર પર, પાર કિસી વિધ પાવેરે ૬
રટ રકાર કાર સબ રાખી, જો ચોખા દિન ચાવેરે,
સતગુરૂ ચરણુ શરણુ કહૈ સીઝ્રથ, બીતી વગત બતાવેરે. ૭

૧૪૭

ચેતરે અચેત પ્રાણી, પાયો ખેત પાકોરે. ટેર.
પૂરબ પુનાં જન્મ પાયો, મન ઈમાન રાખોરે,
કાયા હૈ હીરાંરી હાટ, અમીરસ ચાખોરે. ૧
ગુરૂચરણુ જાવો લાવો, પ્રેમરો પાખોરે;
કલૂ હૈ કાંટારી બાડ, ટાલ ઘોડા હાંકોરે. ૨
કાંકડ છેડે ફોજ આઈ, હોય રહ્યો હાકોરે,
નામ આયુધ ચેત ગાંવ, આયો કાલ કાકો રે. ૩
ક્રોધ મેલ ક્ષમા ઝેલ, શીલ ગ્રહે રાખો રે,
વૈરાગ ખાગ લક્ષ લાગ, માર કર સાકો રે. ૫

ભાગા વૈરી ભાગ જાગા, જીત્યા કર હાંકા રે;
નામ ગામ ફતેહ પાઈ, ધુરે સિંધૂ ડાંકા રે. ૫
ગુરૂ લાર પાર પંથા, લાંધ ગયા નાંકા રે;
ગુરુ મનસુખ કહત સિપ્રથ, છુયો ચરણ જાંકા રે. ૬

૧૪૮

ચેત રે હંસા હઝૂર, કાયામાંય આવિયા; ટેર.
પ્રગટે શરબ અંકૂર, શૂર નૂર છાવિયા;
પાંચ તીન સાજ ફોજ, કાયનગ્ર વસાવિયા. ૧
માત તાત ભ્રાત બંધૂ, ભૂલમેં ભુલાવિયા;
કુસંગ મધ ડિગ્ગ પગ્ગ, ગત્તસેં ગમાવિયા. ૨
નાર યાર માર ડાર, સર્વને સુકાવિયા;
અન્ત પંથ દુખીવન્ત, ભુકર જિમ ભુંકાવિયા. ૩
ધર્મરાય કરત ન્યાય, તુરત તન તપાવિયા;
ધરા ધામ કોઉ ન સંગ, પાછલતે પછતાવિયા. ૪
શન્તશરણ મોજ કરણ, ભયહરણ ત્રય તાપિયા;
સિપ્રથ સન્ત પંથ ગતી, ગુરુ જ્ઞાન આપિયા. ૫

૧૪૯

મૈં અનાથ મૈ અનાથ, તુમ છો નાથ મેરા,
પરી હૈ નાવ સિંધૂ બીચ, પાર કરદો બેરા. ટેરા.
યે સંસાર અતી અપાર, કામ ક્રોધ ઘેરા,
જન્મ ધાર હરિ વિસાર, બીચ હૈ ડેરા. ૧
પરાઈ આશ પરી હૈ પાસ, દાસકી દુનેરા,
આતમરામ સરત કામ, શ્યામસેં ચિત્ત ફેરા. ૨
ધર દિનાર તજ દી સાર, પરાઈ નાર ચેરા;
ગિનૂં વિકાર અતિ અપાર, અવગુન હૈ ધનેરા. ૩
બન ફકીર હો દિલગીર, ફિર્યોં બહુત ફેરા;

ધાય ધાય ત્રાહિ ત્રાહિ, હાય કરકે હેરા. ૪
બુદ્ધિહીન દીન ચિન્હ, બિરદલે નિતેરા;
હૃદય સાલ અતિ કરાલ, કાલ દેત ઘેરા. ૫
પ્રભુ હો સબલ માયા પ્રબલ, મૈ હું દુર્બલ ચેરા;
સિદ્ધરથરામ લે વિશ્રામ, ચરણુ કમલ નેરા. ૬

૧૫૦

ગંગા—લેહરી.

જય શ્રી ગગા જય શ્રી ગંગા, ધન તેરી પ્રભુતાઇ રે
જય શ્રી ગંગા. ટેર

પ્રથમ બ્રહ્મકમંડલી તુંહે, બ્રહ્મ ચરણુ લિપટાઈ રે,
પ્રેમ ભાવ નિરખ્યો ભાગીરથ, બ્રહ્માકી અજ્ઞા પાઈ રે ૧
મનમેં ગર્બ કિયો ગંગાને, ધર પર કોન સંમાઇ રે;
સુરસરી સુન મગરૂરી શંકર, ખૂબ જટા ફૈલાઈ રે. ૨
કર ઇંદ ઘોર ગંગ ધર ઉતરી, શંકર શીશ સુહાઈ રે,
દ્વાદશ વર્ષ કિયો હટ ગંગા, રહી મુકુટ રે માંઇ રે, ૩
કર અસ્તુતી કહે ભાગીરથ, શંકર કરો સુણાઇરે,
દ્વાદશ વર્ષ હુવા હમ ઠાડે, બગસો ગગામાઇ રે. ૪.
સુન આરત શંકર હસ જાગે, પકડ જટા ઝડકાઈ રે।
જટાશંકરી નામ ધરાયો, મૃત્યુલોકમે આઈ રે. ૫
ભાગીરથકા વંશ તારિયો, મુક્ત કરી છિનમાંઈ રે,
પાપી અનન્ત હોતે મૃત્યુમંડલ, તાર લિયે ગ્રહ બાંઈ રે. ૬
ધરત ધ્યાન નર સુર નિત મુનિજન, ધન ધન ગંગામાઇરે,
સિદ્ધરથરામ શરણુ જગજનની, જન્મ મરણુ ભય નાંઈ રે. ૭

૧૫૧

જય શ્રી ગંગા જયશ્રી ગગા, જગતારણને આઇ રે. ટેર
બ્રહ્મા તોકાં રખી કમંડલ, કરતે પાન સદાઈ રે,

શંકરકો પ્યારી અતિ લાગે, રખે મુકુટરેમાંઇ રે. ૧
જિસ દિનસેં ગંગા ધર ઉતરી, દિન દિન મહિમા સવાઇ રે;
પૃથ્વી પાપ છાઇથી પહિલે, પરસ પવિતર થાઇ રે. ૨
નર સુર સન્ત નેમ બંદ ન્હાવે, પાન કરે સુખ પાઇ રે;
અન્ત સમય ઉચરે મુખ ગંગા, જમ જાલિમ ભય નાંઇ રે ૩
અનત પુરૂષ આવત કર આશા, પરસત ગંગામાઇ રે;
લે અંજુલી કરદે તિનકે હિત, મુક્ત હોત છિનમાંઇરે. ૪
ભ્રાતા પુત્ર માત પ્રિય મારી, ગોહત્યા કર આઈ રે;
પરસત અંગ ગંગજલધારા, અનત પાપ છુટ જાઇ રે. ૫
બાહિર દેખું તોહી ગંગા, ભીતર બહુત સવાઇ રે;
સિમરથરામ દોનૂ તટ ન્હાયો, લેહરમેં લેહર સમાઇ. રે. ૬

૧૫૨ રાગ કાલિંગડો.

નર ધન ગંગામેં ન્હાવૈ, ત્યાંરા જન્મ મરણ મિટ જાવૈ. નર.
માત પિતા તન પુષ્પ ગલે બિચ, સાચે પ્રેમ સિધાવૈ. ૧
તન મન ધન અર્પણ શ્રી ગંગા, પ્રેમ પૂર્ણ પધરાવૈ ૨
અપણે સહિત ગોત્ર સુત તારે, ધન ધન જન્મ કહાવૈ. ૩
.ધર નર જન્મ ગંગ નહિં ન્હાયો, વિરથા દેહ ગમાવૈ. ૪
જનની ભાર મરી નર તેરી, ક્યું નહિં ગંગ સિધાવૈ. ૫
તીરથ વરત કરત નર નિંધા, અનંત જન્મ દુખ પાવૈ. ૬
સિમ્રરથરામ ગંગા ગુન ગાતાં, જોતમેં જોત સમાવૈ ૭

૧૫૩

નર ચાલો ગંગામાઈ, શિવશંકરકે મન ભાઇ,
નર ચાલો ગંગામાઈ. ટેર.
પરથમ બ્રહ્મલોકસેં ઉતરી, શંકરશીશ સુહાઈ. ૧
ભાગીરથ પર કીરપા કીની, મૃત્યુલોકમેં આઈ. ૨
સુર નર સંત કરત અસ્તુતી, મુનિજન ધ્યાન લગાઈ. ૩

નર તન ધાર ધાર ગંગ પરસ્યો, ધન ધન જ્યાંરી માઈ. ૪
નર કહા નાર ગંગ નહિ ન્હાયો, વિરથા દેહ ગુમાઇ. ૫
સિમ્રથરામ ગંગકી મહિમા, વેદ વિષ્ણુ મુખ ગાઈ. ૬

૧૫૪

નર ધન ધન જગમેં જીયા, જિન નીર ગંગોદક પીયા;
નર ધન ધન જગમેં જીયા. ટેર.
એકહિ વાર ગગતટ ન્હાયો, જન્મ સફલ કર લીયા. ૧
ગંગા ન્હાય આય દ્રવ્ય ખરચૈ, કારજ ઉત્તમ કીયા. ૨
વેદ પુરાણ શાસ્ત્ર સત શાખા, સુણ હુલસત મમ હીયા. ૩
ધન જિનકો ધન અરથે આયો, જિન ગગા હિત દીયા. ૪
સિમ્રથરામ અસલ ગમ વાંકોં, જિન યે લાવા લીયા. ૫

૧૫૫

(ભજન ગઢ બાંધારે મેરા ભાઇ એ રાહ.)

જગમાંય જન્મ ભલાંઈ પાવૈ, નર જીવત ગગા ન્હાવૈ. ટેર.
તજ ઘર બાર ચલ્યા નર તીરથ, દિન દિન હિયે હર્ષાવૈ,
ગૃહકો કાજ તજ્યો તન મનસે, તીરથવાસી કહાવૈ. જગ. ૧
અતિ મન પ્રેમ પરસ જાય ગગા, તટ પર દાન દિરાવૈ,
તે નર નાર દેવ તુલ કહીયેં, યા જુગ શોભા છાવૈ. જગ. ૨
પગ બિન પાપ કિયા પૃથ્વી પર, ગિણતાં નાંય ગિણાવૈ,
એક પલકમે હો ગયા પરલે, ન્હાય ગગ નિરદાવૈ. જગ. ૩
કાશી કેદાર બદ્રી રામેશ્વર, અધિકતેં અધિક કહાવૈ;
અડસટ તીરથકો ફલ નિશ્ચે, એક ગગમેંહ આવૈ. જગ. ૪
ગંગા યમુના કાશી ત્રિવેણી, નિષ્કપટી હોય ન્હાવૈ;
સિમ્રથરામ સહી સન્ત સાખા, સુરપુર વાસ વસાવૈ. જગ. ૫

૧૫૬

જગમાંય વા નરકી બલિહારી, જ્યાંને ગંગાકી મહિમા પ્યારી.

પૂરબ પુન્ય ઉદય તિન નરકા, ગંગ ન્હાવનંકો ત્યારી;
પૂર્ણ પ્રેમ પૂંછયો તટ ગંગા, જિન સબ બાત સુધારી. ૧
પુષ્પ સરાય ન્હાય તન નિરમલ, દાન દિયો નર નારી;
સપ્ત ગોત્રંકો કિયો સુધારો, ધન જનની નર થારી. ૨
નર સુર નાગ અસુરગણ ગંધ્રવ, સબકોં કહત પુકારી;
ન્હાવો ગંગ અંગ હોય નિર્મલ, સુરપુર સૈન સુખારી. ૩
બ્રહ્માકમંડલ શંકરશિરપર, સુર નર મુનિ હિતકારી,
કંહ લગિ કથું ગંગકી મહિમા, મમ તુછ બુદ્ધી વિચારી. ૪
ગંગા માત તાત જગતારણ, આયો શરણ તુમ્હારી;
સિધ્રથરામ અન્તકી અરજી, સુણજો માત હમારી. ૫

૧૫૭ ગજલ.

કરો નર એકસૂ યારી, કામ મનકે સુધારોગે. ટેર.
પ્રભૂ બિન આસરે ઝૂઠે, પલક રાજી પલક રૂઠે;
પ્રભૂકે શરણ દુખ છૂટે, કૃષ્ણ મુખસેં ઉચારોગે. ૧
તજ્યા ધ્રુવ આસરા સબકા, ભરોસા દિલમેં ઇશ્વરકા;
મજા તોઇ મિલે વા તપકા, ભાર શિરસેં ઉતારોગે. ૨
ધરૈ તો ધ્યાન હરિ ધારો, ટરે તો દુષ્ટતા ટારો,
મરે તો ક્રોધકોં મારો, આનન્દ ફિર તુમ નિહારોગે. ૩
મગે તો ભક્તિકોં માંગો, ભગે તો કામના ભાગો;
લઘે તો જગસરિતા લાંઘો, કાજ સબહી સુધારોગે. ૪
ભક્તિ બિન તિરે ન ભવ કોઇ, સિધ્રથકોં નિશ્ચય મન હોઈ;
સજન અબ કરં દેખો સોઈ, તિરોગે ઉરમેં ધારોગે. ૫

૧૫૮

ઈશ્વર આપ અવિનાશી, હમારી અરજ સુન લીજૈ. ટેર.
ઇતા દિન મોહમેં ભૂલે, કુસંગ નિઃશંક હોય ડૂલે,
વૃથા જગફંદમેં ફૂલે, અરજ સુન બુદ્ધિ બલ દીજૈ. ૧

ક્રોધકી જ્વાલ જલતીહૈ, અજ્ઞતા જોર કરતી હૈ;
બુદ્ધિ પલ પલમેં ફિરતીહૈ, ચરણુબિચ અસ્થિર કર લીજૈ. ૨
મોહ મદ લોભ અહંકારા, દુષ્ટને લિયા મમ લારા,
બિગાડા કાજ નિજ મેરા, ઇસીકો દૂર કર દીજૈ. ૩
ભરી ઘટ મોહ અતિ ખામી, લખો સબ ઉર અન્તર્યામી;
તુમ્હી હો સબકે શિર સામી, કૃપા કર તુર્ત સુધ કીજૈ. ૪
અવર કહા કહું પ્રભુદાતા, તુમ્હીં હો સબકે પિતુમાતા;
સિગ્રથ સતભાવસેં ગાતા, ધર્મકોં ધીરજ ઝટ દીજૈ. ૫

૧૫૯

મનુષતન ખોય મત ભાઈ, અભય સુખ ઈસમેં પાવોગે. ટેર.
મિલી શુભ કર્મસેં કાયા, ઇસીમેં આપ સમ્માયા,
મનુષતન દેવ મન માયા, ઇસીમેં સબ કુછ પાવોગે. ૧
વિષય સંગ ડૂલ મત ભાઈ, પકડ મન એક ઘર લાઇ,
વગત સત ખૂબ ચલ આઇ, બનોગે આપ ચાહોગે. ૨
ઈશકકા ખંજર કર ધારો, સબૈ નિજ શત્રૂ સહારો,
ધરે તો ઐસી ઉર ધારો, કિ ફિર આવો ન જાવોગે. ૩
જને તો આપકોં જાનો, મને તો આપકોં માનો;
ખરો હૈ ખૂબ યહિ ખાનો, પૂર્ણ પદ તબહી પાવોગે ૪
શાસ્ત્ર સન્ત વેદકી શાખા, સર્વ જન નિશ્ચય યહિ ભાખા,
સિગ્રથ સત ભાવ ગહીરાખા, મને તો મૌજ પાવોગે. ૫

૧૬૦

કરો હરિ સહાય અબ મેરી, પરૈ હમ જાલમાંહી હૈ. ટેર.
જન્મ ઇસ જગતમેં પાયો, તિહારો નામ બિસરાયો;
કિયો અધમ કામ મન ચાયો, લખ્યો જગ ઉંડી ખાઇ હૈ. ૧
ભયો અંધ મોહ મદ માતો, ધર્યો પરનાર સંગ નાતો;
કુસંગ સગ કિયોં અથડાતો, અબૈ વો સુદ્ધિ આઈ હૈ. ૨

નહિ હરિ ઓર અબ મેરા, લિયો મૈં આસરા તેરા;
ફ્રગત અબ આપકો ચેરા, સુને। તો ધન બડાઈ હૈ. ૩
નહી કોઉ મિત્ર અબ મેરે, બલિ વિધિ હિયા બિચ હેરે;
સહ્ઃા એક આસરે તેરે, નહિ ભાઇ કે માઈ હૈ. ૪
સબહી મુતલબકે સાથી હૈ, ઇસીસેં જાન જાતી હૈ;
ધડકતી દેખ છાતી હૈ, ખતા બહુ ઇનસેં ખાઇ હૈ. ૫
ગુનાહ અબ બગ્સ હરિ મેરા, નામ નિત ધારૂં ઉર તેરા,
સિમ્રથકોં લે ચરણુ નેરા, હમહિ મન યેહી ભાઈ હૈ. ૬

૧૬૧ રાગ રેખતા.

માયાકી અજબ ચાલ ભાઈ, ગુરૂકી ગમ બિન કહાં જાહી. ટેર
ઉમિયા શિવકી અરધંગા, પતી તતવેતા નિત સંગા,
માયા મન જિનકા ભરમાયા, જન્મ જિન દુસરા પાયા. ૧
માયાકોં નારદને જીતા, સાખ કહે સન્ત શાસ્ત્ર ગીતા,
પતી સુર પચ પચકે હારા, ડાવ તિન એકો નહિ ધારા. ૨
માયાને બીજ અજબ બોયા, વિગત સુન હમૈં રંજ હોયા,
સભા બિચ તિય હિત લલચાયા, મનુષ મુખ મરકટ બનવાયા. ૩
શ્રૃંગી રૂષી બડે અજબ ત્યાગી, જગતકોં છોડ બડભાગી,
માયાને કપટ રૂપ ધારા, ધ્યાન તપ ખોય દિયા સારા. ૪
રમાપતિ રામ અવિનાશી, માયા હૈ વાહીકી દાસી;
અહોનિશ નામ એક ધ્યાવે, માયા તિન પાસ નહિ આવે. ૫
હમેં ઉર રામ નામ પ્યારા, તિરૈંગે નિશ્ચય પતિયારા;
સિમ્રથ મુખ રામ નામ કહના, રાખે જહાં આનન્દમેં રહના. ૬

૧૬૨

હુ મૈ અબ પચ પચકે હારા, પ્રભૂ એક તેરા પતિયારા. ટેર
સમુન્દર ઉલંધ કે આયે, ગોખુર બીચ અટકાયે,
યુદ્ધ કર કેઇ મીર મારે, લધુ એક મૂસા સગ હારે. ૧

રાહ બિચ મેરૂ એક સૂઇ, મેરૂપે ભ્રમ્મ નહિ કોઇ;
સુઇનેં પકડ નાક બીધા, અકલ તજ ગર્દભ લચ્છ દીધા. ૨
હું મૈં જન કહતે વૈરાગી, લગન કહે રામ સંગ લાગી;
હું મૈ જગ ભટકત મધ ભાગી, માયા હિત દુતિય હોય રાગી. ૩
કિયા હમ છુટણુકા સાજા, ભેખ ધર તજી જગત લાજા,
માયાને રીસ કરી ભારી, બનાયા અધર્મી અનાચારી. ૪
અબૈ હમ શસ્તર સબ ડારે, માયાસેં ભિન ભિન કર હારે;
કહુ કયા ભેદ લખું સારા, માયાસે જહાંમેં હારા. ૫
પ્રભુ અબ આસરે થારે, હમૈ ચાહેં માર યા તારે,
સિમ્રથકે શીસ ગુરૂ સાંઇ, અવર કોઇ આસરો નાંહી. ૬

૧૬૩

કભી તો હમ ભી આશકથે, ગુરૂકે ચરણકમલ ચિત દે. ટેર.
ગુરૂકી મેહર મુઝ પર બૂઠી, કલેજે વિરહ–દાહ ઉઠી,
જગત કુછ નિજર નહીં આતા, દેખૂ જહાં દરસૈ ગુરૂ દાતા. ૧
ગુરૂ મોય દેખ્યા ઇશ્ક માતા, હાથસે પકડ લિયા હાથા,
મુઝે લે ગોદ બૈઠાયા, અભય સુખ એક પલમે પાયા. ૨
ગુરૂસે પ્રીત ભઈ મોરી, ટૂટે નહિ લગી સુરત ડોરી;
ઝુકા શિર કદમોંપે રહતે હૈ, પલ પલમે દરશન પાતે હૈં. ૩
ઈશ્કકા રાહહૈ ન્યારા, પરસૈ કોઈ સતગુરૂકા પ્યારા;
ઐાર કહો કહા ઈશ્ક જાણૈ, જાણે બિન કહા ઇશ્ક માણે. ૪
સિમ્રથ યહ સામ્રથ ગુરૂદાતા, ઇશ્ક કોઇ સતગુરૂસે લાતા,
મજા વો ખૂબ પાવેગે, જન્મકી રાહ ન આવેંગે. ૫

૧૬૪

ઈશ્ક એક હમ છોડા કરકે, ગગરવા ડાર દિયા ભરકે. ટેર.
ઇષ્ક હૈ દૂઈકા રગડા, ડાર દિયા હમ કરકેં ઝગડા,
ઇષ્કમેં બહુત દુખ પાતે, મજા વો હાથ નહીં આતે. ૧

ઈષ્ક તો દૂઝેપે હોહી, દૂઝા અબ દરસે નહિં કોહી;
ગુરુ શિષ્ય કહણેકી વાણી, દોનૂં યે દરસે નિરવાણી. ૨
તરંગ જલ દો કેસે થાહે, બૂંદમેં સમન્દર સમાયે,
સમઝ કોઈ ચુપ નર રહતેહૈં, ભૂલમેં સબહી બકતેહૈ. ૩
આશક અબ હમતો હમહી પેંહૈ, માશુક અબ કહો કિસકૂં કેહૈ,
નૂરમે નૂર સમ્માના, દુઈકા દર્દ હમ જાના. ૪
અબ હમ હૂં તું કે બારે, બારે ઔર માંય કયા સારે,
સિપ્રથ ગુરુ ભેદ બકસાયે, ઉલટ શિષ્ય ગુરુમેં સમ્માયે. ૫

૧૬૫ રાગ ફિરી.

સાધો શક્તી જબર કહાવૈ,
રાજા રંક ગિણે નહિં સાધુ, કર પાખંડ રીઝાવે. ટેર.
દિયો જન્મ માત હોય બૈઠી, બૈન હોય લાડ લડાવૈ,
હોય ભૂવા ભતીજ ખિલાયો, કાકી હોય કરમ દિખાવે. ૧
સાસૂ હોય કર ચાવ કરાવૈ, સાલી હોય સૈન બતાવૈ,
હોય સલાયલી ગહરી બોલે, પ્યારી સૈજ પરખાવૈ. ૨
કર નખરો નાગણ હોય બૈઠી, ઝીણા શબ્દ સુણાવૈ;
લપટ વૃક્ષ બેલડી હોય કર, ઝપટ પ્રાણ હરજાવૈ. ૩
જોગી જંગમ સેવડા સંન્યાસી, પરખકે ચરખ ચડાવે
પ્રીત કરી સો તો નહિં નિભિયા, સેમૂલા ગિલજાવૈ ૪
ચેલી હોય ચરણમેં લોટે, પ્રેમસૂ પાવ દબાવૈ,
કરણીમેં ચૂક કરૈ કુડિયારી, વિગડ ભૃષ્ટ મિલઆવે. ૫
સતગુરૂ માત પિતા ધન સાહબ, સતગુરૂ સોઝી બતાવૈ,
અજબ ચંડાલ ટરૈ નહિં ઇનસૂં, હરિ બિચ બ્રોધ કરાવૈ. ૬
તીન લોક તિરિયારે વશ હૈ, કહો બંચ કહાં જાવૈ;
કહે સિપ્રથ કોઇ હરિ ભજનસું, કર હોકો બિડકાવૈ. ૭

૧૬૬ રાગ ગુજરાતી ધ્રૂમર.

ના કીજે ન કીજે નવ કીજેરે, પરનારીસેં પ્રીતી નવ કીજે. ટેર.
ગંગની તરંગ તથા પાણીરે તલાવનો, નારદાનો નીર નવ પીજેરે. ૧
તીરકે તરવાર ધાર બરછીકે બકતર, હવનમેં કાયા હોમ દીજે. ૨
સિંહ સાપ શ્વાન શ્યાલ શૂકર ભખે તોય, ઘોળીને જહર પોતે પીજેરે.૩
પરનારી દારી ખારી દૂર લલકારી, ઘરનારીના વારણા લીજેરે. ૪
પારાશર શ્રૃંગી ઇન્દ્ર ચન્દ્ર પછતાયા, રાવણની લંકા ગઈજેરે. ૫
પૃથીરાજ રાજસાજ લાજ સબ ખોઈ, ઈક રતીભર ચંદ સંગ રઇજેરે.૬
ઈતને ઉપર પરનારી નવ ત્યાગો, તો પલ પલ પછતાય છીજેરે. ૭
પરનારી સંગી નર શ્વાન સો સમજવો,ભાવે સારી સીખ સુણખીજેરે.૮
સિધ્ધથરામ બામ પરનારી સબ ખારી, કહી મમ હમમેં બીતીજેરે.૯

૧૬૭

ધન્ય છે ધન્ય છે ધન્ય છેરે, ઘરનારીની પ્રીતી જેને ધન્ય છેરે. ટેર.
ઘરનારી સારી પ્યારો વશ વધારિયો, જેને અરપોની તનમન છેરે.૧
તીરથ દાગ માન જિગ હવન હાથે, સુધરે અહોનિશિ પીવસે લગનછેરે;
ઘરનારી દેખ પલ પલ પર વારણે, પરનારી દેખકે અગન છેરે. ૩
ઘરનારી કારી ગોરી કાણી કે કુચીલણી, ધન્ય નર દેખકે મગન છેરે. ૪
એક નારી બ્રહ્મચારી વેદ કહત વારિ વારિ,ધન્ય નરનારી તે પાવનછેરે.૫
સિધ્ધથરામ ઘર નારિ બલિહારી ભારી સારી,તેનો સંગ સુરસો સદનછેરે.

૧૬૮ રાગ ઠુમરી.

હમકોં મત કરના તુમ તંગ, તુમસેં કર બૈઠુંગા જંગ. ટેર.
માત પિતા ઔર કુટમ્બ કબીલા, છોડયા જિનકા સંગ,
ગુરૂગમ બૂટી રગડકેં પીની, રામ નામકી ભંગ. ૧
કામ કોધ શત્રૂ ઉર અન્દર, પકડકેં કિયા તંગ,
ફલટકે ઘાટી ચઢયા શિખર ઘર, પાયા દેવ અભંગ. ૨

આય ન જાઉં મરૂં ન જન્મું, નિરાલમ્બ બેઢંગ;
સિપ્રથરામ શિખર ઘર સૂતો, ખલક રહી જહાં ગંગ. ૩

૧૬૯

હમસેં મત કરના તુમ જોર, તુમેંકાં આધક સુનાદેઉં ઔર.
પાંચ પચીસ તીસ મિલ તીન્હે, પકડકેં મારા ચોર,
ઈલા પિંગલા સુખમણુ નારી, મચારહી ધન સોર. ૧
અજબ ધૂતારાથા એક હસ્તી, બઢા હરામીખોર;
હો મતવાલા ધૂમન લાગા, બંધ્યા પ્રેમકી ડોર. ૨
બિન બાદલ ઇક મેવલા વરશે, ચલે પ્રેમકે લોર,
ઉલટ અપૂઠા ચઢયા શિખર ઘર, ઘુરે અનાહદ ઘોર. ૩
પરા પશન્તી મધ્ય વૈખરી, બોલત અનુભવ મોર;
સિપ્રથ રામ અખે ઘર પાયો, ફિરૂં ન ફેર બહોર. ૪

૧૭૦

તુમ જાગો હરિકે પ્યારે, પ્રભૂકી ભક્તી કરનેવારે. ટેર.
અબ આગઈ વક્ત કરારી, સબ હોગએ એકાકારી,
ભલ ચેતોરે નર નારી, પ્રભુકે શરણે જાનેવારે. ૧
ભક્તી હૈ ખાંડાકી ધાર, ઇસમેં પહિલે કષ્ટ અપારા,
અખિર પહુચો હરિ દરબાર, જગમેં નેક કહાનેવારે. ૨
મનકે તજદો સર્વ વિકાર, ઉનમેં રાખો હરિ ઈતબાર;
ધરે તો સધર ધીર મતી ધાર, ઉર બિચ રામ રિઝાનેવારે. ૩
ધન જગ પાંડવ હરિચન્દ રાય, જિન્હોંને લીવી ભક્તી સંભાય;
ઇશ્વર તરહ તરહસેં તાય, આખિર પાર લે જાનેવારે. ૪
સિપ્રથરામ સબહીકો દાસ, ખાસો ઉર બિચ ગુરૂ–વિશ્વાસ;
સતગુરૂ દીવી તનકો ત્રાસ, શિખર ઘર વાસ વસાનેવારે. ૫

૧૭૧

કૃષ્ણ કૃપાલ ગોપાલ જાનકી રક્ષા કરનેવારે, ટેર.
ધન જન જગમેં વૃજવાસી, જહાં નૃપતી સ્વર્ગનિવાસી;
જિનકાં પ્યારી જસોદા માસી, માતકો મન રીઝાનેવારે. ૧
નિશિચર ઉર અતિ ગરવાઇ, નિત રચતે અન્ય ઉપાઈ,
નન્દપુરમેં ધૂમ મચાઇ, અસુરકો ત્રાસ દિખાનેવારે. ૨
નિજ માતુ મારવા આઇ, સુત મુખમેં મટિયા ખાઇ;
મુખ ઝટપટ દિયો ઉબાઇ, માતુકો વિશ્વ દિખાનેવારે. ૩
બનકે બિચ ગઉ ચરાઇ, ગોપી સંગ રાસ રચાઇ,
જિનકાં લીલા અજબ દિખાઇ, પ્રિયાકો પ્રેમ બઢાનેવારે. ૪
સબ નિશિચર માર હટાયે, સબ ભક્તનકે મન ભાયે,
અબી તક વો જસ જગમેં છાયે, ગાતે હૈ હરિજન મતવારે. ૫
ધન યદુવર કૃષ્ણ મુરારી, એક સુનજો અરજ હમારી;
સિપ્રથ નિશિદિન શરણ તુમ્હારી. અન્તકી અરજી સુનનેવારે. ૬

૧૭૨ રાગ આસાવરી.

રામ ભજો મન મેરા, જિયરા, રામ ભજો મન મેરા. ટેર.
યહ ઘરબાર નાર સુત ન્યાતી, યામેં કોહૂ નહિં તેરા;
અન્ત વક્ત કોઉ પાસ ન આવે, પડસી કષ્ટ ઘનેરા. ૧
મે મેરી કર કેઈ નર ભૂલા, પાયા કષ્ટ બહુતેરા
બિન હરી–ભજન કોઉં નહિં સંગી, યમ્મ ચહૂ દિશ ઘેરા. ૨
નર તન પાય સુમિર સાહબકો, જપિયેં રામ સવેરા;
સિપ્રથરામ ભજો નિત હરિકાં, મિટત ચૌરાસી ફેરા. ૩

૧૭૩

જિયરા રામ ભજન કર ભાઇરે. ટેર.
હરિ સિંવરત જમ જોર ન લાગે, જાગે ભાગ ભલાઇ;
અધમ ઉધારણ નામ ઉસીકો, સુમિર સદા સુખ પાઈ. ૧

સુમિરત રામ અનત જન તિરિયા, તજ અભિમાન અન્યાઇ;
જગત અસાર વિસાર વિવેકી, નિજ આતમ સુખ પાઇ. ૨
ભક્તિ ભેદ લખે જન શૂરા, ઉલટ અપૂઠા આઇ;
નામી મિલત નામ પરતાપી, સિમરથ રૈવે સમાઈ. ૩

૧૭૪

કાયા ઔર જીવકા સંવાદ. (રાગ આસાવરી).

કાયા.

હંસા માને એકલડી મત છોડે, થારા ગુણ ગાવુંગા કોડે કોડે.
તૂં આયો જબ હમકોંહી લાયો, મૈં નહિં આઈ મોડે. ૧
જો તું હંસા છોડ ચલેગા, નેમ ધર્મ સબ બૂડે. ૨
છોડ ચલ્યો જીવ મોય અચાનક, જાલ દેસી યહાં માંડે, ૩
મનસુખદાસ કહે સુણ હંસા, નિશિદિન રહસૂં ગોડે. ૪

૧૭૫ (જીવ.)

તૂં જગ માંહ ભલી હૈ, કાયા મારી, તૂં જગ માંહ ભલી હૈ;
મારે આગે કદ સંગડે ચલી હૈ ટેર.
મૈં આયો અઠે સુકરત કરવા, થેં ભટકાયો ગલી ગલી હૈ. ૧
કેઈ કેઈ કામ વિચાર્યાથા મનમેં, એક ન ગરજ પલી હૈ. ૨
મનુષ જન્મ તન ખોય કમાઈ, ચિતવત ચાલ્યો ખાલી હૈ. ૩
મનસુખદાસ કહે સુણ સૈણી, કહૂં કયા અવર સલી હૈ. ૪

૧૭૬ કાયા.

હંસા ટૂટત પ્રીતિકી રીતી, જગ સબહી કહત અણુતી. ટેર.
હૂં તો જાય સંગતમેં બેઠતી, તું કરતો ઔર અનીતિ. ૧
હૂં તો કહતી ગુરૂ વચનાંમેં ચાલો, તું ચલતો અપણી રીતી. ૨
ચોરી જારીમેં થેં ભટકાઈ, હૂં પલ પલમેં પિસતાતી. ૩
વનમેં જાય તપસ્યા કરતો, કદેઈ ન ઉત્તર દેતી. ૪
મનસુખદાસ કહે સુણ હંસા, હૂંઈ જાણું માંમેં બીતી. ૫

૧૭૭ જીવ.

કાયા મારી અબ પિસ્તાયાં કંઇ ન્હૈ, અબ દિનડો આથવ ગયો હૈ. ટેર.

બાલપણો હંસ ખેલ ગમાયો, કછુઅન શુદ્ધિ રહી હૈ. ૧.
ભર જવાનીમેં જોબન સતાયો, માયા સંગ લાગ ગઇ હૈ. ૨.
નીચ ગલીમેં હીરો ગમાયો, મુટડી છૂટ ગઈ હૈ. ૩.
મનસુખ કહે વેઈ તીનૂં ગમાઈ, અબ પકડયો પાસરે માંહીહૈ ૪.

૧૭૮ કાયા.

હંસા બોલૂં ઘણા દિન આસી, મૈં થારે દરસણુરી હૂં પ્યાસી.
જ્યાં લગ રાજ હુતો નગરીમેં, હૂં જિતે બડી સુખવાસી. ૧
આજ વિછેવો હુવો મારે થાંસૂ, આજ ભઈ દુખવાસી. ૨
મોહ માયામેં સબ દિન ખોયા, પલમેં હુવો પરદેશી. ૩
રામ નામ થે ભજીયો નાંહી, આગે જમડાસૂં કૌણ છુડાસી. ૪
મનસુખદાસ કહે સુણ હંસા, કદ મિનખા તન પાસી. ૫

૧૭૯ જીવ.

કાયા મારી મૈં ન જાણ્યો કાયા જાસી,
પલમેં હુવો પરદેશી. ટેર.
જો હૂં કાયા થને ઈસડી જાણુતો, તો જગસેં રહતો ઉદાસી. ૧
જો હૂં કાયા થને ઇસડી જાણુતો, તો હોય જાતો વનવાસી. ૨
માત પિતા સુત ધરકી નારી, મારે પડગી ગલેમેં ફાંસી. ૩
મનસુખદાસ કહે સુણ કાયા, આગે લેખો લેસી. ૪

૧૮૦ કાયા.

જોર જતન નહિં લાગે, હંસા મારા, જોર જતન નહિં લાગે;
થારો સંશય કિસ વિધિ ભાગે. ટેર.
જહાં લગ જોર લગ્યો હંસા મારો, હૂં તો ચલી થારે આગે. ૧

માતપિતા સુત કુટમ્બ કબીલો, દીઠાં ડર ડર ભાગે. ૨
પલ પલ થારો રાખ્યો મારા હંસા, અબ ધાલ લિયો જમાંઆગે.૩
મનસુખ કહે હરિરો સિવરણ કીજો, જમરો ડાણ નહિં લાગે. ૪.

૧૮૧ જીવ.

સુખી રે આનન્દમેં રહીજો, કાયા મારી, સુખી રે આનન્દમેં રહીજો
ફેર માંને યાદ કરીજો. ટેર.
ધન ધન કાયા હૂં આયો થારે માંહી, થે બાત કરી મેં કહીજો. ૧
નાકારેરો નાંવ નહીં સુણિયો, ચીજ લેલી મેં દીવી જો. ૨
આજ વિછેવો હુવો મારે થાંસૂં, અબ વનમેં વાસો કીજો. ૩
મનસુખદાસ કહે સુણ કાયા, ફેર માંને યાદ કરીજો. ૪

૧૮૨ કાયા.

માઈ મારો નગર વિરંગો ભયો હૈ, મારો હંસો કિણ દેશ ગયો હૈ. ટેર.
જાતાં મુખ નહીં દેખ્યો રે સજનકો, મનમેં ઉમાવો રહ્યો હૈ. ૧
સજતો નહી મારે છિન ભર થાં બિન, સબ કામ ધર્યો હી રહ્યો હૈ. ૨
હૈ નિરમોઈ હંસા લાજ ન આઇ, અદબિચ છોડ ગયો હૈ. ૩
મનસુખદાસ કહે સુણ હંસા, સંગ લેને ક્યૂં નહીં ગયો હૈ. ૪

૧૮૩ કાયા.

હંસાજીઓ એકરસૂં ધર આજ્યો, સંશય શોક મિટાજ્યો. ટેર.
બિલખી નાર પીવ બિન નિશિદિન, એકર દરશ દિખાજ્યો. ૧
પીવ મિલકી પ્યાસ પ્યારીકે, દરસગંગાજલ પાજ્યો. ૨
બુઝૂં બાત એક નિજ૰ મનકી, સો શુદ્ધ મન સમઝાજ્યો. ૩
બીણ બજાય અટારી બાલમ, ઝીણી રાગ સુણાજ્યો. ૪
મનસુખ મિલણ મનુષ–તન દુર્લભ, બેગો રામ રિઝાજ્યો. ૫

૧૮૪ રાગ બિહાગ.

કહો કીમત જી મુરારી, ઊધો ક્યા અવગુન મેરો. ટેર.

અબલહી મુરલી બજાય રસીલી, યદુવર બૈઠ અટારી;
ધુની હી સુનાય હર્યો મન મોહન, મારી પ્રેમ—કટારી. ૧
ભૂલી કામ ધામ ધન તન મન, કૃષ્ણ કૃષ્ણ પુકા રી;
ઉર બિચ કૃષ્ણ કૃષ્ણ નૈનાં લિવ, અખ ડ નેમ બૃજનારી. ૨
માખન ચોર મથનિયાં મહિપંર, બોલત જાર બેજારી;
કર અનચાર જાય માતા મુખ, હમકોં કહત ધુતારી. ૩
જગસેં તોર મોર નિજ મુખ સબ, ચિત મન હરગ્યો ચ્યારી;
ખાનપાન ઓઢન અંગ વસ્તર, સુધી વિસર ગઈ સારી. ૪
તનસે દૂર બસો મન મોહન, મનસેં હોહુ ન ન્યારી,
રાખ હૃદયમંહ દિવસ ગુજારે, સિમ્રથ સુરત તુમ્હારી. ૫

૧૮૫ રાગ ગિરનારી સોરઠ.

નર—તન ધન ધન પાયો ભલે. ટેર.

નરતનરતન જતન કર જાઓ, પરખિન બાંધ પલે. ૧
અધરમ ત્યાગ લાગ હરિ સુમિરન, છિન્ન છિન્ન આયૂ છલે. ૨
ધન અરુ ધામ બામ બાંધવ સુત, યા સંગ પ્રાણ જલે. ૩
ઝાંઝવ નીર વીર વિધિ સમઝો, કછુઅન પ્યાસ પલે. ૪
સિમ્રથરામ દામ દમકૂરા, પૂરા રામ મિલે. ૫

૧૮૬

નરતન દુર્લભ દેવ નરે ટેર.

પુનિ પુનિ નરતન મિલત ન માનવ, શાસ્તર સાખ ભરે. ૧
નરતન કાજ જીવ લખ જાતી, તરસત ત્રાસ કરે. ૨
ધર ધર જન્મ અનત તન ખોયા, નરતન બિન ન તરે. ૩
ચરમ આભાસ ખાસ તજ ખોટા, ખ્યાલ કલાગ ખરે. ૪
જાન સ્વરૂપ ભૂપ ભય ભંજન, સિમ્રથ કામ સરે. ૫

૧૮૭

ऐसा मेरे सतगुरु देश दिखाया,
ધરણુ ન ગગન પવન નહી પાણી, નાંય ધૂપ નહિં છાયા. ટેર.
સૂતા જીવ અનંત જુગ આલસ, દે ઉપદેશ જગાયા;
સ્વાસ ઉસાસ સાર દે સિંવરણુ, અજપા જાપ જપાયા. ૧
જપતાં જાપ તાપ ત્રય ભાગી, અણુરાગી હોય આયા;
સોહં ડોર ઘોર બિર સરવણુ, સુણુ સુણુ અતિ સુખ પાયા. ૨
ગનપતિ દેવ સેવ શુદ્ધ પ્રીતિ, રીતી રામ રિંઝાયા;
છેદયા મૂલ થૂલ માય મન, ઉલટ ઈકીસૂં આયા. ૩
ખલકી ગંગ સંગ સતી સુખમણુ, તટ તિરબેણી ન્હાયા;
જામણુ મરણુ રોગ જગ જાલમ, તુરત તરક શુદ્ધ કાયા. ૪
અધર અકાશ આશ તજ ઉણુ ઘર, સોવન શિખર ઘર છાયા;
જીવ અરૂ સીવ પીવ મિલ પ્યારી, સારી સૈન લખાયા. ૫
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપતિ તુરિયા, સાક્ષીરૂપ સવાયા;
નામ રૂપ બિન દેશ હમારો, સિગ્રથ જયાં થિત થાયા. ૬

૧૮૮ ભજન વિરહણી, રાગ ગિરનારી સોરઠ.

સજન એકર ઘર આજયોરે,
પ્યાસી પ્યારી પ્રેમકી, મોહિ દરસ દિખાજયોરે. ટેર.
ઝારી ગંગાજલ લે ખડી, સનમુખ આય ન્હાજયોરે;
ચરણોદકકો નેમ હૈ, પિવ આય પિલાજયોરે. ૧
નિંવણુ કરૂં નિત આપને, ચરણાં લિપટાજયોરે;
મૈં દુખીયારણુ દૂબલી, અબ નાંય તરસાજયોરે. ૨
વિરહઅગન તનમેં તપે, પિયા આય બુઝાજયોરે;
પ્રીત બેલ સૂખી પડી, જલ સીંચ બઢાજયોરે. ૩
ચૂરણુ રોટી પ્રેમકી, પ્યારી કર પાજયોરે,

રંગ મેહલાં બિચ સાહબા, મોહિ લાડ લડાજયોરે. ૪
તન મન કરું બિછાવણા, સૈજાં સુખ પાજયોરે;
સિપ્રથ દાસી આપરી, ઉરસૂં ઉર લાજયોરે. ૫

૧૮૯

ઐસો કોઇ રામ મિલાવે રે,
દરસ નીરકી પ્યાસ હૈ, પિવ આય પિલાવે રે. ટેર.
મૈં અબલા અતિશય દુખી, કૈસેં દિન જાવે રે;
ખાન પાન ફીકા સબહી, મુખમેં નહિં ભાવે રે. ૧
મૈં માતી મદ પીવકે, ચિત ઔર ન ચાવે રે;
લોક વિષયકા સ્વાર્થીં, કછુ ઔર સુનાવે રે. ૨
પાન કિયો જિન પ્રેમકો, જલ ઔર ન ભાવે રે;
સુરતરૂ પાયો સહજમેં, ક્યા કૈર સુહાવે રે. ૩
મોહન મેહલ પધારશો, જબહી દુખ જાવે રે;
સિપ્રથ ભોજન પ્રેમકો, પ્રીતમ સંગ પાવે રે. ૪

૧૯૦ રાગ ભીંવ પલાસ.

હાંરે રઘુપતિ આપ વિના કુણ મેરો રે. ટેર.
ધર જગ જન્મ બંધ્યો મોહ મમતા, નામ જપ્યો નહિ તેરો રે. ૨
તોરે ભજન બિના ભવ દુખ ભારી, ફિરત ચૌરાસી ફેરો રે. ૨
માત અરુ તાત ભ્રાત સુત નારી, ઝૂઠ સમ્બધી ચેરી ચેરો રે. ૩
સિપ્રથરામ શરણ રઘુનન્દન, રાખો ચરણાં નેરો રે. ૪

૧૯૧

રઘુપતિ શરણ કાહુકી રહિયે રે. ટેર.
મન નહિ ચૈન દહન અતિ જગકો, કિણ આગે દુખ કહિયેરે. ૧
જામણ મરણ મહા જગ ઝગડો, કહાં લગી દુખડો સહિયેરે. ૨
મિત્ર સભી મુતલબકે લોભી, કાહુ વિધિ પ્રીત નિભાઇયેરે. ૩

અવગુણ માફ કરો પ્રભૂ મેરે, દુરબલ નાંય સતાઇયે રે. ૪
દુરબલ જાણ દયા કર સિમ્રરથ, પૂરણ બિરુદ નિભાઈયેરે. ૫

૧૯૨

રઘુપતી કોઉ નહિં મિત્ર હમારોરે. ટેર.
માત પિતા દારા સુત ભગની, મુતલબ પ્રેમ પિયારો રે. ૧
આખિર વગત અરથ નહીં આવે, કોઉ નહિં દેત સહારોરે. ૨
યા ભવ શરણ સ્વપન સમ ઝૂઠો, સાચો શરણ તિહારો રે. ૩
તજ ઘરબાર તાત મરજાદા, ફક્ત આધાર તુમ્હારોરે. ૪
સૈણ કરું દુશ્મણ હોઈ આવે, બોલે બૈણ અકારો રે. ૫
ડૂલ ગઈ નાવ સમંદ બિચ મેરી, તુમ હરી પાર ઉતારો રે. ૬
મિટસી ત્રાસ આશ એક તેરી, કછુઅન જોર હમારો રે. ૭
સમરથરામ શરણ રઘુનન્દન, કારજ સર્વ સુધારો રે. ૮

૧૯૩ રાગ કલ્યાણ.

પ્રભૂ ગતિ ટારી નાંહ ટરે. ટેર.
મનવો જાણે માયા કરું ઘણેરી, અગલી ચોર હરે ૧
મનવો જાણે મૈં મંદિર ચુણાવું, કુટિયા તુરત જરે. ૨
મનવો જાણે લાઉં દ્વે નારી, અગલી તુરત મરે. ૩
સિમ્રથરામ શરણ રઘુવરકી, અવર ન આશ કરે. ૪

૧૯૪

સદા મન ભજલે રામ નિચિંત. ટેર.
જિયા જૂણકોં ભગવત પાલે, પ્રભુજી કરત વાકી ચિંત. ૧
અજગર ધરણ અનડ આકાશાં, ઉદર ભરત હરિ નિત. ૨
માત અરૂ તાત જાત જગ સારો, હરિ બિન કોહુઅન મીત. ૩
સિમ્રરથરામ કામ તજ કાચે, કર સાહબસેં પ્રીત. ૪

---

૧૯૫ રાગ ઘૂમર—કલ્યાન.

માન તો ખરી રે, સજન માન તો ખરી,
ગુરુ સજન વચન કહે સો તૂં, માન તો ખરી. ટેર.
ગુરુ ચરણુ શરણુ સાર, લેહ તો ખરી;
ગુરુ રીંઝ ચીજ માંજ મન તે, પરખ તો પરી. ૧
ગુરુ નિસાર પરખ પાર, ધાર ઉર જરી;
તાર લગે ભાગ જગે, ભગે જમ ડરી. ૨
જગત કાચો નામ સાચો, સમઝ તો સરી;
સિમરથ હરીકા લેત નામ, સર્વ સુધરી. ૩

૧૯૬

ગુરૂ સંત પંથ કહે સો તૂં, ધાર તો ખરી;
ધાર તો ખરીરે સજન, ધાર તો ખરી. ટેર.
આસણુ ધાર મનકોં માર, કાલકેહરી;
ઈચ્છાતે રહિત હોકર, ધાર લે ખરી. ૧
નૈન નાસા બીચ રોક, કાનકી સેરી;
ધરરરર શિખરમાંય ઘોર, હોરહી ગેહેરી. ૨
ઉઠત આપ બૈઠત સોહં, સાજ તો સરી;
જિમ તાર મકરી વરત નટરિ, સુરત કર ખરી. ૩
મૂલસેં ઉલટ આજા, ઊચલી મેરી,
વહાં ઈલા નાચે પિંગલ પ્યારી, સુખમ સુન્દરી. ૪
વો દેશ હૈ અનૂપ ભૂપ, આપ હૈ હરી;
વહાં તૂહી તેરા હુકમ ચાલે, કરૈ સો ખરી. ૫
કિસકોં કહું સુણે કૌન, બાત હૈ ખરી;
ગુરૂ સન્તકે પ્રતાપ સિમ્રથ, પાયગ્યો સેરી. ૬

---

૧૯૭ રાગ ફિરી.

ભગતાંરા બીડૂ રામ,
અબખીમેં આદર કરે વો, બિગડયો સુધારે કામ. ટેર
પ્રહલાદેં પ્રતિજ્ઞા કીદી, પિતાજે માની રીસ;
જિનકે હેત પ્રગટિયા ખંભમેં, તીનલોક જગદીશ. ૧
દુષ્ટકૂં લે હર પટ પછાડયો, પ્રહલાદેકે કાજ;
ભૂવા બુરી ભઈ જિન ઊપર, દઈ હોલકા દાજ. ૨
ધને ભક્ત જબ ખેતી કીની, સન્તાંકું બીજ ચુગાયો;
હરિ વિશ્વાસ ધર્યો ઉર ભીતર, ખાલી ખેત બવાયો. ૩
નિપજ્યા ખેત હેત કર ભારી, સબ જગ જોવણ આયા;
કિરપા કરી સન્તાંરે ઊપર, કણ કણ મોતી નિપજાયા. ૪
નાભો ભક્ત કરૈ હરી સિંવરણ, ઘરમે આગ લગાઈ;
જાય ચોવટે તડકે બૈઠા, હર હાથે છાન છવાઈ. ૫
મીરાં ભક્તિ કરૈ મન પૂરે, રાણે ક્રોધ ચલાયા;
વિષ ભર પ્યાલા હાથે પીધા, કંચન હો ગઈ કાયા. ૬
કુલને છોડ જપૂ કરણીગર, યાં બિરદાંરી લાર,
સિમ્રથ અરજ આપને દાખે, લેજો હમને તાર. ૭

૧૯૮

રામને ભજલોરે ભાઇ,
રામ ભજ્યાં સબ ઋણસે છૂટા, મોક્ષ મુગત પાઈ. ટેર
સૂવે રામ ઉચાર્યો શુદ્ધ મન, ગિનકા ઘરમાંહી;
અન્ત સમય મુખ રામ ઉચાર્યો, ભજન વિમાન ચઢાઇ. ૧
અજેમેલ યા પાપી હોતા, ગિનકાસેં ઘરવાસ;
અન્ત સમય પુત્રાંકૂં પુકાર્યો, નામ સુણે કિયો દાસ. ૨
જૂનાગઢમે નરસી મેહતો, રાખ્યો હરિ વિશ્વાસ;

હુંડી કાજ હેરતા સાધૂ, આય ગયા હોય પાસ. ૩
કરૂણા કરી હરીને જબહી, હુંડી લીની હાથ;
રોક રૂપઇયા ધરમેં ધરિયા, કાગજ દીના સાથ. ૪
પુરી દ્વારકા સન્ત પધારે, બૂઝે સાંવલ શાહ;
લોક સભી મિલ ઐસા બોલ્યા, ઘર નહી ઉનકા કાહ. ૫
ભયે ઉદાસ સન્ત મનમાંહી, જુનેગઢકોં ધાયા;
કિરપા કરી સન્તોંકે ઊપર, સામા મિલ બતલાયા. ૬
કાગજ કાઢ લિયા પ્રભૂ કરમેં, શ્રીમુખ આપ બંચાયા;
નરસીકોં કર સાત સિલામી, હરિજન દામ ચુકાયા. ૭
મનસુખ ગુરૂ સિમ્રથને મિલિયા, ભજન સવાયો શૂરો;
સિમરથ કરતાં સર્વ સુધરિયો, પદ પાયો નિજ પૂરો. ૮

૧૯૯ રાગ ભૈરવી.

જય જય જય ધન ગનપતિ દેવા. ટેર
તન પ્રચંડ સૂંડનકી શોભા, ચલત ચંચલા સમ શિશુ જેવા. ૧
ઉમિયા માત તાત શિવશંકર, સુર નર સન્ત કરત નિત સેવા. ૨
ધન રિધ સિધ અરધંગ આપકે, તાહ સુમરી પાવત સુખ મેવા. ૩
ઉભય રૂપ અંગ એક બિરાજૈ, ગજપતિ ગણપતિ ઇચરજ એવા. ૪
કુમતિહરણ કરણ સુખ સુમતી, સિમ્રથરામ લખ્યો ગન ભેવા. ૫

૨૦૦

માઈ મેરી રઘુવર પ્રાણ હમારા. ટેર
તિલક લિલાટ માલ ગલ રતનન, ચલત ચાલ મતવારા. ૧
ઝુલકત ચલત રાય આંગન બિચ, જન જય શબ્દ ઉચારા. ૨
શિવ સનકાદિક ઔર બ્રહ્માદિક, નિરખ મગન ભયે સારા. ૩
વિશ્વામિત્ર કાજ નિજ કારણ, મુનિ—યજ્ઞ સુધારા. ૪
જનકરાય ઘર ધનુષ લગ્ન હિત, નૃપતિ સમાજ અપારા. ૫

ધનુષ ઉઠાય પાય સુખ પીયુષ, જનક સમાજ ઉબારા. ૬
પરશુરામકો માન હટાયો, સુખી કિયા જન સારા. ૭
તોડન ધનુષ ભક્ત દુખ મોડન, મહિમા અગમ અપારા. ૮
સિમરથરામ શરણુ રઘુનન્દન, કારજ સર્વ સુધારા. ૯

૨૦૧

તું તેરો રૂપ નિહાર પ્યારે, તું તેરો રૂપ નિહાર; ટેર
યહ જગ ઝૂટ સ્વપનકી બાજી, તું જિન જાને છાર. ૧
જાગ્રત સ્વપન સુષુપતિ તુરિયા, તું તિનકે હે પાર. ૨
અગમ અગોચર અણુઘડ આતમ, સોઈ સદા નિરધાર. ૩
સિમ્રથરામ તુંહી ઘટ ઘટમેં, યેહિ નિશ્ચય નિજ સાર. ૪

૨૦૨ રાગ ભૈરવી.

મૈયા મેરી ક્યા કહું કૃસ્ન ધુતારો રે. ટેર.
મથની ફેર મૈયા મહી મહી પરરે, તુમ જાય નેન નિહારો. ૧
રચત પ્રપંચ અજાદ અનાદીરે, મિલસેં મિલ રહે ન્યારો. ૨
મૈયા તવ સુત હિત હમ ચિંત્યારે, દુખદાયક મતવારો. ૩
સમ્રથરામ ઔર ક્યા કીજેરે, આખિર પ્રાણ પિયારો. ૪

૨૦૩

મૈયા મેરી હુકમ કરો ગહું બઈયાં. ટેર.
મમ મુખ બચન સુનત તવ લલનારે, ચુપ હોય ભવન છિપઈયાં. ૧
મમ ઉર પ્રિયે માંખન મોય ઘરમેંરે, સો સબ કૃસ્ન ચોરઈયાં. ૨
દરસન કાજ હિયો અતિ હુલસે રે, નેનાં નીર ભરઈયાં. ૩
લખ પ્રિયા ત્રાસ કૃસ્ન ચલી આયેરે, રાય પરી જાય પઈયાં. ૪
સિમ્રથરામ કહું ક્યા વાછીનરે, કોઉય સખિયાં લખઇયાં. ૫

૨૦૪

એક સખી ચલી આઈ મૈયા મુખ એક સખી ચલી આઇ.
નિરખ અચાનક કૃસ્ન ભવનમેં, ચટપટ ગોપી ઉઠધાઈ.

જ્યું ત્યું કરિકેં પકર હોઉ કરરે, લીને ગોદ છિપાઈ. ૧
નિજ પટ છટપટ વીટ ચઉ ઓર, માતા સનમુખ લાઈ;
અકત વેજાર સાચેકે કારણુરે, મનમેં અતિ ગરૂવાઈ. ૨
પકર્યો કૃસ્ન સુન્યો વ્રજવનિતા, સરવ યૂથ ઉઠ ધાઇ.
લકરી હાત માતુ ખરી સનમુખ, પ્યારી દે પકરાઇ. ૩
વાઇ ગોપી પીવ રુધર્યો પ્રભુ, લીલા અજબ દિખાઈ.
કિયો પટ દૂર નિરખ નિજ પીયેકારે, હાહા કર ઘબરાઈ. ૪
હડ હડ હસી સખી સબ સેણી, કૃસ્ન પકર પછતાઈ;
સિપ્રથરામ કાંહાં લગી વરણે રે, લીલા લખી નહી જાઈ. ૫

૨૦૪ ગજલ.

ભૂલમેં ભૂલ અનન્ત ભઈ, વક્ત અમોલ વિતાહ દઇ,
ધન માલ લુટા પૈ ચેતાહી નહી, અબ ચુપ રહનાજી ચુપ રહના. ૧
અતિ પ્રેમ બધ્યો પરપ્યારીસેં, નિજ નેહ તજ્યો ઘરનારીસેં;
હમ હાર ગયે અબ ચારીસે, અબ ચુપ. ૨
યાદ સબહી વો આતે હૈં, અબ કહતે શરમાતે હૈં;
સમઝ સમઝ પિછતાતે હૈં. અબ ચુપ. ૩
ઘર છોડ ભયે હમ વૈરાગી, ઉરમે સતગુરૂસેં લય લાગી,
સુરત–સુહાગણ ભલ જાગી, અબ ચુપ. ૪
સ્વપને નૃપતી રંક ભયો, ભિક્ષાહોં પર ભવન ગયો,
જાગ્યો રૂપ અખંડ લયો, અબ ચુપ. ૫
લખૈ તો લખ યહ સાચી હૈ, અવર સલાહ સાબ કાચી હૈ,
બિન સોચે દ્વૈ ભાસી હૈ. અબ ચુપ: ૬
જાનેસેં મિટ જાતી હૈ, અસલ અવસ્થા આતી હૈ;
ફિર નહિં નાચ નચાતી હૈ, અબ ચુપ. ૭
ફિર ફક્કડ નિરદાવે હૈ, બેહદ મોજ ઉડાવે હૈ;

અનુભવ ગાયન ગાવે હૈ, અબ ચુપ. ૮
યોગી યુક્ત જમાતે હૈં, અલમસ્તાન કહાતે હૈં;
જીતે જી મર જાતે હૈં, અબ ચુપ. ૯
સૈન લખે જન શૂરા હૈ, સામ્રથ સતગુરૂ પૂરા હૈ;
નિરખત નર શબૂરા હૈ, અબ ચુપ. ૧૦

૨૦૫

હમ પ્રથમ ગુરૂકે પાસ ગયા, સતગુરૂ મુઝ પર કીવી મયા;
મોહિ ખેલ દિખાયા અજબ નયા, યહ ખુબ સુનોજી ખૂબ સુનો. ૧
હમકે ઘોડે બિઠાય દિયા, જિતનેથે શત્રુ હટાય દિયા,
સબ ઝગડે નિમટાય દિયા, યહ ખૂબ. ૨
સતગુરૂ સમ દાતાહી નહીં, ગુરૂ બિન ગમ પાતાહી નહીં;
આપી મેં આપ સમાતા નહિં. યહ ખૂબ. ૩
સતગુરૂસેં સબ પાતે હૈં, બેહદ બાસ બસાતે હૈં,
ફિર નહિં આતે જાતે હૈં, યહ ખૂબ. ૪
જો ગુરૂસેં ગમ પાવેગા, ગમકી રોટી ખાવેગા;
રૂપમેં રૂપ સમાવેગા, યહ ખૂબ. ૫
સોવન શિખર ઘર પાયા હૈ, વાં જાય રાસ રચાયા હૈ;
અજબ ખેલ દરસાયા હૈ, અબ ખૂબ. ૬
જોનાથા સો જોય રહ્યા, બેહદ સૈંજાં સોય રહ્યા;
સિમ્રથ સિમ્રથ હોય રહ્યા, અબ ખૂબ. ૭

૨૦૬

સીને બિચ મોજ ઉડાતે હૈં, જો ચાહતે વહ પાતે હૈં;
અબ ગમકી રોટી ખાતે હૈં, અબ ક્યા કહનાજી ક્યા કહના. ૧
દમ પર દમ્મ ઝુકાતે હૈં, દમસેં દમ રોકાતે હૈં;
અજબ મજાહમ પાતે હૈં, અબ ક્યા૦ ૨

હમ ઉલટી શાહ ચલાતે હૈં, પગ બિન નાર નચાતે હૈં.
અનહદ તબલ ફૂડાતે હૈં, અબ ક્યા૦ ૩
જ્યાં ધમ ધમ ધુંધર ધમકે હૈં, જ્યાં બીજ ઝલાઝલ ચમકે હૈં;
યહ સબહી ખેલ સમઝકે હૈં. અબ ક્યા૦ ૪
જ્યાં અજબ રાગણી હોતી હૈ, ખાસ નૂરકે મોતી હૈં;
અસલ અવસ્થા ચોથી હૈ, અબ ક્યા૦ ૫
યહ હાલ સભી તુમ પાવોગે, ખાસ તુમહી વહાં જાવોગે;
ફિર આપીમેં આપ સમાઓગે, અબ ક્યા૦ ૬
અબ કિસ્તી લગી કિનારે હૈ, હમ તિરે ઉસીકો તારે હૈં;
હમ મરેં ન કિસકો મારે હૈં, અબ ક્યા૦ ૭
હમ મૌજ હમારી આયે હૈં, હમ ખાસા માલ લુટાય હૈં;
હમ પાયે હૈં વો ગાયે હૈં, અબ ક્યા૦ ૮
અબ ચુપ હોકર છિપ જાતે હૈ, પતા ન કોઊ પાતે હૈં,
અબ સિગ્રથ સાચ બતાતે હૈ, અબ ક્યા૦ ૯

૨૦૭

તુમને કિયા સો ભલા હી કિયા, હમને લિયા સો ભલાહી લિયા;
કુછ હમને કિયા તુમ માફ કિયા, અબ ખુશ રહના અબ ખુશ રહના. ૧
હમને તુમકો તંગ કિયા, તુમને હમકો સંગ લિયા;
કુબહૂ ન ચસ્મૈ રંગ કિયા, અબ ખુશ૦ ૨
હમકો એક દુનિયા ખ્વાબ હુઆ, જિસમેં મૈં બરબાદ હુઆ;
બચાયા હમેં યહ સબાબ હુઆ, અબ ખુશ૦ ૩
પુન પાપ નહી સબ પોષણ હૈ, કહૈ પાપ ઉસીકાંહી દોષણ હૈ;
અબ હમકો સબ રોશન હૈ, અબ ખુશ૦ ૪
પાનાથા સો પાય લિયા, ગાના થા સો ગાય લિયા;
અબ રૂઠે સનમકો મનાય લિયા, અબ ખુશ૦ ૫
અબ રહા ન મતલબ આનેસેં, ના હમ રાજી પાનેસેં;

ખુશી ન કછુ કમાનેસેં, અબ ખુશ૦ ૬
જોત જલે બિન બાતી હૈ, ખાશ હમહિ મન ભાતી હૈ;
જયોતિમેં જયોતિ સમાતીહૈ, અબ ખુશ૦ ૭
હમ આયે થે કુછ દેનેકાં, કછુઅક સોદા લેનેકાં;
અબ રહા ન દેને લેનેકાં, અબ ખુશ૦ ૮
અબ હમ ઘરકાં જાતે હૈં, સચ્ચી બાત સુણાતે હૈં;
સિમરથ સૈજ સમાતે હૈ, અબ ખુશ૦ ૯

જન્મપત્રિકા બોધચિન્તામણી.

૨૦૮ મંગલાચરણ. કવિકથન—દોહા.

ગુરૂ બિન મિટૈ ન આપદા, ગુરૂ બિન મિલે ન મુક્ત;
ગુરૂ બિના ગમના કછૂ, બિન ગુરૂ લખે ન યુક્ત. ૧
ગુરૂ—મહિમા સીખે સુણે, સુણકેં કરે વિચાર;
સિમ્રથ તે નર અધિકહૈ, ધરૈ ન ફિર અવતાર. ૨
મૈં ગુરૂ—મહિમા કયા કહૂં, અલ્પ બુદ્ધિ કમ હીન;
અજ શંકર સનકાદિ સુર, કથગયે પુરૂષ પ્રવીણ. ૩
ગુણી કવી પંડિત નહીં, નહીં સાધૂ લછ શૂર;
બડે પુરૂષ સંગ બાલ સમ, લેતે ફગવા લૂર. ૪
જેઠી લખતા જેઠકાં, બાલક શેર સુહાય;
કથી સન્ત ઈમ મૈં કથું, ઊચ નીચ નહિં ભાય. ૫
યાતેં દધ શુધ શુભ અશુભ, લધૂ દીર્ઘ અનભાય;
તજ અવગુણ ગુણ લીજિયો, તાત પરૂં તોય પાય. ૬

૨૦૯ ચોપાઈ.

બંધેઉ જીવ ભવસાગર માંહી, માત તાત સુત ભ્રાત લોભાહી;
તિન હિત લાગિ કરહી અપરાધા; નીતિધર્મ તજ વાદ વિવાદા. ૧
મોહ—નિશા સુખ નિંદરી સોવહી, દિન દિન વૃત્તિ વિષય સુખ મોવહી;
મોહ—નિશા દુખ દુસ્તર ભાઈ, અનત જન્મ સુખ સોહ બિતાઈ. ૨
સોવત સ્વપન અનત અનરૂપા, તેહી હિત તરકિ પર્યો ભવકૂપા;
સ્વપ્નસૃષ્ટિ નિજ ભાવ દિખાવહિ, અવર પુરૂષ આવત કોહુ નાહિ. ૩
સુખ દુખ ભોગ સ્વપ્ન મેંહ ભારી, જાગ્રત બિન જિય અતિહી દુખારી;
સતગુરૂ સન્ત અનત ઉપકારા, પરહિત કાજ ધરત અવતારા. ૪
નિરખત જીવ ચરાચર સોચે, અનત પ્રપંચ પ્રીતિ મન મોચે;
ધર મન ધીર દયા ઉર ધારી, જ્ઞાન—ગિરા મુખ શબ્દ ઉચારી. ૫
વેદ પુરાણુ ભાગવત ભારી, વિધિ નિષેધ વિધ લિખિ હૈ વિચારી;
સાંખ્ય યોગ ઉપનીષદ ગીતા, અષ્ટાંગ યોગ લિખ્યો ભલિ રીતા. ૬
લિખિ રામાયણ સરસ સુણાઇ, તાતેં કછુક સુધી હમ પાઇ;
અસંખ જુગન જીવ અનત જગાયે, હરિ હર ભેદ હરીજન પાયે. ૭
ધન તે જન જગ ભે ભલ આયા, વેદ ધર્મ વિધિ કર્મ દઢાયા,
અનત યુક્તિ કર જીવ જગાયે, ભિન્ન ભિન્ન લિખ ભેદ જનાયે. ૮
કછુઅક ભનક પરી મમ કાના, તાતે વિધિ નિષેધ કમ જાના;
ધન ધન ધન ધન ગુરૂ ઉપકારી, જનહી જગાય સુધી દી સારી ૯
સિંધૂ અગાધ ભર્યો રસ પૂરા, તિરસ નિરસ જિન જીવ સબૂરા,
પીવહિં નીર રુચી મન ભાવહી, ઉદર સમાન અહાર સમાવહિ. ૧૦

૨૧૦ દોહા.

અનત જીવ તિરપત ભયે, પીપી પ્યાસા નીર;
સણુવરકો માલુમ નહી, ઉર બિચ અતિ ગભીર. ૧
શબ્દસિંધૂ મહા પુરૂષકો, ઉછલત તરગ અપાર;
કવિ જન હરિ જન બુદ્ધિ જન, રુચિ રુચિ ઉતરે પાર. ૨

સરસ લહરિ જા સિંધુકી, મો મન પરસી આય;
અનલ વિષે અલગો હટ્યો, હરી ભઇ વિશુરાય. ૩
ભક્તિ પુષ્પ યા વૃક્ષપર, તા મેંહ ફલકી ચાય.
અટલ ભરોસો સિમરથા, અબ સહિ મિલસી આય. ૪

૨૧૧ ચોપાઈ.

તીર નીર દધિ હોય પ્રકારા, સ્વચ્છ એક ઇક કીચ વિચારા;
જન જિય નીર સ્વચ્છ મન ભાવહિ, ધર મન ધીર સિંધુ મધ આવહિ.૧
ડરપત મમ સમ જીવ અભાગી, કરહી કિલોલ કીચ સંગ લાગી;
કરમ–કથા સોઈ કીચ સમાના, સોહિ ભલિ ભાંતિ હમહિ મન માના.૨
અનુભવ કથન અમીયરસગંગા, કરિય પાન જન ધન સતસંગા;
હમ બહુ કાલ કરમ સંગ રાતે, તાતેં કરમ–કથા મન ભાતે. ૩
નીરચ્છતો મૃતિકા રસ માંહી, તીર નીર નહીં વિમલ રહાહી;
કાહુ વિધિ જોર કરું મમ ભાઈ, દૈવગતિ કછુ લખિય ન જાઈ. ૪
બહુ વિધિ સતગુરુ મન સમઝાયો, પંથ યથારથ તોહિય ન ભાયો;
નિજ મન અવલંબન કે તાંહિ, જન્મપત્રિકા લિખેહુ ગુસાંઈ. ૫
જેહિ જેહિ ગુન અવગુન હમ કીના,સોઈ સોઇ સબ હિરદે મેંહ ચીના;
કછુયક ગુન અવગુન નિજ ગાવહૂં, કોરે કાગજ લિખહિ સુનાવહૂં. ૬
સુનિ કવિજન જનિ દેવહિ ખોરી, યદ્યપિ મુક્તિ માનિહહૂં મોરી;
પાપી બધિક કર હોઇ કટારી, કાટત જીવ કરત અનચારી. ૭
નૃપ કર લોહ કટાર કૃપાના, કર્મ ધર્મ દોઈ વિલગ બખાના;
પારસ મન નહિં ભેદ લગારા, પરસત લોહ કંચન નિરધારા. ૮
યહિ વિધિ હરિજન સુજન સયાના, ઊંચ નીચ કછુ ભાવ ન જાના;
સુન મમ અરજ હૃદય મેંહ લાવહિ, યમપુર જાવત તુરત છુડાવહિ. ૯
સંત દયાલુ દયાનિધિ ભારી,અશરણશરણ કરણ હિતકારી;
સંત દયાલ ગોપાલ ગોસાંઈ, રાખહિ શરણ સુગાવહિં નાહિં. ૧૦

જન્મપત્રિકા ગ્રંથ બનાવહૂં, નિજ મતિ ગતિ અનુસારહિ ગાવહૂં;
જેહિ વિધિ તાત માત ગ્રભ આયહું, જો કછુ કષ્ટ તહાં પુનિ પાયહૂં. ૧૧
જન્મ પાય ફિર ક્યા કૃત ક્રીયા, સો સબ કૃત્ય હૃદય મેંહી લીયા;
કૃપાસિંધુ સબ સુનિયો મોરી, તુમરે ચરણ હમારી ડોરી. ૧૨
પ્રથમ તાત તન વાસ કરાયો, દ્વિતીય માત ઉદર મેંહ આયો.
સંસકાર વહાં જો જો હોયે, સો સંછિપ્ત સુનાવહૂં તોયે. ૧૩

૨૧૨ દોહા.

ઋતુ તાત સંજોગતે, માતુ ઉદર ગ્રભવાસ,
જલ સંગ બિન્દૂ રૂપ હોય, જઠરા કિયો નિવાસ. ૧
કષ્ટ અતી ગ્રભવાસમે, જઠરા અગ્નિ જરૂર,
ઉંધે મુખ ઝૂલન લગ્યો, વીતત દિવસ કરૂર. ૨

૨૧૩ ચોપાઇ

ઉભય માસ ગ્રભવાસ વસાયો, પાક બિંદુ જલ પિંડ બંધાયો;
શ્રોત્ર નેત્ર કર પાંવ પસારી, પંચમ માસ પુષ્ટ તન ત્યારી. ૧
ઉરધ પાંવ મુખમંડલ નીચા, મુખ પર મલ દુર્ગંધ અતિ ક્રીચા;
ઈન્દ્રિ શરીર કસર નહીં કાંઈ, જેહિ વિધ ઈશ્વર નીતિ રચાઈ. ૨
ધન ધન નાથ અગમ ગતિ તોરી, લખિ ન પરત મતિ થકિતહિ મોરી;
ખેલ અજબ તેરોહૈ સાંઈ, નેતિ નેતિ કહૈ બેદ સદાઇ ૩

૨૧૪ દોહા.

કાહુ વિધિ નીર શરીર મેંહ, સામિલ અગન સમાય,
કાહુ વિધિ જલકો અનલમે, દેતહુ પિંડ જમાય. ૧
ફિર કેહિ વિધિ દસ માસ તક, કરત ઉદ્ર મંહ અહાર,
કેહિ વિધિ વાયૂ ઉદર મંહ, વિચરત વારમ્વાર. ૨

૨૧૫ ચોપાઇ

કેહિ વિધિ પાંચ તત્વ મિલિ માંહી, રચેહૂ શરીર હમેંહૂ ગમ નાહિં,
કેહિ વિધિ તન મંહ જીવ પ્રવેશા, તે મોહિ કછુ માલુમ નહીં લેસા. ૧

કોઉ કહે પંચ માસ તક દેહા, જીવ વિના રહ ઉદર સનેહા;
યહિ સુન મન ઉપજત મમ શંકા, ચેતન બિન તન રહન નિશંકા. ૨
કોઉ કહે જીવ બિંદૂ સંગ આયો, તા પીછે યહી પિંડ બંધાયો;
કોઉ મત જીવ જન્મ નહિં માને, જીવ ઈશ બ્રહ્મ એક પ્રમાને. ૩
જીવ ઈશ બ્રહ્મ એક કહાંઈ, ઊંચ નીચ કિમ ભેદ ગુસાંઈ;
કોઉ કહ પુનરજન્મ ક્રમ સહાઈ, તેહિ અનુસાર જનમ જિય પાઈ. ૪
કોઉ કહ અંત મતી ગતિ માનો, કરમ ધરમ સબ ઝૂઠ પ્રમાનો,
જો યહ વાક્ય યથામતિ થાપહિ, નીતિ ધર્મ સત પંથ ઉથાપહિ. ૫

૨૧૬ દોહા.

ઈશ્વર રચના અમિત હૈ, અમિત હિ અમિત અપાર,
તેહિ તરૂવર ફલ તંહ લગ્યો, તેહિ રસ કરત પ્રચાર. ૧
ગુરૂ તરૂવર તેહિ બુદ્ધિ રસ, શિષ ફલ લાગહિ જાય,
જેહિ મત સતગુરૂ સીંચહી, તેહિ મત શિષહિ સુહાય ૨
મોરે સબ મત શીશ પર, નિજ સતગુરૂ મત ભાય;
મમ રૂચિ અતિ શુભ કર્મમેં, પરહૂ સતગુરૂ પાય. ૩

૨૧૭ ચોપાઇ.

જેહિ જેહિ માત તાતકી ભાષા, સીખહિ બાલક વિનહી પ્રયાસા,
જેહિ જેહિ માત તાત કુલરીતિ, બાલક ચરિત કરત કર પ્રીતી. ૧
માત તાત કુલરીતિ પઢાવૈ, સતગુરૂ પરમારથ મન ભાવૈ,
સતસંગતિ શુભ કરમ અચારા, નીતિધર્મ ઉર તજ અનચારા. ૨
ધર્મનીતિ સતગુરૂ સમઝાયા, મતિ અનુસાર હમહિ મન ભાયા;
જબતેં ભયઉ સન્ત સંગાતા, પ્રથમ શ્રવણ ગ્રભકી સુણિ ગાથા. ૩
ભય ભિત શબ્દ સુણત જિય જાગા, અકરમ ત્યાગ કરમ શુભ લાગા;
રામમંત્ર ફિર દીયો દયાલૂ, ભજતાં ભરમ ભગ્યો જંજાલૂ. ૪
રામચરણ પીપા રૈદાસા, ધના સેન સુખ સેજ સુઆસા;
નામદેવ નાભા શુભ ગ્યાની, ભક્તમાલ ભલિ ભાંતિ બખાની. ૫

૨૧૮ દોહા.

નાસકેતુ પિતુ–વચનતેં, પહુંચે સ્વર્ગ મઝાર;
સુખ દુખ નયન નિહારિયા, જો ભુગતેં નર નાર. ૧
કથા કહી ફિર આયકેં, ભિન ભિન કર વિસ્તાર;
નિજ નિજ કૃત જો જીવકા, સો ભુગતે નિરધાર. ૨
પુરાણ અઠારહ અનત જન, સબકો નિજ મતિ એહ,
વિધિ નિષેધ ક્રમ જોગતેં, જીવ ધરત હૈ દેહ. ૩
નર્ક સ્વર્ગ શુભ અશુભ કર્મ, ગ્રભકી કથા અનન્ત,
મોહિ લિખનમે શ્રમ કહા, લિખ ગયે સન્ત મહન્ત. ૪
સુની સુનાઇ વારતા, જો કોઉ લિખે બહોરિ;
હર્ષ શોક તામેં નહી, તાકી કછુય ન ખોરિ. ૫

૨૧૯ ચોપાઈ.

અકરમ કરમ રચૈ દ્વૈ થંબા, અનત સન્ત કીનો અવલંબા;
ભય રોચક સત શબ્દ યથારત, જો અધિકાર સોહિ શિર ધારત. ૧
અનત સંત ગ્રભ કથા સુનાઈ, તાતે આધિક હમેં મન ભાઈ,
ઉદર મઝાર કષ્ટ અતિ બીતે, સો સબ સન્ત લિખ્યો ભલિ રીતે ૨
સોઈ વિધિ અવર લિખું મમ ભાઈ, સબ સન્તનકી અજ્ઞા પાઈ;
પંચમ માસ ઉતર પટ લાગહિ, બિનહી પ્રયાસ સદ્ગુર જીવ જાગહિ ૩
સુપન સુષુપતિમે જિવ જાગા, આદિ અન્ત ચિતવન ચિતલાગા,
અનન્ત જન્મમે કૃત્ય કરાયે, સો સબ સદ્ગુર ઉદરમંહ આયે. ૪
અનત જન્મ દુખ દેખ દુખારી, અરજ કરત કર જોર.કરારી,
જમકી ત્રાસ ભયકર ભારી, યાદ કરત સબ ઉદર મઝારી. ૫

૨૨૦ દોહા

અનત જન્મકે કૃત્ય સબ, યાદ ઉદર મંહ આય,
યાતેં હરિકો વીનતી, કરતે જિય ઘબરાય. ૧

યહ નરતન ઉત્તમ અતી, જો હરિ બગસહિ મોય;
ડિગું ન ડોલૂં ડરપિહૂં, નિશિદિન ભજિહૂં તોય. ૨

૨૨૧ ચોપાઇ

ઉંધે મુંહ ઉદર તપ આગી, કરત પુકાર દુસહ દુખ લાગી;
ઉદર માંહિ દુખ ઘોર વિધાતા, માત તાત નહિં સંગ ભરાતા. ૧
ખાન પાન નિદ્રા સુખ નાંહી, પતિતઉધારન ઝાલહૂ બાંહી;
કહૂં લગિ કષ્ટ સહહૂ મમ સ્વામી, સર્બ જાન ઉર અન્તરજામી. ૨
અબ ગ્રભ કષ્ટ નિવારહૂ દેવા, થિર મન થાપ કરૂં તોય સેવા;
ભલેહિ નાથ મોય નરતન દીજે, મોહિ અનાથ પર કિરપા કીજે. ૩
નરતન પાય અધમ મગ ત્યાગહૂં, ધર્મ નીતિ સત સ ગતી લાગહૂં;
સતગુરૂ સંત પુરાણ પુરાને, વેદ ધરમ સત પંથ બખાને. ૪
ધર્મ યથારથ હિરદૈ ધારહૂ, જાતે નિજ કૃત સબહી સુધારહૂ;
માત પિતા ભ્રાતા સુત નારી, આશ્રમ ચાર વિચાર વિચારી. ૫

૨૨૨ દોહા.

ધર્મ નીતિ આશ્રમ સહિત, વરતોં હૃદય વિચાર,
પૈડિ ચારિ સુધારી હૂં, તાતેં પરિહોં પાર. ૧
કુસંગતિ પરતાપતેં, મૈં ભૂલ્યો પ્રભુનાથ,
સુસંગતિ કરિ હરિ ભજોં, તજિહોં દુષ્ટ સંગાથ. ૨

૨૨૩ ચોપાઇ

દુષ્ટ સંગ નહિ દેવહૂ સાંઈ, અરજ કરૈ કરજોર ગુસાંઈ;
કુસ ગ સંગ નીચો મત થાપહિં, નીતિ ધર્મ સત પ થ ઉથાપહિં. ૧
રચ પરપંચ કરહિ પર વ્યાધી, સુખ નિંદરી સોવહિ અપરાધી;
પર અકાજ નિજ લાભ સમાના, લાભ અલાભ હૃદય નહિં જાના. ૨
ધર્મ નીતિ પંથ ત્યાગ અધૂરે, અનરથ પંથ સદા શઠ શૂરે;
અવગુન અપર ધરત તતકાલા, નિજ અવગુન નહિ લખત વિશાલા. ૩
ઉર પરપંચ રચહિ દિન રાતી, સત સંગતિ નહી નીતિ સુહાતી;

શુભ કરમન પર તુરત રિસાવહિ, અકરમ કરમ સદા મન ભાવહિં. ૪.
સુરાપાન સુખ માંસ અહારી, કર પરપંચ હરહી પરનારી;
અનલ શરીર બચન વિષ રૂપા, દુષ્ટ સંગ કાહા કહૂં અનૂપા. ૫

૨૨૪ દોહા.

નીચ જનોંકી રીતિ યહિ, હરિચરચા નહિં ભાય;
ચોરી જારી ઈરિષા, નીચા કૃત્ય સુહાય. ૧
સુર શંકર નર નારીકાં, જો જન સંગતિ નીચ;
તે સ્વપને સુખ ના લહે, પલ પલ પ્રાપતિ મીચ. ૨
યાતેં સંગતિ સાધુકી, દીજૈ વારમવાર,
ટરત કુમતિ સુમતી ધરત, હરતહી પાપ અપાર. ૩
જો જો જન જગ ઉદ્ધરે, સો શુભ સંગતી પાય;
જન્મ કૃતારથ જિન કિયો, રામસ્વરૂપ સમાય. ૪

૨૨૫ ચોપાઇ.

સન્ત સમાગમ દીજિય દેવા, કર સતસંગ લખું તોય ભેવા,
સન્ત સમાગમ ગંગતરંગા, ઉધરત જીવ કરત સતસગા. ૧
સન્ત ઉદધિ સમ જ્ઞાન ગંભીરા, મુક્તા શબ્દ વૃત્તિ મન ધીરા,
તન મન ધન તજ જીવત મરહી, તે મહિ પૈઠિ કાજ નિજ કરહી. ૨
જે જન ધન જગમેં ભજ લીયા, નિજ મન સન્ત સમાગમ કીયા,
પર—ઉપકારિ સન્ત સમ નાહીં, જન અનાથ લખ ગ્રાલહિં બાંહી. ૩
ભિન્ન ભિન્ન વિધિકર્મ બતાવહિ, ભલિ વિધિસરસ બોધ સમુઝાવહિ,
સન્ત સરલ ચિત રામ સનેહી, પર—ઉપકાર ધરી જગ દેહી. ૪
સરલ બોધ સતભાવ સમાના, ઊચ નીચ કછુ ભેદ ન જાના,
ભેદાભેદ દૃષ્ટિ ઉર નાંઈ, સન્ત અગત ગતિ લખિયન જાઈ. ૫

૨૨૬ દોહા.

સન્ત સમાગમ જિન કિયો, ધન તે પુરૂષ પ્રબીન,
અતિ ઉત્તમ શાન્તી મિલી, નિજ કારજ ભલ કીન. ૧

સન્ત સરસ પારસ સદા, પારસતેં અધિકાય;
પારસ કંચન કરિ રહે, સન્ત સ્વરૂપ લખાય. ૨

૨૨૭ ચોપાઇ.

યાતેં સતસંગતિ મન ભાવૈ, સન્ત ચરણુ ચિત નિત હિ લુભાવૈ;
ભલેહિ નાથ અબ નર તન દીજૈ, અવગુણુ અનત માફ અબ કીજૈ. ૧
નરતનરતન અમોલક ભારી, ભજિહું રામ સબ ભોગ વિસારી;
રામ મહા રસ ઉર બિચ ધરિહૂં, સન્ત રજા કારજ અનુસરિહૂં. ૨
સતગુરુ શબ્દ કબહુ નહિ લોપહૂ,તનમન ધન સતગુરૂ કહ સોંપહૂ;
સતસંગતિ કરિ જન્મ સુધારિહૂ, યેહિ જગ સિંધૂ જીવ ભવ તારિહૂ. ૩
હરિહર ગુરૂ મઁહ ભેદ ન જાણિહુ, તાતેં અભય નિત્ય સુખ માણિહૂ;
સતગુરૂ દેવનકે બડ દેવા, શિર પર રાખિ કરહુ નિત સેવા. ૪
સતગુરૂ મેરે પ્રાણુ અધારા, કર ઉપદેશ અનત ઉપકારા;
સતગુરૂ રૂપ હૃદય મંહ પાવહૂ, યા ભવ ચક્ર ફેર નહિ આવહૂ. ૫

૨૨૮ દોહા.

મન તનકી જાનત સબૈ, અન્તર્યામી આપ,
અબ ઘબરાવહું અતિ દુખી, કઠિન ગર્ભકી તાપ. ૧
પાંચ સાત નવ માસ યે, મો મન કલ્પ સમાન,
ગર્ભતે બાર નિકારિયેં, કૃપાસિંધૂ ભગવાન. ૨
ઉંધે મુખ અગ્નિ વિષે, ખાનપાન બિન શ્વાસ,
માત તાત ભ્રાતા નહી, કેવલ હર વિશ્વાસ. ૩
મુક્ત કરો યા દુઃખતેં, દુખી દીન મહારાજ,
ગજ ગણિકા સમ અરજ સુણુ, રામ ગરીબનિવાજ. ૪
અન્તરજામી અરજ સુન, દયાદ્રષ્ટિ ઉર ધાર,
નિયમિત દિન પૂરે ભયે, ખોલ્યો કષ્ટદુઆર. ૫

૨૨૯ ચામર છન્દ.

દાઈ બેગહી તેડીહ, ઉંચી સેજદી મેડીહ;

આડા પર્દહી કીઆહ, બાલક જમીમેં લીયાહ. ૧
ઘાટી માય દુખ પાયાહ, બાહિર આય ઘબરાયાહ;
જંત્રી તાર જ્યૂં ખીંચ્યાહ, ઐસા કષ્ટમેં પીચ્યાહ. ૨
હોગ્યો બકન ચિક ગેલાહ, ઘાટી નિસરતી છેલાહ;
નવ માસ ઉદર મઝાર, દેખી અચાનક સંસાર. ૩
આયો તુરત હિરદૈ સાસ, રોવણ લાગ્યો કર કર ત્રાસ;
માતા સુધિ ભૂલી સાર, તા છિન ભયો સુત અવતાર. ૪
અબખો વા ઘડી દુઃખ જોર, જાણે માત અપરન ઓર;
ધીરજ ધન્ય જનની માત, દુખડો સહૈ શરમ સંગાત. ૫
દુસ્તર વાહા બિરિયાં શૂલ, જનની જાત આપો ભૂલ;
જનનિ શુદ્ધ નાંહી લગાર, દાઈ કરત હૈ સભાર. ૬
દાઈ નિરખ સુતકાં નૈણ, બોલી માત સગ સુણ સેણ;
બૈનિ ધન્ય કરણિ તોય, ગોદી પુત્ર આયો જોય. ૭
બૈનિ હૃદય રાખે બૈણ, હોસી પુત્ર તોહિ સુખ દૈણ;
સુણતાં માત દાઈ બૈણ, ખોલ્યા તુરત મીઠા નૈણ. ૮
સુણતાં શબ્દ ઉપજી પ્રીત, ભૂલી સબહી દુખકી રીત;
હિયડો હુલસકે ઊઠીહ, કાઢી હાથ અંગૂઠીહ. ૯
લૈ તું બધાઇ મમ બૈન, ઉપજયો વૈણ સુણ દિલ ચૈન;
તા ઘડી દુઃખ તનમેં જોર, ધીરજ ધન્ય જનની તોર. ૧૦

૨૩૦ દોહા.

હુલસી માતા પુત્ર સુણ, સબ તન દુઃખ વિસાર,
જયા જનનીકાં ત્રાસ દે, તો સુતકાં ધિઃકાર. ૧
જમના કાશી ગંગ લખ, પુત્ર માત આધીન;
ધન જિન જનમ સુધારિયો, નિજ કારજ ભલ કીન. ૨
સુત જનમ્યો તેહિ દિવસતે, બઁટત બધાઈ જોર,
હરષ સરસ સબ શહરમેં, સખી કરત ધન સોર. ૩

૨૩૧ ચામર છન્દ.

દાસી હુલસ દોડી જાય, માલિક બધાઈ દેવાય;
દેઈ દીપ ઘર આન્યો, ઠાકર મોદ મન માન્યો. ૧
ચાકર દોડકે આવેં, મનછા દાન હી પાવેં;
નોબત ખૂબ ગહરાવે, ઉત્સવ આંગણે છાવૈ. ૨
તોપાં ધમક ઘર ચાલીહ, લોરા ઘટા ઈમ ધાલીહ;
હોયો ધવલ મંગલાચાર, છાયો સુજસ નગર મઝાર. ૩
સબ મિલ કિયો હરષ અપાર, લીયો કંવર યૂં અવતાર;
માતા પિતા કુટમ્બ સમેત, જગની બીર હિરદે હેત. ૪
ધન ધન કહે સબ પરિવાર, નયે નિત વધાવા ઘરદ્વાર;
જીમે વંશ જાચક બૈહેન, ઉપજયો સબીકે મન ચૈન. ૫

૨૩૨ દોહા

હરષ હુવો સબ નગરમેં, કુંવર લિયો અવતાર;
સુરદાના જયાં જયાં ધુર્યા, હો ગયો હરષ અપાર. ૧
રાવ રંક એકો ગતિ, એકહિ બ્રહ્મ કહાય;
જિનકા જૈસા ઘર હોવે, તૈસે હર્ષ કરાય. ૨
પ્રાણીને ક્ષુદ્ધા લગી, કર અમ્બાકી શુદ્ધ;
હર્ષ હિયે જનની લિયો, મુખમેં દીનો દુદ્ધ. ૩
સિમ્રથ ઈણ સંસારકી, આવાગમન કરૂર;
કોઉઅક હરિજન નીસરે, સાહબ સિવર જરૂર. ૪

૨૩૩ ચોપાઇ

જિન કુલ માત તાત શુભ જ્ઞાની, વિધિ નિષેધ ક્રમ લખે સુજાની;
જિન સતસંગ કરી ભલ રીતે, તન ધન મન નિજ રામ પરીતે. ૧
શુભ આચાર ભક્તિ નિષ્કામા, કર ઉપકાર કરહિં હિત રામા;
હાનિ લાભ સમ વૃત્તિ સુસૈણિ, ચિત સન્તોષ કહણિ જ્યૂં રહણિ. ૨

સર્વ ભૂત મય રામ ગુસાંઈ, અવર ભાવ ભાવિહ મન નાંઈ;
નિત મિત પૂજ્ય અતિથિ અનાથા, હરિ ગુરૂ સંત નિરખિ નવ માથા. ૩
ઘર આયે જન આદર કરહીં, અન્ન વસ્ત્ર સરધા યુત ધરહી;
જેહિ વિધિ ધર્મ દાન અધિકારી, વહિ મગ શોચિ ચલે નર નારી. ૪
ધન તે નારિ પુરૂષ જગમાંહી, ધર્મ નીતિ ઉર રામ સુહાહી;
પુનરજન્મ ધન પુન્ય વિશાલા, હરિજન ઘર જન્મે તેહી બાલા. ૫

૨૩૪ દોહા

ધન તે પુત્ર કૃતારથી, માત તાત પરબીન;
જનમત જગ ભક્તી મિલી, સુફ્લ જમારો કીન. ૧
તેહિ દિનતેં સુત જન્મિયો, ધર્મ રૂચી અધિકાય;
હરી–કથા નિત આંગણે, હરિહર દરશણ જાય. ૨

૨૩૫ ચોપાઇ.

પ્રાત સમય હરિ દર્શન જાવહીં, અપને બાલક સંગ લેજાવહિં;
નિશિદિન હરિહર શબ્દસુનાવહિં, નિતમિત હરિચરણોદકપાવહિં. ૧
ચન્દન લેપ શીશ શિશુ બાલા, તાતેં ભક્તિ હોત તત્કાલા;
રામ નામ સુત કાન સુનાવહિ, તાતેં બુદ્ધિ શુદ્ધ ચલિ આવહિં. ૨
યહિ વિધિ વર્ષ પાંચ સુત બીતે, હલન ચલન ચાતુરિ શુભ રીતે;
પિતા પુત્ર નિરખ્યો શુભ ચાલા, ગુરૂકુલ ભેજ દિયો તત્કાલા. ૩
સતગુરૂ પુરૂષ પ્રબીન પુરાને, આશ્રમ ચારિ ધર્મ ભલ જાને;
વિધિ નિષેધ ક્રમ જાનનહારા, ધર્મ નીતિ યુત કથા પ્રચારા. ૪
શમ સંતોષ વિચાર વિવેકા, હય ઉપાધિ તજિ અચલ અલેકા,
ધન અવતાર ધરે જગ દેહી, અહોનિશ પર–ઉપકાર સનેહી. ૫

૨૩૬ દોહા.

પર–ઉપગારી સતગુરૂ, સમદરશી સંસાર;
બોધ યથારથ ઉચ્ચરૈ, મુખતેં વારમ્વાર. ૧

तिन पासे पढने लग्यो, धन तेहि पुत्र प्रवीन;
चैत्र मासमें विपिन सम, नित नित पात नवीन. २

२३७ चोपाइ

धन सतगुरु आरत हितकारी, हित उपदेश देत नर नारी;
प्रथम पुत्रकों नीति पढायो, आश्रम चारि भेद बतलायो. १
मूल धर्म आश्रम ब्रह्मचारी, ता मंह संग होय नहिं नारी;
अष्ट प्रकार मिथुन कह योगी, इनतें बचकर रहहु अरोगी. २
श्रवन सुमिरन चितवन चाही, कीर्तन वात एकान्त कराही,
दृढ संकल्प प्रयत्न कराही, प्रापति अष्ट प्रकार कैवाही. ३
अष्टही जात रहै ब्रह्मचारी, सतगुरु शब्द विचार विचारी;
प्रथम धर्म अधिको ब्रह्मचारी, धन ते पुरुष रहै व्रतधारी. ४
सतगुरु रजा शीश उर धारही, धन्य पुरुष निज काज सुधारही;
न्हाय विमल नित नियमित करमा, सदाचार विचरत आशरमा. ५

२३८ दोहा.

नीति प्रथा नित चित धरे, करत अरज करजोर;
प्रथम धर्म उरमें लियो, द्वितीय कहहुं बहोर. १
प्रथम ब्रह्म चारज लयो, द्वितीय गृहस्थ करुर;
केहि विधि उतरु पार यह, सतगुरु कहहु जरुर. २
कृपासिंधुं आरत लखि, देत शिष्यकों धीर;
सत्य शील भक्ती रती, श्रीहरिशरण सधीर. ३
गृहस्थधर्म तुजकों कहूं, शुध मन हृदय विचार;
श्रद्धा युत चाले सदा, भवनिधि सैजहि पार. ४

२३९ चोपाइ

प्रथम तात माता हितकारी, तात वचन नित शिर उर धारी;
मात तात हित वचन उचारे, निज मन भाव सहित नित धारे. १
जननी यमुन गंग सम जाने, निज मन सेव भ्रांति नही आने,

પિતા પ્રયાગ અનત ધ્રમ દૂજા, કોટિ તીર્થ ફલ પિતુપદપૂજા. ૨
વિપ્ર ગણિ ભગની વૃદ્ધ પૂજા, યા સમ અવર ધર્મ નહીં દૂજા;
અગ્નિહોત્ર સંધ્યા ષટકર્મા, વિત અનુમાન કરે કછુ ધર્મા. ૩
હરિ હર ભેદ હૃદય મત આણે, એક રૂપ નિત હૃદય પ્રમાણે;
હરિ ગુરૂ સન્ત અતીથિ સેવા, કુતરક ત્યાગ લખે નિજ દેવા. ૪
અન્ન વસ્ત્ર કર પૂજ્ય અતીથી, અનન્ત યુગન આશ્રમ ગૃહનીતી;
વેદ ધર્મ શ્રુતિ સન્ત પ્રમાને, તજ મન ભરમ સદા ઉર માને. ૫

૨૪૦ દોહા.

કર્મ યથારથ ઉર લખે, વેદ ધર્મ શિર ધાર;
હિંસા અધરમ અપકરમ, કુસંગ દીજે ટાર. ૧
બાહિર તનકો શુધ કરૈ, ભીતર મનોવિકાર;
શુભ અચાર અરપન હરી, લગૈ ન દોષ લગાર. ૨

૨૪૧ ચોપાઇ

દ્રવ્ય સંચય કરવો ગૃહમાંહી, વિન અવસર ખરચો વિત નાંહી;
ચોર જુવારિ લબારિ લખીજે, તિનકો સંગ તુરત તજ દીજે. ૧
આમિષ અહાર મદ્ય અરુ ગનિકા, ભૂલી ન સંગ કરો જન ઇનકા;
વ્યસન માત્ર મત કરહૂ સયાના, ઇતને કરમ નિષેધ બખાના. ૨
ઇન અપકર્મ હોય દ્રબ હાની, કથ ગયે પુરૂષ અનન્ત પ્રમાની;
ઇન અપકર્મ જેહિ જન રાતે, ઉભય લોક મંહ અતિ દુખ પાતે. ૩
જન અપકર્મ યથાચિત દેવહિં, પરિહરિ રત્ન કાચ કર લેવહિં;
નરતનુરત્ન અમોલ અપારા, બિન સમજે તજિ દેત ગંવારા. ૪
નરતનુરત્ન લાભ જિન લીનો, હરિ સિંવરણ નિશિદિન ચિત દીનો;
ભલે હિ તાત જનની જન જાયા, નરતનુ પાય રામ ગુણ ગાયા. ૫

૨૪૨ દોહા.

સુરતરૂ સમ ગૃહધર્મ હૈ, કંહ લગિ કરૂં બખાન;
ઈચ્છિત ફલ યામેં સબે, મિલતે મોક્ષ નિદાન. ૧

ગૃહસ્થધર્મ સબતેં અધિક, મહિમા અગમ અપાર;
સરિતા સબ ચંચલ અતી, અસ થિર સિંધૂ મઝાર. २

२४३ ચૌપાઇ.

જો જન ગૃહસ્થ ધર્મ મગ પાયો, ઉભય લોક મંહ અતિ જસ છાયો;
મનુ ભગવાન વશિષ્ઠ ગુસાંઈ, કર વિસ્તાર લિખ્યો ગ્રંથ માંહી. १
ચાણુક ઋષી ધન્ય બડ જ્ઞાતા, નીતિ ગ્રંથ જિન લિખ્યો વિખ્યાતા,
તિન મંહ ગૃહસ્થધમ કી રીતી, વિધિવત ધર્મ લિખ્યો કર પ્રીતિ. २
ગૃહસ્થ ધર્મ સબ ધર્મ અધારા, જિન મઁહ દેવ ધરત અવતારા,
વેદવ્યાસ શુક કપિલ વિધાતા, ધન તિન ભેદ દયો નિજ માતા. ३
ધ્રુવ પ્રહલાદ હરિશ્ચન્દ નામા, વિષ્ણુ મજૂરિ કરી જિન ધામા;
ધન રવિદાસ કબીર કમાલા, નાનક નરસી ભક્ત વિશાલા. ४
ધનાભક્ત કૂબા અરૂ કેવલ, કુશલ ભક્તીરત ભયા નિકેવલ;
રામાનન્દ ધર્મ વ્રત ધારી, ધન જિન સાખ અનન્ત સુધારી. ५

२४४ દોહા

અનત રત્ન હૈં ઉદધિ મંહ, કાહુ વિધિ લેઈય પાર;
ગૃહસ્ત–દધી સબતેં અધિક, દેખહુ હૃદય વિચાર. १
રત્ન દધીકે જડ સબૈ, ગૃહકે ચેતન રૂપ,
નર સુર નૃપતી નાગ જે, બડ ભૂપનકે ભૂપ. २
જિનકો મન ચચલ અતી, તિન તન ધર્યો વિરાગ,
મન શાન્તિ બૈરાગ ધર, તિનકે પૂરણ ભાગ. ३
આતમ જ્ઞાન સ્વરૂપતેં, જંહ તંહ મુક્તી હોય,
ભવન વિપિન રવિકિરણુ સમ, તિમિર નસાવત સોય. ४
જીવનમુક્તી સુખ લિયે, વન વિચરત મુનિરાજ,
કોઉયક જ્ઞાની ગૃહ મહીં, રહત કરત નિજ કાજ. ५
યદ્યપિ તનકે ધર્મ સબ, ગૃહસ્થકર્મ પ્રતિપાલ;
યાતેં સુત નિજ ધર્મ યહ, તૂં અબ ગૃહસ્થ સંભાલ. ६

ધન તેરી માતા પિતા, ધન્ય બુદ્ધિ મન ધીર;
શુભ અચાર હિરદૈ ધર્યો, ઉર બિચ અતિ ગંભીર. ૭

૨૪૫ ચોપાઇ.

ધન તું પુત્ર પઢયો નિજ ધર્મા, શુભ અચાર શીખ્યો નિજ કર્મા;
શુભ અચારતેં સબ કુછ પાવૈ, સમ્મતિ સન્ત વેદ વિધિ ગાવૈ. ૧
સુત વિત નારી નૃપતિ તનુ ધરણિ, કર્મ સંયોગ મિલૈ સબ વરણિ;
શુભ કર્મનમેં કરીયહિ શંકા, તે નર ભુગતહિં નર્ક નિશંકા. ૨
તું ધન પુત્ર ભયો પરબીના, શુભ ઉપદેશ હૃદય ધર લીના;
જાય ભવન ગૃહકાજ સઁવારો, માત તાત આજ્ઞા શિર ધારો. ૩
આદિ અન્ત નિજ ધર્મ સંભારી, કીજૈ કાજ વિચાર વિચારી;
સૌ સ્વધર્મ વેદ વિધ ગાયા, સો સબ તુઝ કહ વાંચિ સુનાયા. ૪
ગુરૂ નિજ ધર્મ યહી સબ ભાખૈ, શિષ ઉપદેશ કસર નહીં રાખૈ;
સો સબ સરસ કહ્યો સમુઝાઈ, અબ અપને ઘર જાવહૂ ભાઈ. ૫

૨૪૬ દોહા.

પ્રેમ રસીલી શીખ સુણુ, પર્યો ગુરૂકે પાંય,
શિરપર રહિયો તાત તુમ, ભવતે લહઉ નિભાય. ૧
અસલી ધર્મ અનાદિકો, સો તુમ બગસ્યો મોય,
અતિ અનાથ લાયક નહી, શીશ નિવાવહૂ તોય. ૨

૨૪૭ સોરઠા.

પઢ ગુન પુરૂષ સયાન, સતગુરૂસે આગ્યા લહી,
ઘર આયો ધન ભાન, બૅટી બધાઈ વશમે. ૧

૨૪૮ ચોપાઇ

ધર્મ પુત્ર પઢકેં ઘર આયો, માત તાત કુલ હર્ષ સવાયો;
મંગલ ચાર સખી મુખ ગાવૈ, કરિ નિછરાવરિ પુત્ર બધાવૈ. ૧
નિરખ માતુ મુખ અતિ હર્ષાવૈ, લેત બલૈયાં માત બુલાવૈ;

ભગની વીર હર્ષ કુલ દાના, નિરખ નૈન નિજ સૈણ નિધાના. ૨
પુત્ર પ્રબીન બહોરિ બહોરી, વિધિવત નમન કરત કરજોરી;
નિજકુલ સર્વ અપર નર નારી, ધર્મ હેતુ આયે અધિકારી. ૩
તિન મંહ બૈઠિ કરત સત્સંગા, કથન કરત સત ધર્મ પ્રસંગા;
માત તાત પતિ પૂજ્ય બખાનૈ, નારિ પુરૂષ સુન અતિ મન માને.૪
આશ્રમ ધર્મ વેદ વિધિ ગાયો, શુદ્ધ હૃદય સબકે મન ભાયો;
પુત્ર પ્રબીન હોય કુલમાંહી, કૃપા કરે હરિ રામ ગુસાંઇ. ૫

૨૪૯ દોહા.

ભક્ત હોત તા વંશમેં, સપ્ત ગોત સુર–ધામ,
અપર ઉધારે અનત જન, સુમિર સુમિર હરિનામ. ૧
મન શુધ તન શુધ વચન શુધ, શુભ અચાર શુધ બોધ,
શુભ વર્તન વરતત સદા, શુદ્ધ સરલ પરમોધ. ૨
જેહિ ગુરૂકુલ નીતિ પઢયો, સો સબ હિરદે સુજ્જ;
માત તાત ગુરૂ સન્તકોં, હરિ હર નિત પ્રતિ પુજ્જ. ૩

૨૫૦ ચોપાઇ.

હરિ ગુરુ ભક્તિ તાત હિતકારી, જેહિ જેહિ કારજ કરત વિચારી;
અતિ ઉત્તમ દસ ધર્મ શુભાવા, પ્રેમ સહિત નિજ મન મંહ ભાવા.૧
વચન ઉચારત અતિહી ગંભીરા. સુનિ કોઉ મન ઉપજત નહીં પીરા;
ધન જિન માત તાત શુભ જ્ઞાની, વિદ્યા દ્રવ્ય દેત મન માની. ૨
ધન તેહિ માત તાત સુત જાયો, પ્રથમ પુત્રકોં નીતિ પઢાયો;
જાતે પુત્ર ભયો પરબીના, માત તાત કુલ ધર્મ અધીના. ૩
ધર્મરૂચી અધર્મ મગ ત્યાગી, ધન ધન પુત્ર ભયો બડભાગી;
વેદ નીતિ આજ્ઞા નિત પાલૈ, નીતિ ઉથાપ ચરણ નહિં ચાલૈ. ૪
પરધન પથર બહિન પરનારી, વિપ્ર ગણી કુલ ગુરૂ હિતકારી;
હરિ હર ભક્તિ હૃદય મંહ ભાવૈ, ન્હાય ધોય નિત નેમ નિભાવે. ૫

૨૫૧ દોહા.

ષટ અચાર નિત ચિત ધરત, કરત કાજ વિધિ સોય;
હરિ હર ઉચરત હર્ષસેં, વિષ્ણુભક્ત સોઇ હોય. ૧
પૃથ્વિ પર્વત વિપિન ઘર, એકહિં રામ સ્વરૂપ;
હર્ષ શોક ઉરમેં નહીં, બડ ભૂપનકો ભૂપ. ૨

૨૫૨ ચોપાઇ.

ઝૂઠ કપટ છલ છિદ્ર વિહીના, નિન મિત પ્રેમ રામ પદ દીના;
ઝૂઠ બાત કોઉ અપર સુનાવૈ, ચુપ હોય ચલત નન જલ છાવૈ. ૧
શત્રુ મિત્ર સબ સમ કર દેખૈ, એકોહિ રામ સકલ ઘટ પેખૈ,
સત વ્યોપાર કરત નિત નેહા, યથા લાભ સન્તોષ સનેહા. ૨
વિત અનુમાન કરત નિત ધર્મા, સુનત પ્રશંસ હોત ચિત સર્મા;
હરિ જન પુત્ર હોત કુલમાંહી, યા સમ અવર લાભ જગનાંહી. ૩
તાકે ઘર ભામિનિ મનભાવની, નીતિ રૂપ કુલ–ધર્મ નિભાવની,
વિમલ નેત્ર પ્રિય વચન ઉચારે, નિત પતિવ્રતા વ્રત ઉર ધારે. ૪
પિય જિય વચન હૃદય ઉર ધાર્યો, એક પુરૂષ જગ નૈન નિહાર્યો,
અપર પુરૂષ જોવહિં ત્રિય કૈસે, પુત્ર પ્રિયે ભ્રાતા ઉર ઐસે. ૫

૨૫૩ દોહા

એક પતીકી અસ્તરી, ધન જિનકોં અવતાર,
નિજ ખાવિન્દ સન્મુખ સદા, શીલધર્મ ઉર ધાર. ૧
પતિવર્તા પતિકોં ભજે, તાપહૂ તજૈ ન નેહ;
મગ્ન અહોનિશિ પીવ સુખ, એક પ્રાણ દોય દેહ. ૨

૨૫૪ ચોપાઇ

અહોનિશિ જીવ પીવ સંગ રાતી, અપર વાત ચિત નાહિ સુહાતી,
રૈન દિવસ રસ પિય ઉર પ્યારી, નેક ન હોય છિનક ભર ન્યારી. ૧
ચન્દ કમોદનિ મીન વારીશા, યહી ત્રિાધ પૂજ્ય પીવ લખ ઈશા;
અપણો પીવ ઈશ કરી જાણે, અજ શંકર હરિ હૃદય પ્રમાણે. ૨

પ્રાત ઊઠ પરિકરમા દેવહિ, ચરણખોળ ચરણામૃત લેવહિ;
પતિ અરૂ રામ એક કરી જાણે, તેહિ ધન નારી અભૈ સુખ માણે. ૩
અંધ બધિર તન ગલિત શરીરા, પંગુલ જરઠ રોગી તન પીરા;
પતિવર્તા પ્રિય નાંહીં ગલાની, લખ હરિ–રૂપ સેવ મનમાની. ૪
અપર પુરૂષ સુરપતિ સમ હોવઇ, પતિવર્તા ભ્રાતા જિમિ જોવઇ;
તરૂણ ભ્રાત બડ પિતા સમાના, અપર ભાવ ઉરમે નહિ આના. ૫

૨૫૫ દોહા

પતિવર્તાકો શિર કટૈ, અગ ભંગ હો જાય;
તોહિય ન ત્યાગે નેમકોં, ધન તિન નેક સુભાય. ૧
ચાત્રક પિયે ન સ્વાતિ બિન, સિંહ ભખૈ નહિ ધાસ,
હંસ ભખૈ નહિં મોતિ બિન, પતિવરતા પિત્ર આશ. ૨

૨૫૬ ચોપાઇ

પતિવ્રત ધર્મ નારિ ઉર ધરહિં, ધન સો નારિ કાજ નિજ કરહિં,
પતિવ્રત ધર્મ નારિ નિરવાયો, તિહુંપુરમાંહ જાહિ જસ છાયો. ૧
ધન તેહિ પુરૂષ નારિ ધર ઐસી, વરણહિં વેદ શાસ્ત્ર સબ જૈસી,
આપ તિરે સુત પતિકાં તારે, ઉભય વંશ સગ સ્વર્ગ સિધારે. ૨
પુત્ર સુપુત્ર સુલક્ષણિ નારી, ધન જિન ધર્મ લિયો ઉર ધારી;
નારિ પુરૂષ દોઈ એક સ્વભાવા, અધરમ છાંડિ ધર્મ મગ ધાવા. ૩
પ્રાત ઊઠ માતા પિતુ પૂજા, પીછે અવર કાજ ગૃહ દૂજા,
ગુરૂ ગોવિંદ વિપ્ર–મહિદેવા, પૂરણ ભકિત કરત નિત સેવા ૪
ઉર વિચ તાર રામ-રસ જિયકી, પતિવ્રત નાર સાર જિય પિયકી,
હરિ હર ભકિત હૃદય મંહ ધરહી, સો સત પુરૂષ કાજ નિજ કરહી. ૫

૨૫૭ દોહા.

ધન નારી ધન પુરૂષકોં, લેત ધર્મ નિજ ધાર;
ધન તે કુલ મેંહ અવતરે, નીતિ–ધર્મ અવતાર. ૧
ભક્તરાજ ધર સુત ભયો, જિનકી વરણી રીત,

ભક્તિહીણુ ઘર પુત્રકી, કથા કહૂં સુણુ મિત્ત. ૨
નારી પુરૂષ સપૂતકા, લચ્છ કહ્યા કછુ જાણુ;
કુઁવરી કંવર કપૂતકા, આગે કરૂં બખાણુ. ૩

૨૫૮ ચોપાઈ.

નારિ પુરૂષ હોઈ ભક્તિ વિહીના, અધરમ કાજ સદા પરબીના;
રામકથા મૅહ કબુહ ન જાવહીં, અધરમ કરમ સદા મન ભાવહીં. ૧
તીરથ વર્ત ધર્મ મગ ત્યાગી, અધરમ કર્મ રહૈ નિત લાગી.
ચોર ચુગલ મદ માંસ અહારી, કરિ પર વિપતિ હરહિ પરનારી. ૨
દુષ્ટ કાજ મહ મૂઢ પ્રબીના, જીવત પ્રેત ભક્તિ બિન હીના;
જિનકે ઉદર પુત્ર પ્રિય આયો, અધરમ કહ મોહિ આધક બધાયો. ૩
વ્યાઘ્ર વિચ્છુ અહિ દુષ્ટ શરીરા, ઈન્હ પરિવાર કરહિ પરપીરા,
પિતા માતુ તન પુત્ર નવીના, સુનિયો જન બનિયો જન બીના. ૪
દુષ્ટ ગાથ સુન પુરૂષ પ્રબીના, ભરહીં ઉસાસ વિષય સુખહીના,
દુષ્ટ સંગાત બુરો ધનનામી, સંત સમાગમ દેહૂ નમામી. ૫

૨૫૯ દોહા.

વાર વાર ચરણુન પરૂં, કરૂં અરજ કર જોર,
સંત સમાગમ દીજીયો, અરજી નન્દકિશોર. ૧
કર્મકથા સંસારકી, કથ ગયે સન્ત અપાર,
સુન હરિજન હિરદે ધરત, જે અસલી નર નાર. ૨
સુત જનમ્યો મનમે હરષ, માત તાત અગ્યાન,
વંશ બિગાડૂ નીરકો, સુણિયો સરસ બયાન. ૩

૨૬૦ ચામર છન્દ.

માતા મન્ન ભારી મોદ, આયો પુત્ર દ્વિતીયે ગોદ;
ઉત્સવ આગણે છાવે, સખિયાં બધાવા ગાવે. ૧
બની હર્ષ ઉર ગંભીર, ધન મોય ભયો દુતિયે વીર;
એનડ દેત હૈ આશીષ, વધજયો વેલ વિસ્વાબીસ. ૨

ઝૂગીયો રંગીલો લાઈ, ટોપી તાર જડવાઈ;
ટોપી શીશ પહિરાવે, ભૂરી ભેંસ મન ભાવે. ૩
વીરા ભેંસ બગસાવો, કાચ્ચી આજ નહલાવો;
પાઈ ચાર ટોપી મોલ, બદલે ભેંસ દીવી ખોલ. ૪
ભૂવા કોડ યૂ કીયો, મુતલબ આપણો લીયો;
લીયો ભતીજેકાં ગોદ, સગપણ કરો સરસો સોદ. ૫

૨૬૧ દોહા.

ભૂવા મુતલબ આપણે, લેગઈ ભેસ ખુલાય;
ભાઇ સુતકે પ્રેમમે, શુધ બુધ ગયે ભુલાય. ૧
માતા મૂરખ મન્નકી, કર ભૈરૂં અહરાધ;
હરી વિસાર્યો જ્ઞાન બિન, કરણુ લગી અપરાધ. ૨

૨૬૨ ચામર છન્દ.

માતા મન્નમે ગેલી, મેરો ભૈરૂ હૈ બેલી,
ભૈરૂ ભૂલસુ નહી તોય, દીનો પુત્ર દ્વિતિય મોય. ૧
ભૈરૂ લગો ઉરસુ પ્યાર, ભૈસો એક બકરા ચાર,
ચાડૂ માસ દિવસ મઝાર, રક્ષા રાખ મુઝ પરિવાર. ૨
ભૈરૂં ભલો કુલમેં દેવ, કરસુ જીવુ જ્યાં લગિ સેવ;
બૈઠો પિતા જાજમ ઢાર, આયે કુટમ્બ કરણુ જવાર. ૩
પાવે પ્યાલા ભરકે મદ્દ, મનમે અતી બડ આનન્દ,
મારે જીવ ખાવે મસ, ચાહે ભલો અપણો વંશ. ૪
દુનીયાં દેખ ભૂલી રામ, કરણે લગી ખોટા કામ,
દુનીયાં દેવ ભરમાઇ, આતમ ખબર નહિં પાઈ. ૫
આતમ એક ઘટ સારે, જાકોં જાનસેં મારે;
આતમ એક અણઘડ નાથ, જિનકા સભીકે શિર હાથ. ૬
ભાજન અનન્ત કરત કુલાલ, દીરઘ લઘૂ પીલા લાલ;

મૃતિકા એકકો વિસ્તાર, દેખો જ્ઞાન નૈન નિહાર. ૭
વિશ્વહિં રચ્યો હૈ કરતાર, ઉર બિચ લખે સરજનહાર;
વિશ્વે બગીચો બડ જોર, ધન ઇવ ધુરત હ ધનઘોર. ૮
જિનકો એક રક્ષક રામ, તૂં મત કરે ખોટા કામ,
તુમ સમ જીવ સર્વ વિચાર, હરિમેં બસત હૈ સંસાર. ૯
તૂં મત કરે કિણુ પર રોષ, સબ પર રાખિયે સન્તોષ;
ઉર બિચ દયા સબ પર રાખ, યહિ નિજ ધર્મ શાસ્તર સાખ. ૧૦

૨૬૩ દોહા

ચાર ખાણુ ચારૂ વરણુ, આશ્રમ ચાર વિચાર,
ચવ વાણી વરણુન કરે, બ્રહ્મ એક નિરધાર. ૧
સનકાદિક શંકર કહૈ, અજ વિષ્ણુ નિરધાર;
ઋષી મુની સિમરથ કહ, નિજ નિશ્ચય હુશિયાર. ૨

૨૬૪ ચામર છન્દ

યાતે ઉલટ આપો દેખ, સાહબ સબીકે ઘટ એક,
લાગે તોય સુત સારો, નિજ નિજ સબીકો પ્યારો. ૧

યાકો મતી શિર મારે, હાણી હોવસી થારે;
ખોટા ભરમ ભૈરૂ દેવ, ખોટી કરો જ્યાંકી સેવ. ૨
ખોટા દેવ દેવી દાસ, જ્યાંકી કરો ખોટી આશ,
યાતે મતી મારો જીવ, લેખો લેવસી હરી પીવ. ૩
રસના કાજ મત કર પાપ, હરિ દરબાર ભુગતે આપ;
તૂં યહ માન સાચી બાત, જીવહિ મતી મારહૂ તાત. ૪
ખોટા કરત હો સન્તાપ, ખોટા બંધે શિર પર પાંપ,
ખોટી જીવ હિંસા છોડ, ખોટે માગસુ મન મોડ. ૫
સાચો એક સરજનહાર, જાકો સર્વ યહ વિસ્તાર;
યાતેં જીવ એક ન માર, ઉર બિચ એક હરિકો ધાર. ૬

જીવણુ મરણુ હરિકે હાથ, બીજી સર્વ ઝૂઠી બાત;
હોસી કરે સોઈ કરતાર, સાચી નેક ઉર બિચ ધાર. ૭
જગમેં જીવણો દિન ચાર, આખિર ચલો સર્વ વિસાર;
આખિર ઝૂઠ કુલ પરિવાર, માતા તાત ઝૂઠી નાર. ૮
આખિર ચલે સંગ ન કોય, ઇક દિન વાસ જંગલ હોય,
યાતેં જીવ-હત્યા છોડ, કરતાપુરુષસું ચિત જોડ. ૯
કિયા જગતમેં પુન પાપ, કિયા ચલેગો સંગાત;
માનો સીખ સાચી સૈણુ, કેહૂં સરસ સાચે બૈણુ. ૧૦

૨૬૫ દોહા

અવશહિ મરણો આખરી, કર મત મનવા પાપ,
નિજ કૃત ભુગતે જીવડા, ફિર પિસ્તાવહિં ધાપ. ૧
જીવન મરણો જનમણો, બધ ઘટ હરિકે હાથ,
નિજ મન ચાહત સત્યહોય, કોહૂ ન અધપુર જાત. ૨

૨૬૬ ચામર છંદ.

અપણે વશકી ચહ રખૈ, રાખો સર્વ ઉપર મેહેર.
અશ્વ ઊંટ ઈજીયા અડ, ચારુ ખાણુ ચવદે ખંડ. ૧
રક્ષક સબીકા કરતાર, જ્યાતે જીવ એક ન માર,
અપણે મન્નકો સબ ભાવ, જાતે એકકે ઘર આવ. ૨
પાંચુ તત્ત્વકો સંસાર, ચીટી બ્રહ્મ તક વિચાર,
સાક્ષી એક ઉર કરતાર, ઐસી નેક ઉરમે ધાર. ૩
કીજે પુન્નમેં નર પેલ, જ્યાતેં સ્વર્ગ હોસી સૈલ,
સાચો ધર્મ ઉરમે ધાર, બધસી વિત્ત સુત પરિવાર. ૪
નર તૂં શોચ ઉર બિચ આપ, પુત્તર મિલ્યો પુણ્ય પ્રતાપ,
અબ નર કરો ઉત્તમ કામ, જાસેં હોય રાજી રામ ૫

૨૬૭ દોહા.

રાજી હોસી રામજી, કર સો ઉત્તમ કામ;

સુરપુરધામ પધારણો, સત કહ સિપ્રથરામ. ૧

બીર બહિન માતા પિતા, ભૂવા વંશ ભતીજ,
ઉર અનન્દ મંગલ સબૈ, કવિ જન પાઈ રીજ. ૨

૨૬૮ ચામર છન્દ

માતા હર્ષ આધી બાંહ, લીયો પુત્ર ગોદી માંહ;
જનની નિરખ સુત સુખપાત, હિયડે હર્ષ નાંહ સમાત. ૧
બેનડ હાલર્યો ગાવે, બીરો રોવણ નહિ પાવે,
કબૂઅક ઝૂલણે ઝૂલે, કબુઅક ગોદ લે ફૂલે. ૨
અબ તો દૂધ બહુ ધાવે, બાતાં યાદ નહિ આવે,
પડિયો પેટસે સિરકે, માતા નિરખ મન હરકે. ૩
અનકી સુગંધી આવે, સુરતા સામને ધાવે;
માતા ચૂરમો લાઈ, ચિત કર મુખાં ચડવાઈ. ૪
લાગ્યો અન્ન અતિ હી સ્વાદ, હુલસે સ્વાદ કર કર યાદ;
માતા કહૈ સુત હુશિયાર, અબ તો થડી કરસી દ્વાર ૫

૨૬૯ દોહા

એક માસ બીજો ભયો, તીજો સત પટ બાહાર;
થડી કરત દૌડન લગ્યો, પુત્ર હુવો હુશિયાર ૧
જબ સંવત દ્વિતિય હુવો, તીજો વરત્યો આય;
ચોથેમે ચેતન હુવો, બાલક સંગ સુહાય. ૨

૨૭૦ ચામર છન્દ

પિતા પોતડી દીની, મનમેં ખાંત કર લીની,
ઝુગિયો રંગીલો કીયો, શિરપર પોતીયો લીયો. ૧
સંગ જાય છોકરાં લાગો, અહોનિશ ફિરત નિત ભાગો,
પક્ષી દેખકે ધાવે, લાઠી ગૈબ છિપ બાવે. ૨
લાગાં જીવ મર જાવે, દુષ્ટી દયા નહી લાવે,

ભૂલો ગર્ભકી વાતાં, ભર રહ્યો પાપસું બાથાં. ૩
સુણજ્યો સૈણ યે સારી, સમઝો તાત નર નારી,
બચપન કરત પુત્તર પાપ, આખિર તાતકાં સન્તાપ. ૪
બાલક સંગ ખોટે જાય, અનરથ ઊપજે ધર આય,
સીખે જીવ-હિંસા ધાત, સીખે મુખે ખોટી બાત. ૫
સીખે લાલ અકરમ ક્રમ, હોસી તોયકાં યહ શ્રમ,
જ્યાતેં બાલ રાખો હાથ, સીખો સુણો નીતિ ગાથ. ૬
નિત મિત સગ પુરુષ પ્રબીન, પરખો પ્રથમ આપે ચીન;
નીતિ-ધર્મકા ઉપચાર, ભલ નિત ભેટ નર અરુ નાર. ૭
જંહ સુત રાખિયે હમ્મેશ, લાગે યથારથ ઉપદેશ;
બચપન હોય બાલક સગ, હિરદે લગે ઐસો રગ. ૮
ધ્રુવ પ્રહલાદકી સુન વાત, બચપન સંગથૈ નિજ માત;
બચપન ભજ્યો પૂરણ રામ, નિજ મન સર્વ સુધર્યા કામ. ૯
અજયામેલ બ્રાહ્મણ પૂત, બચપણ સંગ અસુર કપૂત,
બાલક તુમ્હારો સુણ મિત્ત, ખોટે સંગ જાવે નિત્ત. ૧૦

૨૭૧ દોહા.

ખોટી સગત સુત ગયો, કરી ન પિતા પિછાણ;
જાંકે ફલ અબ પ્રગ્ગટે, સુનિયેં ચતુરસુજાણ ૧
કુસગ ખેલતાં દિન ગયો, ભયો શરીર કિશોર,
બાલક સગત બીછડયો, ચિતમે ચિતા ઔર, ૨
કપડા પેહરણ કેસર્યા, મનમે ઘણી મરોડ,
રતીપતી તનમે તપ્યો, પાંવ ન ઠૈહરત ઠોડ ૩

૨૭૨ ચામર છન્દ.

બરસાં બીસમે આયા, સુન્દર પુષ્ટ તન ચાયા.
જોબન તપત તન બિચ જોર, કંદુક ચપલ ઠરત ન ઠોર. ૧
કામી કામ કારણ અંધ, અહિ ઇવ નિરખ નાર નિરધ;

નારી અપર રીઝણુ કાજ, સજણે લગ્યો તન પર આજ. ૨
વસ્તર પહિર તન સિણુગાર, અત્તર સરસ શિર પર ડાર;
પેચો વક્ર શીશ ઝુકાય, છોગો ખંવે પર રલકાય. ૩
રુમાલ્યો લિયો કર ફટકાર, ટાંકયો પુષ્પ કાન મઝાર;
ચાવે પાન મુખ તમ્બોલ, ચલતો કરે હાંસીરોલ. ૪
જુલફી રખે ગાલ મઝાર, નિરખે કાચ હોય હુશિયાર;
જુલફી નિરખ હુલસે મન્ન, ભૂલો હરિ–નામ–રતન્ન. ૫

૨૭૩ દોહા

જન્મ જન્મકે હેતુ હરિ, જિનકો રટૈ ન નામ,
પટૈ ન પ્રીતમ બાયરો, જહૈ ન સિગ્રથરામ. ૧
સાધૂસગતિ હરિકથા, સુણી ન કરમી કાન,
કુકરમ કારણુ અધરમી, ત્યાર હુવા પરધામ. ૨

૨૭૪ ચામર છન્દ.

કુડતી રંગીલી અંગ પેર, કપડો અધિક લાયો હેર;
ધોતી રેશમી કાની, પાંવાં ચૂપ મન માની. ૧
છક વન્દ છૈલ કહ બોલે, જ્યાં પર ખુશી મન ખોલે,
જે કોઈ કહૈ નકટો નઠ, જાં પર હોય ચાલે ઠઠ ૨
જે કોઈ કહ ભવર્યો મલ્લ, જાપર ખુશી રહ ભલ ભલ્લ,
લોફર નાગડો કહ કોય, જાં પર આંખ ટેડી હોય. ૩
હૂવે પુત્ર મૂરખ જોધ, દ્વિતિય વધ્યો ઘરમેં ક્રોધ.
ભ્રાતા તાતકોં દુખ દેણુ, બોલે અજબ કડવે બૈણુ. ૪
ચડિયો વિષયકો અંગ જોર, આવે દૃષ્ટ પુરુષ ન ઔર;
પ્યારી નાર ભગત સનેહ, અપરી વિગત કાન ન દેહ. ૫

૨૭૫ દોહા

કાચ દેખ ડક ડક હરયો, બણિયો સરસ બણાવ;
વિષય સર્પ ઇવ મોડ અંગ, આયો આભ્રણુ દાય. ૧

શીશ ધૂણુ મન મગજિયો, મનમેં પાયો મોદ;
સિમરથ બાતાં ઉદરકી, જડસૂં ફેંકી ખોદ. ૨
ચોરી જારી ઈરષા, ઘરમેં સુત જમદૂત;
પરઘર બોવણુ કારણે, જનમ્યો પુત્ર કપૂત. ૩

૨૭૬ ચામર છન્દ

સજકેં હોય ભંવર તયાર, ચાલ્યો સૈર ગલી મઝાર;
બૈતા મૂંછ હી મોરે, લાગો પાપકે ઘોરે. ૧
નારી અપરકી નિરખે, મનડો ખૂબહી હરખે,
બોલે તોતલી વાણી, મનમેં ઘમંડ ઘમસાણી. ૨
ચલતો છાવલી નિરખે, નારી અચ્છી જો પરખે;
ડોલે નિત્ય ઘર ઘર બાર, જયાંરા પુત્ર ગ્યા પરવાર. ૩
લોફર વીરકા યહ ઢંગ, નગટી નારકા કહૂં રંગ;
ઐસી નફર તિરિયા નાર, તન મન લાજ તજ પરવાર. ૪
માતા પિતાકો તજ હેત, તજદી લાજ કુટુમ્બ સમેત;
અસી નાર લાયો પીવ, જબતેં વદ્યો સંકટ જીવ. ૫
નાગી નફટ નકટી ધૂત, નારી નહી નર જમદૂત,
નારી નહીં નરકો કાલ, દેખો મિલી ક્રમચ ડાલ. ૬
ઘરમેં કરે નિત કકાસ, હાજર દૂસરાંકી દાસ,
ખાવિંદ ઝડપ ઝાલે બાંહ, ઘાલે રોવણો ઘર માંહ. ૭
પર પિવ લાઠીયાં મારે, અપરે કાન નહિ સારે,

૨૭૭. ચોપાઇ

નિજ પતિ ત્યાગ અપર પિય પ્યારી, ધૃક જીવન નારી સંસારી;
નિજ પતિ સંગ મુખે નહિ બોલે, અપર પુરૂષ સંગ અંતર ખોલે. ૧
નિજ ઘરમાંહિ રહ નિત માંદી, અપર પુરૂષ સંગ યારી સાંદી,
ઠસક ઠંઠ હોય ચાલત લૂલી, છિટક છલ સંગ સબ દુખ ભૂલી. ૨

નિજ પતિ નેહ પશૂ સમ જાણે, અપર પીવ સંગ સબ સુખ માણે;
ચટક ચાલ ઘટ અઁબર ઉડાવે, બદન ગાત પર પુરૂષ દિખાવે. ૩
ચટપટ ચમક લિયો શિર સાલૂ, નાગનિ સમ ફિર ભઈ લજાલૂ;
પેટ પાંવ તન બદન સંવારે, નિરખ બદન નિત છાંહ નિહારે. ૪
સપટ શરીર ઝપટ શિર અંબર, પર અકાજ કારણ આડમ્બર,
નફ્ટ નારિ યહિ કૃત્ય સુહાવે, પતિવર્તાકે મન નહિ ભાવે. ૫

૨૭૮ દોહા.

ખાવિંદ પીસે પીસણો, નાર સજૈ સિણગાર;
સમ્રથ નકટી નારકોં, વાર વાર ધિક્કાર. ૧
એઠા છોડે ઠીકરા, ખાંડા બર્તન ખોર;
આપ ખડી ઘર બારણે, સ્વાન ફિરે ચહૂ ઓર. ૨
ઇતતે આયો અધરમી, કુલ મરજાદા તોડ;
સનમુખ ખડી સહેલડી, ઊભી અગ મરોડ ૩
ગેલો ગલિયાં દેખિયો, ઇણ કુલ વીતી નાર;
મન ચાયો માડૂ મિલ્યો, લેણી પાગ ઉતાર. ૪
ઝાલો દીનો જુગતસુ, મનમે ખોટી ધાર,
લખ પ્યારી પાસે ગયો, પુત્ર ગયા પરિવાર. ૫
ભાંડ મિલી જ્યૂં બૈસીયા, સાંટણ સાંસી પીવ.
નકટેને બૂટી મિલી, અબ સુખ પાયો જીવ. ૬

૨૭૯ ચામર છન્દ

બૂટી મિલ્યો નકટો પીવ, આનન્દ આજ પાયો જીવ,
મલકર ક્રમ્મહી કીના, વિષયા રસ્સમે ભીના. ૧
વિષય લગ્યો ઉરમે સ્વાદ, હીરા ખોવિયા કર વાદ,
દુષ્ટન નારકો કર સગ, અધો ધુંધ દુષ્ટ ભુવગ ૨
અકરમ કરમ મન ભાયા, હીરા હાથ ગુમ્માયા;

ચલકે ગેહ નિજ આવે, ઉદર અન્ન નહિં ભાવે. ૩
ક્રીયા કર્મ ઉર દરસે, પલ પલ યાદ ચિતપરસે;
પ્યારી નાર ઉર લાગી, લજ્યા જીવ મન ભાગી. ૪
મૂરખ મન્નમેં મેલો, હરિસૂ તોડિયો બેલો;
બંધૂ કહે હકકી બાત, હિડકયે શ્વાન જ્યૂં કટકાત. ૫
માતા પિતા સમજાવે, હાતે લાઠી લે આવે;
મારૂં દેખતે હાતે, ભૂલા ફિણીરે વાતે. ૬
માતા રોય બોલે બેણુ, રાખ્યો ગોદીમેં કર સૈણુ;
પિતા રોય ધૂણે શીશ, ખોટો પુત્ર વિસ્વાબીસ. ૭
ખોટે સંગ ખેલ્યો નિત્ત, વે દિન પિતા આયા ચિત્ત;

૨૮૦ સોરઠા

પુત્ર નહી યે કાલ, અવશહી મરણો હોય મમ,
રખી ન પૈલ સભાલ, અબ પિસ્તાયાં કહા હુવે. ૧
જો જાનત યે રગ, સગ કુસંગ ન મેલતો;
અબ સબ બિગડયો ઢંગ, સગ લગે નહિ સાધુકો. ૨

૨૮૧ ચામર છન્દ

રોવે શીશ દે દે હાથ, પુત્તર સુણે નહિ એક વાત;
ભણિયો પાડોસીનો પૂત, બણિયો જો રહી સપૂત ૧
માતા પિતાકી લે સાર, રાખે વશકી સભાર,
બોલે મિત્ર મીઠા વેણુ, લાગે સભીકો હિત સેણુ. ૨
ઘરકો કરત હે નિત કામ, કસ કર ધરે ધરમે દામ,
જિનકૂં ભલો કહ સસાર, ધન જન જીવનો અવતાર. ૩
મેરો કવન પાપ પ્રતાપ, થિત વિત છતાં સુત સન્તાપ;
અબ કહા કરૂ સર્જન નાથ, ઇજ્જત આબરૂ તુજ હાથ. ૪
હીયો અંધ હો મારો, જાતે પુત્ર પરવાર્યો;
ખોટા લચ્છ મન ભાવે, રસ્તે પુત્ર નહી આવે. ૫

૨૮૨ દોહા.

માત તાત દુખિયા હુવા, પુત્ર ગયો પરવાર,
બચપનમે સુધ ના લઇ, તાતેં યહ અનચાર. ૧
પ્રીતિ તોડ પઢાવતો, બચપન વિદ્યાપૂર;
શુભ લક્ષણુ સેવા સહી, કરતો પુત્ર જરૂર. ૨
વિષય સંગ સુત ભૂલીયો, હો ગયો ચકનાચૂર,
વિષની વેલ વિલૂંબિયો, અસુર કર્મ શઠ શૂર. ૩
રામ–રતન–ધન વીસર્યો, ધક ધક મૂઢ ગંવાર,
શ્રી હરિસેં વીમુખ હુવો, એલે ગયો અવતાર. ૪

૨૮૩ ચામર છન્દ

નારી પરાઇસૂં પ્રીત, તે નર તજે કુલકી રીત;
નારી પરાઇસૂં ચિત્ત, તે નર તજે પ્યારે મિત્ત. ૧
કુલકો ધર્મ સબ ત્યાગે, નેહ પરનારિ સંગ લાગે;
હોવે રાવ રાણા રંક, ચાલે ચાલ ટેડી બંક. ૨
જો પરનારિકે સંગ હેત, લખ નર પડી શિરમે રેત;
મન પરનારિ રત થારો, બડપણુ ડૂબ ગયો સારો. ૩
કહા મુખ લેય બોલે બણુ, લાગે સભી ફીકા સૈણુ,
સેણુ મિત્ર મન્ન દુરાજ, સુધર્યો સર્વ બિગડો કાજ. ૪
કરતાં નારિ અપરી નેહ, ખર ઇવ પડી શિરમે ખેહ;
ધિક ધિક જીવણુો અવતાર, જાકો નેહ અપરી નાર. ૫
ભાવે બ્રહ્મ ક્ષત્રી હોય, ભાવે વૈશ્ય શુદ્રજુ કોય;
ભાવે જતી મત સન્યાસ, ભાવે આશ તજ વનવાસ. ૬
ભાવે કવી પણ્ડિત શૂર, ભાવે સન્ત સમજ સબૂર;
ભાવે કહો આગમ વાત, નિદ્રા ત્યાગ અન્ન ન ખાત. ૭
સિદ્ધિ સાત હાજર હોય, નભ મગ અંબર ચાલે કોય,
અહોનિશ દેત જન ઉપદેશ, આગમ કહત વાત હમેશ. ૮

પડિયો અપર નારી પેચ, લાગ્યો દર્દ ઊપર રેચ;
શુભ ગુણ ડૂબ ગ્યા સારેહ, પડિયો આંખ પલકારેહ. ૯
અજ શિવ અનાદિ હૈ દેવ, જિનકોં લખો ઉરમેં ભેવ;
શૃંગી ઋષિ તપસ્યા જોર, વાકો વન્યો કામી ચોર. ૧૦

૨૮૪ દોહા

પારાશર ઈન્દ્રી કસી, ધન તપસ્યા બડ જોગ;
દેવ ગતી મતિ નાથકી, ભયે પુત્રી સંજોગ. ૧
અદ્ભુત રચના ઈશકી, પરત કછુહ ન જાન;
મછગંધાકે ઉદરતેં, ભયે વ્યાસ ભગવાન. ૨

૨૮૫ ચામર છન્દ

સુરપતિ ઇદ્રસે મહારાજ, ચૂકે અહલ્યા સગ કાજ;
ગૌતમ ઋષી દી ફટકાર, પ્રગટે તન ભગ આકાર. ૧
શિષકે માત ગુરૂકી નાર, તિનકી ચન્દ્ર તોડી કાર;
કિતને અપર રાજકવાર, ગયે પરનાર સગ પરવાર. ૨
ખોયો રાજ કુલકી રીત, પડિયા કૈદ આઈ ચીત;
રહતા અધર મહલાં સોય, પડિયાં કષ્ટ માંહિ રોય ૩
યા સુણ કીજિયો મત રોષ, કથ ગયે અનન્ત હમ નહિ દોષ;
સોણા સુણો સરસી બાત, સાધુ સિમરથો સમજાત. ૪
બીતી બાત કહી હૈ તોય, અનુભવ અસલ ઉરમેં મોય;
બીતી મોહ અબખી ધાત, અબ તક જીવ ઉર ધબરાત. ૫
હમતે ભયો અધિકો પાપ, અહોનિશિ રહૈ ઉર સન્તાપ,

૨૮૬ દોહા

પર યોની બિન્દૂ ખસ્યો, પૂજા કોટિ વિનાસ;
બ્રહ્મ હિંસા પગ પગ લગી, જપ તપ સંયમ નાશ. ૧
વ્યભિચારી સબતે બુરો, અનરથકો આચાર,
જો વહ આવે ભવનમેં, માર માર શિર માર. ૨

કૂકર ઇવ ધુરકાર દો, કર શૂકર સમ આગ,
કર મૂંહ કાલો કાઢ દો, ઉચક લગાસી દાગ. ૩
વશ વિગાડૂ પુત્રકો, કહૂં બ્યાવ સંવાદ;
સિંહ ભેટ સીગૌર ઇવ, ખૂબ મિલે ઉસ્તાદ. ૪
નગન વને કે બ્યાવકા, રહ્યા જ બાજા બાજ,
પ્યારે ને ત્યારી કિયો, પાસી નાખણ કાજ. ૫

૨૮૭ ચામર છન્દ

બનડા તોરણે આયા, ગહરા ઢોલ ધુરરાયા,
સાસૂ આરતી કીની, સુરતા દેખ રંગ ભીની. ૧
સાસૂ દધી શિર દીયો, હરષે હુલસીયો હીયો,
સખિયાં કિયા તોરણ ચાવ, બનડા આંગણેમે આવ. ૨
આ કર ચવરીયાં બૈઠા, અબ તો પકડિયા સઠા,
બનડી મુલકતી આઇ, બનડે પાસ બૈઠાઇ. ૩
હરષે હાથ જોડયા હેત, ફસ ગયા પાવ શીશ સમેત;
બ્રાહ્મણ કિયા હવન વિચાર, ફેરા ફિર્યા ચઁવરી ચાર. ૪
મામો સેહરાં ધન સાત, ઉતર્યા ચઁવરિયાં હરષાત,

૨૮૮ દોહા.

સખિયાં સરસ વધાવણા, કીના ચઁવરી ચાવ,
માંડો વરસ્યો પ્રેમસૂ, બનડા ડેરે જાવ. ૧
આંગણિયાંસુ સીખ દી, સઇયાં કોયલ ગાય;
બનડો ઉર રાજી ભયો, બનડી મુખ કર લાય. ૨
ડેરે પરણ પધારિયા, ઘેહરા ઢોલ ધુરાય;
બાજત ઢોલાં સિમરથા, દી પાસી પહરાય. ૩

૨૮૯ ચામર છન્દ.

જાની કરે મિલ્લ જુહાર, પ્યારી પરણ લાયો લાર,
ફૂવા દાયતેં પગ ચાર, અબ તો કરૈ સો કરતાર. ૧

જાની માંડિયા રસ રીત, ગાયા વધાવા કર પ્રીત;
જીમણ જુગત ભલસું પ્યાર, જાની જીમ ઘરેકો ત્યાર. ૨
સુસરે ડાયજા દીયા, ઘરસું વિદાહી કીયા;
મિલ મિલ જાનીયા ઘણુ હેત, કર કર કસુંબા કર દેત. ૩
પુત્રી સાસરેકો જાય, માતા રહી મન મુરઝાય,
માતા મિલત પુત્રી નીક, પુત્રી દેત હુ સુણુ સીક. ૪
માતા હોત સેણીનાર, પુત્રી દેત સીખ વિચાર,
જનની હોય દુષ્ટણુ નાર, ઉલટી સીખ અઘ અનચાર. ૫

૨૯૦ દોહા

સીખ દોય પરકારકી, સુણજ્યો હૃદય વિચાર;
કુલવંતી માતા હુવે, તો દેત સીખ તત સાર. ૧
હરિજન માતા ધીવડી, ધન જિનકો અવતાર;
દોય કુલમેં શોભા બધી, ધર્મ શિરોમણી ધાર. ૨
નાગણુ માતા સંખણી. નકટી કુલટા નાર;
નિજ ઘર બોયો આપણો, બોવણુ અપર તયાર. ૧
કારણતેં કારજ અધિક, નિપજે અતી કરૂર,
કુલટા માતા ધીવડી, બિગડે વશ જરૂર.

૨૯૧ ચામર છંદ

માતા કહે સુણુ હે ધીવ, તુજરો પરખિયો મૈં પીવ;
બૈહની જોધ અતિ ભારી, આગે પ્રીત હ પ્યારી. ૧
પુત્રી કરી પારખ પૂર, કામી ક્રોધિયો ભરપૂર;
દેઊં શીખ સારી એહ, હિરદે રાખ કર સન્નેહ. ૨
ચલસી મોર કહણે ચાલ, પુત્રી હોવસી તું ન્યાલ,
પરથમ પેલરી યહ પ્રીત, રેસી ધાલસી ઢંગ રીત. ૩
ચક તક ચિત્ત હોય રીજે, પરથમ કહે જ્યૂં કીજે;
પરથમ પરખજે સબ બાત, ચુપકો રાખજે મુખ ગાત. ૪

પરખે પીવ કી સબ પૈઠ, રહીજે એકલી ચુપ બૈઠ;
આવે નગરકી કોઈ નાર, જિણસૂં બોલજે સુપ્યાર. ૫
બીતે દિવસ પાંચ રૂ સાત, પીછે પલટજે યહિ વાત;
દૂખે પેટ પીઠ રૂ ગાત, પટકે પિરથવી પર હાત. ૬
કસ કર કરે કાઠા દાંત, હૂનર સિખાઊં ઇણ ભાંત,
મોડે અગ ધુણે શીશ, કાઢે નેત્ર કર કર રીસ. ૭
ત્યાગે અન્ન દેખે દુઃખ, આગે હોવસી ભલ સુખ્ખ;
મુખસૂં બોલ બોલે એહ, ત્રળગ્યો કાલ ભૈરૂં દેહ. ૮
હત્તલ પટક તોડે તાન, જાસે રાખસી સબ માન,
ધરકે મૂઢ મતવારે, પડસી પાંવ સબ થારે. ૯
સબહી દેવ કહકે બોલ, મનકી બાત સબ દે ખોલ;
જોડે ખુણીયાં લગ હાથ, બેટા સર્વ સુધરી બાત. ૧૦

૨૯૨ દોહા

માતા જગમે મિત્ર હૈ, કરૈ શત્રુકા સાજ,
માત શીખ પુત્રી ચલે, હોવહિ અવશ અકાજ. ૧
ઐસી માતા શત્રુ સમ, પુત્રી લખૈ સુજાણ,
તુરત હી નેહ તુડાયકે, રખે ન જનની કાણ ૨

૨૯૩ ચામર છંદ

નિશિ મહ પીવકે સગાત, કીજે બૈઠ તિરછી બાત,
પલ ભર મુલક કરણી બાત, પલમેં રોવણો સગાત. ૧
પલ માંય ચુપ્પ રહણો ચિત્ત, ફિર કયા કરૈ દેખો મિત્ત,
પુત્રી હમે પૂરી જાણ, કરણી બોલતાં પીછાણ. ૨
પ્યારી કહૈ બોલે પીવ, જાણે વધ્યો મો પર જીવ.
દાબે પાંવ મુલકે મુખ્ખ, જાણે હોવસી સબ સુખ્ખ. ૩
માતા પિતાકું દુખ દેત, ભાઈ બહિન સુત સમ્મેત;
સબસૂં તોડ નાતો તરક, તો સંગ રહે પ્રીતિ ગરક. ૪

તોકાં ચિન્હ દરસે એહ, જબ ફિર બાત દૂજી કેહ;
કછુયક માનલે થારી, પીછે બોલજે ખારી. ૫
પહલે લાગસી પ્યારો, લોપે હુકમ નહીં થારો,
રાખે હૃદય લિખ સારી, પુત્રી હોયજે મારી. ૬
તું કુછ કરેગી યહ ચૈન, વહ મુખ બકે ખોટા બૈન;
તું તન તોડ મોડે ગાત, યો લે તુરત લાઠી હાત. ૭
ભૂકી રહૈ ઘરકેમાંય, પિવ કછુ ભાવ બૂઝે નાય.
લક્ષણ દરસ આવે એહ, ચુપકી હોય છાની રેહ. ૮
દરસે કાલ ભૈરુ મોય, જ્યાતેં કરું ચેતન તોય,
બેટા બુરો દુષ્ટ સનેહ, તોડે હાડ મોડે દેહ. ૯
પુત્રી રહૈ બડ હુશિયાર, નહિ તો ઉડે સિર પૈજાર;
પુત્રી શીખ દી સારી, આગે ખુશી હ થારી. ૧૦

૨૯૪ દોહા.

જો ગુણ પ્રગટૈ પૈલરા, તો ધન ઊગો સૂર;
જે લચ્છ પ્રગટૈ પાછલા, ફૂટા કર્મ જરૂર. ૧
મૂરખ મોલ્યો મગતીયો, નકટો શ્વાન સ્વભાવ,
અકલ વિહીનો હીન તન, તો પડસી તોય પાવ. ૨
ખરી ખાનકો શૂર નર, અસલી અંશ ઉદાર,
પુત્રી ચાલે પાધરી, નહી શિર પડસી માર. ૩
બેટી મારે મન્નરી, કહિ હ બાત નિચોર,
મો માતાકી ધીવડી, તૂ કછુ કીજે ઔર. ૪
ગાજે રોજે ભાગજે, રહિજે ભૂકી સોય;
મન હુશિયારી રાખજે, હોય સકે સો હોય. ૫

૨૯૫ ચામર છંદ

પુત્રી જોડ બોલી હાત, માતા સુણો મોરી બાત;
જનની ભૂલશૂં નહિ બાત, જન્મી ઉદર તો સંગાત. ૧

જનની રમીજું તોય ગોદ, લેસું તુરત લક્ષણ સોદ;
પીવી દૂધકી તવ ધાર, પરખું શૂર બડ સિરદાર. ૨
માતા મતી કર સન્તાપ, કરસું સફા સીધો સાપ;
કરલૂં ત્યાર ગૃહ બાંહીહ, જાણે તુમારી જાઈહિ. ૩
જનની શોચ કાહ તોય, યાકો કછુ ભાર ન મોય;
ગલ બિચ ડારસું કોઈ ફંદ, બન્દી કરે ખૂબ આનન્દ. ૪
માતા સુણે મીઠા બેણ, આંસૂ ઢળક આયે નૈણ,
પુત્રી ધન્ય દેવહૂ તોય, ઐસો કર દિખાવે મોય. ૫

૨૯૬ દોહા.

ભાલુ મરકટ અહિ ગુરૂ, સિંહ બકરી સંવાદ;
શિવ વાહન ઇમ સાજલું, તો જાણે ઉસ્તાદ. ૧
જનની ઐસી ધીવડી, સીખ બુરી લી માન;
એક કરમેં કાંબડી, કર એકમેં કાન. ૨
શાલી સાસ સહેલડી, શાલા શિર કર જોર,
સાસરીયાંસૂ શીખલે, આયા ગાँવ બહોર. ૩

૨૯૭ ચોપાઇ.

પરણ પુત્ર પ્રિય નિજ ઘર આયે, માત તાત સુત અતિ મન ભાયે;
મંગલ ભવન આનન્દ અતિ છાજે, ભેરિ ઢોલ સુરનાઈ બાજે. ૧
ભગની દ્વાર રોકને આઈ, વીર બધાય દાનલે ધાઇ;
ભવન ચોક વિચ લાલ સુહાયો, તાત માતકો શીશ નિવાયો. ૨
જો કછુ રીતિ હતી સોઈ કીવી, સાસૂ ગોદ બહૂકો લીવી,
સાસૂ આનન્દ અતિ ઉર છાયો, તન મન ધન બહુકો સમલાયો. ૩
લાડલી સર્વ સુહાગનિ રહીજે, સુત વિત પતિ સમેત સુખ લઈજે;
સાસૂ શ્વસુર દેવર કુલ પ્યારી, કબુહન હોહૂ હમેં દિલ ન્યારી. ૪
વૃદ્ધપનો આવહિ અબ મેરો, સુત પ્રિય ફગત આશરો તેરો;
કડી કંકણ ગલ હાર પેરાયો, લખ વહૂ દ્રવ્ય અતી મન ભાયો. ૫

૨૯૮ દોહા.

સુતલખ છાઇ મેદની, સુત વિત કામણુ કન્ત;
લખ પ્રપંચ પલમેં હણૈ, અસલ શૂરવા સન્ત. ૧
ધન જિનકી માતા પિતા, ધન સતગુરુ ઉપદેશ;
સ્વપને રાગ ન ઉપજૈ, ધન જિન ધાર્યો ભેશ. ૨
કહૂં હકીકત જગતકી, સુણિયો ચિત્તં લગાય;
ક્યા સુત સુખ દે તાતકોં, ક્યા માતા સુખ પાય. ૩

૨૯૯ ચોપાઇ.

માત તાત સુત શીશ નિવાયો, વારી માતુ નિરખિ મન ભાયો;
વિપ્ર ગુરુ સુર પૂજ્ય કરાયો, વિત અનુમાન દાન કછુ પાયો. ૧
જીમ જાનિ સબ ભવન સિધાયે, રજા પાય અપને ઘર આયે;
સમાદાન સબ કે ઉર આયો, ભલો વિવાહ સભી મન ભાયો. ૨
ચંચલ નારિ મિલી પિવ કૈસે, નર તન ઝપટ નાગની જૈસે;
નાગની પ્રાણ હરહિ તન નાહી, નારી તન મન પ્રાણ હરાહી. ૩
સજ્જન રુપ ખિલી વિષ ક્યારી, કર પરપચ લગી અંગ નારી;
વિષય મત્ર મુખ નયન ઉચાર્યો, મદન મર્દ પલ માંહ વિડાર્યો. ૪
લગત પ્યારી ઉર નારી અનારી, માત તાત કુલ રીતિ વિસારી,
અંગ ભંગ જિમિ કરહિં કટારી, કુલહિતકાજ કુઠાર કુનારી. ૫

૩૦૦ દોહા.

આધિ વ્યાધી રોગકે, વિધિ વિધિ જતન અપાર,
ઔષદ નારી–રોગકો, કછુ ન રચ્યો કરતાર. ૧
થ ભ ઉભય વિભૂ ભવનમે, નારી પુરુષ સ્વરુપ,
નીતિ ચલૈ તે દેવ સમ, નહિ તો દુહિ તમ–કૂપ. ૧

૩૦૧ ચામર છંદ

કામણુ મિલી ઠગણી નાર, કામી પુરુષ મનસુ પ્યાર,
રચને લગી હૂનર એહ, માતા સીખ દીની તેહ. ૧

મુધરા મિષ્ટ વિષિયા વૈણુ, શઠકોં લગ્યા ઉરમેં સૈણુ;
કરમી કપટ કુલટા નાર, જા સંગ પુત્ર ગ્યો પરવાર. ૨
દુષ્ટણુ માતુકો ઉર બોધ, પાપણિ લગ્યા પાપ પ્રમોધ;
પૂરણુ માતુકો ઉર પ્યાર, પુત્રી આપથી હુશિયાર. ૩
પરપંચ કિયા પૂરણુ જોર, હાજર હુવો કામી ચોર,
નેહ અતિ નારિ સગ લાગો, સુદ્ધિ શીલ તજ ભાગો. ૪
નારી રચૈ પાખંડ નિત્ત, જા સંગ બધ્યો મૂરખ ચિત્ત,
માતા પિતાકે સગ વૈર, મહેલી ઉપરે અતિ મૈહૈર. ૫

૩૦૨ દોહા.

સૈજા ખેલ્યા સ્નેહ કર, કર્મ કિયા કેઈ વાર;
રત્ન રૂલાયો પરખ બિન, તજયો વિવેક વિચાર. ૧
એક બિન્દુકી વિશ્વ યહ, નારિ પુરૂષ નૃપ શૂર,
બિન પરખે વરતન લગ્યો, હોય વિષય ચકચર ૨
માત ઉદરમે મેહલી, કંહથી અસલ ગવાર;
હરિરક્ષક રક્ષા કરી, તે તજ પ્યારી નાર. ૩

૩૦૩ ચોપાઇ

માત તાતકોં કરત દુખારી, ચલત ચાલ જિમ કહ નિત નારી,
નારિ કહે સોઈ કામ સવારે, અપર કહ જિનકોં નહિ ધારે. ૧
નેમ ધર્મ તજ દર્સન દ્વારે, નિશિ દિન નારી બદન નિહારે;
હરિ હર કથા સુણે નહિ કાના, વિષકે શબ્દ પિયૂષ સમાના. ૨
ગુરુ મર્યાદ ભક્તિ રસ ભાના, નારિ પિયારી શબ્દ ઉર માના,
ધિક નારી નિજ પુરૂષ વિગોયો, ચારિ પદારથ ફલ જિન ખોયો. ૩
ધિક તેહિ નારિ પીવ વશ કીનો, નર્ક નિધાન ખૈચિ ઢિગ લીનો,
પતિ સન્મુખ અપશબ્દ ઉચાર્યો, જન્મ અમોલક નિજ ત્રિય હાર્યો.
કરહિ કામ નિત કહ પિવ નારી, ધન નારી જીવન સસારી;
પતિ સમાન ત્રિય દેવ ન દૂજા, ધન જિન નારી પતિપદ પૂજા. ૫

પતિપદ પૂજ્ય મતી ધન નારી, જિન નિજ હાથ પદારથ ચારી;
પતિવ્રત ધર્મ નારી મનમાના, યા સમ નારી ધર્મ નહિ આના. ૬

૩૦૪ દોહા.

ધન ધન ઐસી નારિકોં, નિશિ દિન પીવ સનેહ,
વચન નિભાવે દેહ લગિ, કબહૂ ન ઉત્તર દેહ. ૧
નારી નિઠુર નિકન્દની, નિત પતિ કરહિં વિરોધ;
ધર્મ નીતિ મગ તિન તજ્યો, લેહિ અધમ મગ સોધ. ૨

૩૦૫ ચોપાઇ

અધમ નારિ કહે જ્યૂં પિવ ચાલે, તેહિ નર નારિ નર્ક મંહ માલે;
હરિ હર વિમુખ સહિત અભિમાના, દંપતિ જીવત પ્રેત સમાના. ૧
હરિ હર ભક્તિ તાહિ ઉર નાંહી, પ્રેત નિવાસ કરત ગૃહ માંહી;
નીતિ ત્યાગ મગ અધરમ રાતે, તે નર નારિ નર્ક મહ જાતે ૨
તજહિ ધર્મ કુલનીતિ નિઠારે, તેહિ જગ જન્મ અમોલક હારે;
તજી નિજ માતુ તાત પ્રિય ભાઈ, નારિ સિખાવન હૃદય સુહાઇ. ૩
લે નિજ પ્રિયા કરહિં ધર કાને, માતુ તાત કુલ કહ્યો ન માને,
અવલ સનેહ તાત કુલ ત્યાગ્યો, તુર્ત સનેહ નારિ પ્રિય લાગ્યો. ૪
જઠરા જ્વાલ તપત તેહી વારી, તેહિ અવસર નર ખર કહ નારી;
જેહિ અવસર હરિ કરિ પ્રતિપાલા, તેહિ દુખ ભૂલો દુષ્ટ વિશાલા. ૫

૩૦૬ દોહા

વિભૂ અધાર વ્યાપક પ્રભૂ, કરત સદા પ્રતિપાલ;
તાહી વિસારે અધમ નર, રત અનરથ જ જાલ ૧
ભક્તિહીન અતિ સુભટ નર, અતી શૂર સુરજીત,
અસુરનિકંદન નાથ બિન, આખિર હોય ફજીત. ૨

૩૦૭ ચોપાઇ

હરિ હર ત્યાગ લાગ પ્રિય નારી, શઠ સમગ્રહી નહિ બુદ્ધિ વિસારી;
હરિ જન ભજન કરત મન પૂરે, તેહિ નિંદત નર નાર અધરે. ૧

હરિ ગુણ ગાવત રાગ ઉચારી, અધર્મી પુરૂષ દેત તેહિ ગારી;
નીચ પુરૂષ ચાવહિ કૃત નીચા, દાદુર કમલ ત્યાગિ ચહ કીચા. ૨
અધરમ કરત ધરત નહિ શંકા, સુન સત્સંગ શરમ બિન વંકા;
સુરાપાન મુખ અમિષ અહારી, હનત જીવ સ્વારથ હિતકારી. ૩
કરહિં હાંસી હરિજન ગુન ગાવહિ, બુદ્ધીહીન અપશબ્દ સુનાવહિં.
નયન વિહીન દિવસ મંહ ઘોરા, નિજ કૃત દુષ્ટ નિરખિ ચહૂં ઓરા. ૪
દૃષ્ટિ દોષ હોવહિ નર નારી, બિબ શશિ કહિ ગગન નિહારી;
અધમી પુરૂષ અધમ ચિત લાવહિં, ધર્મનીતિ શદ નાહિ સોહાવહિં. ૫

૩૦૮ દોહા.

કવિ પણ્ડિત પાપી કહા, કહા સાધુજન શૂર,
નિજ સ્વભાવ કોઉ નહિ તજૈ, ચહ સુખ દુખ ભરપૂર. ૧
અપને અપને કાજમેં, નીચ ઉચ હુશીયાર,
હરિજન પ્રીત કવિ સન્ત જન, ચલત વિચાર વિચાર. ૨

૩૦૯ ચૌપાઇ.

કવિ પણ્ડિત પાપી કહા સાધૂ, નિત ગુન ધરત કહા અપરાધૂ,
પારધી આય પસારત જારી, પક્ષી ફસાવન કાજ વિચારી ૧
પગત અપર ખગ નિરખ અહારા, પિક ચકોર હંસ કરત વિચારા,
યહિ વિધિ જારિ નારિ નર ડારી, શૂર સયાને ચલત વિચારી ૨
નારિ વિના કોહો નર કહાં હોઈ, નર બિન નારી કરૈ કહા કોઈ,
નીતિ નિહારિ નારિ નર ચાલહિ, તેહિ નર નારિ સ્વર્ગ મહ માલહિં.
સતિ પતિવૃતા માતુ ધન જાઈ, ઉભય લોક મહ કીરત્તી છાઈ,
નારિ ખાન ધન નર સુર કેરી, નારિ શિરોમનિ સમ્મતિ મેરી. ૪
રમા અંબિકા આદિ ભવાની, વેદ વિદિત મહિમા જન જાની,
નર સુર નાગ સર્વ સુખ દયની, ક્ષમાસમુદ્ર સર્વ દુખ સહની. ૫

૩૧૦ દોહા.

નારિ પુરૂષ બિન નહિં કહાં, પુરુષ નારિ બિન નાંય;
બીજ મધ્ય તરુવર સબૈ, બીજહિ તરુવર માંય. ૧
ઈચ્છા રુપે ઈશ્વરી, રહી સર્વ ઘટ છાય;
રીઝે જિનકાં મોક્ષ દે, ખીજે જિનકાં ખાય. ૨

૩૧૧ ચામર છન્દ.

નારી સરસ નરકી ખાન, મો મન અસલ ઉરમેં જાન,
ચાલે શુભ્ભ લક્ષણ સાર, જ્યાતેં ખુશી હો કરતાર. ૧
પ્યારી કરે પિવસૂં હેત, આખિર તિરત કુટમ્બ સમેત,
તેહિ વિધિ ધન્ય પુરુષ પ્રબીન, ત્યાગે અધમ રાહમલીન. ૨
રાખે અસલ નીતિ નેહ, માતા પિતાકાં સુખ દેહ;
હમ ઉર અસલ નીતિ એહ, અહોનિશિ શુભ્ભ કર્મ સનેહ. ૩
કોઉ નર ચલે શુભ આચાર, ભાવે હોય નર અરુ નાર,
જ્ઞાની પુરૂષ નર હરિરુપ, હરિ ભજ ભૂપકો બડ ભૂપ. ૪
અહોનિશિ કરે હરિકી સેવ, ઘટ ઘટ લખે આતમ દેવ;
ધર્મી પુરૂષકાં ધનધન્ન, જિનકે પરખિયે યહ ચિન્ન. ૫
અધમી પુરૂષકે લછ એહ, સુનિયે સર્વ શરવન દેહ,
ભાવે ભક્ત નાંહી ભાય, ખોટે સગમે નિત જાય. ૬
ખોટો કરત ખોટા કામ, જાસૂ હોય વેમુખ રામ,
આવે સન્ત નગર મઝાર, શુદ્ધ મન કરૈ ભજન ઉચાર. ૭
ચલતાં દૂરસૂ તાકે,.દૃષ્ટી આકરી ઝાંકે;
પડિયો પેટમેં દાગો, સાધુ વાડીયો આગો. ૮
ઈનકો સંગ કરતે આય, જિનકો લેત દ્રવ્ય ચુરાય;
જાને મત્ર ભુરકી જોર, જાસેં ચિત્ત ચિન્તા ઓર. ૯
વશમેં હોય નાર નિસગ, બૈઠી ભજન ગાવે સગ;

ઈનકા પુરૂષ બુદ્ધિહીન, સમજે ચાતુરી પરબીન. ૧૦
કહણો કરૈ નહિં પરિવાર, કાઢું તુરત મોડા બાર. ૧૧

૩૧૨ દોહા.

અબખી બિરિયાં ઉદરમેં, કવલ કિયા કર પ્રીત;
સર્વ વિસાર્યા મૂલસેં, બકણે લગ્યો અનીત. ૧
ધન જન જગમેં અવતરે, સન્ત ચરણ લવલીન,
નર નારી સનમુખ સદા, સન્ત કહ સોઈ કીન. ૨

૩૧૩ ચામર છન્દ.

સાધુ નાંય ઠગકી ધાર, સમજે કહા મૂઢ ગવાર;
બુગ ઇવ બૈઠ માંડે ધ્યાન, ઉર વિચ મછ મેહલી જ્ઞાન. ૧
મુખસે કહૈ સરસી વાત, ચિત વિચ ઘાલ મેહલી ઘાત,
સાધુ નાંય સૌદા સૈણ, પરખો ચાતુરી મુખ બૈણ. ૨
આવે પુરૂષ નારી પાસ, મનમે મુક્તિકી કર આશ,
જિનકું દેત યહી ઉપદેશ, સુનિયો સરલ ચિત્ત વિશેષ. ૩
જિયમે મુક્તિકી તોય આશ, રેવો સતકે નિજ દાસ;
કરદો તુરત તન મન ભેટ, મનકા સર્વ સશય મેટ. ૪
ધારો આશ સાચી એહ, સાચો એક રામ–સનેહ,
ખોટો દ્રવ્ય ગર્વ ગુમાન, કરિયે ભેટ આપો ભાન. ૫
ખોટી માન લી યહ દેહ, અરપો સન્ત લાહો લેહ;
મિલવો રામસૂજે તોય, કહતાં તુરત આપો ખોય. ૬
સાધુ સેવતાં સુખ હોય, અરપ્યાં ફેર આનન્દ જોય,
સાધુ રામ એક સ્વરૂપ, પાવાં પડતહે બડ ભૂપ. ૭
ભારી ભાગ મોટા તોય, જાતે ભેટિયા તુમ મોય,
જાતે કહૂ તોય સમજાય, આઈ સમય અવસર જાય ૮
જગમે ધર્મ ધીરો એહ, કરિયે સન્ત રામ સનેહ,
કરતાં ધર્મ હોવે હાણ, છોડો નાહ હરિકી કાણ. ૯

સાધ કરૈ પર ઉપકાર, લીજો સમઝ હૃદય વિચાર,
મુખસેં કહ મીઠી બાણ, આખર હોવસી ધર હાણ. ૧૦
તન પર જતી સાંગ દિખાત, મન પર રતી મત ચિંત ચાત;
માનો અસલ કહણો મોર, સાધૂ નાંય મીઠા ચોર. ૧૧
માનો નાંય કરિહો બાદ, આવે આખરી માંય યાદ;
ઐસે સાધુકો તજિ સગ, રાચો રાતદિન સત્‌સગ. ૧૨

૩૧૪ દોહા.

સાધૂ સોદા સેવતાં, તન મન ધનકો નાસ;
જાસી ઈજ્જત આબરુ, ફિરસો હોય ઉદાસ. ૧
પાછલમે પિસતાવસો, લગૈ ન કારી કોય;
ચિત ચાતુર તો ચેતલો, નહિં તર બૂઓ મોય. ૨
આવત પાસે અનત જન, તિનકા યહ ઉપદેશ;
સ્વારથ રત સરસે શબદ, પરમારથ નહી લેશ. ૩

૩૧૫ ચોપાઇ.

નિંધા કરત ફિરત નર નુગરા, એક ન માને હરિજન સુગરા;
નુગરા બાત અનેક સુનાવે, સુગરાંકે મન એક ન ભાવે. ૧
નુગરા સન્તહિં નિરખિ રિસાવે, સુગરા ધાય ચરણ મહ જાવે;
નુગરે નરકો દિલ ચિત છોટો, નર સુગરાંકો મન અતિ મોટો. ૨
શઠ નુગરા મન તન ધન ભાવે, સુગરા તન ધન ભેટ કરાવે,
સન્ત ચરણ મહ રૈ નર સુગરા, જા બિચ વિઘ્ન કરૈ નર નુગરા. ૩
સુગરા સન્ત ચરણ લખ કાસી, નુગરા નિરખી કરે નર હાંસી;
સુંગરા તત્વ બોધ સત જાણે, નુગરા સોધિ વિષય સુખ માણે. ૪
સુગરા શૂરવીરં સજ જત સત, નુગરા નીચ કર્મ અધર્મ રત;
સુગરા હરિ ભજ જન્મ સુધારે, નુગરા ધર્મ એક નહિ ધારે. ૫
નુગરા સુગરા નિજ મત ગાઢા, જ્ઞાની લખ દપતિ મત કાઢા;
યા હિત નુગરાકો સંગ ત્યાગો, સદૈવ સુગરાકે સગ લાગો. ૬

૩૧૬ દોહા.

શુભ લક્ષણુ બિન સૈણુ સુન, સરૈ ન કારજ એક;
ભાવે ઘર ભીતર બસો, ભાવે ધારો ભેક. ૧
સત સંગતિ સાચી કરૈ, ધરૈ નિરન્તર ધ્યાન;
તન મન સાજ સિમરથા, તાકોં ઉપજૈ ગ્યાન. ૨
સત સંગતિ સમજ્યા વિના, રતી ન ઉપજે સાર,
ફોગટ ગાલ ફુલાયકે, ગયો જમારો હાર. ૩
સાચી શીખ શ્વપચ્ચકી, ઉર બિચ લેઈયે માન,
લપટ સાધૂ લબારકી, એક ન ધરિયે કાન. ૪
હુવા અસદા સતસૂં, બકને લાગ્યો ઝૂઠ,
સન્તનકી નિધા કરી, ગયા રામજી રુઠ. ૫
નિરખ સન્ત હાંસી કરૈ, કર અનીતિ બેહદ;
પર ઘર નિરખત જલ મરૈ, તે ઘર લાવે કદ. ૬
માત તાત કુલ ત્યાગિયો, કર મેહલીસૂ પ્યાર;
ડેહલી ચૂક ચપોટ નર, ગયો જમારો હાર. ૭
કપટી લમ્પટ પુરૂષકી, બિગડે આખિર અન્ત;
અલ્પ બુદ્ધિ મૈ કહા કહૂ, કથ ગયે સન્ત મહન્ત ૮
ઉદર બાલ સનેહકી, કહી જવાની જોર,
અધમી નરકી દુર્ગતી, કહૂ બુઢાપે ઓર. ૯

૩૧૭ ચામર છન્દ

ખર નર તોડ સબસૂ નેહ, વાંધ્યો નારસૂ સન્નેહ;
લાગો લોભ અબ લલકાર, ખાધો ચુટ ચિન્તા નાર.. ૧
સૂકર કામ ઉર સન્તાપ, કર કર કર્મ બદગ્યો આપ;
ખોટે સગ ખોટી બાત, ખોટો કરૈ ખોટી ધાત ૨
બુદ્ધિહીણ અધો ધદ, મગ તજ પડયો મૂરખ ફદ;

દિલ પર દયા નાંહ લગાર, મારે જીવ નિત લલકાર. ૩
લાગો જીભ કેરે સ્વાદ, વિનસે જીવ કર કર વાદ;
મૂરખ જીવકોં મત માર, લેખો લેવસી કરતાર. ૪
જેતા દૃષ્ટિ આવે જીવ, સારાં માંહ સાહિબ પીવ,
જેતા કરૈ ખોટા કામ, નિરખે અન્તરયામી રામ. ૫
જ્યાં લગિ પૂર પુન્ય પ્રવાહ, તહાં લગિ પરત સીધો દાવ;
ખોટે પન્થ પુનકો ખોય, પીછે બઠજે નર રોય ૬
જંહ લગિ હોય પૂંજી પાસ, તંહ લગિ રહૈ સબહી દાસ,
પૂંજી ખોય ઐઠા હાથ, બૂઝે ફેર કોઉહન બાત ૭
યાતેં સમઝ ચાલો મિંત, આસી દિવસ આછા ચિંત,
માનો નાહ હિતકી બાત, આખિર હોય અબખી ઘાત; ૮
આગે જમ્મડાણી જોર, મારે ગુર્જ કર ધન સોર;
નહિ કોઈ ઉકે રાખણ હાર, જ્યાંસેં ભજ પ્રભુ ધર પ્યાર. ૯

૩૧૮ દોહા.

ચારિ ખાનિકે પ્રાણિ સબ, કરત હરી પ્રતિપાલ,
ભલી બુરી સબહી લખૈ, આખિર કરૈ સભાલ. ૧
દૂખ જોરાવર જમ્મકો, મૈ ભુગત્યો કેઇ વાર;
માનો મરજી આપકી, આગે લિખું વિચાર. ૨

૩૧૯ ચામર છન્દ

વગતે આવસી સબ યાદ, જમસે હોવસી સંવાદ,
વા દિન માત તાત ન ભ્રાત, નારી પુત્ર નહિ સગાત. ૧
કીયા કૃત્ય તે સબ સાથ, સૈણા સુણો સરસી વાત,
યાતે પૈલ ચેતો અબ્બ, અવસર જાય બીતો સબ્બ. ૨
ચચલ નદીકો જિમી નીર, આયૂ જાત વીતી વીર,
કરિયે વેગ સુકૃત કામ, જાસેં હોય રાજી રામ. ૩
હમ કછુ બોલતે હૈ બૈણ, સબકો સમઝ પ્યારે સૈણ;

માનો સાચ પાસો સુખ્ખ, સુણસો નાંહ પડસી દુઃખ. ૪
મમ શિર પડી જમકી માર, જાતેં કહૂં પ્રથમ પુકાર;
અબ મૈ શરણ આયો સન્ત, જાતેં તજ્યો જમકો પન્થ. ૫
સતગુરુ દિયા શિર પર હાત, જાતેં ખુશી હૂં દિન રાત;
સતગુરુ કરી મુઝ પર મેહેર, જાતેં ભાગગ્યો યમવૈર. ૬
સતગુરુ ધન્ય પારસ ખાણ, જાતે ચુકાયો યમડાણ,
સતગુરુ દીનબન્ધુ નાથ, જમતે છુડાયો મમ હાથ. ૭
સતગુરુ સરિસ સૈણ ન કોય, લીયે પરખ નૈણાં જોય;
દીયો યથારથ ઉપદેશ, રાખ્યો નાંહ માયા લેશ. ૮
આતમ ઓલખ્યો ઘટ માંય, યમકે હાથ આવુ નાંય,
ચવદે લોક એક સ્વરૂપ, યાતે ભૂપકે બડ ભૂપ ૯
જબ તક નહીં ગુરૂકો ગ્યાન, તબ તક રહે ઉર અગ્યાન,
હમતો કહી સત સમઝાય, માનો નહિ તોરી દાય ૧૦

૩૨૦ દોહા

હાથ જોડ સમઝાવિયો, માન માન મમ સૈણ,
ખોટે મારગ ખૂટ ગ્યો, અબ હોય બૈઠો ડેણ ૧
પુત્ર કહ્યો માને નહી, બડ બડ બોલે નાર;
સેજડિયાં સૂની પડી, કાઠો ગ્યો પરિવાર. ૨

૩૨૧ ચામર છન્દ.

નાડાં બરડતી બોલે, નેતર બિલ્લી સા ખોલે;
મુખડો મરકટસો ઝાંકે, મૂંછાં મુરડ કર રાખે ૧
ગોડા થરહરી ચાલે, પગલ્યા જોર નહિં ઝાલે;
સૂઝે નયનસૂ અબ નાંય, પડિયો દુષ્ટ અબખી માંહ. ૨
ઊત્તર બતીસાં દીયો, રસોડે રાબડો કીયો,
પહિલા સમજ નહિ રાખી, અબ તો પીયગી પાખી. ૩

બોલે બોલ ખોટા બૈણ, શત્રૂ હોય આયા સૈણ;
પ્યારી પલટગી કર પ્રીત, ત્યાગી સર્વ પિવકી રીત ૪
આંગણ પીક સેડો લાલ, કાઢે સર્વ ધરકે ગાલ;
બઉવાં સુણત માને દુઃખ, બઢો મર્યાં હોસી સુખ્ખ. ૫

૩૨૨ દોહા

આંગણિયે બૈઠો રહૈ, દેત અનોખી ગાલ,
સુણ બઉવાં રીસાં જલે, ઉર બિચ ઉઠૈ ઝાલ. ૧
પીવ જ આયા સાંજરા, બાતાં કહી વિરોલ;
બોલે ખોટા બાપજી, ધરો ખટોલી પોલ. ૨

૩૨૩ ચામર છન્દ.

સાંજ મિલ્યો પ્યારી પીવ, આનન્દ પાવિયો સુખ જીવ,
પ્યારી કરે પડપંચ એહ, ગરડો ડોકરો દુખ દેહ. ૧
ભૂડા બૈણ બોલે બોલ, ચાહો પાથરો કર પોલ,
નહિતર પડૂ કુવે જાય, બિગડે ભવન ગોતા ખાય. ૨
સુણજો બાત સાચી પીવ, બઢો તુરત લેસી જીવ,
પ્રીતિ રખો હમ સગાત, બાહિર તુરત કાઢો તાત ૩
બઢો કાઢસી બારે, અન જલ લેવણો મારે,
હોવે પુત્ર ચતુર સુજાણ, લેવે તુરત મર્મ પિછાણ ૪
હોવે તાત માત સનેહ, ઉલટો નારકો કછુ કેહ,
માતા પિતા બુદ્ધિહીણ, જિનકા પુત્ર કહ પરબીન. ૫
સમઝે નાંહ સારાસાર, ચાલે નિત્ય કહેણે નાર,
નારી રચ્યો ઝૂઠો જાલ, મૂરખ માનલી તતકાલ. ૬
પ્યારી રહો દિલ હુશિયાર, કાઢું ડોકરો ઘરબાર;
પ્યારી સુણે મારી સીખ, ઈણરો મરણ હૈ નજદીક. ૭
થોડે દિવસ મરસી ડેણ, પીછે સુખી રહિજે સેણ;
અરપ્યો નારિકો તન ધન્ન, તોડયો તાતસૂ નિજ મન્ન. ૮

ધિક ધિક જીવણો અવતાર, નરકું દાસ કીનો નાર,
એલે ખોવિયો અવતાર, મૂરખ સકયો નાહ વિચાર. ૯
પિતા શીશ રાખ્યો પૂત, તિનકો કાઢણેકા સૂત;
પિતા સરસ શિરકે તાજ, જિનકો દૂખતાં નહિ લાજ. ૧૦

૩૨૪ દોહા.

નારિ રિઝાવણ કારણે, માત તાત દુખ દેત,
સિમરથ ઐસે પુત્રકે, પડો શીશમે રેત. ૧
શઠ સમજ્યો નહિ સેનમે, નારી લગી સુપિયાર;
દયા હીણ દિન ઉગતે, પિતા પાથરો બાર. ૨

૩૨૫ ચામર છન્દ.

કહના નારીકા કીયા, ડેરા પોલીયા દીયા,
બકણે લગ્યો ખોટા બેણ, સીધો હૈ નહિ તું કેણ. ૧
પડિયો રહે પોલી માંહ, રાખું તોહિ ઘરમે નાંહ,
મેરી નાર સાચી સણ, જાકાં કહે ખોટા બેણ. ૨
જરણા મન્ન મારૂ જોર, નહિં તો તુરત મારૂં ઢોર;
હમકે સુણુ કરડા સ્વાલ, લાઠી માર કાઢું ખાલ. ૩
ઉમર કિયા ખોટા કામ, અબતો સુમિર દુષ્ટી રામ,

૩૨૬ ચોપાઈ

માત તાતકાં ગારિ સુનાવે, રૈરવ ઘોર નર્ક સુત જાવે,
માત તાત મુખ કહ કટુ વાણી, અનુચિત હોય પુત્ર ઘર હાણી. ૧
માત તાત સંગ વૈર ચલાવે, જન્મ અનેક દુષ્ટ દુખ પાવે,
નારી સીખ ધરી જિન કાના, ઉંચ નીચ કછુ ભેદ ન જાના. ૨
માત પિતા મન પુત્ર દુખાવહિં, જન્મ અનેક ગલિત તન પાવહિં;
સુત વિત હાનિ ગલિત તન કોઢી, નર તનુ પાય પશૂ ભ્રમ ઓઢી. ૩
શિષકે સતગુરૂ રતિપતિ પ્યારો, પુત્ર પિતા પૂજત નિશિ તારો,

સમ્મતી સુરતી પુરાણ સયાના, નિજ ધ્રમ મોક્ષ મુક્તિ નહિં આના. ૪
નેજ નિજ ધર્મ સજે નરનારી, તેહિ જન તીનિહૂ લોક સુખારી,
ધન્ય ધન્ય તે દંપતિ કહિયે, તાકે દર્શનને દુખ દહિયે. ૫

૩૨૭ દોહા

માતુ પિતા સંસારમેં, કાશી ગંગ પ્રયાગ;
શઠ સુત તિનકો ત્યાગીકેં, સંગ પ્રિયાકે લાગ. ૧
માનવ તન ઉત્તમ અતી, તેહિ વગસ્યો નિજ તાત,
તિનકાં પોલ પોઢાવિયો, શઠ સમજ્યો નહિ બાત. ૨

૩૨૮ ચામર છન્દ

કહના બહૂકા હોયા, સુસરા પોલમેં સોયા,
ફાટી સોડ ટૂટી ખાટ, છુટો ભવન ગૈલી ટાટ. ૧
કરતો બહુત ઘરકો માણ, પૌલી પુત્ર નાખ્યો તાણ;
મૂરખ પેહેલ સમઝત બાત, જંહ લગિ સર્બ તેરે હાત. ૨
અબ નર હુવો અપરે હાત, અહોનિશિ જાત મન પિછતાત,
પડિયો દુખી કૂકે પૌલ, ભાગે છોકરા કર રૌલ. ૩
ઉરમેં બહુત પિછતાવે, સુખ સબ યાદ મન આવે.
નારી રખે નાંહ સંભાર, કબુયક તમક દે ફિર ગાર, ૪
પડિયો ખાટ તું પાપી, મનસા અજહૂં નહિં ધાપી;
સુણતાં તુરત મનમેં ઝાલ, કાઢે તમકિ ખોટી ગાલ. ૫
ધુણે શીશ પીસે દાંત, આવે હાથ કાઢૂં આંત,
નારી તુરત મારૂં તોય, આવે કાલ ઉર મંહ મોય. ૬
દનડો અંથવગ્યો મેરો, લાગો ડાંવ અબ તેરો;
દિલડો અતિશય દૂખે, પડયો મરૂં હું ભૂખે.

૩૨૯ દોહા.

કૂકે કરમી રીસ કર, સાર કરે નહિં કોય,
અધરમ કીયા આદિમેં, જિનકે યહ ફલ જોય. ૧

બેટા બેટી અસ્તરી, અવર પુત્રકી નાર;
હરિ ભજીયાં બિન સિમરથા, ચાલે સબ દુરકાર. ૨
અબ પિસ્તાવે પ્રેત સમ, પડિયો કૈદ કસૂર,
જો યહિ દુખકો જાણતો, સુમિરત રામ જરૂર. ૩

૩૩૦ ચામર છન્દ.

ભૂલ્યો અવલહીમે બાત, લાગો ભૂલ તોય સંગાત;
તુમ્હરી કરી નિત્ય સભાર, મેરી માતકો દી ગાર. ૧
માતા પિતા કુલકો ત્યાગ, અહોનિશિ રહ્યો તો સગ લાગ,
મૂરખ કિયો મૈં તોય હેત, રહિગ્યો રામ ખાલી ખેત. ૨
સૈણા કહે ખોટી નાર, સો સબ નિકસ આયો સાર;
પટકે હાથ પાંવ રૂ શીશ, પડિયો ખાટમે કર ચીસ. ૩
નૈણા નીર મસલે હાત, નારી સુણે નહિ ઇક બાત;
પતની હોય સૈણી નાર, પિવકી રખે નિત સભાર. ૪
નારી હોય સુધડ સનેહ, ગરઢી અવશિતા સુખ દેહ,
પત્ની કરૈ પિવકી સેવ, જાણે ખાસ આતમ દેવ ૫
પત્ની હોય પિવ આધીન, મીઠા વચન કહૈ હોય દીન;
ગરઢી અવસ્થા હૈ જોર, જ્યા મહ નાંહ મિત્રિ ઓર. ૬
નિજ મન નારસૂ રહ નિત્ત, પ્યારી હોય પૂરી મિત્ત,
દોય મિલ રચ્યો યહ સસાર, દેખો વાત હૃદય વિચાર ૭
દોય મિલ રચે કાર્ય અનેક, કહો ક્યા કરે હોવત એક,
ચવદે લોક ચારુ ખાણ, યે સબ દોયકો મંડાણ. ૮
જગમેં ધન્ય અરૂ નર નાર, ચાલે ચલત નીતિ નિહાર,
નિત મિત કરૈ સાધૂ સગ, ઉર બિચ રગે હરિકો રગ. ૯
પૂરણ ભાગ મિલિહ સન્ત, બોધત સરસ સત મત પન્થ,
રત ઉર રામકો વિશ્વાસ, તે નહિં રખે કિસકી આશ ૧૦

જાણી એહ ગેહ દેહ નાર, સ્વપનો લખ્યો સબ સંસાર;
ધન જિન મહા પુરૂષ બડ જોગ, ત્યાગ્યો રોગ લખ જગ ભોગ. ૧૧
તિનકાં અવસ્થા નહિં તીન, ધન જિન લીયો આતમ ચીન,
તિનકાં કહાં જામણ મરણ, તિનકાં કહા અશરણશરણ. ૧૨
જિનકાં કહાં આદિ ન અન્ત, વિચરે પૃથ્વી મહ ધન સન્ત,
તિનકાં કહા તાત રૂ માત, સમજે સર્વ કો ઈક જાત. ૧૩
તિનકાં નાય ભેદાભેદ, ત્યાગી તાપ તીનુ ખેદ,
દેવે જગત હિત ઉપદેશ, માયા રચ નાહી લેશ. ૧૪
તિનકાં કહા ગૃહ વનવાસ, તન મન ત્યાગદી તિન આશ;
તિનકાં કહા દેશ વિદેશ, આતમ તત્વ રક્ત હમેશ ૧૫

૩૩૧ દોહા.

રતી મતી ઉરતે ગતી, તપે ન તીનૂ ઝાલ,
રત આતમ વિચરે સદા, કર પાંચુ પૈમાલ ૧
ધન જન લખ અબધૂતકો, ચરણ નવાવહી શીશ;
ગુપ્ત પદારથ મોક્ષ ધન, બગસહિ બિશ્વા બીશ ૨

૩૩૨ ચામર છન્દ.

તિનકાં કહા સુખ દુખ દાહ, આતમ થિત્ત અપર ન ચાહ,
જિનકાં નહી આશ્રમ ચાર, ભાસૈ નાહિ નિમિત વહાર ૧
ઐસે ધન્ય હૈ અબધૂત, ભેટત તાહિ સુધરે સૂત;
ધન જન ધરી જગમે દેહ. પુનિ પરમાગ્થી સન્નેહ ૨
ધન તે અવતરે મહારાજ, સારે અનન્ત જીવાં કાજ;
ઐસા સન્ત વિરલા શેશ, જિનકાં વદિયે હમ્મેશ ૩
ઐસા શુભ્ભ લક્ષણ સન્ત, ભાવે ભવન વિપિન રહન્ત,
તા મન ભિન્ન ભાવ ન હોય, ચક્ષુ ચર્મ દીના ખોય ૪
ધન તે ભેષ ધારણ ધીર, તારણ શિષ્ય શરણ સધીર;
સોધણ સધર મારગ શૂર, જત મત જ્ઞાનમેં ભરપૂર. ૫

જિનકાં શરણુ રામ સુહાય, ઉર બિચ અપર ભાવ ન ભાય;
આવે શરણુ જીવ અનેક, જિનકાં દયા–દૃષ્ટી દેખ. ૬
દેવે સર્વ સમ ઉપદેશ, અદર નાંય માયા લેશ,
ધન તે ધીર ધારણુ સંત, તિનકાં નહી પથ અપથ. ૭

૩૩૩ દોહા

સિમરથ ઐસે સન્ત પર, વારૂં તન મન પ્રાણુ,
પરઉપકારી પ્રીતિ નિત, ધન ધન સન્ત સુજાણુ. ૧
સત સગતી નિત હરીકથા, તિલક છાપ ગલમાલ,
ઉચરત રામ ઉસાસ નિત, ડરપત કાલ કરાલ. ૨
ગુરુ ભક્તિ હરિ હર ભજૈ, ચોથો તત્વ વિચાર;
ચવ સાધનતે તરક હૈ, ધિક જીવન સસાર ૩
સગહ અધમી અશુભ ક્રમ, અકરમ કર્મ ગુહાય,
યા ભવમાંહી અતિ દુખી, અન્ત નર્ક પદ પાય. ૪
દુષ્ટી દુખ દુસ્તર સહત, જીવત જગમે જોર,
અન્ત ગતી તિનકી ભઈ, તે કછુ કહહૂ બહોર. ૫

૩૩૪ ચામર છન્દ.

પડિયો ખાટમે બેહાલ, ઉપર તમક આયો કાલ;
તડકા તોડ મોડે અગ, ઉર બિચ જમ્મ માંડયો જગ ૧
દોરો સાસ કઠાં માંય, દુખિયો જીવ નિકસે નાય,
આવે કુટમ્બી નર નાર, બાપૂ રામ ભજ કરતાર. ૨
સુણતાં તુરત ધૂણે શીશ, કાઢે આંખ પાડે ચીસ;
ઉમ્મર કીયા ખોટા કામ, કેહિ વિધ ભજે આખિર રામ. ૩
ઉમ્મર અલ્પ ખોઇ અદ, અબ તું પડયો જમકો ફંદ;
ઉમ્મર કીયા અઘ અનચાર, તન મંહ પડયો કષ્ટ અપાર. ૪
નિકસી જીભ ફાટા નેણુ, લાગે સર્વ હરિ હરિ કેણુ,
અબ તો લગી તુટણુ નાડ, કાઢી ખાટ નીચો પાડ. ૫

કંઠા સાસ નહિ આવે, બેટા કાયરી લાવે;
અબતો જાવતો સૂજે, બેટા અવર હી બૂજે. ૬
બાપૂ વીનવાં થાને, હૈ સો બતાવો માંને;
ત્યારી સ્વર્ગને હોવે, સુત મિલ દ્રવ્ય હી જોવે. ૭
જુડિયા દાંત પલટયા નૈણ, બેટા બકૈ ખોટા બૈણ,
બાપૂ કઠિન હૈ ભારી, દેવે નાહ હૂંકારી. ૮
બેટા દેહ સબકોં શીખ, ઇણકોં નાંય મરણ નજીક,
સૈણા સુણો ઈચરજ બાત, છોડે નાંહ બૂઢો ધાત. ૯
બૈટા દૂર બઠા જાય, સબકો બોલ યહ સમલાય,
રહગ્યો ધન્ન ધરણી માંહ, હમરે હાથ આયો નાંહ ૧૦
બૂઢે વૈર લીયો જોર, યા સમ નાંહ શત્રૂ આર,
સુત મિલ કહૈ શત્રૂ સાલ, આખિર સમયકા યહ હાલ. ૧૧
મુતલબ અદલ મહા ભિડ જોર, આખિર વક્ત માંડે શોર;
સુતકો આખરીકો હેત, પિતુકો અસલ અપયશ દેત. ૦૨
પિતુકે મરણકી નહિ ત્રાસ, ઉર વિચ લગી ધનકી આશ,
ઈતને આય પથો કાલ, જમ લે તુરત નાખી જાલ. ૧૩
ઉમ્મર જાય પથી તીર, તનસૂ તુરત ચૂકો સીર;
જમડો પાસ પુહતો આય, છુટો પ્રાણ હિચકી ખાય. ૧૪

૩૩૫ દોહા

જમડે જીવ નિકાસિયો, દે ગુરજ્યાં ધમરોલ,
ચલ્યો ચિત્ત પિછતાવતો, છોડ નગ્રકી પોલ. ૧
રહ્યા ઘણા દિન નગ્રમેં, કર કઇ અધરમ કાજ;
છોડ ચલ્યો છિન એકમે, વિલખો સબહિ સમાજ. ૨
કાયા માયા નારિ સુત, ભાઈ બધુ કુટમ્બ,
આખિર ચલણો એકલો, કરણ લગૈ સબ બમ્બ. ૩

શુભ અશુભ આછી બુરી, યશ અપયશ પુન પાપ;
યમદ્વારેમે જીવડા, ભુગતે આપોઆપ ૪

૩૩૬ ચામર છન્દ

પ્યારી રોવણે દૌડી, વાલમ વીછડી જોડી;
લારે છોડ ચાલ્યો પીવ, તનતેં તુરત ત્યાગુ જીવ. ૧
સખિયાં ગામકી આવે, રાગી જલ્લાકી ગાવે,
સખિયાં કહે રહો બોલી, કહૈ હૂ હોવસૂ હોલી ૨
પ્યારો જીવકી જડ હી, કાયા હમારી પડહી.
પાસી ખાયકે મરસૂ, દુખકી બાત કહાં કરસૂ. ૩
તન મન તોહીમે સોંપ્યો, કહણો કબહૂ નહિ લોપ્યો,
મોહરે છત્ર શિર મહારાજ, આથ્યો દિવસ મેરો આજ ૪
ખાવદ લેગયો સુહાગ, ભૂડો લિખ્યો વિધના ભાગ;
પિય જિય ત્રાસ નાંહ લગાર, ઉરમે શોચ નિજ શૃંગાર ૫
પરપંચ જગત દેખાવે, આંસૂ એક નહિ આવે;
ઉર બિચ ન્યાલ હો ગઈ આજ, દુરગંધ ગઈ સુધર્યો કાજ ૬
કાયા હરખ ડારે ધૂડ, રોવે રોવણા સબ કૂડ;
વનર કરણ લાગી ધૂત, ખાવિંદ પ્રિયા ત્યાગી પૂત ૭
તુમ કહા અકલ આઈ એહ, પ્યારી તોડ ચાલ્યા નેહ,
કાહુ વિધી કરુ ઉમ્મર ટેર, એકર દરસ દેજ્યો ફેર ૮
એકર મિલો પ્યારી આય, ખાવદ દયા ઉરમે લાય;
તુમ બિન સભી ઝૂઠા સુખ્ખ, ખાવિંદ દેગયો બડ દુખ ૯
અબ તન ઉતરે શ્રૃંગાર, જગમે જીવણો ધિક્કાર;
રહતા ખાટ માંહિ સોય, ઓ દિન આવતો નહિ મોય. ૧૦
તુમ તો સુખી હોસો સેણ, આયા હમીકો દુખ દેણ,

૩૩૭ દોહા

જીવત મારી લાઠિયાં, મૂવાં કિયા બખાણ;
પ્રેમ વિના પરપચ કરૈ, યહી નારિ છલ જાણ. ૧

મુખ ઊપર મીઠી રહૈ, ઉરમેં અવર સ્વભાવ,
શ્રી હરિ ઐસી નારિને, તાતે થભ તપાવ. ૨
તોડ પતિકી પ્રીતડી, પડપંચ રચત અપાર;
કુલટા અધમી નારકોં, ક્યુંહ રચી કરતાર. ૩
ભીરુ પ્રિયા જગમે ભલી, પૂરણ પીવ સનેહ;
પીવ હુકમ હાજીર સદા, જહ લગિ અપની દેહ. ૪
વચન પતિકી સમ્મતી, તન પતીકી સેવ;
મન પતિવૃત ભાવ રત, લખ આતમ નિજ દેવ. ૫
મરણ વક્ત મૂંગો કિયો, જીવત જાણ્યો બૈલ;
કહ મુખસેં ખોટી કરી, ઉરમે છૂટી ગૈલ ૬
પુત્ર કુટમ્બી સબ મિલ્યા, કીનો જગત વ્યવહાર;
શીશ ઉઠાયો શોચ બિન, મરઘટ દિયો ઉતાર. ૭
કાયા જારી કાઠ સગ, કર મુખતેં ધન સોર,
એકર દરશન દેવજયો, આજયો ભવન બહોર. ૮
વૃથા શબ્દ પરપંચ રચ, સાચો નાંહ લગાર;
ઇનકી પ્રીતી તે કરે, તિન નરકોં ધીક્કાર. ૯
ઘર ચલ આયા આપણે, સોચ નહી મન લૈર;
મરગ્યો ખોટી વખતમે, તાત લિયો મમ બૈર. ૧૦

૩૩૮ ચોપાઇ

તન ધન નારિ પુત્ર પરિવારા, ત્યાગ ચલે જન જીવ બિચારા;
કાલ કરાલ કિયો તનુ ભગા, નિજ કૃત સાથ અવર નહિ સગા. ૧
રાંમરત્નધન તજ ધન ધાયો, આખિર વક્ત અરથ નહિ આયો;
ધર્મ કરત નરં શકા કીની, કવડી આખિર સગ ન લીની ૨
સન્ત સમાગમ ઉર નહિ ચીન્હી, આખિર વક્ત યાદ નહિ કીની;
ત્યાગ ચલ્યો કછુ હાથ ન આયો, માલ મુલ્ક ધન ખલક પરાયો. ૩

યાતે તુમ જાગહૂ મમ ભાઈ, સન્ત સરસ વિધિ કહ સમુઝાઇ,
રામ ભજત નિત જાગ્રત ચેહી, નર તન રતન સફલ કર લેહી. ४
ધન જેહિ જન જગ મહ પગ ધારે, અત સમય મુખ રામ ઉચારે;
આખિર વખત રામધુનિ ધારહી, જરહિ પાપ જન જન્મ સુધારહી ૫

૩૩૯ દોહા

ધન ધન તે નર અવતરે, રામભક્તિ લયલીન,
આખિર તક આસા અખંડ, તિન કારજ ભલ કીન. ૧
જન્મ પાઈ યા જગતમેં, જપૈ ન રામ સુજાણ,
જા નરકી અતિ દુર્ગતી, આગૈ કરુ બખાણ ૨

૩૪૦ ચૌપાઈ

ધન જગ માંહિ જિકે નર શૂરા, રટહિ રામ પરમારથી પૂરા
જગ જીવન ફલ પૂરન પાયો, આખિર સુરપુર ધામ વસાયો. ૧
યાતે નિજ મન મોહ અભિલાશા, આખિર રામ કહનકી આશા;
હરી હર સતગુરૂ કિરપા કીજે, યહિ વરદાન અભય સુખ દીજ ૨
આખિર વક્ત રામ રઘુનાથા, ચરણ–કમલ ચિત રખહૂ વિધાતા:
ધન ધરબાર પુત્ર પ્રિય નારી, એક ન ચહિયે આણ તુમ્હારી. ૩
અખિલ ચરાચર અન્તર્યામી, ભેદ લખેહુ સુન નર સિર સ્વામી
યદ્યપિ કપટ કરુ તુમ આગે, તજ તવ નામ કુસગ સગ લાગે ४
કૃપાસિધુ તુમ સિધુ અગાધા, ક્ષમા કરહૂ તુમ મમ અપરાધા;
નિજ સ્વભાવ પ્રભૂ લેહૂ સભારી, ગજ ગણિકા ગોતમતિય તારી. ૫

૩૪૧ દોહા

અધ બધિર પગુલ અપર, આવહિ જહાજ મઝાર;
નિજ સ્વભાવ તારણ તિરણ, કરહી પૈલે પાર ૧
દીનબધુ અશરણશરણ, પતિતઉધારણ પાર;
પાંચ પરેકી સૂગતી, નર સુર અસુર અપાર. ૨

૩૪૨ ચોપાઇ

અનત કોટિ ખલ અધમ ઉધારા, અધમઉધારણ નામ તુમ્હારા,
યહિ સુન નામ હમહિ વિશ્વાસા, કરહિં પાર પ્રભુ યહિ ઉર આશા.૧
અધરમ કર્મ કરત દિન રાતી, વિમલ ભક્તિ ઉર નાંહ સુહાતી,
ચિત ચંચલ ધાવત ચહુ ઓરા, અધરમ કરમ કરત મન મોરા. ૨
રામ ભજત આલસ અનચારી, તકત ફિરત પરધન પરનારી,
મોહ મન ચચલ ચોર લબારી, ધીરજ ધર તન અધમ અનારી ૩
યહિ ભવસિંધુ અપાર અથાહી, તુમ બિન ભવનિધિ પાર ન જાહી,
જય વિભૂનાથ શરણ મે તોરી, યમ દરશન નહિ દેહુ બહોરી ૪
યમ કિંકર કર ગુરજ ભયકર, તિનકી ત્રાસ ભજુ નિત હરિહર,
શાસ્ત્ર અનન્ત સન્ત યૂ ગાવે, રામ જપત યમ ચક્ર ન આવે ૫

૩૪૩ દોહા.

જય જગજીવન નાથ તુમ, અધમઉધારણહાર.
સાંચ તુમ્હારો નામ યહ, કર સિમરથકોં પાર ૧
સૂકર સમ બકતો ફિરુ, બિન કરણી મહારાજ;
કહ સાધુ જગ ભેદ બિન, આપ રખો મમ લાજ ૨
મન ચચલ ચાતુર અતી, જપતો નાંહ જરુર;
તજ કચન ગૃહ કાચકોં, કથત કૂરહી કૂર ૩
સાચ કથે સાચે મતે, સાચા સન્ત સધીર;
ઉર રત રાતા રામરસ, ધન પગ ધારે ધીર ૪
હમ શિર બાનો સાધુકો, ચલૂં અસાધુ ચાલ,
જો હરિ કૃત્ય નિહારિહો, હોસી કવન હવાલ. ૫
પાપીકી ગતિ હોત હૈ, સો સબ મુઝકો યાદ,
કછુયક ઉર અનુભવ હમે, કછુયક કથ ગયે સાદ. ૬
ન્યાયકચેડી યર્મકી, મૈં ભુગતી કેઈ વાર,
પખો ન રાખૂં પ્રીતિસેં, લિખૂ વિચાર વિચાર. ૭

નહિં પરમારથ હરિકથા, સન્ત ન રામ સુહાય;
તે અધમીકી અત્રગતી, સુનિયો ચિત્ત લગાય. ૮

૩૪૪ ચોપાઇ.

રામકથા હરિભક્તિ ન જાની, આખિર એક ચલ્યો અભિમાની;
જમકી ત્રાસ દુષ્ટ દુખિયારી, તનુ ત્યાગત ગલ પાસી ડારી. ૧
ત્રાહિ ત્રાહિ કર આગે ભાગા, મુવે શ્વાન જ્યૂ ખેચ ન લાગા;
સૂક્ષ્મ દેહ મરે નહિ મારી, યમ ભય ડરપ ડરપ દુખિયારી. ૨
લે યમ જીવ ધર્મકે આગે, ધર્મરાય બૂઝનેકો લાગે;
કાયથ ચિત્રગુપ્ત હોય પૂરા, ચતુર પ્રબીન ચાતુરી શૂરા. ૩
અનત અકલ ચિતકી ચતુરાઇ, જિનકે આગે ચલહિ ન ભાઈ,
ધર્મરાય પુર જેહિ ધ્રમ નીતિ, તે સબ યાદ ઉન્હીકાં રીતી ૪
જેહિ જગ કર્મ કરત નર નારી, બિનહિ પ્રયાસ લખે ઉર સારી;
દિવ્ય ચક્ષુ સુર વિશ્વ નિહારે, મન વચ કર્મ લખહિ ઉર સારે. ૫

૩૪૫ દોહા

ધર્મરાયકે પુર મહી, ચલે ન ચાતુરી એક;
પીછેહી પિછતાયગે, અબહી વિચારો નેક. ૧
પાપ પુણ્ય અધરમ ધરમ, અકરમ કર્મ પ્રતાપ,
કાયથ હાતે કલમ સબ, લેખો લેસી આપ. ૨

૩૪૬ ચોપાઇ

યમ જેહિ જીવ પકરિ તહ લાવે, તેહિ અવસર સબ વાંચી સુનાવે;
જેહિ જગ જીવ કમાવતિ કર્મા, વિધિ નિષેધ કછુ ધર્મ અધર્મા. ૧
વિલગિ પાપ પુન તુરત બતાવહી, જેહિ જિન જીવ કિયા તે પાવહી;
ચિત્રગુપ્ત દોઇ ધર્મ સહાહી, પક્ષપાત ઉર અદર નાંહી. ૨
ધન તેહિ પુરૂષ યથારથ વાદી, અભખ ભખત નહિ સત્ય સંવાદી;
અસખ યુગન અસ આદિ અનાદિ, કાયથ નેક નિરખિ હમ ગાદી. ૩

પંચ હોય મુખ પક્ષ ઉચારે, જિનકોં જમ્મ ગુરજ ગહિ મારે,
જગ મંહ ઝૂઠા ન્યાય ચુકાવે, કર પરપચ સૂંક લે ખાવે. ૪
કન્યા વેચિ દ્રવ્ય લે ખાવે, સાચેહિ ઠ કલક લગાવે,
જતી સતી નૃપતી કિન હોઇ, રૈરવ નર્ક પધારહિં સોઈ. ૫

૩૪૭ દોહા

ન્યાય ધીશ સબતે અધિક, માત તાત બડ ભ્રાત;
ન્યાય ચુકાવે નેકબદ, તો હરિહર સાક્ષાત. ૧
ધર્મરાય દરબાર મહ, અદલ ન્યાય ઇકતાર,
રાવ રકકો ભય નહિ, કાયથ કરત વિચાર. ૨

૩૪૮ ચોપાઇ.

સન્મુખ જીવ ખડો અવિચારી, કિયા કૃત્ય કહે બાંચ વિચારી,
અધમી નર નિત અધમ કમાયો, ધર્મપુરી મહ જાબ ન આયો. ૧
અધરમ કરત કરી નહિ શકા, નર્ક સિધાવહુ દુષ્ટ નિશકા,
ન્યાતિ જાતિ મહ ઝડ કમાયો, સત્ય ઉથાપિ ઝુઠ મન ભાયો. ૨
રાજકચહરી ઝુઠ ચલાવે, ઝુઠા કાગજ માંડિ સુનાવે,
પર અકાજ કર ધન હિત ધાયો, ઝુઠે ઝુઠો ન્યાય ચલાયો. ૩
આદિ અન્ત મધ ઝુઠ સુહાયો, સાચ શબ્દ હિરદે નહિ ભાયો.
યહિ અવસર કાયથકે આગે, ઝુઠ કપટ કછુ જોર ન લાગે. ૪
અકલ અનેક અનત ચતુરાઇ, ચુપ હોય બૈઠો ચલે ન કાઇ,
પાપ અપાર ધર્મ કછુ નાંહી, નર્ક નિવાસ કર્યો ગૃહ બાંહી. ૫

૩૪૯ દોહા.

ઉડગ્યા કૂરબ કાયદા, માત તાત અરૂ જાત;
નર્કપુરીને ચાલિયો, અબ ચિતમેં પિછતાત, ૧
પીઠ રીઠ હૈ ગુરજકી, આગલ સૂલાં સાર;
માર પડે પીજર દુખી, ડર ડર કરૈ પુકાર. ૨

પ્યાસ મરત પાણી વિના, ઊપર અગ્નિ કરુર,
ધર્મ કરત નર તન મહી, રક્ષક હોત જરુર. ૩
ચોરી જારી ઇરષા, પર નિંધા કર પાપ;
ધર્મપુરી બિચ પ્રાણિયા, ભુગતે આપોઆપ. ૪

૩૫૦ ચોપાઇ.

ખેંચિ જીવ યમ ચલેહુ આરાતી, વિકલ પ્રાણ આતમ ધબરાતી,
વદન ભયંકર કિંકર ઘોરા, માર માર ઉચરત ચહૂં ઓરા ૧
અરૂણ નેત્ર તન શ્યામ શરીરા, બ્રહ્માદિક મુખ નિરખિ અધીરા;
નર સુર નાગ સંત મતિ ધીરા, યમ ભય માન ભજત રઘુવીરા. ૨
મન વચ કર્મ રામ હિતકારી, જિન જમકિંકર ત્રાસ નિવારી,
કુટિલ કઠોર કુકર્મ કુજાતિ, જન સતસંગ હૃદય ન સુહાતી. ૩
અધરમ કરમ અનંત જગમાંહી, પુરૂષ પુરાતન કહત લજાહિ,
તજ હરિ પાપ કરત ઉર ધારે, તેહિ શિરમાર પરત યમ દ્વારે ૪
ધાતુ થંભ લે અગ્નિ તપાયા, તાતે તુરતહિ તન લિપટાયા;
પર ત્રિય જિય સંગ અતિહિ લુભાયો, તાતે તન તહ અગ્નિ તપાયો ૫

૩૫૧ દોહા

અગ્નિ તાપ તન તબ તપ્યો, કરત ત્રાહિ પરતાય;
મન મેહલી મોહત ફિર્યો, લગે ન એક ઉપાય ૧
યમકિંકર કહે જીવ સુન, અબ કિમી કલપે કૂર,
નર–તન–રતન ગમાવિયો, હો વિષિયા ચકચૂર ૨

૩૫૨ ચોપાઇ.

ધર્મ નીતિ મગ ત્યાગિ અભાગી, નિઃશંક સનેહ અપરત્રિય લાગી,
અનંત પ્રપંચ ત્રિયા ઉર રાતી, કપટિ કઠોર કુલિશ સમ છાતી. ૧
ધાતની નારિ પુરૂષ ઉર લાવહિ, ઉભયલોક મહ અતિ દુખ પાવહિં;
પાપી જીવ કિમ કરત પુકારા, નિજ કૃત ભુગતહિ વારમ્વારા. ૨

નારિ પ્રેમપ્રિય પલક ન છાંડયો, તંહ તનુ જારિ તુરત રસ કાડયો;
પરઘર તકત શંક નહિ આણિ, અગ્નિ સૈજ સોવહૂ યહ પ્રાણી. ૩
સત સંગતિ મહ આલસ કીનો, કુપથ પંથ રત નિત ચિત દીનો,
કાશી પ્રયાગ ન પરસ્યો ગંગા, પાવહિ કાટિ કિયો ચૌરંગા. ૪
ઝકત ઝૂઠ અનરથ ઉર લાગી, બકત શંક નહિ અધમ અભાગી;
નિજ અકરમ ક્રમ લખ ન અજ્ઞાની, નિઃશંક અપર નિંદ ઉર ઠાની.૫

૩૫૩ દોહા.

પર–નિંદક સબસે અધમ, આતમ–ઘાતી સોય,
સુન હરિજન હિરદૈ ધરો, કરો ન નિંદા કોય. ૧
પર–નિંદા પરતાપતે, તન દાદુરકી જુણ;
જીવ દુખી જીંહા વિના, પછતાવહિં શિર ધુણ. ૨

૩૫૪ સોરઠા

પર નિંદક નર નારિ, દાદુર તનમે દેખિયૈ,
તાહિ ન ભખૈ મંજારિ, પરતખ પરચો પેખિયૈ. ૧

૩૫૫ ચોપાઇ.

સત્ય શબ્દ મુખ એક ન ભાખ્યો, અનરથ અનલ હૃદય ધરિ રાખ્યો;
વિપિન બાંસ જિમિ વંશ અનારી, અનરથ વચન પ્રેમ–વન જારી ૧
પકરિ જીભ યમ ખેંચી નિકારી, સુનહૂ સજન સત બાત હમારી,
જ્ઞાનચક્ષુ વહિ દિવસ નિહારું, ત્રાહિ ત્રાહિ કરી રામ પુકારુ. ૨
ભલેહિ નાથ વોહી દિવસ ન દીજે, મોહિ અનાથકોં શરણે લીજે;
યમપુર દરશન દેઈય ન દાતા, ક્ષમ અપરાધ કરહૂ રઘુનાથા. ૩
તુમ બિન રક્ષક કોહુઅ ન મેરો, ચરણકમલ રાખિય મોહિ ચેરો;
જય રઘુનાથ ભક્તહિતકારી, તુમ સુમિરત સુધરહિં વિધિ સારી ૪
વિશ્વ ચરાચર જીવ આધારા, હમસે અધમ અનત ખલ તારા;
હરત પીર કરતૈ પરમારથ, તારણ જીવ યહી નિજ સ્વારથ. ૫

૩૫૬ દોહા.

જમ્મપુરીકે ચિન્હ સબ, કેહિ વિધિ લિખુ જનાય;
દિલ ડરપે કર થિર નહિ, લિખત પ્રાણ ઘબરાય. ૧
યમ કરાલ કિંકર કઠિન, નિરખત ધરહુ ન ધીર;
પરથમ દૂરા રાખિહો, શરણાગત રઘુવીર. ૨
કછુયક નિજહિત કારણે, કછુયક પર ઉપકાર,
સબ બીતી વરણું સહી, હૃદય વિચાર વિચાર. ૩
કપટી કુટલી કુતરકી, નગટા કાક નિઠોર,
તે નહિ માનહિં યહિ કથા, સુન માનહિ સબ ઔર. ૪
સ્વર્ગ નર્ક ઝુઠા કહે, વૃથા કહે સત્સંગ;
તિન પુરૂષનકી સૂધરી, સો સબ સુનિયે ઢંગ. ૫

૩૫૭ ચોપાઇ

ઉર વિચ અદલ અનીત સનેહા, મિનખ સ્વરુપ અસુર લછ દેહા;
સુરાપાન તેહિ પાન કહાવે, નિજ સ્વારથ કારણ સમુઝાવે. ૧
વેદ શાસ્ત્ર સત નીતિ ઉથાપહિ, સ્વારથ રત અપનો મત થાપહિં;
કાજ અકાજ હોઉ કોહૂ મરહિ, કર પરપચ કાજ નિજ કરહિ ૨
રસનાકે બસ જીવ હનાવહિ, બણ સતગુરૂ ફિર માંસ મંગાવહિં;
ગુરૂ શિષ્ય મિલ અમિષ અહારી, નર્ક નિવાસિ ભયે નર નારી. ૩
ધિક તે નારી માંસ મુખ મેલહિં, ડાકિની તનુ ભૂતનિ હોય ખેલહિં,
નિર્દય નર પર જીવ દુખારી, જીવત પ્રેત લખો નર નારી ૪
પશુ તનુ ભખત તેહી પશુ રુપા, વેદ શાસ્ત્ર કહ નીતિ અનૂપા;
વિધિવત શબ્દ સન્ત પરમાના, નીતિ વચન સુન મમ ઉર માના. ૫

૩૫૮ દોહા

અહિંસા પરમો ધર્મ, કૃષ્ણ કહે પરમાન;
જિનકે ઉર નિત વસત હૈ, તે ધન પુરૂષ નિધાન. ૧

સબ સન્તનકી સમ્મતી, કહત પુરાન પુકાર;
નિજ કૃત ભોગે અવશહિ, સુનિયો હૃદય વિચાર. ૨

૩૫૯ ચામર છંદ.

નિત કરત માંસ આહાર, તે ઉર દયા નાંહ લગાર;
ખાવત માંસ કર કર સ્વાદ, સન્મુખ સન્ત કર અપવાદ ૧
હિંસક પાપ કર્મ કરુર, જમડો ત્રાસ દે ભરપૂર;
તન પર સહો અગ્નિ તાપ, વિષયા રસકો પરતાપ. ૨
કિંકર પકડિયો લલકાર, દીનો નીર તપતહિ ડાર;
કૂટે કાગ કીડા ખાય, કૂકે ત્રાહિ મન પિસ્તાય. ૩
માર્યા જીવ ખાદો માંસ, કીડા કાગ બેચે અશ,
સમજ્યો સૈણુ નાંહ લગાર, માર્યા જીવ હોય હુશિયાર, ૪
આયા પાપ આડા એહ, તોડે ચામ મુતલબ તેહ,
દુખકો નાહ વારાપાર, આમિષ ભખ્યો બિગર વિચાર ૫
ભુગત્યો તપત કુણ્ડ કઠોર, ત્રિતિય ત્રાસ દે ફિર ઓર;
માતા પિતા તીરથ રુપ, તિનકોં દિયો કષ્ટ અનૂપ ૬
લીયો જન્મ ગોદી માંહ, પકડી દુષ્ટ કરડી બાંહ;
શિલ્લા લાલકર પાષાણુ, તિન પર પટકિયો કર તાણુ. ૭
અગ્નિ તાપ કઠિન કઠોર, મારણુ લગે કર કર શોર,
કિંકર હાલરચો મુખ ગાય, બાપૂલાલ શબ્દ સુનાય ૮
માતા પિતાકોં દી પીર, પાપી મઉ દુઃખ શરીર;
નર–તન–રતન હીર અમોલ, તિનકોં લખ્યો નહિ શઠ તોલ. ૯
રોલ્યો વિષય સગ પરિવાર, મુખમે મેલ અમિષ અહાર,
પી મદ બકયો જાર બેજાર, માતા તાતકોં દી ગાર. ૧૦

૩૬૦ સોરઠા.

આમિષ ભોજન આહાર, સુરાપાન પી પ્રેમસે,
જલપ બકયો બેજાર, જિનકો જન્મ જવાબ લે. ૧

તીરથ રૂપી તાત, માતા ખુદ પરમેશ્વરી;
તિનકોં તુ સતાત, તે દુખ ભુગતે આપ તું. ૨

૩૬૧ ચામર છન્દ

દીન્હી કણ્ઠમે તિરશૂલ, તા છિન ગયો આપો ભૂલ;
દુવિધા નિત્ય પાંચુ દેવ, મનસુ માન ઝુઠી સેવ. ૧
બ્રહ્મા વિષ્ણુ શંકર શેષ, જિનકોં વદિયે હમ્મેશ;
કરતા પુરૂષ જગદાધાર, જિન જિન રચ્યા જગ નર નાર. ૨
કરતા ભર્ત હરત હમેશ, તિનકોં હૃદય પ્રેમ ન લેશ;
હ તનુ તીન એક સ્વરૂપ, જાકોં લખૈ જન બડ ભૂપ. ૩
જિનકોં લખત પાવે મોક્ષ, હૃદયે હોત જ્ઞાન અપ્રોક્ષ,
આદૂ દેવ તીનુ ઈષ્ટ, તિનકોં બકયા દુષ્ટ અનિષ્ટ. ૪
મૂરખ કરી નિંદા ધાપ, જીભહિ ચિપટિયા દોય સાંપ;
મારે ઝાટ કર કર જોર, ભાગે કહાં હરિકા ચોર ૫
ખોટા અપર નિંદા પાપ, યમપુર જીભ કાટે સાપ,
યાતે સુણો સેણુ સુજાણુ, લીજો બૈણુ સાચ પિછાણુ; ૬
છોડો નાર અપરી નેહ, માતા પિતાકોં સુખ દેહ,
નિંદા કીજીયો મત કોય, જ્યાતે નર્ક વાસા હોય. ૭
મદકોં તજો અમિષ અહાર, જિનતે સહૈ કષ્ટ અપાર,
સિમિયો દાસ તોય નિજ સૈણુ, જ્યાતે બકૈ સાચા બૈણુ. ૮
સમઝો સાચ માનો અબ્બ, બીતો જાય અવસર સબ્બ;
માનો રીસ તો ભલ ભલ્લ, સિમિયો બકે બાત અસલ્લ. ૯
હમ શિર પડી જમકી માર, તે સબ લિખુ મુખ લલકાર,
તૂ તો સમઝ મેરા તાત, સાચી લિખી હિતકી બાત ૧૦
અબ મૈં શરણુ આયો સન્ત, જાતેં તજયો અધરમ પન્થ,
સુણિયો સીખ ભણિયો રામ, સારે રામ સબહી કામ. ૧૧

૩૬૨ દોહા.

રામ વિના જે કામ હ, સો સબ જાન નિકામ,
રામ પઢાવે ધામ નિજ, અપરાં સરે ન કામ. ૧
દામ સનેહી દેહ લગ, આખિર શરણો શામ,
હાંકર પ્રીતિ હમેશ હર, ભજીયે સિમ્રથરામ. ૨
માનુષ તન અવસર મિલ્યો, તજીયે ઉરતે તાપ;
ભજીયે આતમરામકોં, સિમ્રથ તજ સતાપ. ૩
જો હોણી સો હોગઇ, ફિર હોસી સોઇ સાર;
અબ ચિન્તા ક્યૂ કીજીયે, કર મન બ્રહ્મ વિચાર. ૪
સિમ્રથ શોચ નિવારીકે, નિત ઉઠ રામ સનેહ;
અદલ ભરોસો ઈષ્ટકો, ધરૂ ન દૂજિ દેહ. ૫
પારસ પરસ્યો પ્રેમથી, લોહ કચન કહ સોય,
અનત યુગન તક ઉદ્ધમો, ફિર લોહા નહિં હોય. ૬
અદલ ભરોસો મમ હિયે, ઉર બિચ હરિ હર ભાવ;
અનત જન્મ એહલા ગયા, હમકે સીધો ડાવ. ૭
ખાંત અસલ ખાસી હમે, નર્ક સ્વર્ગ સંસાર,
કરિહૈ સો ભરિહૈ સહી, યો સાચો ઇતબાર. ૮
તાતે અરજી આપને, કરૂ ઉભય કર જોર;
રામ ભજો અકરમ તજો, શત્રૂ જમ્મ કઠોર. ૯
નાર તજૈ નિજ પીવકોં, કરે અપર નર પ્રીત,
સો સબ સુનિયો પ્રીતસે, ઉન પ્યારીકો ગીત. ૧૦

૩૬૩ ચામર છંદ

પ્યારી ત્યાગ અપણો પીવ, રાચ્યો અવરકે સંગ જીવ,
નિત ઉઠ પીવકે સંગ ખાર, અપરો માનિયો ભરતાર. ૧
તોડયો પીવસૂ નિજ મન્ન, અરચ્યો અપર નર મન તન્ન;
સાસૂ શ્વસુરકોં દે ગાર, બોલે અપરસૂ કર પ્યાર. ૨

નાગણ આગેકા અગીઠ, ચાહે પીવકી નિત્ત પીઠ;
કડકા મોડ તોડે હાડ, નિત ઉઠ કરત પિવ સંગ રાડ. ૩
મેરો બદન ગૌર સ્વરૂપ, નિરખત ખુશી હો બડ ભૂપ,
પૂરવ પાપકૌ પરિણામ, મૂરખ મિલ્યો પીવનિકામ. ૪

૩૬૪ સોરઠા

નર તન પાય અમોલ, ખાવદતે ખારી રહે;
જમ મારત અણ તોલ, ઈશ્ક સગ નહિ આવિયો ૧
રામ રૂપ લખ પીવ, નિત ઉઠ પગલ્યા પૂજતી,
તો સુખ પાતો જીવ, વાસ બસત અમરાવતી. ૨

૩૬૫ ચામર છન્દ

નારી કરત પીવ વિરોધ, લીનો નર્ક મારગ શોધ,
પિવકું કહત ખોટા બોલ, બોલે અત્રરસ મન ખોલ ૧
મેરો મૂઢ સગ સંજોગ, વિધિના લિખ્યો ખોટા જોગ;
કાલો કુધરણો બેકામ, અમલી અમલ ખોયો ધામ ૨
મેરે સ્વાગેકા મન શોચ, નાંતો તુરત જાઉ પોંચ,
પાપણી અપર પીવ સગાત, કરણે લગી નિજ પિવ ઘાત ૩
ખોટી નાર ઉમ્મર ખોય, ચાલી આખરીમે રોય,
પકડયા જમ્મ દોનૂ હાત, મારે ગુરજ લાઠી લાત ૪
લીની લાલ થભે લાય, અગ્ની સેજ પર સોવાય,
ભરિયો બિગર છાણ્યો નીર, વિચ્છૂ સર્પ અગન શરીર ૫
અગ્ની જલત ફૂકે જોર, હરિ બિન નાંહ મિત્રી ઔર,
હોતી જો પિયાકોં સુખ્ખ, તો નહિ પાવતી યહ દુઃખ. ૬
રાખ્યો અપર પીવ સનેહ, તાતે અગન જારી દેહ,
પાતક ગર્ભહત્યા ઔર, જાસે સહે દુઃખ કઠોર ૭
જિતના બાલકે શિર બાલ, ભોગે નર્ક એતા કાલ,
મુખ તે હરષ ગાઈ ગાલ, મુખડો જલ્યો અગ્નિ ઝાલ. ૮

ચોરી ચુગલ ઊપર ચિત્ત, ભુગતે દુ:ખડો અબ નિત્ત;
હિંસા કરણ હર્ષ અપાર, જાસે રહે શિર પર માર. ૯
માર્યા જીવ સુતકે હેત, જાસે જન્મ યાં દુખ દેત,
દેખે અનત ઐસા દુ:ખ, તીન્હૂ લોકમેં નહિ સુખ્ખ ૧૦

૩૬૬ દોહા.

કિંકર કહે સુણ પાપણી, ધિક તોહિ કુલ્ટા નાર,
ખોટે કરમન કારણે, અનત જન્મ સહુ માર ૧
હોસી ડાકણ ભૂતણી, સૂકરી ભૂકરિ ભૂંડ;
એક પતીકી પ્રીતિ બિન, અનત કષ્ટ સહુ મૂઢ ૨
કરમ લિખ્યો જિન પીવકે, રહતી હાજર દાસ;
યમપુર નયન ન નિરખતી, કરતી સ્વર્ગ નિવાસ ૩
અબ પછતાયાં કયા બને, જન્મ અમોલક ખોય;
કિયા કર્મ છૂટે નહિ, સબ ભુગતેગી રોય ૪
જન્મ પાપી નર નારિકી, કહી હકીકત એહ,
નર્ક—પુરી દુખ પાવિયો, ખોય અમોલખ દેહ ૫
નર દેહી ઉત્તમ અતી, જો ભજતો હરી નામ,
જીવત મહિમા જગતમે, આખિર સ્વર્ગ સુધામ ૬
નર હરિજન હરિકો ભજે, તજે કામના કર,
શુભ લક્ષણ સુમતી સરલ, સુરપુર સુખ ભરપૂર ૭
જન્મપત્રિકા ગ્રંથ યહ, લખ્યો મતી અનુસાર;
હરિજન કવિજન સુજન જન, લીજો સર્વ સુધાર ૮
મૈં બાલક તવ ચરન હૂં, તુમ હો તાત સર્વગ્ય,
લખ અનાથ શરણે લહો, મૈ હૂં અગ્ય તુમ તગ્ય. ૯
સિંધૂ મધ્ય તીરથ સબૈ, હરિ હરમે સબ દેવ;
ભક્તિમેં મુક્તિ સબહિ, યૂં કવિ કવિતા ભેવ. ૧૦

બકત તોતરી બાત નિત, તાત ગોદ મહ બાલ;
સમુઝી સૈન નિજ પુત્રકી, કરત તાત પ્રતિપાલ. ૧૧
સુજન હરીજન તાત સમ, હમ બાલક તવ દાસ;
સતગુરુ શરણે લીજિયો, દીજે ચરણ નિવાસ. ૧૨
સુખ અપાર સંસારકે, હમે ન એક સુહાય,
હરિ હર ભક્તી ગુરુ ચરણ, નિત ચિતવત દિન જાય. ૧૩

૩૬૭ ચોપાઇ

મમ તનુ જીવ જાત લગિ દેવા, અહો નિશિ રામ ચરન તવ સેવા;
યહિ દૃઢ પ્રેમ નેમ નિત ભાવે, અવર બાત ચિત નાંહ સુહાવે. ૧
જય જગદીશ ઈશ ઉર યામી, નેતિ નેતિ કહ સન્ત નમામી;
સબ નિજ ભેદ લખહૂ તુમ ઈશા, ગો અતીત નિત મગ્ન ગૌરીશા.૨
ચવદેહી લોક ચરાચર સ્વામી, વિભૂ અધાર વ્યાપક ધનનામી,
પાસતે પાસ દૂરતે દૂરા, લખત સન્ત કોઉ સમુઝી સબરા. ૩
અગમ અગોચર અચલ અગાધા, ભાષ્ય નાશ સબ સકલ સમાધા,
ધન તવ બિરદ અપાર અનૂપા, તુમકોં લખત હોત તવ રુપા ૪
જય રઘુનાથ જગતહિતકારી, સબ મમ બિગરત બાત સંવારી;
જય રઘુવીર ચરણ મોહી લીજે, આધિ વ્યાધ દુખ હમહિ ન દીજે.૫

૩૬૮ દોહા

યહી અરજી મમ દીનકી, સુનિયો રામ સુજાન;
જેહિ જેહિ જોની જન્મિ હુ, દેહૂ ભક્તિ નિજ દાન. ૧
ભક્તિહીન જે નારિ નર, તે સબ પ્રેત સમાન;
ઉભય લોકમેં દુખ અતી, ભોગે નર્ક નિદાન. ૨
સતગુરૂ કે ઉપદેશ કરિ, લેત ભક્તિ મંહ ભાવ;
બિન સતગુરુ ભક્તિ ન રત, કર નર ક્રોડ ઉપાવ ૩
હરિ ગુરૂ સન્ત પ્રતાપતે, મમ અનાથ ઉર રામ,
રટત રામ રસના સરસ, સબ સુધર્યો મમ કામ. ૪

ઉ૬૯ સોરઠા

સતગુરૂ મનસુખદાસ, આશ ત્રાસ ભાગી સબૈ,
સિમ્રથ ચરણુ નિવાસ, ખાસ ગુરૂકે પાસ નિત. ૫
આદિ અન્ત મધ એક, સતગુરૂ ભેદ લખાવિયો,
લક્ષ્ય અલક્ષ્ય અલેક, સિમરથ સહજ સમાવિયો. ૬

ઇતિ જન્મપત્રિકા બોધચિંતામણિ સમાપ્ત.

॥ श्री राम गुरु सब संत जनायनम. ॥

સાધુ શ્રી અનતદાસજીકી રચી હુઈ.

श्री नामदेवजी म्हाराजकी परची.

૩૭૦ ચોપાઇ.

અલખ નિરજન વિનવું તોઈ, સતસગતિ નિતપ્રતિ દો મોઇ,
રામાનંદકે અનતા નદૂ, સદા પ્રગટ જ્યૂ પૂરણ ચદૂ. ૧
તાકો કૃષ્ણદાસ આધકારી, સબ કોઈ જાણે દૂધાધારી,
તાકે અગ્ર વિનોદી પાઈ, જાકે દાસ અનત કહાઈ ૨
હરિજન બોલે વચન રસાલા, જબતે કૃપા કરી ગોપાલા,
જબ ઠાકુર મોહી અગ્યા દીની, ગુરૂકે શરણ સુધિ બુધિ ચીની. ૩
ગુરૂ કૃપાતે હરીગુણ ગાઉ, ગુરૂ પરસાદ પરમપદ પાઉ,
મતિ ઉનમાન સુવાકય સુણાઉ, નામદેવકી ગાથા ગાઉ ૪
સતગુરૂ ત્રેતા દ્વાપર ગઈયા, તામે સત અનન્તા ભઈયા,
વાં ભગતાંકા મરમ ન જાનુ, અબ કલિયુગકે ભક્ત બખાનુ ૫
પડરપુર ઉત્તમ અસ્થાના, તહાં બસત હૈ લોક સુજાના,
બ્રાહ્મણ બનિયા સુધડ અનદા, નગ્ર જાન જિમ પૂરણ ચદા ૬
સોઈ બડે જો હરિકુ ધ્યાવે, હરિ બિન માન અર્થ નહી પાવે,
વડા ભગતકી કુલમે સાખી, જાકી ટેક રામજી રાખી ૭
દ્વાપુર વીતો કલિજુગ લાગે, નામદેવ ઉર મત્તિ જાગે,
પ્રથમ કલુમે નામા ભઇયા, જિન કેશવકુ વશ કર લઈયા. ૮
પ્રથમ સુ પરચો કહુ વિચારી, સુનિ હું પ્રેમ સહિત નરનારી,
પિતા ગયે નામાકિ ગાઉ, કહા નામાસુ બચન સુનાઉ; ૯
મેરો વ્રત ખંડણ નહી હોઇ, એહ તુમ વચન માન સુત મોહી;

ચ્યાર દિવસમેં હમ ફિર આઉ, તુમ સેવા કીજયો ચિત લાઊ. ૧૦
ભક્ત અંશ બિન ભક્તિ ન હોઈ, માન ગુમાન ધરો મત કોઈ;
જબ નામા દેવલમેં જાઈ, તહાં ઠાકુરકૂં દૂધ પિલાઇ. ૧૧
પોહોર એકલૂં વીનતી કીન્હી, સાચી પ્રીત માન હરી લીન્હી,
દૂધ પિલાવ ધરાંકું આયા, દિવસ ચાર ઐસે વરતાયા. ૧૨
પિતા ગ્રામસેં આશ્રમ આયે, કહ રે નામા દૂધ ચઢાયે,
સુનો પિતા એક વચન હમારા, દૂધ પિલાયો દિવસ ન ટારા. ૧૩
સુની પિતા જબ અદ્દ્ભુત વાતા, આજ ચઢાવો પુત્ર સુભ્રાતા,
ચલો દૂધ લે દેવલમાંહી, પિતા દેખવે પીછે જાઇ. ૧૪
દૂધ પિઓ અબ ઠાકુર મેરો, દુખ પાવત હૈ પિતા ઘનેરો,
સવા પહર તક પ્રભુ નહિ આયે, નામા અઘટ પ્રેમ ઘટ છાયે. ૧૫
કરૂણા સુનકર કેશવ આયે, નામદેવકો કષ્ટ મિટાયે,
ભંગત હેત મૂરતમે આયે, અપણા જનકો બાનો વધાએ ૧૬
દેખ્યો પિતા તમાસો જબહી, ચરણાં આન લગ્યોહૈ તબહી;
ધન હરિ પુત્ર ઈસો મૈ પાયો, તાકે પીછે દરસ દિખાયો ૧૭

૩૭૧ દોહા.

દૂધ પિલાયો નામદે, પિતા પુત્ર ઘર આય,
દાસ અનન્ત બખાન હૈ, પુન સેવા ચિત્ત લાય. ૧

૩૭૨ ચોપાઇ.

આરતી સમો ભયે તબ આયે, વિપ્ર વાણિયા દેવલ જાયે,
કથા કીરતન હરિ–જસં ગાયે, ચોવા ચન્દન ઘસ અગ લાયે. ૧
કરે અનન્દ બહુત મન માંહી, અગ ફુલત હરિ દર્સ દિખાહી,
હરીકે ચરણ પરસ સબ લોગા, સેવા કરૈ અતિ પ્રેમ સજોગા. ૨
તાલ મૃદગ ઝીઝ બહૂ બાજે, શખનાદ અતિ હોત અવાજે;
બહુત વિનોદ મદ્રમે હોઈ, નામદેવ દેવલ દિશ જોઈ. ૩

ફાટી કમ્બલ અંગ લગાઈ, કટિ પનયા દેવલમે જાઇ;
દેવલ ગહરો બહુત અપારા, બ્રાહ્મણ બનિયા બૈઠા સારા. ૪
નામદેવ દેવલ મધ જાઇ, વઈસ વિપ્ર ઢિગ બૈઠા જાઈ;
દૂર દૂર કર સારે લોગૂ, તુમહો શૂદ્ર ઈહાં નહી જોગૂ. ૫
તબહી નામા બાહિર આયે, દેવલ પીછે બૈઠે જાયે,
તાલ બજાવે હરિગુણ ગાવે, કેશવકે ચરણાં ચિત લાવે ૬
પ્રેમ ભાવસૂ ભક્તિ દૃઢાવે, તબ કેશવકે મન અતિ ભાવે;
ધન ધન ભક્ત કહાવૈ મેરો, ભાવ જાન હરિ મિંદર ફેરો ૭
હોય ચત્રભુજ દરસણ દીના, બાંહ પકડ આગે કર લીના;
તબ નામદે બહો સુખ પાયા, બાંહ પકડ હરિ પાસ બિઠાયા. ૮
બોલે વચનસુ બહુત હુલાસા, રખહુ નાથ તવ ચરણ નિવાસા;
મસ્તગ હાથ દેહ હરી ગઈયા, નામદેવકા પરચા ભઈયા. ૯
દૃણી કલા નામદે પાઈ, બ્રાહ્મણ બણિયા રહ્યા ખિસાઈ,
પૂજન લગ્યા નગ્રકે લોગૂ, અતિ આનંદ હરષ નહી સોગૂ ૧૦
પરચો ભયો ભર્મ સબ ભાગા, નામા નિશ્ચલ ભક્તિ લાગા,
હમતો ભએ અચેત અભાગા, યૂં કહિ લોગ ચરણ સબ લાગા ૧૧

૩૭૩ દોહા.

જેતે હરિશરણે ગયા, પાયા પદ નિર્વાણ;
જુગ જુગમે કીરત રહી, દાસ અનન્ત વખાણ. ૧

૩૭૪ ચોપાઇ.

નામે કીરત ભઇ અપારા, બ્રાહ્મણ ગયે સાહ દરબારા.
પાતસાહકુ વાત સુણાઇ, લેવો પરચો ઈહાં બુલાઇ ૧
સુનત પાતશાહ અતિ સુખ પાયે, બુલવાવન અહદી પઠવાયે,
જાઓ વેગ કરો મત વારા, બાંધો પકડ દિલાવો મારા. ૨
લે પરવાના અહદી ધાયે, પંડરપુરકુ પોચ્યા આયે,

પૂછી ખબર લોકકું તાંઈ, નામદેવકું દેઓ બતાઈ. ૩
સુની વચન સાગટ ઉઠ ધાયા, નામદેવકૂં તુરત બતાયા.
ઘર ભીતર અહદી જબ આયા, સેવા કરત નામદે પાયા. ૪
તુમરો નામ નામદે જાના, ચલો પાતશાહ દિયો પ્રવાના,
થકિત રહ્યો મુખ કહ્યા ન કાઇ, કૌન કાજ પતશાહ બુલાઇ ૫
અહદી વાત કહી સમુઝાઈ, તુ પર બ્રાહ્મણ ક્રોદ કરાઇ,
સમુઝ ચલો તુમ મનકે માંહી, જો ન ચલોતો જોર લે જાઇ. ૬
નામદેવ હરિ નામ સભારા, માલા તિલક કીન્હ સિણગારા,
વેગા ચલો વિલમ નઈ લાઈ, રાત દિવસ અતિ આતુર ધાઇ. ૭
તબ નામા માંડવ ગઢ આયે, વિપ્ર ફિરાદિ બેઠે પાયે,
નામદેવ મન કરત વિચારા, અબ પત રાખે સિરજણહારા. ૮
જિનકે રાજા રામ સહાઇ, હિંદુ તુરક કરૈ કહા ભાઇ,
પાતશાહકુ ખબર દિરાઇ, લાવો પકડ નામદે યાંહી ૯

૩૭૫ દોહા.

નિશિ દિન કરૈ સતસગતિ, જપૈ નાંવ નિરબાણ,
તાકુ ચિન્તા કછુ નહી, દાસ અનન્ત બખાણ ૧

૩૭૬ ચોપાઇ.

ફજર ભઇ જબ પાતસ્યા જાગ્યા, ન્યાવ તપાવ કરણકુ લાગ્યા,
ન્યાવ કરણ પતશાહ બૈઠાયે, નામદેવકુ લિયા બુલાએ ૧
છડીદાર સો તુર્ત લે આએ, પતસા સનમુખ ખડે કરાએ;
પૂછે પતસા વિપ્ર બુલાઇ, નામદેવગત દેવો બતાઇ. ૨
તબ તો બ્રાહ્મણ બોલ્યા સારા, ન હૈ દેવ બકે હદબારા,
પીર પૈગમ્બરકુ નહી માનૈ, રોજા નમાજ એક નહી ઠાને ૩
અપની બાત ચલાઇ ચાહ્વે, દૂજી બાત એક નહી સાહ્વે,
પતસા કોપૈ મનકે માંહિ, ઐસા હે સો કૌન કહાંઇ. ૪

અબ તુમરી ઇજમત દિખલાઓ, નહિતર તુમ જીવણ નહી પાઓ;
મેરે ઇજમત હરિકો નામા, ઔર બાતસૂં નહી હૈ કામા. ૫
કહત પાતસા વચન વિચારા, દેવલ ફેર્યો કોન પ્રકારા;
વાં ઈજમત તુમ કિસી ચલાઇ, સો તુમ આજ કરો ન્હો ભાઈ. ૬
ઐસી ઈજમત હમહી દિખાના, તબ તોઇ ભક્ત સાચ કર માના;
તબ બ્રાહ્મણકી ગઉ મગાઇ, દેખત નામા જબ કરાઈ. ૭
જો તુમ નામા ભક્તિ કરાવો, તો તુમ જલ્દી ગઉ જિવાવો;
બછડા ગઉ જીવત નઈ હોઈ, તો મૈં મારૂ ગરદન તોઇ. ૮
નામદેવ સકુચત મન માંહિ, પ્રભૂકે ચરણકમલ ચિત્ત લાઇ,
અબ નહી સહાય કરો હરિ મેરી, તો અબ ભક્તિ ન ચાલે તેરી. ૯
કઠિન કસૌટી દેત અપારા, દેખે નગ્ર નાર નર સારા,
પાય ગુ ધરૂ કર ગહી તાલા, નિર્ત કરત ગાવૈ ગોપાલા. ૧૦
માત કહત સુણ પુત્ર હમારા, છોડો રામ ખુદાય પુકારા,
નામો વચન કહત સમુઝાઈ, જીવ જાય પણ ટેક ન જાઈ. ૧૧
પૂરબ રવિ પાશ્ચમ ઊગાઈ, તોઇ ન માતા કહૂં ખુદાઈ.
નામદેવ મન ભક્તિ ઠાની, ચિન્ત્યા કીની સારગપાની. ૧૨
વહી બેર જબ હોવન આઇ, શાહ કહ ગરદન મરવાઇ;
ગરુડ ચઢે ગોબીન્દા ધાયે, ગઉ વચ્છીકું તુરત જિવાયે. ૧૩
તબહી નામદે દરસણ પાયા, તબ પ્રભુ અપને કઠ લગાયા,
પરચા પાયા ભઈ પ્રતીતા, જબ સબકો મન ભયો નચિંતા. ૧૪
ગઉ વચ્છા જબહી ઉઠ ધાઈ, પાતસા ભાગે મહલાં માંહી;
મહલાં લાગી અગ્નિ અપારા, જલેઉ મહલ પુનિ બીબી સારા. ૧૫
લડકા લડકી ખુદા પુકારે, બીબી બાંદી અગ્નિ પ્રજારે;
ત્રાહિ ત્રાહિ પાતસ્યાહ પુકારા, અબ નહી મેરા હોહી ઉબારા. ૧૬
કઠિણ વિપતિ પાતસાકુ આઇ, નામદેવકે પાંવ પડાઈ,

ખુદા તો તુમહી ઔર નહીં કોઈ, સાચા રામ તુમારા હોઈ. ૧૭
અંદે નામા અગ્નિ રાખો, લડકે બાલ જલૈ તે રાખો;
માંગ પરગના ગાંવ અપારા, હસ્તી ઘોરા પુન કોઠારા. ૧૮
બહુરી પાતસા પાવાં પરહી, કર યુગ જોર બીનતી કરહી;
પ્રાન હમારો લેવો ઉબારી, કર મનુહાર પાતશાહ પ્યારી. ૧૯
ચૂક વક્ત મોહે લેવો ઉબારી, સત દેખ કર ડરહૂ ભારી,
ફિર ફિર બાદશા ચરણાં લાગા, દઈ અગુલી દત ન સાગા. ૨૦
તબહી નામદે ભયા કૃપાલા, માથે હાથ દિયો તતકાલા,
કૃષ્ણ કરીમ ખુદા ઇક રૂપા, લખહુ ભેદ નિજ અજબ અનૂપા. ૨૧
લખ નિજ રૂપ ઉલટ ઘર આવો, તબ હરિકે મનમેં અતિ ભાવો;
રામ દિઢાઇ કરૈ બહુ ગ્યાના, તબ પહૂંચાવૈ હરિ નિજ થાના. ૨૨
તબ કર જોર ચરણ સિરનાયા, ઐસા પરચા પતસ્યા પાયા;
નામદેવકુ ચઢી બઢાઇ, ફિર કર પડ પડ પુરમધ આઈ. ૨૩
પ્રેમ ભક્તિ કર નિરભૈ હોઇ, રાજા રાણા ગિણે ન કોઇ,
ઐસે કરત બહોત દિન બીતે, રામભજન કર મનકું જીતે. ૨૪

૩૭૭ દોહા.

ઐસો શરણો ભક્તકોં, ગજી ન સકે કોઈ,
તન મન દે સેવા કરૈ, (તો) બાલ ન બકા હોઈ. ૧

૩૭૮ ચોપાઇ.

એક દિના ઈક હાકમ આએ, દાખલ ભયે દુષ્ટ મન ભાયે;
નામાકો દેખ્યો વિસ્તારા, બ્રાહ્મણ બણિયા કરી પુકારા. ૧
નામદેવકું લેવો બુલાઈ, લોકન તુમરી ફ્રાદ કરાઈ,
કહા નામા અપનો વ્યોહારા, તુમ ઠાકુરકુ બહુત પિયારા. ૨
તુમ હમકું ઇજમત દિખલાવો, તુમ માલા મૂરત પહિરાવો;
હરિ ફિર તેરે ગલ મેં નખતા, તો હમ જાને સાચો ભક્તા. ૩

નહિ તો ઝૂઠ તોહી ખફરાના, હમ તોઇ તુરત ઉતારૂં બાના;
પાય ગુંધરા કર ગહિ તાલા, નામો ગાવૈ ગુણ ગોપાલા. ૪
સવા પહર ગુણ ગાવત બીતા, તબ હાકિમનૈ કરી અનીતા,
તુમ કાહૈ ખફરાના ઠાન્યો, પત્થરકુ ઠાકુર કર જાન્યો. ૫
ઈસ વિધિ દુનિયાં ઠગૈ અપારા, હમ નહિ માનુ વચન તુમ્હારા,
તબ નામો કહે વચન વિચારી, તેરો બિરદ કરૈ ક્યું ખ્વારી. ૬
નામેકે ઉર કરૂણા ભારી, અંતરજામી અંત્ર વિચારી,
નામો કહ જો રાજા મારૈ, તો પ્રભુ તુમકુ કૌણ સંભારૈ ૭
કરૂણા દેખી અતિ અપારા, તબ તહાં પ્રગટે સિર્જનહારા;
ભક્ત હેત મૂરતમે આએ, રાજા પરજા ઇચરજ પાએ. ૮
પત્થર મૂરત હંસી અપારા, નામેકુ પહરાયો હારા,
હાર દેખ સબ હરસ બિસાલા, જન હરિ સાક્ષ કરી તતકાલા. ૯
ધન ધન કહ સબ સાચો ભક્તા, લોક નગ્રકો પ્રીત સંજુક્તા;
બ્રાહ્મણ બણિયા પૂજા કરહી, નામાકી શિક્ષ્યા ઉર ધરહી ૧૦
ઘર ઘર નામો નૂતે જાહી, નરનારી પૂજે સબ પાઇ,
પ્રેમ પ્રીત પરસાદ જુ પાવૈ, સો હરિકો જન સબકુ ભાવૈ. ૧૧
ઈક દિન તાગ રસોઇ હોઇ, પ્રીત કરે હરિ આયા સોઇ,
સ્વાન રૂપ ધરિ રોટી પાઈ, નામૈ દોનો લીયો ઉઠાઇ. ૧૨
સુખમે રોટી લુખી દીના, નામો કહ તસ ધીકા દોના,
કાહી વીઠળા ભાગૌ જાવૈ, લુખી રોટી કૈસે પાવે. ૧૩
તબ તો ઠાકુર ગ્યૈ હૈ દૂરી, નામા હરિ કે સદા હજુરી;
પ્રેમ પ્રીતસૂ દૌરૈ નામા, ઠાકુર સમુઝ કિયો વિશ્રામા ૧૪
નામદેવ ચિતવન ઉર કીન્હા, હુય કૃપાલ હરિ દરસણ દીન્હા;
સંખ ચક્ર જબ સહિત મુરારિ, ફિર ઠાકુર ઇક વાત ઉચારી. ૧૫
કહો નામા કૈસે પહિચાન્યા, તુમ પ્રભુ કવલ ભવર હમ જાન્યા.

એૈસા પરચા પરગટ જાના, કર પ્રસાદ ભયે અંતરધાના. ૧૬
તબ નામા આશ્રમ ચલિ આયા, સકલ લોક મિલ શીશ નવાયા,
ઐસી કથા જુ પ્રગટ અપારા, આનન્દ લે જન કરત ઉચારા. ૧૭
તીલોચંદ નામાકે આયે, મિલતાંહી બહુ પ્રેમ બઢાયે,
ગુરૂ સમાન બડા ગુરૂ ભાઇ, કર પરનામ ચરણુ ચિત્ત લાઇ. ૧૮
પ્રેમ પ્રસાદ બહુત વિધિ પાયે, તિલોચદ ઇક અકલ ઉપાયે,
કરત તિલોચદ બાત વિચારી, અપણે સાહિક કૃષ્ણુ મુરારી ૧૯
આપણુ નામા જાવાં ગંગા, પતિતપાવની નિરમલ અગા,
કહે તિલોચદ સુણહો નામા, અવર સોચ મત કરો સધામા ૨૦
દ્રવ્ય પ્રભૂજી બહુતક દીના, ખરચો ખાવો સત પ્રવીના,
ગાડી બહલ લીવો સબ સામા, તુરત પયાના શ્રીજે નામા. ૨૧
.નામ તિલોચંદ જાતી વેલા, કુટમ્બ સહિત ચાલે ગગ ગેલા,
દોઉજન બાતાં કરત બિચારી, અપણે સાથે કૃષ્ણુ મુરારી ૨૨

જાકે સંગ ચલે ગોપાલા, તાકો મન રહે સદા ખુસ્યાલા;
સહજ સહજ હરિજન ચલ જાઈ, ગઢ માંડવ ઢિગ ગાડી આઇ. ૨૩
અવટ ઘાટ પથ તિણુ ઠાંહી, મુવો બૈલ ઉણુ ઘાટી માંહી,
કહ તિલોચદ મોલ લે આવો, નામેકે ઉર અતિ પિછતાવો ૨૪
ઐસી બાત કિમ કહિયે સાધુ, તાતે હોઈ અનન્ત અપરાધુ,
બ્હેલ અબૈ પ્રભૂ નહી જિવાવૈ, અપની ગગા નિષ્ફલ જાવૈ. ૨૫
તબહી નામ દે કર અણુરીતા, ભજન કરૈ પુનિ ગાવૈ ગીતા,
પાંચ ગુઘરુ કર ગહિ તાલા, નામો ગાવૈ ગુણુ ગોપાલા. ૨૬
તુમહી ચત્રંભુજ સાચા હોઇ, મરતક બૈલ જિવાવો સોઈ,
લોક નગ્રકે કોતક દેખે, નામો કહ ધર્મ જાય અલેખે. ૨૭
હરિ તહિ બેર દર્સ દિખલાયો, મૃતક બૈલ તુરત જિવાયો;
કૃપાવંત હરિ દીનદયાલુ, બૈલ જિઘરયો ગાડી ચાલુ ૨૮

તિલોચંદ મન ભયો અનન્દા, એૈસો ખેલ કિયો ગોવિંદા;
એૈસે પ્રભૂજી ભયે સહાઈ, જગ જન જગકી ટેક નિભાઈ. ૨૯
સાચો ભક્ત સકલ મન ભાવત, લોક નચકો સર્વ શરાવત.

૩૭૯ દોહા.

ધન ધન સાહિબ તુમ બડા, તુમ જન બડા કહાય;
જન હરિ દોનૂ મિલ રહ્યા, જુદા કહ્યા નહિ જાય. ૧

૩૮૦ ચોપાઈ

ઇસી બાત જબ હજરત પાયે, નામદેવકુ તુરત બલાયે;
બુઝી હજરત બાત હમેષા, ખુદા વિશેખા તુમકુ મઈ હમ દેખા. ૧
લે સુખપાલ ગગ તુમ જાવો, તીરથ ન્હાન કરૈ ઘર આવો,
ઈતની ટેક હમારી માનો, અબ ગગા દિશિ કરો પયાનો. ૨
સહજ સભાઇ ચલે મગ હરિજન, ભાવ ભક્તિ પ્રેમા મન રજન,
ગગા નિકટ પહૂંતા જાઇ, સગ સહિત દોનુ ગુરૂભાઈ. ૩
કર સનાન મન ભયો અનન્દા, નામ તિલોચદ હરિકે બદા,
સહજ અમોલક સાહ ચઢાઈ, સો ગગામે દીવી બહાઇ. ૪
ફેર પયાના ઘરકુ કીયા, માંડવગઢમે ડેરા દીયા,
બાદશાહ સુન કોપ જુ કીન્હો, ઈતનો માલ ડાર ક્યૂ દીન્હો. ૫
મેરી બગ્સી ચીજ ન ભાવૈ, સાગે સેજ સતાબી આવૈ;
બાદશાહ તકરાર કરાયો, નામ દેવ હરી ધ્યાન લગાયો ૬
ધ્યાન ધરૈ કરૂણા ચિત્ત દીન્હો, અપણો વિરદ ચીન્હ હરિ લીનો;
ભક્ત હેત હરિ જલ્દી કીન્હી, અનન્ત સહજ ગંગા મધ કીન્હી. ૭
પાણી બુદ ન લાગો કોઇ, પતસા દેખ અચમ્ભો હોઈ;
ધન ધન હો તુમ સાચા ભક્તા, વગસ ચુક મોય હોય તુમ મુક્તા. ૮
ધન સાહિબ ધન ભકતા નામા, નમી પાતસા કરત સિલામા;
બાદશાહકા ભરમ વિલાયા, કરી બંદગી ભાવ વધાયા. ૯

હાથજોડ કર શીષ નિવાયા, નામ તિલોચંદ ઘરકું આયા;
ઠૌર ઠૌર મગ કિયો પયાના, નામ તિલોચંદ સત સુજાના. ૧૦
આયૈ પુંડરપુર મંઝારી, કૌતક દેખે સબ નરનારી,
ઐસે રામ ભક્તકે સ્હાયક, જુગ જુગ જનકી ટેક નિભાયક. ૧૧
બૂઝે લોક નગ્રકા સારા, કહો નામદે બાત વિચારા;
કહ નામદે અપણો મર્મા, મેરે શિર હૈ હરિકો ધરમા. ૧૨
હમ આયે માંડવગઢ પાસા, બ્હલ જિવાયો ઘાટીમે ખાસા;
પરચો દિયો પ્રભુ તત્કાલા, મૂવો બૈલ જિવાયો દયાલા. ૧૩
ઐસી બાત પાતશાહ પાઈ, તબ હમકું સુખપાલ ચડાઈ,
જબ હમ ચઢ ગંગાકું જાઈ, કર્યા સ્નાન અરૂ સ્હેજ બહાઈ ૧૪
કરી જાત્રા હમ પીછા આયે, લોક શાહ ઢિગ ફ્રાદ કરાએ;
ઐસો ભક્ત સુ કૌન કહાવે, વિરથા એતો ધન્ન ગમાવે. ૧૫
બાદશાહ જબ મોહી બુલાયા, મેરી સહજ ખોય કિમ આયા;
તબ પ્રભૂ હમ પર કિર્પા કીન્હી, જિણકી સ્હજ તિણીકૂ દીન્હી ૧૬
સૂકી સેહજ ગંગતે આણી, હરીસૂ પ્રીત કરી સો માની,
લોક સજન બૈઠે પરવારા, નામ તિલોચંદ બાત વિચારા ૧૭
સુણકર બાત વિચારત સારા, નામદેવ હરીકા અવતારા,
રામપ્રતાપ જગતસૂ ન્યારા, નામૈ કિયો ભક્તિ વિસ્તારા. ૧૮
ઐસી બાત સુણી મન માની, મહિમા તીન્હૂ લોક પરમાની,
ઐસી ભક્તિ કૌનપૈ હોઇ, રામકૃપાકર જાનત સોઈ. ૧૯
લોક પ્રલોક સુધારૈ સોઇ, હરિ હિર્દા મે પરસે સોઇ;
ઐસા પરચ્યા કહાલોં કહિયે, નામદેવ સમ ઔર ન લહિયે. ૨૦

૩૮૧ દોહા

ઐસા પરચા કો ગિનૈ, પ્રભૂકા ચરિત્ર અપાર,
એકણ હરિકી ભક્તિ બિન, બહ્યો જાત સંસાર.

૩૮૨ ચૌપાઇ.

આગે પરચા કર નિરધારા, સબ કોઈ જાનત સંસારા;
સુરગુણ મિલી બાત યહ કીન્હી, સો તો પ્રભુજી એક ન ચીન્હી. ૧
અસ વિના ચેતે નહી કોઈ, વિન ચેત્યાં દૃઢ ભક્તિ ન હોઈ,
નામા સુરગુણ માંહી રહાવે, કષ્ટ કરૈ હરિકે પદ ચાવે; ૨
તબ તો પ્રભૂજીકિયો વિચારા, વિપ્ર રૂપ કીન્હો નિરધારા;
પંડરપુરમેં કિયો પ્રવેશા, નામાકું દેવણ ઉપદેશા. ૩
રાત ઉપાસ નામદે રહતા, કષ્ટ દિના હોય ભારી સહતા;
વિપ્ર રૂપ ધર હરિજી આયે, અન માંગત અસન્તોષ દિખાએ. ૪
ઇગ્યારસ દિન અન નહી દેવુ, દેવે ઔર તો મે નહી લેવુ,
પર ઉપકાર ન દેઉ બતાઈ, લાગૈ પાપ ન હોય ભલાઈ ૫
તબ બ્રાહ્મણ કહૈ સુણ રૈ છીપા, હૂ ફિર આયો જંબુ દીપા;
તુમ હમસે ખેચરી ચલાઇ, ભૂખાં મર્યાં કોન ગત પાઇ. ૬
ઈગારસ કુણ છોડણ ભાખી, રૂકમાંગદકી સુણલે સાખી,
અમરિષસે કિતાક બખાનૂ, ઔર ભક્તકા મરમ ન જાનૂ. ૭
વેદ પુરાણ કહત સમુઝાઈ, ઇગ્યારસ સમ ઔર ન ભાઇ;
મોક્ષગામિણી યાકુ કહિયે, ઇગ્યારસ સમ અવર ન લહિયે. ૮
મન ક્રમ વચન ઈગ્યારસ કરહી, કુટમ્બ સહિત બૈકુણ્ઠ અનુસરહી;
બ્રાહ્મણ કહ તુમ સુણરે ભોરા, સાચા શબ્દ માન લે મોરા. ૯
જબલગ હૃદય રામ નહી આવે, તબ લગ ધર્મ અનેક દિઢાવૈ,
તેલીકે ધર મ્હકી હોઈ, તેલ ખીર સગ જીમે સોઇ. ૧૦
એક દિન ભયા ધિરતસે ભેટા, પાયા સ્વાદ તેલકુ મેટા;
એતો સબ ઉલાંચ્યો હારા, નિર્ગુણ નામ સકલસૂ ન્યારા. ૧૧
તીરથ વરત અનન્તા કીજે, બ્રાહ્મણ ઈચ્છા ભોજન દીજે,
જિગ અરૂ જોગ કરત અણપારા, નામ સમાન નહી સસારા. ૧૨
ભરમ કરમ બધે સસારી, ક્યુ કર પાવે દેવ મુરારી;

માન ગુમાન ભમત સંસારા, મુક્તિ રાહ જાનત પ્રભૂ પ્યારા. ૧૩
જબ લગ હરિ હિરદે નહી આવે, કોટિ કર્મ કર મુક્તિ ન પાવે;
ઈમ પ્રભુ બાત કહી પરવાની, નામાકે મન એક ન માની. ૧૪
તબ તો હરજી કરી અનીતા, જન અપનાકી જાની પ્રીતા;
તબ મિસ કર દ્વિજ મર્યો દુવારા, લોક કહૈ નામા હત્યારા. ૧૫
લોક કહૈ નામો અપરાધી, બ્રાહ્મણ માર ભક્તિ કહા સાધી,
ભરમી ભક્ત સબે ઉઠ ભાગા, યહ અપરાધ વડો તોઇ લાગા. ૧૬
તેરો મુખ કુણ દેખે પાપી, ઐસી બાત રહૈ ક્યુ છીપી;
લગ્યો પરાછિત બ્રાહ્મણ માર્યો, ભક્તિ કર કહા કારજ સાર્યો. ૧૭

૩૮૩ દોહા

આપ ભલા તો જુગ ભલા, નહીતર ભલા ન કોઈ,
કૈ જિવ જાણે આપણો, કૈ જિણ વીતી સોઇ. ૧

૩૮૪ ચોપાઇ.

મર્યો વિપ્ર તો મે ભી મરહૂ, બ્રાહ્મણ સહિત અગ્નિમેં જરહૂ;
કાષ્ટ રચી તાહી પર બૈઠા, તબ જિવ આણ મડામે પૈઠા,
હાથ પકડ હરી લે ઉઠ ભાગા, સાચો ભક્ત બડો મોય લાગા,
ધન ધન રે તુમ સાચો ભક્તા, છોડ ઈગ્યારસ હોય જા મુક્તા. ૨
રામ સિવર સબ ત્યાગ પસારા, ભરમ કરમ બાંધ્યો સંસારા;
મિસરીમે કયૂ લુણ મિલાવૈ, દુગ્ધ માંહી કાંજી કિમ લાવૈ. ૩
ભગવત સુરગુણ ભક્તિ ખાંડી, તબતે નામે ગ્યારસ છાંડી,
જબહી નામદેવ નિરગુણ લાગા, જન્મ મરણકા સાંસા ભાગા ૪
સુરગુણ હ્વૈ ઊલા વ્યવહારા, નિરગુણ લખૈ સો હરિકા પ્યારા;
નિરગુણ પદ લીના લિવ લાઈ, વેદ કતેબ સંગ નહી જાહી. ૫

૩૮૫ દોહા.

એકાદસી ન જાનહી, ભૂલ પડે સબ લોઇ;
મન લે બાધો દ્વાદસી, મુક્તિ કહાંતેં હોય. ૧

૩૮૬ ચોપાઇ.

શાહ એક પંડર પુર માંહી, તુલાં ચઢે સબ દ્રવ્ય દિરાઇ;
દિયા દ્રવ્ય જિન જસા ભાયા, યહ મત શાહકે હિરદે આયા. ૧
બહુરી બોલે શાહ સયાના, યહ દ્રવ સારો દીજ દાના;
નગ્રમાંહી કોઈ રહણુ ન પાવૈ, તાકી વિધિવત ખબર કરાવૈ. ૨
સબકૂ કંચન દિયો તુલાઈ, જાકે મન હૈ સો લે જાઈ;
તબ નામાકી ખબર કરાઇ, બિન દીના મેરી પત જાહી. ૩
નામદેવકૂં તુરત બુલાએ, એક પઠાવત દોય પઠાએ;
તીજૈ શબ્દ નામદેવ આયો, દૈનો દ્રવ્ય શાહ મન ભાયો. ૪
મેરો દ્રવ્ય સફલ કરિ લેવો, આય હમારે સિર પગ દેવો,
હમતો નહી દ્રવ્યકે ભૂખે, ઇતનો કહત શાહ મન દૂખે. ૫
અબ કહા કહો રામ જન ભાઈ, બિન દીના મેરી પત જાઈ;
જો તુમ લેવો બહુત અરૂ થોરા, તો જસ રહૈ જગતમે મોરા ૬
બહુત નહી તો થોરા લીજૈ, હરિજન મોપર કિરપા કીજૈ;
પાત એક તુલસીકા આનો, ઇણ પત સરભર દીજૈ સોનો. ૭
તબ હમ સોના લેવ તુમારા, તુમકુ જ્હૈ હ નિરધારા;
વિમલ સેઠ તબ કહે સમુઝાઇ, ઇતનોકાં કહા માંગ્યો આઈ ૮
તોલા પાંચ સાત તુમ લીજૈ, બહુરી હમકૂ દોસ ન દીજૈ;
જબ તુલસીકા પત્ર મ ગાયા, દેખણ લોગ નગ્રકા આયા ૯
પત્રમાંહી લિખિયો ર કારા, તામે તીન લોકકો ભારા,
ધાલ તરાજુ તોલણ લાગ્યા, ઇચરજ ભયો સોવતા જાગ્યા ૧૦
સોના રૂપા આણ ચઢાયા, માણક મોતી લે લે ધાયા,
જિતના વણિયા નૂતે આયા, તિણ તિણ અપના દ્રવ્ય ચઢાયા. ૧૧
કિનહિક હોમ પચાસ કરાયા, તાકો મ્હાતમ તુલાં ચઢાયા,
કિનહિક તીરથ કર્યા અપારા, કિનહિક કર્યા દોય અરુ ચારા. ૧૨
કિનહિક પુન કીયે અનપારા, કિનહિક વરત કિયો નિરધારા;

તે સબ ધરૈ તરાજુ માંહી, નામ સમાન તુલે કોઉ નાહી. ૧૩
તેણુ સબ દિયા શાહકું માંગે, ઝૂઠા પડયા નામ અર્ધ આગે;
હલકા ચેલા ભોમ ન છાંડે, લોક વેદ સબકા ધર્મ ખાંડે. ૧૪

તા પીછે શાહ બાત વિચારી, નારી–ભૂષણ લિયે ઉતારી;
લે ગહેણા ત્રાજુમેં ધરિયા, મનમેં દુખ પાવત સુ દરિયા. ૧૫
ગારી દે સબ નારી રોવે, કાંઇ નીપુતા સબ ઘર ખોવૈ,
બાજંત્રી બાજા ન બજાવૈ, હોય દુચિત્ત ત્રિય ગીત ન ગાવૈ. ૧૬

કહે શાહ નામા લ્યો માની, હમ તો ઐસી ખબર ન જાની,
નામદેવ લો દ્રવ્ય તુમ્હારો, લેકર દ્રવ્ય કાજ મમ સારો. ૧૭
રામ દિલાયો સો હમ દીનો, નામો કહે મમ કહ્યો ન કીનો,
રામ દિલાયો તુમ કબ દીનો, કરો બડાઇ રામ ન ચીન્હો. ૧૮

પાતં બરોબર જો તુમ દેતા, તો હમ દ્રવ્ય તુમ્હારો લેતા;
અબ ઓછો કાહેકૂ લેવૂં, તાતે તેરો તો કુછ દેવૂ. ૧૯
જબ નામે દલ લિયા ઉઠાઈ, કેશવ જનકે સદા સહાઇ,
અપના અપના દ્રવ્ય ઉઠાયા, અરધ નામકા પરચા પાયા. ૨૦

હાર્યો બનિયા નામા જીતા, નામ વિના સબહી ધર્મ રીતા,
અનન્ત જોગ જિગ જપ તપ ધર્મા, નામ સમાન નહી ષટકર્મા. ૨૧

જો કોઈ કીરતન હરિકી જાને, મુક્તિ પાય મિલ જાય ઠિકાને;
જિણ જિણ શરણ પ્રભૂકી લીન્હી, તા પર ઠાકુર કિરપા કીન્હી. ૨૨

ઈતી કહી નામા ઘર આયા, ભક્તિ ભેદ કોઇ વિરલે પાયા;
ઔર બાત કરિહે સબ કોઈ, વિન અંકૂર ભક્તિ નહી હોઇ. ૨૩

૩૮૭ દોહા

સબ બાતનકી બાત ઇક, સુણુ જો સત સંસાર,
એકણુ હરિકે નામ બિન, કોઇ ન ઉતરત પાર. ૧

૩૮૮ ચૌપાઇ.

અબ ઈક પરચો બરણૂ ભારી, સો તુમ હરિજન લેઉ વિચારી;
નામદેવ હરિકે નિજ દાસા, ભકિત ભાવ નિત પ્રેમ પ્રકાસા. ૧
ભક્તિ કરૈ રામ ગુણ ગાવૈ, ઔર જગતકૂં રાહ બતાવૈ;
વેદ કિતેબ એક નહી માને, હરિ હરિજન એકે કર જાને. ૨
પંડરપુરમે પાવક લાગી, સબહી લોગ ગયે તબ ભાગી;
નામાકી ભી જર ગૈ બાંહી, લડકા લડકી રુદન કરાહી. ૩
જર્યાં નગ્ર પુનિ છાર ઉડાની, સો કેશવ નીકાં કર જાની;
લોક જુ અપને ધંધે લાગા, કાષ્ટ જુ આન બનાવત જાગા. ૪
અપને મિંદ્ર સુધારૈ લોઈ, નામદેવ હરિકે મધ જોઈ;
તબ નામાકી ત્રિયા રિસાઇ, મઢી ન બાંધો મેરે સાંઈ. ૫
લે કુઠાર નામા વન જાહી, તરુ કાટત ડરપૈ મન માંહી,
દેખી રુધિર બહુત દુખ ભરિયા, તબ અપની કાટી અંગુરિયા. ૬
દેખ્યો દર્દ દયા ભઈ ભારી, જબ જિન સિવરે કૃષ્ણ મુરારી;
પાટી બાંધ દૌડ ઘર આયે, ડાર કુઠાર ભજન મનલાયે. ૭
તિરીયા કહૈ સુણો ભરતારા, મિંદર બાંધો હરિકે પ્યારા,
નામો કહૈ ગુણો તુમ તિરિયા, બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ વિચાર ન કરિયા. ૮
જો મે મંદિર કરુ ગુધારા, ક્યૂ કેશવ બાળે ઘર મ્હારા,
જો મોહી છાન બાંધવો આવે, કેશવ વરમે રહણ ન પાવે. ૯
અબ હમ મંદિર બાંધૂ નાંહી, દેખું કેશવ કરિહૈ કાંહી;
યહ પ્રતિજ્ઞા સત્યહ મ્હારી, મમગૃહ બાંધે આપ મુરારી. ૧૦
માસ અસાઢ રુ બરસત નીરા, ભીજત વનિતા વસ્ત્ર શરીરા;
સુત પુત્રિ ત્રિય કરત કલાપા, જપૈ નામદે હરિકો જાપા. ૧૧
જનકૂ દુખી દેખ મન માંહી, તતછિન પ્રગટે આપ ગુસાંઇ,
આધી રાત સમાકે માંહી, કેશવ છાન બણાવૈ જાહી. ૧૨

ધારણ વેલી સબ હરિ કીન્હા, ગહી નાખી મગરી ચિત્ત દીના,
આડો નાખ્યો ડાંડા બાંધ્યા, બંધણ ઘરકા નીકા સાંધ્યા. ૧૩
ઊપર ચઢે જુ સારંગપાની, નામદેવ તબ સબ વિધિ જાની;
તબ નામા મુલકે મનમાંહી, ધન ધન હરિ જન કરત બડાઇ. ૧૪
કહો તુમ બિન ઐસી કુન કરિહૈં, તો નામા કાહેકૂં ડરિહૈં.
ભક્ત કાજ તુમ આયે સ્વામી, ધન ધન હો તુમ અંતરજામી. ૧૫
નામાકે મન ભયો અનન્દા, ઐસો ખેલ કિયો ગોવિંદા,
ઇક ડંડા હરિ કરતેં ગિરિહૈં, હરિ નામાતેં વીનતિ કરિહૈ. ૧૬
ધન ધન રે તુમ સાચો ભક્તા. ડાંડો દેઈ હોઇજા મુક્તા;
કહે નામો સુણ સ્વામી બાતા, પહલી ક્યુ નહી સોચે તાતા ૧૭
જો મૈં તોકૂ ડાંડો દેહૂ, તો મૈ છાંન બાંધ નહી લેઉ;
ઐસે બિના શીખ નહી હોઇ, ઊતર ડાંડો લીજે મોઇ. ૧૮
તુમ કિમ જાયો મંદિર મોરો, અબ તુમ કહુ વિધિ કરત નવેરો;
હરિકૂ પ્રસન્ન નામદે કીન્હા, હોય ચતુરભુજ દરસણ દીન્હા ૧૯
હંસે કૃષ્ણ ગુલતાન જુ હોઇ, નામકે શિર કર ધર દોઈ,
બહુતક પરચા વરણુ કેતા, નામાકૂ પ્રભૂ દીના તેતા. ૨૦
જે મૈ શ્રવણ કર્યાં સો કરિયા, છાના ઔર બહૂતસા રહિયા;
દાસ અનન્ત પરાકૃત ભાખી, નામદેવકી પરચી દાખી. ૨૧
પ્રથમ કલુ નામાકી સાખી, પિચ્છમ ભક્ત અનેકાં ભાખી,
એહ પરચીકુ સુણે રુ ગાવૈ, સો નર ચાર પદારથ પાવૈ. ૨૨

૩૮૯ દોહા.

દાસ અનન્ત યહ પરચરી, ભાખી પ્રાકૃત માંહી,
ભક્તભેદ યાકો લહૈ, ઔર વિઘ્ન ટલ જાહી. ૧

ઇતિ શ્રી નામદેવજી મ્હારાજકી પરચી સમાપ્ત.

શ્રીમતિ ફુલીબાઇકી પરચી.

૩૯૦ દોહા.

સતગુરુ મેરે શિર ધણી, સતાં શીશ નિવાય;
ફુલીકી પરચી કહૂં, રામ નામ લિવ લાય. ૧
પર્સણ રહજ્યો પર્મ ગુરુ, દિલમેં દયા વિચાર,
ફુલીકો જસ કહતહૂં, સબ મતિ મે તત્સાર. ૨
અજ્ઞ અંધેરો સબ મિટે, ભરમ કરમ વ્હૈ દૂર;
ફુલીકી પરચી સુન્યાં, ગ્યાન ઉદૈ ભરપૂર. ૩
નાનેર્યા તો માંજવાસ, સારણ ઝાંવર પીર;
ગ્યાનીજી સતગુરુ મિલ્યા, હુવો સમ દમે સીર. ૪
માંઝૂ મુરુધર દેશમેં, નગર ભાગાંણા પાસ.
જ્ઞાનીજી સતગુરૂ વસે, ગઢ જોધાણે વાસ. ૫
ભાતો લે ખેતાં ગઇ, સતગુરુ મિલિયા આય;
ભૂખા સાધૂ આજમૈં, બાઈ રોટી પવાય. ૬
રોટી પવાઇ પ્રીતસૂં, પરસણ વ્હા ગુરૂદેવ.
શિર પંજો દે સબ કહ્યો, રામભજનકો ભેવ .૭
પૂરબલી સચૈ પડી, ભક્તિ પ્રગટી આય;
સાસ ઉસાસાં લિવ લગી, શબ્દ રહ્યા ગરણાય, ૮

૩૯૧ ચોપાઇ

હિયે હિલોળા હરદમ બોલે, સુરત મિલી જસ રામમહોલે;
અનહદ ઘોર સુખમના જાગી, ફુલ્યા કમલ કિરણિયાં લાગી. ૧
હુવા ચાનણા સબ તન ભળકે, સહસ્ર ધાર અમી રસ ખળકે;
ઝિલમિલ ર નૂર જુ વરસે, આતમમૈ પરમાતમ દરસે. ૨
મુખ હિર્દા નાભી લિવ લાયા, સુરત શબ્દ પશ્ચિમ દિશિ આયા;
પશ્ચિમ દિશકી અબખી ઘાટી, વીસૂ ગાંઠ ઘોરસૂં ફાટી. ૩

ઉલટી મેર અમર ધર આયા, દસવે દ્વાર બ્રહ્મ વર પાયા;
નાને છાને જાન બુલાઇ, કન્યા કવારી પરણાવાઇ. ૪
ફુલી કહે કવારી પરણુ, મૈં તો પારબ્રહ્મ—પતિ શરણે;
માનધારી પરણીજુ નાંહી, પારબ્રહ્મ મેરા વર સાંઈ. ૫
જનમ મરણમેં વ્હો નહી આવૈ, સુખસાગર વ્હૈ સદા રહાવૈ,
ગાંવ ઝાંડેરો ઔર ઝહેરો, જામેં માજવાસ વસ ડેરો. ૬

૩૯૨ દોહા

જાની આયા ગોરવે, ફુલી કિયો વિચાર;
સબ સંતાંરો સાહિબો, સો મેરો ભરતાર. ૧
અમર પીવ પરણીજકૈ, મુરદો દીનો ટાલ;
ફુલી શિર સાહિબ આપૈ, રામ ધણી રિછપાલ. ૨

૩૯૩ ચોપાઇ.

નાનો કહે કૈ વર તેરો, મોહી બતાય જાય દુખ મેરો;
તુમ કહૈ પરણી મોય ન સૂઝે, બેર બેર નાનો યેમ બૂઝે. ૧
ફુલીકો પરમેશ્વર ઐસો, વેદ પુરાણ ન જાણે જૈસો,
જન્મ મરણમે નાહિન પ્યારો, ઉહૈ ફુલીકો ભરતારો. ૨
માલા મિણકાસૂ કયા હોઇ, યૂં તો રામ ન રીઝે કોઇ,
સાંચૈ મન જો સિમરણ કીજૈ, સુરત તારમેં પોય રલીજૈ. ૩
રામ નામકો સિમરણ કીજૈ, સુરત તારમે પોયરલીજૈ;
સાસ ઉસાસાં સિવરૈ રામા, તો પતિ મેરો સારે કામા. ૪

૩૯૪ દોહા.

કાંજી ખીચડ મેલ કર, પીવૈ સબ સંસાર,
ફુલી રામ—રસ એકલા, વિરલા પીવનહાર. ૧
કહા કરિયે યક પીવ બિન, ઝૂઠો તન સિનગાર;
ફુલી પ્રીતમને રૂચૈ, (તો) લેકર માથે માર. ૨

૩૯૫ ચોપાઇ

સુણી સુવાવળ સાધૂ આએ, સંગત કરૈ બોહોત સુખ પાએ;
વે સાધૂ કાબુલ જાઈ પહોતા, જહાં રહૈ રાજા જસવંતા. ૧

૩૯૬ દોહા

આપ આપ મતિ બોલિયા, જસવત બડો નરેશ;
ઈણ રાજાકો રાજ વહાં, જહાં ફુલીકો દેશ. ૧
તબ જસવત ઐસેં કહ્યૌ, કુણ ફુલી કહાં દેશ,
કુણ વરણમે ઊપજી, ક્ષત્રી વિપ્ર કે વેશ. ૨
ફુલી કુળમેં ઝાટણી, સતાંકો અવતાર,
જે જાણો વ્હૈ દેશમે, તો કરજો દીદાર. ૩
મારવાડ રાઠોડકુળી, રાજ કરે જસવત,
સફલ દેશ સોઇ ભલો, જામે નિપજૈ સત. ૪
અરસ પરસ પરબ્રહ્મસૂ, જૈ જન નહિ પતિઆય:
પરચા બદ પ્રસિદ્ધ હૈ, પરચો લીજે જાય. ૫

૩૯૭ ચોપાઇ

એક સમય રાજા ઘર આયો, ફુલી બાઈકો દરસણ પાયો,
ગોખરૂ થાપત હી જબ બાઈ, સાધ ભેદ બૂઝયો ઉપજાઈ.

૩૯૮ દોહા.

પૂરબ મારગ સાધરો, કોઈ સાધૂજન જાય,
પશ્ચિમ મારગ દુહેલડો, કાહેકૂં દુખ પાય. ૧
દુખ મેટણ સુખ કરણ હૈ, સબ સતાં શિર–મૌર,
યહ ફુલી માનૂં નહી, મેરે મારગ ઔર ૨
પૂરબ છાંડ પિચ્છમ ગઈ, સતગુરૂકે પરતાપ;
બહુરી ન જનમુ જગતમે, ઓ મેરે ઉર જાપ ૩
પશ્ચિમ મારગ સાધરો, કછૂ ન લાગે એક,

પૂરબ જોગી જાવતાં, ઉપજે વિઘ્ન અનેક, ૪
ફુલી ગોબર થાપતાં, છડકા પોહોતા રાજ;
રજોગુણ તો નહી ગયો, આયા કરણ સમાજ. ૫
ઉંચો પીછો કહા કરૈ, નિશ્ચલ કરદે મન્ન;
ઝૂગો શિરકી પાગડી, માટી મિલસી તન્ન. ૬
માટીસૂં ભી ઊપનો, ફિર માટી હુઇ જાય;
ફુલી કહ રાજા સુનો, કરલો ભજન ઉપાય. ૭
સ્વાન કાગ જમ્બુક ભખેં, જલ બલ હોસી ખેહ,
ઐસી ગન્દી દેહકું, ઉચી કરિયે કેહ. ૮
કાનાં સુણી સો દેખ લી, સુર્ત વચનસૂ ભાય;
ફુલી નાંવજ ક્યૂ દિયો, કહો ભાઈ સમઝાય. ૯
જબ લગ સાસ શરીરમે, તબ લગ નાંવ અનેક,
ઘટ ફુટે સાયર મિલૈ, ફુલી પૂરણ એક. ૧૦
આસૈ મિલસી આપકે, નાંવ ધર્યાં કાંઇ હોય,
સિંધો સિંધમે મિલ ગયો, ભિન્ન લાધે નહી કોય ૧૧

૩૯૯ ચોપાઇ

રામ નાંવ સત જાણો ભાઈ, યા બિન જગમે ઝૂઠ સગાઈ;
ફુલી પરમાનન્દ જુપરસે, અરસ પરસ કોઇ દૂઈય ન દરસે ૧

૪૦૦ દોહા

બાઇ ધરમરી બહનડી, લીજૈ બાગૈ બેસ;
પાંચ મ્હોર આગે ધરી, બધુ–ભાવ ધરેસ ૧
મ્હારાં મન માને નહી, રામ–ભજનકો સીર;
પાવો રોટી રાબડી, હૂ બેનડ તુમ વીર. ૨
મેરે સગ સેન્યા ધણી, દેખો દૃષ્ટી નિહાર,
બાઈ કેમ જીમાવસી, સો મોઇ કહો વિચાર. ૩

હોય હોય ડબરા રાબડી, હોય ૨ સોગર રાજ;
રૂચરૂચ જીમો પ્રીતસૂં, ઘર ફુલીકે આજ. ૪

૪૦૧ ચોપાઇ.

જેતા માણુસ તેતી ફુલી, પાતળ પાતળ પુરસે થુલી;
રાજા જસવંત ઈત ઉત ઝાંકે, યા સાધાં પત સાહિબ રાખે. ૧

૪૦૨ દોહા.

સબ સેન્યા તિરપત ભઇ, પીછે ભયો સમાદ;
રિદ્ધ વધારી રામજી, ફુલી જાણી સાદ. ૧
સાંજ ભઈ દિન આથમ્યો, ગાયાં આઇ ગ્વાડ,
બાલક મુખ કહેણે લગ્યા, બાઈ બછડા બાડ ૨
સાચ પિયારો સાંઇયાં, ફુલી સાચી દાસ;
એકજુ બાડે બાછડા, એકજુ રાજા પાસ. ૩
જબ જસવંત કર જોડકે, કરી વીનતી એહ,
બાઇ એૈસા નાંવકુ, રાણ્યાંકૂ તુમ દેહ ૪

૪૦૩ ચોપાઈ

સબ મિલ રાણ્યાં દર્શણ આઈ, ફુલી મુખસૂં કથા ચલાઈ.
ટગમગ ટગમગ થે કાંઇ જોવો, જન્મ અમોલક થે ક્યૂ ખોવો ૧
હૂ છુ આસક ઘટ ઘટ કેરી, ચૌરાસી બિચ ફિરસો ફેરી,
રાણ્યાંને પરમોદે ફૂલી, નરતન પાય ગમ ક્યૂ ભૂલી. ૨
ગહેણો ગાંઠો તનકી શોભા, કાયા કાચો ભાંડો,
ફુલી કહે થે રામ ભજો નિત, અવર ઉપાધિ છાંડો ૩

૪૦૪ દોહા.

રામ ભજો હે રાણિયાં, કહ્યો હમારો માન,
ભજન બિના ભવમે સબી, સૂકરી સ્વાન સમાન. ૧
પતિસે કારજ સબ સરૈ, પતિસે ઉતરૈ પાર;

ફુલી કહે પતિ બાહિરે, સબ ઝૂઠો સિણગાર. ૨
ચેતન ભાંડો ફુટસી, કહા કીજે સિણગાર,
ઇણ તૃષ્ણાકે કારણે, ફેરા ફિરે અપાર. ૩

૪૦૫ ચોપાઇ

રામ વિના પશુ જાતી હોસો, લાજ કાણ સબ કુલકી ખોસો,
આગે પીછે પડદા નાહી, જબ યહ ઘૂંઘટ કહાં રહાઈ ૧

૪૦૬ દોહા.

એક વિષયકે કારણે, કિજૈ તન સિણગાર;
સો ચૌરાસી ભોગસો, ફુલી માથે માર. ૧
આદૂ પતિ રિઝાયલો, ઇણ પતિસૂ કયા કામ;
ફુલી કહે વો પ્રીત ધર, ભજલો રાજા રામ. ૨
કયા ઇંદર કયા રાજવી, કયા સૂકર કયા સ્વાન;
ફુલી તીન્હુ લોકમે, કામી એક સમાન. ૩
પતિ સહી રીઝે પ્રીતસુ, પતિસુ સરહી કામ;
ટીકા ટમકા છોડદો, ફુલી કહે બેકામ. ૪
એક ભોગકે કારણે, કીજૈ કહા સિણગાર,
રામ નામ જાણ્યા વિના, જાસો નરક–દુવાર. ૫

૪૦૭ ચોપાઇ.

શાયર ઊપર શિલા તિરાણી, ફુલીકા પતિ સુણ લો રાણી;
ફુલી પરમાનન્દજુ પાવૈ, રામનામસૂ ચિત્ત લગાવૈ. ૧

૪૦૮ દોહા.

રામ શબ્દ સાચો સદા, ઔર શબ્દ સબ કૂડ;
ફુલી કહે ઉણ શબ્દ બિન, પડશી શિર પર ધૂડ. ૧
રામ ન બોલે રાણિયાં, ફુલી કિયો બિચાર;
ઉલટ ચલો ઘર આપણે, લખે ન સારાસાર. ૨

(રાજા)–ચલ ફુલી નૃપપેં ગઈ, નૃપતિ આદર કીન;
કહો કૈસો સંવાદ કર, કહો કયા આયે ચીન. ૩

(ફુલી)–ફુલી કહે ફોકટ સદા, સતસંગતિ બિન રાજ;
રામ બિના રીતા સબૈ, સરે ન એકો કાજ. ૪

(રાજા)–બાઈ આવો મ્હલમે, સંગત કરો દોઈ રાત;
કૈ તો થાંને રાખલ્યાં, (કે) ચાલાં થાંરી સાથ. ૫
ઓહ સોહં જાપરો, બાઈ કહેજયો ભેવ,
આયુ વધે શોભા વધે, કાલ ન મારે દેવ. ૬

(ફુલી)–સાધુ સિદ્ધિ છાંડ કર, કરલે અપણો કાજ;
સાસ વધારે સાંખ્યસૂ, તે મૂઢાંકો રાજ. ૭
રામ બિના કહા કામકો, સાંખ્યયોગ અભ્યાસ;
ફુલી પરમાનન્દ બિન, કુણ પૂરે મન આશ ૮

૪૦૯ ચોપાઇ

જબલગ પેટ પીઠ નહિ જાગે, તબ લગ બ્રહ્મ–અગ્નિ નહિ લાગૈ;
જબલગ ગાંઠ વીસ નહી ખૂટે, જોગ કરતાં હિયો ન ફૂટે. ૧

૪૧૦ દોહા

સૂને હીયે કરત હૈ, બિગર તત્ત્વકી વાત;
ફુલી કહૈ નિજ તત્ત્વ બિન, મિટૈ ન મનકી ઘાત ૧
કેઈ કંચન કર દેત હૈ, ધરતી અંબર દોય
ફુલી તો માને નહી, રામ નામ બિન કોય ૨

૪૧૧ ચોપાઇ

ટેક વિના કારજ નહી સીઝે, ટેક વિના બાબો નહી રીઝે,
ટેક વિના નર કાજ નસોઇ, ટેક વિના કોઈ ભગત ન હોઇ. ૧
ટેક વિના સુરલોક વસીજે, પુન છીજે ચોરાશી દીજે,
ટેક વિના સબ સાધન ફીકા, ટેક સકલ સાધનમે ટીકા. ૨

४१२ દોહા.

સાંખ્યજોગકૂં સાધ કર, કરૈ સ્વર્ગકી આસ;
ફુલી કહૈ રાજા સુનો, મન આસા કે પાસ. ૧
ક્યા જાણે તું જોગમેં, હરિ બિન ઝૂઠા હોય,
બિગર બીજ હલ ફેરિયાં, કણ નહી પાવૈ કોય. ૨

४१३ ચોપાઇ.

રામ નામ કણ બોજે ભાઈ, પ્રેમનીરસૂ ખેતી પાઇ,
જબ સીઝૈગો કારજ રાજા, સાંખ્ય જોગસેં સરે ન કાજા. ૧
રામ નામ શુભ વાણક વાણો, રામ નામ મત ચૂકો ટાણો;
રામ નામ બિન ઝૂઠી કરણી, જ્યૂં બિન બીજ સુધારૈ ધરણી. ૨
રામ નામસૂં ધ્યાન લગાવૈ, ફુલી કહે પરમેશ્વર પાવૈ,
રામ વિના ઝૂઠી સબ માનૈ, સાહિબ સતગુરૂ દોન્યૂં જાને. ૩

४१४ દોહા.

ફુલી સતગુરૂ ઊપરૈ, વાર્યો મેરો જીવ;
ગ્યાની પૂરા ગુરૂ મિલ્યા, તુરત મિલાયા પીવ ૧
સૌ બાતાંકી ઇકહી, સુનલે રાજા બીર,
સુરત તારમેં પોયલે, રામ નામસા હીર. ૨
રામ ભજનસૂ ચિત્ત લગૈ, મિલ જાય તેહા તેહ;
ફુલી કહૈ રાજા સુનો, કનફુકા ગુરૂ કેહ ૩
કનફુંકા ગુરૂહદકા, બેહદકા ગુરૂ ઔર,
ફુલી બેહદ ગુરૂ મિલ્યા, તુર્ત બતાવે ઠોર. ૪
ધન ધન ફુલી દેશ ઘર, ધન યહ શહર મુકામ,
જસવતકા સાંસા મિટયા, નિરભૈ પાયો રામ. ૫
જસવંત છાંડયા ભરમ સબ, ફૂલીકે પરતાપ.
છોડયો સાંખ્ય સુજોગ સબ, જપ્યા નિરંજન જાપ. ૬

૪૧૫ ચોપાઇ.

ફૂલી કહે રાજા તૂં સુણલે, રામ નામકા અંતર ગુણલે;
રામ નામસૂ પત્થર તરિયા, જો સિંવરહી કારજ જિન સરિયા. ૧

નામદેવકી વિરિયાં સ્વામી, ભારી હોય ગ્યો અંતરજામી.
ભ્રમ ભૂલો દીસે સંસારા, તામેં કુણ કહો પાવે પારા. ૨

ભ્રમકો ભૂલો તીરથ જાવૈ, ભટકા ખાય ઉલટ ઘર આવ;
ભ્રમકો ભૂલો સેવ કરાવે, અન્તકાલ પત્થર હોઇ જાવે ૩
જહાં આસો તહાં વાસો હોઇ, સુન હો રાય વૃથા નહિ હોઇ;
પ્રણસૂ પ્રેમ જગૈ ઉરમાંહી, પ્રણસૂ કારજ સબૈ સરાહી ૪
પ્રણસૂ ભજિયો દાસ કબીરા, સહજા ગલસૂં ઝડયા ઝંઝીરા;
પ્રણ પ્રહલાદ ભજ્યો ઇક રામા, જાકૈ નિશ્ચય સરિયો કામા ૫
પ્રણસૂ ગુજરી રામ પિછાણ્યો, સાયર તિરી સકલ જગ જાણ્યો,
પ્રણસૂ શંખ પંચાયન બાજ્યો, જોગ જગ્ય જપ તપ સબ લાજ્યો. ૬

૪૧૬ દોહા.

કહ ફુલી રાજા સુણો, પ્રણસૂ સીઝૈ કાજ;
પ્રણ બિન નરતન ના તિરૈ, સબૈ નરકકો સાજ ૧

કબ ગોગા કબ રામદે, કબહુ માલા પીર;
દાસી જેરા પુત્ર જ્યૂ, કોણ બંધાવે ધીર. ૨

ફુલી પ્રણ બ્રત રામકો, સતગુરુ દીનો જોડ,
અબ હૂ કબુ છાંડૂ નહી, કલા દિખાવૈ ક્રોડ. ૩

ગંગા તીરથ ગોમતી, બદરી ગયા પ્રયાગ,
સુગુરુ સંગ સબહી સર્યા, રહ્યા ચરણ ઉર લાગ. ૪

કહા કરિયે ઉપાય ઓહો, કહ લીજ્યો ઈક રામ,
ફુલીકા સબહી સર્યા, મનાં મનોરથ કામ. ૫

૪૧૭ ચોપાઇ

રામ–રસાયણ ફુલી પીયો, સતગુરૂ કહ્યો સોઈ હમ કીયો;
રામ જિસો દૂજો નહી કોઈ, ફુલી સબ જગ દેખ્યો જોઈ. ૧
જબહી ગુરૂ ગ્યાની ઘર આયા, તબહી પ્રભૂજી પાડો પાયા,
સતગુરૂકી સેવા કર બાઈ, હૂ લાઉ થારૈ પાડો પાઇ. ૨

૪૧૮ દોહા

ય્ નૃપતિકૂ ગ્યાન દે, બાઇ આઈ ગામ;
સુખ સારણ રસના રટયો, સાસઉસાસાં રામ. ૧
ભગવત ભારો ડાલતા, સુણ સાધાંરી બૈલ
સત પધારે પાંવણા, નીકી કરજ્યો ટૈલ. ૨

૪૧૯ ચોપાઇ.

સુખ સારણકી ભૂવા બાઇ, સુરગુણ તજ નિરગુણ લિવ લાઈ,
ધન્નાવસી જાતકી સારણ, સુખ સારણ હુઈ કુલતારણ.

૪૨૦ દોહા

ફુલીકા પાડા પિયા, જાણે સબ સસાર,
કૃષ્ણદાસ ઓહી રટયો, રામ નામ તત્સાર. ૧

૪૨૧ ઉથલો.

રૌજ જિમાઇ વાછા વાડયા, રિદ્ધિ વધારી જાન,
પાડા પાયા ભારો લાયા, દિયો નૃપતિકૂ ગ્યાન. ૧

॥ ઇતિશ્રી ફુલાંબાઈકી પરચી સમાપ્ત ॥

અથ ધનાજીકી પરચી.

૪૨૨ ચૌપાઇ

ગુરુ ગોવિંદકી અગ્યા પાઉ, દાસ ધનાકી કથા સુનાવું;
હરિ કૃપાતેં હિરગુન ગાઉં, જથાશક્તિ હુ વરણ સુનાવું. ૧
ધન્ય ધનો જિણુ રામ રિઝાયો, બાલ અવસ્થા હરિ ગુન ગાયો;
વિપ્ર એક જજમાના ભાઈ, સો ખેરાપુર નિકસ્યો આઈ. ૨
પિતા ધનાકો ગ્રહસ્થ ભારી, બ્રાહ્મણકી કીની મનુહારી,
દિનાં ચ્યાર કીનો વિશ્રામા, પાયો પોક્ષ બોહોત આરામા. ૩
સો તો દ્વિજ હરિકે ગુન ગાવૈ, રામભક્ત સબકે મન ભાવૈ;
ધનો ચરાવે ધરકી ગાયાં, ભક્ત અકુર છિપૈ નહી ભાયાં. ૪
ધનો કહે સુન હો દ્વિજ દેવા, મૈં ભી કરુ રામકી સેવા;
વિપ્ર કહ બાલક તુમ ભાઈ, હરિ સેવામે અતિ કઠિનાઇ. ૫
બાલક હઠ બહુતહી કીનો, તબહી વિપ્ર સિલા ટુક દીનો,
સેવા કીજયો પ્રીત લગાઇ, બોહોત ભાંત હરિકા ગુણુ ગાઇ. ૬
એહી રામ ઇન્હે લિવ લાવો, યા પહલી ભોજન મતિ પાવો:
ઈતની કહી વિપ્ર ઉઠ ગઇયો, ધનાકે મન આનન્દ ભઈયો ૭
બાલક બનમે ગઉ ચરાવૈ, આઈ રોટી ભોગ લગાવે,
નેત્ર મુંદકે ધ્યાન લગાયો, જો દેખે તો કછુ નહી પાયો. ૮
તબૈ ધના મન- મે પિછતાવૈ, નાં જાનુ યહ કબહક પાવૈ,
મૈ વિપ્રપૈ લિયો છુડાઇ, યાકુ તો અબ બોલુ આઇ. ૯
દિના દોયલુ નાહ ન પાયો, ધનૈ આપહી અન્ન છિટકાયો;
દિનાં તીસરૈ ભોગ લગાયો, જો દેખે તો કછુ નહી પાયો. ૧૦
તબ જન દેખે યહ મર જાસી, મૈં ભી ખાય મરૂગો પાસી,
ધન ભક્ત જબ ભોજન છાંડયો, મનસા વાચા મરણો માંડયો. ૧૧
તબ તો કૃપા કરિ હરિ આયે, આધો ભાત પ્રીત કરી પાયે,
મહા પ્રસાદ શીશ ધરિ લીના, બહુરિ ભોજન નીકા કીના. ૧૨

૪૨૩ દોહા

અર્ધ પ્રસાદ જુ રહણુ હૈ, આધો જાવૈ પાય;
વારો વારી આપણી, લાવૈ ગઊ ચરાય. ૧

૪૨૪ ચોપાઇ

કેતાઇક દિન ઐસેં ગઇયા, ધનો રામ દોઉં હિલ મિલ રહિયા;
એક સમય વિપ્ર ફિરિ આયો, દેખી રીત તબૈ સુખ પાયો. ૧
બહુરી વિપ્ર આપ ઘર ગહિયો, વાહીકુ હરિ દરસન ભઈયો;
પ્રગટ રામ યુ બોલ્યા બાની, સાચી ભક્તિ તબૈ નહિ જાની. ૨
અબ તુમ બાત હમારી માનો, કાશીકુ તુમ કરો પયાનો,
જાય કરો ગુરૂ રામાનન્દ, તાકે દરસણ હોઈ આનન્દ. ૩
રામ ધનાકું અગ્યા દીની, રામાનન્દકી શિક્ષ્યા લીની;
તબહી તિનકે ભયો અનન્દ, શિક્ષા લેત ગયો દુખ દ્વન્દ, ૪
શિક્ષ્યા લઈ પરમ સુખ પાયો, અગ્યા લે ખેરાપુર આયો,
રામાનન્દકી શિક્ષા પાઈ, ઘરહી ભક્તિ કરો લિવ લાઇ. ૫
હરિ ગુણ સાધ એક કર પૂજે, કબહુ ભાવ ધરો મત દૂજે,
સિમરો રામ સાધુ પુનિ સેવો, અરૂ ભુખેકાં ભોજન દેવો ૬
ઔર ધનાકે ઘરકી નારી, સોહૈ પતિકી આગ્યાકારી,
ઔર દેવકી કરૈ ન આશા, નિશિ દિન જુગમે રહત ઉદાસા. ૭
સમ દ્રષ્ટી દુબધ્યા નહી આનૈ, સબ ઘટ આતમ રામ પિછાનૈ;
ઘરમેં રહત ઉદાસી ઐસે, જલકે નિકટ બટાઉ જસેં, ૮
ઘર ઘરણી સંપતિ વિધિ સરબુ, હરિકે હેત કિયો સબ દરબુ,
ગુરૂ કિરપાતેં એહ બન આઈ, ઘરમે રહૈ રામ લિવ લાઈ. ૯

૪૨૫ દોહા

દાસ ધનાકી પરચરી, સુણજ્યો ચિત્ત લગાય;
દાસ અનન્ત કથા કહૈ, હરિકી આગ્યા પાય. ૧

૪૨૬ ચોપાઇ.

ધનાકે ધીરજ મનમાંહી, હરિસૂં હેત ઓરસૂં નાહી,
રામ નામ નિત્ય હિરદૈ રાખૈ, મિથ્યા મુખતેં કબહુ ન ભાખૈ. ૧
સકલ અંગ સેવામેં સૂરો, ભક્તિવત્સલ ગોવિંદ ગુણ પૂરો;
એક દિનાં હરિ ઐસે કીનો, આઇ બાટમે દરસણ દીનો. ૨
સેવક નામ તુમ્હારો ભાઇ, કછુ સંતનકી ટહલ કરાઈ;
ખીર ખાંડ ઘૃત આટા દીજે, મિનખ જન્મકો લાન્હો લીજૈ. ૩
બોલે ધનો સુનો હો સ્વામી, તુમ હો મોરે અંતર્જામી;
મૈ તો બીજ ખેત લે જાઈ, ગૈલામે સામગ્રી નાહી. ૪
અબ તુમ રામ દ્વારે જાવો, મન ચાહે સો ભોજન પાવો,
મેરે ઘરાં સુલક્ષણી નારી, બહૂ વિધિ સેવા કરૈ તુમારી. ૫
ઇતની સુન બૈરાગી બોલ્યો, ધના ભક્તકો સત મત તોલ્યો,
સેવક હોઇ ઉત્તર ક્યૂં દીજૈ, ખોલ સમેત પોટ પણ દીજૈ. ૬
સેવકકે મન ઐસી આઇ, જનકો વચન ન મેટયો જાઇ,
ધનૈ સુનત હી ઢીલ ન કીન્હી, ખોલ સમેત પોટ પણ દીની. ૭

૪૨૭ દોહા

ગેહૂ લે હરિજન ગયે, ધનો પોહોચ્યો ખેત;
તાતે દાસ અનન્ત કહે, સેવક સબ રસ લેત. ૧

૪૨૮ ચોપાઇ

તબ સેવકકો મન વિલખાનો, સ્વામી બીજ ઔર તમ આનો;
ધનો કહે તુમ સુણરે ભાઇ, તેરો ખાંટો કછુન જાઇ. ૧
પાડોસીકે નિપજે જેતો, તુમ તેરો ભર લીજ્યે તેતો;
તબ હાલી દોઇ બલદ ઉલાડયા, આથણ સૂધાં ખેતજુ ફાડયા. ૨
દિન આંથ્યો હાલી ઘર આયો, સો હાલણકું ચરિત સુણાયો;
સ્વામી મતો એક એહ કીનો, બીજ સર્બ ભગતાંને દીનો. ૩

પ્રારે દિન ખાલી હલ ફેર્યો, ગેહૂં ચિણ્ાુ એક નહિ ગેર્યો.
ઇતની સુણ હાલીકી નારી, કરૈ ક્રોધ અરુ દેવૈ ગારી. ૪
જાય બાયરા તું કયા ખાસી, ઊતો મોડયો માંગહી લાસી,
ઈતની સુણ બોલી હરિદાસી, તબ હાલણકું દે વિશ્વાસી. ૫
ભકતણ કહે સુણ હાલણ બાઈ, તેરા બાંટા કહૂં ન જાહી,
એક બહલ અબહી દૂં ખોઈ, જો તેરે વિશ્વાસ ન હોઇ. ૬
ધનો કહે કડવા મતિ ભાખો, દિન દસ વાત ગુપ્ત કર રાખો,
કિયા કિયા હરિજીકા દેખો, પીછે તુમ કર લેજો લેખો. ૭
ભએ પાંચ દિન તબહી ઊગા, એક દિનાં હાલી જાય પૂગા,
હાલીકે મન ભયો અનન્દા, એ તો કૃપા કરી ગોવિંદા. ૮
હાલી જાય હતાઇ કહિયો, સ્વામીકી ગતિ કિણિય ન લહિયો,
ઇનકા મતા બહુત હૈ ભારી, ગ્યાન ધ્યાન ધીરજ મન ધારી. ૯

૪૨૯ દોહા

ધનાકે ધીરજ ઘણી, સાચો હરિ વિશ્વાસ,
દાસ અનન્ત વિચારકે, પ્રભૂજી પૂરૈ આશ. ૧

૪૩૦ ચૌપાઇ

એતી સુણ બોલે સબ કોઈ, સ્વામીકી ગતિ કૈસી હોઇ,
હાલી કહે સકલકૂ બાતા, ખેત ગયો ઇક દિન પરભાતા. ૧
ધના ભક્તકા ચરિત સુનાવું, આંખ્યાં દેખી કહ સમુઝાઉ;
હળકે ગલે નાઈ નહિ બાંધી, ધનૈ સમ્રથ મૂઠી નહી સાંધી. ૨
સારો દિન ખાલી હલ ફેર્યો, ગેહૂ ચિણ્ાુ એક નહી ગેર્યો,
અબ દેખો તો ઊગા ઘણા, બિન બાયાં ગેહૂ અરૂ ચિણા; ૩
એતી સુણકે અચમ્ભો હોઈ, ગોવિંદકી ગત લખૈ ન કોઈ;
હાલી હાલણ દોઊ ડરિયા, જાય ધનાકે પાવાં પરિયા. ૪
ચૂક હમારી બગસો સ્વામી, તુમ દયાલહો અંતરજામી,

ધનો કહ ચૂક હૈ નાંઈ, સબ ઘટમાંહી એક હૈ સાંઈ. ૫
અબ તુમ બાત હમારી માનો, જન સેવનકી શંક ન આનો;
હરિ—ભક્તનકૂ સરબસ દીજૈ, જીવન જન્મ સફલ કર લીજૈ. ૬
તબ હાલીકો સાંસો ભાગો, સાધ સંતકી સેવા લાગો;
હાલી બહુરિ ખેતમે આયો, ગેહૂં દેખ બહુત સુખ પાયો. ૭
ચ્યારૂ મેર એકસા ખૂણા, પાડોસ્યાસૂં નિપજ્યા દૂણા;
સો કરિહૈ સો આગે ત્યારી, હરિકૂ યહ બ્રત લાગે પ્યારી. ૮

૪૩૧ દોહા

સાચે મન સુમિરણ કરૈ, રામ જનાંસૂ હેત;
તાતૈ દાસ અનન્ત કહૈ, હરિ નિપજાયા ખેત ૧

૪૩૨ ચોપાઇ.

બહૂરી દેખા એક અચમ્ભા, મેર મેર ઊગા બહુ તુબા,
સ્વામી દોલી બાડ કરાઇ, તે સબહી બેલડિયાં છાઇ ૧
બોહોત બાયરા આછા વાગા, તુમ્બા બોહોત સુપુષ્ટા લાગા,
ધન ભક્ત ભેલા કરિ લીના, સતાં કાજ રામજી કીના ૨
બહુરી મડલી ઐસી આઇ, તામેં સત બોત સુખદાઈ,
તે સબ ધના ભક્તકે આએ, સ્વામી દેખ બેહોત સુખ પાએ ૩
ધનો કહે ધન ભાગ હમારૈ, ઐસે સ્વામી ભલાં પધારૈ;
કર જોડોત ચરણામૃત લીનો, દયા કરી તુમ દરસણ દીનો ૪
સબકૂ આસણ દિયો બિછાઈ, તા પીછે હરિદાસી આઈ,
બેઠ બૈઠ કીનો પરણામા, આજ હમારે પૂરણ કામા. ૫
તાતો પાની તબહી દીનો, ચરણ ખોલ ચરણામૃત લીનો,
સબ સતાં ઐસી મતિ દેખી, યા તો સેવક બડો વિવેકી ૬
એસો હૈ યહ ઘરકી નારી, આગ્યાકાર રામકી પ્યારી,
ધનો કહ આગ્યા અબ દીજૈ, કરૌ રસોઇ વિલમ્બ ન કીજૈ. ૭

સાધૂ કહે અગ્યા હરિ કેરી, લાવ રસોઈ ઈચ્છા તેરી;
ચૌકા દીનો જળ ભરવાયો, ધનો ભક્ત સામગ્રી લાયો. ૮
આટો ઘિરત મિઠાઈ લાયો, ચાવલ ઘણા દૂધ મગવાયો,
ઔર કછૂ તરકારી કીજૈ, ઘીણો ઘણો દહી પણ લીજૈ. ૯

૪૩૩ દોહા

તન મન ધન અર્પણ કરૈ, ઈસ વિધિ સેવે સંત,
તાકૂં રામ નિવાજસી, ગાવૈ દાસ અનન્ત. ૧

૪૩૪ ચોપાઇ

પાય પ્રસાદ રૂ કથા ઉચારી, દરસણકું આયે નરનારી,
કથા કીર્તન બહુ વિધિ કીના, ભયે આનન્દ પ્રેમરસ ભીના. ૧
ધનો કહે અબ અર્જ સુણીજૈ, એક એક તો તુબો લીજૈ;
દી અગ્યા તુમ્બા મગવાયા, દેખ ડોલ સબ જન મન ભાયા. ૨
લે તુમ્બા સબકું દેખાઇ, ઇતનો બોઝ કહા હૈ માંઈ.
આણ કરોતી મુડા કરિયા, દેખે સબ ગહુવાંસૂ ભરિયા ૩
દેખત ભયો અચમ્ભો ભારી, ધનહો રામજી કલા તુમારી;
કર કર મૂડા ધર્યા ઉતારી, રાસ ભઈ ગેહૂકી ભારી ૪
ગેહૂં ધના ભક્તકુ દીયા, તુબા તો બૈરાગ્યાં લીયા,
યંહ ઇચરજ માનો મતિ કોઈ, કર્તા કરૈ સો ક્યૂ નહી હોઈ. ૫
એતા કણ ભક્તાંને દીયા, જેતા મણ ખેતીમે લીયા,
ધનો ભક્તકો ખેત નિપાયો, જન કબીરકે બાલદ લાયો ૬
નામદેવકી છાન છવાઈ, પીપાકુ દ્વારકા દિખાઈ;
સબ સન્તનકે કારજ સારે, કેતે પતીતન પાર ઉતારે ૭

૪૩૫ દોહા

દાસ અનન્ત જુ કહિ કથા, ધન્નાકો જસ ગાય;
રામાનન્દકે શિષ્યકી, મહિમા કહી ન જાય ૧

ઇતિ શ્રી ધનાજી મ્હરાજકી પરચી સમાપ્ત.

અથ શ્રી ફરીદજીકી પરચી.

૪૩૬ સોરઠા

કરિયે એહ વિચાર, ધરિયે ગુરુ ચરણાં જુ શિર;
મરિયે મન ચિત્ત માર, સબ સારનકો સાર હૈ. ૧
ફરીદ પત્રિકા જોઈ, વાંચ કહા અબ મૈં કરું,
વા કિરપા જુ હોઈ, હાથ જોડ મસ્તક ધરું. ૨

૪૩૭ સાખી.

સતગુરૂ અગ્યા માનકે, પુનિ વદૂ સિધ સાધ;
પરચી દાસ ફરીદકી, મોમત કરુ સમાધ. ૧
જતી સતીકૂં વદના, કદે ન ઉપજે કાલ,
સબ સતાં શિર નાયકેં, મોય કરો પ્રતિપાલ. ૨
ઈતની મેરી વીનતી, મૈ સબહીકો દાસ,
દુઃખ દ્વન્દ્વ વ્યાપૈ નહી, સત સગત હો વાસ. ૩
પુત્ર ફકીરી અજબ હૈ, જે કોઈ જાણે ધાર,
સતગુરુ શિર પર ખેવટયા, સહજ હોય ભવપાર. ૪
મહિમા શ્રેષ્ઠ ફરીદકી, કહતહુ ચિત્ત લગાય;
પૂજ્ય પરમગુરુ દેવકી, સેવ કરો તુમ જાય. ૫
ચેતન માંગ્યો રાછ હૈ, શુભ કર લીજે કાજ,
ધણી માંગ લે જાવસી, પડયો રહે સબ સાજ. ૬
રાછ કવન કહા કામકો, કરિયે કવન ઉપાય,
મૈ બાલક સમઝૂ નહી, માતુ ગ્યાન સમુઝાય. ૭
કામકાજ જઠરા—અગન, દેહી માંગ્યો રાછ;
સાસાં સૂત અલૂઝકે, ઉલગ્યો નાચ્યો નાચ. ૮
સુલટી ગત સમુઝાયકે, દો માતા ઉપદેશ;
કહો સો શીશ ચઢાયલૂં, કરુ ફકીરી વેશ. ૯

પૂત ફકીરી દુલભ હૈ, ગહરા સમંદ જહાજ;
દેહીસૂં ન્યારા રહે, જદ યો સુધરે કાજ. ૧૦

૪૩૮ ચોપાઇ

થકાં દેહ ન્યારા કિમ હોઇ, ઝીણી સૈન સમઝે નહી કોઈ;
મુઝકૂં માતા કહો સમુઝાઇ, મૈ બાલક તુમ ગુરુ સહાઇ. ૧

૪૩૯ દોહા.

મૈ મેરી મિટ જાય સબ, હરષ સોગ વિસરાય,
જાત પાંતકા થિત મિટૈ, જ્યૂંકા ત્યૂ હોઇ જાય. ૧
માતા મૈ સમઝૂ નહી, સૈન કરી તુમ સાચ,
સાગે દૃષ્ટિ દિખાયદો, યહ કંચન યહ કાચ ૨
જપ તપ સજમ કામ કછુ, સાચા રામ રસૂલ,
રરે મમેમે દેખલો, ઔર ભરમ મતિ ભૂલ ૩
રામ મત્ર મબ સાચ હૈ, કાચ કરમ સબ ખાંડ;
મરણો મિટૈ ન પુત્ર યૂ, જબ તબ કરસી ભાંડ. ૪
મરણો મિટૈ સો મુઝ કહો, માતા ગ્યાન વિચાર,
થોડા માંહી બહુત હૈ, નિરખો સાર અસાર. ૫
આઠ પહર ચૌસઠ ઘડી, દે મન ઊપર માર
કામ તજે રામહિ ભજે, ઓ સબહીકા સાર ૬
કુણ તેરા તૂ કૂણકા, સબૈ વટાઉ લોગ;
મોહજાલમે ક્યૂ બંધ્યો, યહ બડ જાલમ રોગ ૭
મોહ મિટાવો માત મમ, દેવો ગ્યાન બતાય,
ખાંપણ જેતા રાખસૂ, ઔર ફકીર ખુવાય. ૮
તે બેટા કાચી કહી, કહા ખાંપણસૂ કામ,
જનમ દિયો જબ કર દિયો, હાડાં ઊપર ચામ. ૯
ખાંપણ ભી જલ જાયગા, હાડાં હંદા ઢેર;

યા દોનૂમેં થિર નહી, કછુ કહણુમેં ફેર. ૧૦
માતાસૂ મન સુધ હુવો, અગ્યા શીશ ચઢાય,
સૂરા તનકો સાજ લે, જંગલ બૈઠે જાય. ૧૧
આઠ પહર ચોસઠ ઘડી, રહૈ રામ લિવ લાય;
જ્યૂં મૂરત પાષાણકી, ઈત ઉત ડિગૈ જુ નાંય. ૧૨
ધૂપ દીપ શિર પર સહૈ, દહન જગતકી તાય,
અડગ મેર જ્યૂં હુય મંડે, ઉનમુન વચન અવાય. ૧૩
નનાં હ દે નીરસૂં, અવની સરજલ થાય,
આસણ માંહી ઊગ કર, વૃક્ષ રહૈ ફહરાય. ૧૪
સગ ન વૃચ્છ શોભત લતા, સોહૈ જનકે અગ;
મૂરત માંહી સોહણી, માનૂ કોટિ અનંગ ૧૫
વરષ દવાદસ તબ ભયે, રહૈ વૃક્ષ સુખ છાય;
તબ કાયા પરસાદતે, કાયા પોષત જાય ૧૬
પાંચ પાનકી થિત બધી, યુ પોષત સુખ પાય,
જૈસે સીચે તેલસૂ, જયોત દ્રણ દરસાય. ૧૭
કબ જાણૂ અમ્માં મિલે, ભયો સમ્પૂરન જોગ,
માયા ઝીણી ના લખ, બણિયો એહ સજોગ. ૧૮
ઉમગ ઉઠૈ માતા મિલુ, કહૂ હકીકત જાય;
કાચે પાકે જોગકી, સબ દેખૂ નિરતાય ૧૯
ગહેર ઘુમત રૂમત ખડે, મુખકે જડે કપાટ;
ફક્કડ ઊઠ પધારીયા, સોહે સુરત નિરાટ. ૨૦
માતા પુત્ર નિહારકે, કછૂ કસર રહી ઔર,
જૈસે લકરી કસરતે, નિકસત ધુવા ઘોર ૨૧
કાકે માતા સુત પિતા, કિસકે મહરમ મત;
કાયાનૈ દરસે ઇતિ, પાકી નહી પરસંત. ૨૨

માત ઉછંગ લે આપકી, સુતકૂં લેહ લગાય,
કાચે પાકે જોગકી, સબ પૂછૂં નિરતાય. ૨૩
વરષ દ્વાદસ ધ્યાનમેં, ખાત પાત પરભાત,
આસણ અડગ સુમેર જ્યૂ, સુત ભાખૈ સુણ માત. ૨૪
તબ માતા મન મુલકકે, સૈન દઈ સમુઝાય,
પાન પાત મુખ મેલતેં, સાખા લઈ સમાય. ૨૫
જનની કેસ વિરોલિયા, કાંપ્યા સાત શરીર;
ગાત ગાત તો દુખ ભયો, અમ્માં રૂમમેં પીર. ૨૬
નાક ચહોડે નૈન જલ, સાસાં લહી ઉસાસ.
બેટા અજહુ મિલણકી, રાખો ઝૂઠી આશ. ૨૭
બોહોરૂ ઉઠ વન ગવન કર, જંગલ બૈઠે જાય;
રોટી સૂખે કાઠકી, પેટ લપેટી તાય ૨૮
આસા છોડ નિરાસ હુય, વનમે વસે નિરાટ,
ભૂખ લગે તન પાએગે, રોટી મેરે કાઠ. ૨૯
વરસ વદિત બોહોતે ગયે, સૂર મંડે સંગ્રામ,
યહ અભિલાષા કાઠકી, રૂપરહિ આઠુ જામ ૩૦
ભૂખ લગે તબ પાયેગે, રોટી મેરે પાસ,
મરણો માંડ વનમે ધર્યો, એતી કાચી આસ ૩૧
વરસ દ્વાદસ પ્રેમ ધર, પ્રેમ સહિત ગુણ ગાય,
એહ અભિલાષા મિલણકી, કબ મુખ દેખુ માય ૩૨
ઉમગ ઉઠયો આરત ઘણી, અમ્મા મિલું જુ જાય;
કહૂં હકીકત જોગકી, પાકો ભયો કિ નાંય ૩૩
માતા સનમુખ જાયકે, પુત્ર ખરો કરજોર,
જોગ સજ્યો તો સત કહો, નીતર ચલું બહોર. ૩૪
ખાન પાન નિદ્રા તજી, રોટી કાઠ સંગાત;

ક્ષુધા હેત સગમેં રખી, લગી ન ખાદી બાત. ૩૫
પારસ લોહા બીચમેં, અંતર એકહિ વાલ,
યહાં લોહા કંચન નહી, વહાં નહી મિલૈ દયાલ. ૩૬
મકર અરક નહી અતરો, એક દૃષ્ટિ મિલ જાય;
જો ટુકિયક પડદો રહે, તો રહો સદા નિપાય. ૩૭

પડદા સીવ રૂ જીવ બિચ, પડી વાસના જોગ;
યાહાંસૂ ફિર ફિર જનમ લહે, એહ બડ જાલમ રોગ. ૩૮
માતાસે મન સુધ હોઈ, આગ્યા શીશ ચઢાઈ;
ઊંડો કૂપ ઉજાડમે, તહાં રહે મઠ છાઈ. ૩૯
લતા અલૂઝે પાવ હોય, શીશ તલે કર જોર,
કૈતો મેરા પિવ મિલે, જગ નહિ મિલુ બહોર ૪૦

જ્યૂ જ્યૂ હાલે પાન તરૂ, યૂહી હિલે શરીર,
ફકર મતા મન જીતકે, અવિચલ ભયા શરીર ૪૧
તન સૂકા પિંજર ભયા, દથ્યા વાસના ભેદ,
લટકત રહે લિવ લાય કર, મેટ મરમકી ખેદ ૪૨
ત્વચા સુખ ખણ ખણ કરૈ, હાડૂ માંસ ન થાય,
ઈસે હાલમે હરિજનાં, રહે રામ લિવ લાય ૪૩
કરૂણા ગુણ કરતા ધણી, ચલે પારખા લૈન,
માયાકા કાગા કિયા, કાયાકુ દુખ દૈન ૪૪

કાક પાંવ પર આઇ કર, ચચ સવારી ચાય;
જૈસે સૂખે કાઠ પર, પખી બૈઠે આય ૪૫
ચચ સવારી જોરસૂ, કછુય ન આયો હાથ,
કયૈ પકૈકી પારખા, ઊભા દેખૈ નાથ ૪૬
તન સૂખા પિંજર ભયા, તલી ખટૂકે કાગ,
અજહૂ સાહબ ના મિલ્યા, દેખ ફરીદા ભાગ ૪૭

દોષજુ નહી દયાલમેં, કસર કરમકે માંય;
સંચિત મેરા અતિ ઘણા, તાતે આયો નાંય. ૪૮
એક દીવી દૂજી સહી, તીજી કરી તયાર;
સમરથ મેરે સાંઇયાં, સુખ કરતાં કયા વાર. ૪૯

કાગા તુમસૂં વીનતી, સાચે હમરૈ સૈન,
ઔર સકલ તન ખાયજો, દોય મત ખાજયો નૈન. ૫૦
તન ધનકી નહી વાસના, ઔર નહીં મુઝ ચાહ;
એતિ મેરે વાસના, પિવ દરસણ હો જાય. ૫૧
મેરે અભિલાષા ઇતિ, સાચે આખું વેણ;
કબ આવૈ કબ દેખેગે, ભર ભર અપનૈ નૈન ૫૨

દયા દીન પર દેખ કર, દિલ સુધ હોય દયાલ;
અપના સેવક જાન કર, આય કરી પ્રતિપાલ ૫૩
આવ ફરીદા ઉલટ તન, મયા કરી મ્હારાજ,
તન પર હાથ પલૂસકેં, ભયો આગલો સાજ ૫૪
ફરીદ આય ચરણાં પડયો, શીશ ધરે દોય હાથ,
અપનો સેવક જાનકે, નેહ દિખાવે નાથ. ૫૫

મહેર કરી મન સુધ હોઇ, આય કરી પ્રતિપાલ,
ફક્કડદાસ ફરીદકો, દૂર કિયો દુખ જાલ ૫૬
સેઊ સમન સાચહ, સતી સૂર હે સાદ,
આ મેરી અગ્યા તુમૈ, વહાં લેવો પરસાદ. ૫૭
અગ્યા શીશ ચઢાય કર, પથ પર કિયા ગવન,
એહ પુર પાટણ પ્રેમિજન, સાચૈ સૂર ભવન, ૫૮
સ્હેજ પધારૈ પાંવદે, સંતાં કરણ સહાય,
પરચીદાસ ફરીદકી, અનન્ત કહે ચિત્ત લાય. ૫૯
સબ સંતાંસૂં બીનતી, ઔહૈ મેરા મિત;

જતી સતીકી પરચરી, ગાવે દાસ અનન્ત. ૬૦
એતી મેરી બીનતી, સુણ લેજયો સબ સંત;
ઉભય હાથ શિર નાંયકે, ગાવૈ દાસ અનન્ત. ૬૧

ઇતિ શ્રી ફરીદજી મહારાજકી પરચી સમાપ્ત.

અથ સેઊ સમંનજીકી પરચી.

૪૪૦ દોહા

સાધૂ આએ અગમસૂ, પાવાં કિયો ગવન;
ઠૌર ઠૌર પૂછત ફિરૈ, સમનકા ઘર કવન. ૧
આણ દ્વાર ઠાઢે ભયે, તિરિયા કીન્હી સૈન,
તબ સમન મુખ મોડકે, દેખે અપને નૈન ૨
સમન ઊઠ સનેહ કર, દરસણકા ફલ લેહ,
મુખ તો છિપાયાં ના બણે, સનમુખ હો શિર દેહ ૩
સમન સેરી સાંકડી, ટલિયો ક્યૂ કર જાય;
સાધૂ આયે પ્રીત કર, મિલિયે ઉજ્વલ ભાય ૪
સમન પરદખિણા દિવિ, મિલેજે અગ લગાય,
બહુત ઉમગ મનમે બઢયો, કઠ ન છાંડયો જાય. ૫
સેઊ આયા દોડ કર, પરસન્ન હૂવો મન્ન,
બલિહારી યહી સાધૂકી, તપત બૂઝી મોય તન્ન. ૬
સમનકી તિરિયા ઉઠી, ઉમગ્યો પ્રેમ શરીર,
પ્રીતિ સહિત ચરણાં લગી, પાંવ પખાલ્યા નીર. ૭
સમન સરકસ નેહકી, નૈન બૈન કહ દેત;
લાખાંમે છાના નહી, જાકે હૈયે હેત. ૮
તિહુ સાધ નીકે મિલે, ઘરમેં બઠે જાય,
અન્ન ભોજન ઘરમે નહી, કીજૈ કવન ઉપાય. ૯

ભગેકા આશ્ચયો ભયો, વીતી કિતીક રાત;
તલફ તલફ તીન્હૂં કરૈ, સંતાં જાણી વાત. ૧૦
રૈણ ફરિદા ઘણ ગઇ, યહ દુખ પાવૈ દાસ;
ફિટ જિહાંદા જીવણા, કરૈ વિરાણી આસ. ૧૧
હમસૂં કહ્યો કમાલ જન, ચલો સમનકે ગેહ,
ભોજન સબકૂં દેહ હ, સતાં અધિક સનેહ. ૧૨
અબ દિલ માંહી સોચહૈ, સાધૂ આએ દ્વાર,
સમનકા હિરદા જલૈ, જ્યૂં અગીઠી અગાર. ૧૩
સમંન સેઊસૂ કહૈ, સમયો પડયો અગાધ;
મેરે જાયા જનમમે, બેમુખ ગયા ન સાધ. ૧૪
સમન મન સોચન કરૈ, સાધૂ આએ દોય,
જો યહ ભૂખા જાવસી, જગમે હાંસી હોય. ૧૫
અન્ન ભોજન ઘરમે નહી, વાસણ વરતન નાંય,
અબ મેરા કહા જીવણો, સાધૂ ભૂખા જાય. ૧૬
સમન સેઊસે કહૈ, સુણો પિતા ઇક બાત,
ઇન સતન પર વારિયે, પિડ પ્રાણ અરૂ ગાત. ૧૭
જેતો સાધૂ પ્રસાદલે, તેતો લાવો અન્ન,
યહ પ્રણ રાખણ કારણે, ચોરી ચલો સમન ૧૮
પરમારથકે કારણે, ચોરી ચલે દો સાદ;
લજ્યા રાખે રામજી, લોક કરહી અપવાદ. ૧૯
હાટ ફોડ ઘરમે ધસૈ, પહૂંચાયો ઘી અન્ન;
સેઊ ઠાઢો ભવનમે, બાહિર ઝેલે સમન. ૨૦
લે સીધો પાછો ફિર્યો, ઠમકે લાગો પાંવ;
ધામ ધણી ચેતન ભયો, ગ્રહ્યો સેઊકો પાંવ. ૨૧
પાવ ગ્રહ્યો પરવશ પડયો, શીશ પિતાકે હાથ,

સંકટમેં સુત બોલિયો, તુમ ઉર સોચો તાત. ૨૨
કાઢ કરદ શિર કાટલો, સોચ કરો મતિ મન;
પ્રાણ દિયાંહી પત રહે, સોઈ ભલે સમંન. ૨૩
માથો જાજો નાકતે, નાક ન જાજો ચીક;
એકર પાણી ઊતરે, બહુરિ ન ચઢે લીક. ૨૪
મસ્તક લે સમન ચલ્યો, ઘોડયો પંથમેં જાય;
જાકી મે ચોરી કરી, સો પહૂ ચેગો આય. ૨૫
બૈઘો હુવો બજારમે, ખિડકી આઈ નાર;
વે દોનૂ ચોરી ગયા, જિનકી ભઈ પુકાર. ૨૬
ઝાંક કિવાડી દેખિયો, શીશ છિપાવત કથ,
મોકુ તુમ કાચી ગિણી, ભલે ભલે હો સત ૨૭
નીકી કહે નીકો કિયો, અન્ન લાયે દે શીશ;
અણકે સાધુ પધારસી, (મે) શીશ કરુ બગસીસ. ૨૮
નીકી રોવત દીસે નહી, આંસૂ નહી આવૈ,
સેઊકો શિર ધર ધર્યો, ભોજન પકવાવૈ. ૨૯
તુમ જાણ્યો આ રોવસી, રોઉ તો પ્રણ જાય;
નીકી તો ફુલી ફિરૈ, આનન્દ ઉર ન સમાય ૩૦
સમન શીસીકૂ રોઈયે, કિસકા કરિયે સોગ;
યો તો સગ સરાયકો, સબૈ બટાઉ લોગ. ૩૧
વા સુતકુ ક્યૂ રોઈયે, ક્યૂ કર રોઉ અબ્બ,
મૂવા કોઈ ન બાહુડે, રહ્યા સો જાસી સબ્બ. ૩૨
સમન પરઘર જાયકે, દુખ ન કહિયે રોય;
ભરમ ગમાવે ગાંઠકો, કાટ ન દેસી કોય ૩૩
ઈતો કહત ભોજન ભયો, રજની બીતી આદ;
અણૈ અરોગો સત જન, ઊઠો લો પરસાદ. ૩૪

સમંન સેઊ કહાં ગયે, જાકો મતો અગાધ;
આવત હી ચરણાં લગ્યો, અબ નહી દીસૈ સાધ. ૩૫
તુમ સંતાં ભોજન કરો, વો યહાં દીસત નાંહી;
વા સાધુકી બાતડી, મેરા હિરદા માંહીં. ૩૬
જીમત સાધુ બોલિયા, બૈધો કહાંતે હોય.
દૂર બાજારાં ભવનમેં, શોર કરે સબ કોય; ૩૭
સમંન કહ સમયા તણો, મત કોઇ બૂઝો બાત,
હાહા હૂહૂ હોત હૈ, ઐસે હી દિન રાત. ૩૮
ભોજન કર પોઢણ કિયો, બીત ગઈ અધરાત;
દોય પોહોર જાતાં થકાં, આણ હુવો પરભાત. ૩૯
સાધ સવેરૈ ઉઠ ચલ્યા, મુખસૂ કિયો ઉચાર;
સમન સેઊ કહાં ગયો, મિલ્યો ન ચલતી બાર. ૪૦
સેઊ જગસેં ચલ ગયા, હમ ભી ચાલણહાર;
વાકા મિલણા દુલભ હૈ, માર્યા ખાંડૈ ધાર. ૪૧
તબ સાધાં ઐસેં કહૈ, કિસી કહી તુમ બાત,
સેઊકું કુણ મારિયો, દેખ્યો થો હમ રાત, ૪૨
સાધુ આયે પાંહૂણા, પરઉપગાર કિયા,
મસ્તક તો ઘરમેં ધર્યો, ધડ તો સૂલિ દિયા. ૪૩
સમન સેઊ મારિયો, કહા આઈ તુમ મૈર;
સાધૂ અસી ના કરૈ, તુમ તો કીન્હી કૈર. ૪૪
પુત્ર મર્યો રજ ના કછુ, સાધૂ કલપતા આજ,
સેઊકા પ્રણ રહ ગયો, રહી સમનકી લાજ. ૪૫
સાધૂ ભૂખા જાવતા, ધરમ ન રહતી ધીર;
સેઊ તો મૂવો નહી, અમ્મર હુયો શરીર. ૪૬
વો સેઊ શિર બાહિરો, મેરે ઘરકી આથ;

પરમારથકે કારણે, રતન ખરચિયો રાત. ૪૭
સેઊ ચંદણુકો બિડો, સીંચ કિયો સમરથ્થ;
શિર કાટત કપ્યો નહી, મો સજ્જનકે હથ્થ. ૪૮
પુર પાટણ શુભ્ભસ વસો, સબ દિન વિણજ કરાવ;
સમન સોઊ ઘર ભલા, જા ઘર ઐસા ભાવ. ૪૯
બાત કરત પથપૈ ચલે, ધડપેં પહૂંતા આય,
ગરદન તો ઔરહૂ દિશા, પથ દિશા હોય પાય. ૫૦
સેઊ હરિજન ચલત હૈ, રામ કહો અંગ મોડ,
મુડદૈ પ્રેમ પ્રકાસિયો, નમન કરી કરજોડ. ૫૧
ધડ ફિરકર સનમુખ હુવો, જોડે દોનૂં હાત,
જબ સતાં પરકાસકે, કહિ સમનકૂ બાત ૫૨
ધારી ઐસી નાં તજી, સુત દારા અરૂ ગેહ,
સમન સોઇ નિભાવસી, સૂલી પરૈ સનેહ; ૫૩
શીશ મગાવો મિદ્રસૂ, સાધૂ બુલાવો ધાય,
ઔર ભેદ તુમ જનિ કહો, વેગે પહૂચો આય. ૫૪
સાધૂ સબ ભેલા હુવા, ધડસૂ જોડયો શીશ,
રામ રામ રસના રટયૌ, કૃપા કરી જગદીશ ૫૫
તીન પહર લટકત રહ્યો, શીશ વિહૂણો તન,
જતી સતી કિરપા કરી, સાજો ભયો સુજન ૫૬
સેઊ જાગત યૂ કહ્યો, સતાં લિયો મુખનાજ,
રામ કહત સબ દિન ભલા, ખરો ભલો દિન આજ ૫૭
બાત નગ્રમે પરવરી, સબકોં ઉપજયો ભાવ;
સબ જન આયે દોડ કર, કહા રક કહા રાવ. ૫૮
સકલ આય ચરણાં લગૈ, મહિમા વધી અપાર;
મંગલ જસ રઘુનાથકો, ગાવૈ સબ નરનાર. ૫૯

રામરાય કિરપા કરી, દૂર કિયે સબ દુઃખ;
નૃપતિ આય ચરણાં લગ્યો, ભયો સમનકો શિષ્ય. ૬૦
ગુરૂ ગોવિંદ કિરપા કરી, આય મિલે સબ સંત,
પરચી સેઊ સમનકી, ગાવે દાસ અનન્ત. ૬૧

ઇતિ શ્રી સેઊ સમનજીકી પરચી સમાપ્ત.

અથ ભજન સંગ્રહ.

૪૪૧ ચૌપાઇ

ૐગુરૂ આદ્ય અનંત અવિનાશી, અખિલ ભુવનનાનાથ પ્રકાશી,
ગુરુ સમરણ જન જે ચિત લાઇ, જનમમરણ જગ બંધ છુડાઈ. ટેર.
સદ્દગુરૂ મહિમા અપરમપારા, દેવ ઋષિ મુનિ નિત્ય ઉચારા;
ગુરૂ બિન શાન્તિ સુખ્ખ નહી પાવે, નારદ સનતકુમાર સમુજાવે ૨
અરજૂન કૃષ્ણ કૃપા જય જાણો, રામચંદ્ર વશિષ્ટ પિછાણો,
આર ગુરૂ કિરપા બિન કોઇ, પારાંગત નવ પાવે સોહી. ૩
તાતે તન મન વચ ક્રમ કરકે, ગુરૂ અનુરાગ ચરણ ચિત ધરકે;
પૂરણ પ્રેમ વિના ભવમાંહી, ભોગ્ય પદારથ પ્રાપત નાંહી ૪
ગુરૂવચનમે ભાવ ન ભાવે, મુક્તિ પદ સો કહાંસેં પાવે;
ગુરૂમે આપ અધિક જે જાણે, ઇન ઉભૈ મહાદુખ માણે. ૫
તીન લોકમે ભટકત સોઈ, ગુરૂદ્રોહીકા સહાય ન કોઈ,
સતગુરુ સબકા દ્રોહ મિટાવે, ઐસેં વેદ વચન જસ ગાવે ૬
ગુરૂકિરપાકા બદલા કોઇ, જગમે શોધે મિલે ન સોઈ,
ગુરૂઆજ્ઞાકા પાલન કરના, આસ્તિક જનસો ચિતમેં ધરના, ૭
મુક્ત આનંદ કાશી ગુરૂ સ્વામી, આદ્ય અનાદિ અંતરજામી;
આશા અમર દેશ દરસાયા, ભરમ જાલ જગ બંધ છુડાયા. ૮

૪૪૨.

આદ્યક્ષર ૐકાર સમરલે, છૂટે જમકા ફંદા હેજી;
નામરૂપ જગ જિનકે અંદર, સબકા મૂળ આધારા મેરે ભાઇ.
આદ્યક્ષર ૐકારા હેજી. ૧
બીજસે વૃક્ષ ડાલ ફલ ફૂલા, બહુત રૂપ વિલસાયા હેજી;
ગુરૂગમ જ્ઞાને ગોતી જોતાં, સબ રૂપ ઓહી સુહાયા મેરે ભાઇ. ૨
કારણ સૂક્ષમ સ્થૂલ કહાવે, અનેક રૂપ ૐકારા હેજી,
કિનકુ નિંદુ કિનકું વંદુ, માન અપમાન મિટાદે મેરે ભાઇ. ૩
જ્યુ સાગરકા જલ ચઢિ બાદલમેં, મેઘસેં બિંદુ કહાયા હેજી,
ફેરા મિલકે ભઈ સરીતા, સો સિંધુમાં સમાયા મેરે ભાઇ ૪
નિરગુણ સરગુણ ભેદ કલપના, મનમુખીને ઠેરાયા હેજી;
ગુરૂમુખી ગંગ નવ તન હેરે, છુટયા ચિત ચોધારા મેરે ભાઈ ૫
કાશી ગુરૂ મલ્યા કલ્યાણી, સુખદાતા મન ભાયા હેજી,
આશ્યા ૐ અધ્યસ્ત જિનુમે, સો સેનમેં સમુઝાયા મેરે ભાઈ. ૬

૪૪૩

સતગુરૂ સંત મિલે સુખદાઇ, દુ:ખ જનમ મરણ વિસરાઇ. ટેક
સ્વર્ગ ભુવન ચાર દેશ ફણેસા, દેખ્યા નવ ખંડ માંહી;
ઉનસે અધિક કો નહી હિતકરતા, જિને આપોપૂ વિસરાઈ. ૧
નામ રુપકા નેહ છોડાયા, મૃગજલ વાદલ છાહી;
અસ્તી ભાતી પ્રિય રુપ આધારા, સો તેરા રુપ ભાઇ. ૨
ગુરુવચન હિરદેમૈ ધારી, પ્રેમ પવન ઠેરાઇ,
ઇગલા પિંગળા ભઇ સુષમણા, રણુંકાર ધુન જ્યાંહી. ૩
તીન દેહકા ભાન ભુલ્યા જબ, નુરત સુરત મિલ જાઈ,
હદ છોડી બેહદ ઘર બેઠી, પંચ કોશાંતિત પાઈ. ૪
નૂર તખતપર નિરખ નિરંજન, સોહં શબ્દ સુખાઈ;
ઊઠત બેઠત હરતાં ફરતાં, આનંદ ઉર અધિકાઈ. ૫

કાશીગર ગુરૂ પૂરણુ મલિયા, ચરણુકમલ ચિત વાંહી;
આશારામ નામ સમરણુસેં, ભવકા ભય મિટ જાઈ. ૬

૪૪૪ રાગ ભજન.

હર હર જીવતા મુવાબે, જિનકા મારગ જુવા હૈ. ટેક.
બુરે કહેસેં બુરા ન માને, ભલા કહે નવ રાજી;
રાજા રંકાં એક સરીખા, કોણુ પંડિત કોણુ કાજી. ૧
ભલે બુરે પર દાવા નાંહી, નહી લેના કછુ દેના,
સબ ઘટમેં તુમ સાહેબ દેખો, કોણુ શત્રુ કોણુ સેના. ૨
હંસ હોય ને કાગ કહાવે, પણુ હંસકો કાગ નહી હોયગા;
અજ્ઞ હોય સો એસી કહેવે, કોઈ સમજુ મર્મ લહેગા. ૩
બાહેર ભીતર નૂર નિરંતર, સદાનંદ સુખરાશી,
સાંઇ દીન કહે આવે ન જાવે, સતગુરૂ કહેવે સાચી. ૪

૪૪૫ પીલુ છાયા.

કયું તેં ભજનના કિયો હે લોભી મનવા,
કામ ક્રોધ લોભ મોહ કેરે કારણુ,
લક્ષ બેર જન્મ લિયો, લોભી મનવા. ટેક. ૧
અનત બેર માતાકે ઉદરમેં, દાતાકુ કોલ દિયો લોભી. ૨
ગમાર જીવ કુટુબમે ગુંથાયો, વિષયાના પૂરમાં વહ્યો. લોભી. ૩
કેવલ કહે જીવ બહોત કુટાયો, પ્રેમરસ કબહુ ન પીઓ. લોભી. ૪

૪૪૬

પૂરા જનો પ્રેમરસ અજર પીવો; પુરા. ટેક.
પ્રીત દીપક જેમ પડત પતગા, કાયાકો હોમ કિયો. ૧
ચકોરકી વૃત્તી જ્યું ચંદાકે ચરણુમેં, લક્ષ કર અમી તો લીઓ. ૨
મોહ કેરે ચોહમે મરે મૃગ બનમે, તન મન નાદકું દીઓ. ૩
કેવલ કહે પ્રેમ આગે કૈસી ક્રિયા, બ્રહ્મપિયૂષ સહેજે પિયો. ૪

૪૪૭

હો ગઈ મોપેં સત શબ્દ કેરી સાન, હો ગઇ મોપેં;
સત સમાગમ સતગુરુ સેવા, પ્રેમે કિયો પયપાન. ૧
દીવે જુ દીવા ધરાહ મંદિરમેં, ઉડી ગયો હૈ અજ્ઞાન. ૨
નવ ખડમાં નિશ્ચય કર દેખું, પ્રગટ થયો છે આતમભાણ. ૩
સંતચરણરજ કેવલ શિર સોહે, તાહીતેં લગ્યો હૈ મેરો ધ્યાન. ૪

૪૪૮ રાગ ઉપરનો.

સબમેં દેખો શુદ્ધ સ્વરુપ સત સોઈ, સબમેં૰
દુધનમે ધૃત દીસત નાંઈ,
લક્ષ કરલીઓ હૈ બિલોઇ, સબમે દેખો૰ ૧
વાસ ફુલનમેં રહી હૈ અબાસી, તેલ ફુલેલ તલ હોઈ, ૨
કાષ્ટમેં જેમ અગ્નિ રહત હૈ, હુતાસન મિલેતો રૂપ હોઈ. ૩
કેવલ કહે નિત સતસંગ કીજે, જીત અજીત રહે સોઇ. ૪

૪૪૯

જીવતાં ઘર જુવો બંદા જીવતાં ઘર જુવોજી, મુવા કેડે મોક્ષ માગે,
કાળાગ્રહનો કુવો, બંદા જીવતાં ઘર જુવોજી. ટેક.
જાગ્રત દેહનાં આચરણ જાણી, ખોટી વાસના ખુઓજી;
નાશવતમં કૈસા નિરખો, રૂપ જોઈ કયા રૂવો. બંદા૰ ૧
રચી સુપનમાં અનેક રચના, માઈક ભ્રાંતિમાં મુઓજી,
સુખે દુખમાં કામ ન આવે, ભૂત ભવિષ્ય થાય ભુવો. બંદા૰ ૨
કાર્ય કારણ લય કરી, સુષોપતીમાં સુઓજી;
ઉરનુ આવણ દૂર કરલ્યો, તો હરિ રૂપે હુવો. બંદા૰ ૩
ત્રિપુટી કેરો બાંધ ત્યાગી, નામ રૂપ ગુણ જુવોજી,
આપે અનુભવ આપો આપે, દ્વૈતને કયાં દુવો; બંદા૰ ૪
ગુણ રહિત નિરગુણ ગોવિંદ, પૂરણ આણંદ પુઓજી,
સોહં કેવલ શુદ્ધ સ્વરૂપ ચિદાનંદ, બીજ ને કયાં બુઓ.બંદા૰ ૫

૪૫૦ રાગ ઉપરનો.

એકકે ઘર આય બંદા, એકકે ઘર આયજી;
દેખ એક ઘર છોડી કરકે, અનેક ક્યું ભટકાય. બંદા. ટેક.
એક અખંડ અજર અમર, લક્ષકુટસ્થ બ્રહ્મલાયજી,
અનેક જીવ ઈષ માયા આવરણ, ગુણ ઉભા કહી ગાય. ૧
ગુણાં રહિત નિરગુણ ગોવિંદ, પૂરણ પદને પાયજી,
જગત ખોયો ને આપ જોયા, મનકા સંદેહ મિટાય. ૨
સોવણ કેરા ઘાટ સર્વે, નામ રૂપે ઠેરાયજી.
સોવણ એક રસ રૂપ સોઇ, ઘાટ નહિ થયા નહી થાય. ૩
મૃતિકાના ઘાટ સર્વે, ગઢ હવેલાં ચણાયજી;
નામ રૂપ ગુણ ક્રિયા નાંહી, ભોમી અખંડ સોહાય. ૪
.કર્યું શ્રીફળ સાક કેરૂં, ખવાય ત્યાંસે ખાયજી;
કેવલ કહે અધ્યાસ કરતાં, જીવ બ્રહ્મ હોઇ જાય. ૫

૪૫૧ રાગ ભજન.

તારી થિર વરતીરે નવ થાપી, પિંડકુ ક્યું રખડાવે પાપી. ટેક.
નિરગુણકું તો નિરખ્યા નહિ ને, માયા વરતી રહ્યો માપી;
સતગુરૂ સંતને સેવ્યા નહિ રે, વિષયા કાર રહ્યો વ્યાપી. પિ. ૧
ગીત સમજ સણગારૂ ગાયા, જપે રાતદિન જાપી;
દેવળ દેવળ દરશન કરતો, તૃષ્ણા મનની ના કાપી. પિ. ૨
ઘાટ અનેક તું ગંગારે નાહ્યો, તીરથ વરત રહ્યો તાપી;
હજુ તારા મનડાનો મેલ ન ગયો, કીડી જંતુ પગચાંપી. પિં.૩
પાત્ર સંતને પોખ્યા નહિરે, નાણું કોડી નવ આપી;
પાખંડ ફોગટ સઘળે ફરિયો, ઉલટી અવિદ્યા થાપી. પિં. ૪
કંઠી બાંધીને કાન ફુંકાવ્યા ને, છાપાં તિલક રહ્યો છાપી,
કેવળ કહે જીવ બહુ કુટાણો, પણ વસ્તુ ન મળી અમાપિ. પિં. ૫

૪૫૨ રાગ ઉપરનો.

અનુભવમાં તુ નાહ્યોરે, ધ્હેલા ગીત સમજબિન ગાયો; ટેક.
ખબર નહી તેરે તનકી જો તું, નાદ બુંદ બંધાયો;
જીવ ઈશ્વર દોઈ પરોક્ષ જાણી, ધામ અનેક તું ધાયો. ધ્હે. ૧
મુલા તુલાની માલમ નહીં અને, વરતી અવરતી વવાયો;
જડ ચૈતનનો અધ્યાસ ન જાણ્યો, તો દુનિયામાં થયો ડાહ્યો. ૨
કરતા ક્રીરિયા ઔર કરમકી, સ્થૂલ સૂક્ષમમાં ગુંથાયો;
જાગ્રત આદિ અવસ્થા ન જાણી, પછી ત્રિપુટીમાં લુંટાયો. ધ્હે. ૩
ભૂત ભાવી વતમાનની ભ્રાન્તી, કાયા ધરી બહુ કુટાયો,
મિથ્યા સુખ માયાકો માની, અનરથ બોજો ઉઠાયો. ધ્હે. ૪
વાણી પરે વસ્તુ નહિ જાણી, મન ભૂતેં ભરમાયો;
કેવળ કહે જીવ બહુ કુટાયો તો, પૂરણ બ્રહ્મ નવ પાયો. ધ્હે. ૫

૪૫૩ રાગ ભજન.

સતશબ્દકી સીડીયું પકડી તો, સેજમાં ચડી ગઈ અસમાની;
લાગી શબ્દકી ચોટ મેરા ગુરૂ સંગ સો, કેમ અટકે બ્રહ્મજ્ઞાની. ટેક.
ઝરિયા પારા ઝબક્યારે તારા, અ તર ભરીને હું ઊભરાણી;
મટી ગયા ડોલા ને ભીતર ખોલ્યા, હરની કશી છે હીરા હે ખાણી.
તૂટયા એ ટાટા ઉઘડયા નીરાટા, ફુટયા પાટ ફેલ્યા હે પાણી;
ઉમગ્યા સીધુ શબર ભરાણા, એક દૃષ્ટી અંતર આણી.
અબ નહી ડરૂ મે સબહી મેં ખેલુ, રૂમઝુમ કરતી મે જાઉ ઠામી,
અધર નિરાધાર દેશ અમારા, આદુ અંતકા ઘર જાણી.
મટી ભઈ શકા નયણે નાથ નિરખ્યા, મારી પતીજ ઉનને જાણી,
કહે રવી સાહેબ દાણ નહી આલુ, હો ગઈ પાદશાહીં પરમાણી.

૪૫૪ રાગ ઉપરનો

નિરભૈ પદકા ન કર્યા નમેડા, પાખંડ કરી પરલેહો જાવે;
પિંડ ગોત્યા વિના પાર નહી પાવો, ક્યા પઢતે હો પુસ્તક માંહી. ૧

ખટ શાસ્ત્રને અઢારે પુરાણુા, ભાગવત ગીતા કોઇ જ્ઞાની ગાવે;
લહીયા તો લોભ સારૂ લોકાંને સુણાવે, અંતકાલે જમપુરમાં જાવે ૨
કાજી કિતાબ કુરાન બખાણે, પાંચું વખત નિવાજ જાવે,
સાંજ પડે તારે છુરી ચલાવે, ગુરૂગમ વિના એતો ધુમરાવે. ૩
વગર વિસવાસે ભેખ ધરતહૈ, દે દોટ બલી મુસાવાઈ;
દમડારે સારૂ દે પરમોદા, પેટ ભર્યાની એતો પંડિતાઈ. ૪
મસાલચી મસ તેલ ભરાવી, પકડી મશાલ ઉભો જ્યાંહી,
ઔરાંકું તો કરે અજવાળા, આપ અંધેરામાં અથડાઈ. ૫
કાયા કમાયા વિના કથની કથત હૈ, મનમાં મૂરખ મરડાવે,
કહે હરિદાસ સચિદાનંદ ચીન્યા વિના, અંધા અધેરામાં અથડાવે.

૪૫૫ રાગ માઢ.

હાંરે મારા મનવા તું ભૂલ્યો ફોગટ ફૂલ્યો ડૂલ્યો દેહાં માંય;
કામેથી ક્રોધેથી લોભેથી મોહેથી, ગાફલ ગોથાં ખાયરે. ટેક.
દેહ લીધો કરી જમની જમાની, કરવાને શુભ કામ,
મારા તારાની મોટપ માંહી, ભૂલ્યો આતમરામ. હાં. ૧
તૃષ્ણાને તજજે સદ્ગુરૂ ભજજે, કરજે તત્વ વિચાર,
રતન પદારથ મનુષ મળ્યુ તન, નાવે વારવારરે. હાં. ૨
શીવ છતાં તને જીવ બનાવ્યો, ઘેન ચડાવી પૂર;
લટકારી મટકારી વટકારી વૈરણ, માયાથી રેહેજે દૂરરે. હાં. ૩
સંગ સુધારી પ્રીતિ વધારી, પ્રીછવુ પોતા રૂપ;
ધીરજ ધારી ઈંદ્રી વારી, બનવુ બ્રહ્માંડભૂપરે હાં. ૪
ગભીર જ્ઞાન દીઆ ગુરૂ પૂરા, આશા પૂરણ કામ;
જનમ'મરણની ભ્રાંતી ભુલાવી, આનદ આઠે જામરે. હાં. ૫

૪૫૬ રાગ નાટકી ઢબ.

હાંરે દુખ પાપોના હરનારા રે, ભજો કૈલાસના દેવ પ્યારા;
મુકી માન ને ધંધા નઠારારે, રહો દુરિજનોથી ભાઈ ન્યારા. ૧

ધન દોલતને માલ ખજાના, પુત્ર ને નાર પરિવારા;
અંત સમે કોઇ કામ નહિ આવે, મહેલ બગીચા માલ સારારે. ૨
કુંભ સમો આ દેહ છે કાચો, માનો રૂદેમાં તમારો;
વાર નહિ લાગે તે લય થાતાં, કરો ગુરૂ શબ્દના વિચારારે. ૩
ભવસાગર છે દુખનો દરીઓ, સદ્ગુરૂ તારણહારા,
આશા પૂરણ નામ દીઆ ગુરૂ, ગંભીર જ્ઞાન ચોધારારે. ૪

૪૫૭ રાગ વેરાડી

એવા કોઈ અનુભવીરે, કરે ભાઈ દ્વૈતનોરે સંહારજી,
અગ્ની બાળે જેમ કાષ્ટને, ટળે જાત વરણ વહેવાર. એ. ૧
ધુંઓ જ્યાં લગી નીકળે જ્યાં લગી, કઠણ હોય આપજી;
આપ ઘટત ઘટત ઘટી ગયું, હવે ના રહ્યું પુન્ય કે પાપ. એ. ૨
માંખી ત્યાં બેસે નાહી તેને, તાપે તો ટળી જાયજી,
એમ એક મેક અંતર નહી, પુર્વ રૂપ ના રહેવાય એ. ૩
એમ સમજીને સમૈ રહ્યા કોઇ, અનુભવી આતમ જ્ઞાનજી,
તેને સત અસત નહી ત્રુટીઆ, એ છે સમજણ કેરી સાન. એ. ૪

૪૫૮ રાગ ઉપરનો.

એવુ જેને ઉપન્યુ રે, તેને ન રહ્યું કહેવાનુ કાંઇજી;
કથવુ બકવુ સુણવુ સાંભળવુ, સર્વે આવ્યુ માંહ્ય એ૦ ૧
સાકર કેરી પુતળી, વૈરાટ રૂપે થાયજી,
સધરે સુસરી રસભરી તેને, ગોઠે ત્યાંથી ખાય એ૦ ૨
એકાએકી જાનવી જેના, જુજવા છે ઘાટજી;
પ્રાત કટારે પડનું માંહે, નવાય ત્યાં જઈ ન્હાય. એ૦ ૩
ગોરી કોરી ને ગરબો કર્યો તેને, બહુ તે બારાં થાયજી,
તે મધ્યે દીપક એક છે એનો, દ્વારે દ્વારે દેખાય એ૦ ૪
ભક્ત ભગવાન એક છે એમ, સમજે તો સંશય જાયજી;
કહે ત્રુટો જેમનું તેમ છે આતો, ઘણુ કહ્યે શું થાય. એ૦ ૫

૪૫૯ રાગ ઉપરનો.

જીવ શીવ એક છે રે જો જડે જીવની રે જાતજી;
પોતને રંગ પાસ લાગ્યો, ભાવસારેં પાડી ભાત. જી. ૧
આપ નહી અપવાદ નહી નહી, હરખ શોક ને કામજી;
મુદ્દે શહેર નહી ત્યાં ચોર શાના, આતો અખંડ બ્રહ્મનું ધામજી. ૨
અનેક મુખ્ય એક માણસને એને, મુખે મુખે અવકાશજી;
તે મધ્યે ચૈતન એક છે તેનો, રોમ રોમ પ્રકાશ. જી. ૩
બિંબસે પ્રતિબિંબ દરસે, તે મન મારો વ્યાપજી;
બોલે એ વિના બીજો નહીં, એ તો સામો દેછે જવાપ. જી. ૪
સ્વપ્નમાં જેમ દેહ ધરશે તે, જાગીને જોતાં જાયજી,
નહી તેને શું નિંદીએ આપણ, રહીએ અનુભવ માંય જી. ૫
સત ભગવત એક છે જેની, વેદ પુરાણે શાખ્યજી,
કહે અખો એમ આ પટારી, નીશાં હરી ભણી રાખ્ય જી. ૬

૪૬૦ રાગ ઉપરનો.

આત્મા એક છેરે ભાઇ, એક ઉદક એક પાણીજી,
બહાર આવ્યા પછી ઉત્તમ મધ્યમ, થઈ રહ્યું ખેચાતાણ. આત્મા૦
બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વૈશ્ય શુદ્ર, વિધ વિધનારે વિચારજી,
શરે જોતાં સોનું એક છેરે, એના ઘાટ ઘડયા બે ચાર આત્મા૦ ૨
જ્ઞાન દૃષ્ટીએ ગોતીને જુવો તમે, પાખંડમાં કરો માંડજી;
શરે જોતાં એક શેરડી તેનાં, ગોળ સાકર ને ખાંડ આત્મા૦ ૩
હાથે હસ્તીનું હાડ પહેરી, નિત સોહાગણ નારજી,
નવીન ચોકો નિત્યે કરે, પેખો પરગટ અન્યાય આત્મા૦ ૪
અનેક નદીએ નીર વહે તેને, જુજુવા મત જાણજી;
સાયર જાતાં સર્વે ભેળી તેનું, નીર થયું નિરવાણ આત્મા૦ ૫
આચારીને સદા અવગત, મૂળ જોનાં મર્મજી,
કહે અખો આતમ ચીન્યા વિના એનાં, કદી ના છૂટે કર્મ. આત્મા૦

૪૬૧ રાગ આશાગોડીની છાયા.

મગન ફરેરે નર મગન ફરે, જેણે મન વશ કીધાં, સોઇ નર મગન ફરે;
ઠામ જઈ એતો સિંધુ ઠરે. જેણે મન૦
જગત પદારથ મિથ્યારે જાણીરે, વરતીરે જેની ઉપરામ ફરે;
અંતર ખટપટ એકે ના રેહેવે, નિજાનંદ સોઈ ઠરે. જે. ૧
ખટશાસ્ત્ર ને પઢેરે પુરાણા, પૂજન અરચન નિત્ય કરે,
વાદ વિવાદે કંઈક ભરમાઈ ગયા, ગમ ઠેકાણે કોઇ સંત ઠરે. જે. ૨
મૂળ વૈરાગથી મન વશ થાયરે, ચંદા સૂરજ એક ઘેર ધરે;
સેહેજ સેહેજ સોહં ધુન ઊઠે, ગુરૂગમ વેતો આણુદ ખરે. જે. ૩
મોહ મદમાંરે નર હીંડે મલપતારે, જુઠ પ્રપંચમાં કાન ધરે,
સાહેબને ઘેર શરમ નહી ચાલે, વાલ રતીનો હિસાબ કરે. જે. ૪
શુભ સંચિત જેને સતગુરૂ ભેટે તો, અગમની ગમ કોઈ સંત કરે;
કહે મોતી કાશી ગુરૂ ચરણે સુરતી, તેની તો સનમુખ ઠરે જે. ૫

૪૬૨ રાગ ઉપરનો

નહી આવેરે નર નહી આવે, જેણે સતગુરૂ સેવ્યા સોઇ નર નહી આવે;
ગુણ રહિતના ગુણ ગાવે, જેણે સતગુરુ સેવ્યા ટેક.
અમરિત ભોજન અહાર મુકીને, કાગવિષ્ટા જગ ક્યુ ફાવે,
મોતીના અહારી રહેવે માનસરોવર, ખાડ ખાબોચી ક્યુ જાવે. ૧
પ્રેમ પીઆલા જેણે અમીરસ પીધારે, ક્ષુધા તૃષા તેને ક્યુ ધાવે;
ઉરમી ના રહેવે એકે અંતરમાં, લાલચ વિના ક્યુ લપટાવે. ૨
લાલચસે નર આવે ને જાવેરે, દિન પુઠે જ્યુ રજની આવે,
જન્મ મરણનુ દુખ નહી થોડું, તોય અંધા આળસ નવ ખાવે. ૩
નવ તીન પાંચ પચીસને પકડીરે, ઘેરી ગગન એક ઘર લાવે,
સુરત સમેટી શૂન્યપર ચઢીયા, કાળ આવીને પછી શુ ખાવે. ૪
આઠ પહોર જેને રહેરે ઉજાગરા, સુરતી શબદસે ધુન લાવે;
કહે મોતી કાશી ગુરૂ ચરણે, આવાગમન ફેર નહી આવે. ૫

૪૬૩ રાગ ભજનનો.

આજ આનંદના દિન હમારે ને, મારે મંગળ વરતાણા રે;
જુની સગાઈ મારે જોગ જાહેર થયા, અનેક ઉગ્યા રવીભાણારે. હેજી
આદ અનાદિ ને અસલ અવિગત જુના, જોગેશર ઘેર આવ્યારે હેજી.
નિરખત પીવ તનજરાંરે નેણાં ત્યારે, ભીતર રૃદેમાં બહુ ભાવ્યારે. હેજી.
સરગુણ માયા સર્વે રે જુઠી તો, નિરગુણ નિરભે જાણોરે હેજી.
શબદ ગુરૂજીનારે જુવોને વિચારી ત્યારે, શબદાતીતને પિછાણો રે.
કામ ક્રોધ કાળનાં મૂળ કાઢયાં ને, ધુન ધુણી ધર તાપ્યા રે હેજી.
અનેક ઉપાધી રોગ અળગા રે કીધા ત્યારે, કોટી વિઘન દુખ કાપ્યારે.
ગેબી ધુનધારા ગગન મંડળની રે, ઉલટા સોહ લગાયારે હેજી.
હરદમ હાલા મેરા ખુલ ગયા તાલા તો, અધર પલ ગ મેં બિછાયારે.
ગેબીરે નોબત ગગડે ગગનમાં, ઝાલરના ઝણકારારે હે જી.
ભારથી રેવાને ગુરૂ મનોહર મળીઆ તો, રોમ રોમ રણુકારારે હેજી.

૪૬૪ રાગ ઉપરનો

મુને મનોહર મળીઆ ને મહા સુખ પાયા, અખ ડ આતમ
દરસાયારે હે જી.
અમરિત વાડી ગુરૂએ અનેભૈરે કીધી, સ્વાંત શીતલ વરસાયારે.હેજી.
મૃગજલ માયા મને સત માની ત્યારે, જુઠમાં જુગ ભરમાયારે હે જી.
સુપનાની બાજી સાચી કરી માની, ત્યાં અેકેક નર ઠગાયા હે જી.
અથિર મનને થિર કરી રાખો તો, અળગું જાવા મત હાલોરે હે જી.
જયાંથી ઉપજયું વાં સમાવો ત્યારે, અમરાપુર મહાલોરે હે જી.
ધન્ય સંતો ભાઇ રોળ તમારી, કરહણના કણ કેવારે હે જી.
પાના હીરા ને પારસ મોતી તો, એથી અધિક ફળ લેવારે હે જી.
નાભી ઉર નાશા ઉર્ધ આકાશા, મન પવન દો મેળાયારે હે જી.
હેમ ગળી હુવા જળ પાણી તો, એકાગ્રહ વૃતીકુ ઠેરાયારે હે જી.

અહંકૃતી ઔર વ્યાધી સર્વે રૂપાણી ત્યારે, છુટી ગયા ચિતડારા
ચાળારે હે જી.
ભારથી રેવાને ગુરૂ મનોહર મળીઆ તો, અનભૈ દેશ ઉજીઆરારેહે જી.

૪૬૫ રાગ ઉપરનો.

ઝગમગ ઝગમગ જ્યોતી જલતહૈ ને, બરખે નિરમળ નૂરારે હે જી.
બ્રહ્મજ્ઞાન કોઇ ભેદુડારે ઝીલે આતો, દેશ હમારા બહુ દૂરારે હેજી.
નવ તીન પાંચ પચીસ પર કરતી, જુડી કીધા મેં તો જૂરારે હે જી.
નિરવરતીનાં નિશાન ચડયાં તાણે, રેણ બોલે રણતૂરા રે હેજી.
અગમ ધામ જેના અધર મારગ, પગ માંડત કોઇ પૂરારે હે જી.
શબદબાણ જેણે સનમુખ ઝીલ્યાં તારે, સમજુ થયા ચકચૂરારે હે જી.
ભ્રમણામાંરે નર કઈક ભીડઇ રહ્યા, ઓછા પાત્ર અધૂરારે હે જી.
બંકનાળરા વસમારે ઘાટા, તો ચડી ગયા સત શૂરારે હેજી.
બંકનાળમાં વરસે વરસારા, નિરમળ નૂરની ધારારે હેજી.
જેણે પીયાલે મારે અનુભવ જાગ્યા તો, ઉગ્યા અપર પારારે હેજી.
મનમેવાસી મહીપતી રાજા, ઝુડી કીધા મેં તો ચૂરા રે હેજી.
ભારથી રેવાને ગુરૂ મનોહર મળીઆ તો, ચૌદિસ ઉગ્યા સૂરારે હેજી.

૪૬૬ પુનમ ચાંદની–એ રાગ

હરિજન હરિગુરૂ ચરણ શરણમાં ચિત્તને ધારીએ રે,
દુર્લભ મળીઓ મોંઘો મનુષજનમ અવતાર,
ખોટા ખેલ ખલકનો જાણી મનને વારીએ રે. ટેક

સાખી–ધૂલર ફૂલ બ્રહ્માંડમાં, મચ્છર માનવ જાણ,
જગકર્તા જાણ્યો નહિ, નર દેહ નહિ પરમાણ
મિથ્યા ગર્વ કરી મકલાતો હીડે માનમાં રે,
ડાપણ જગમાં ડોળ્યુ અતે દુખની ખાણ. હ. ૧

સાખી–સફલ જનમ જન જો ચહો, તો સતસગ કરો,
સત વચન હિરદે ધરી, દુરમતિ દૂર કરો.

અંતરવરતી વહન કરી હ્યો મૂકી કામના રે,
શ્રદ્ધા શિર સાટે કરો મહાવાયક વિસવાસ. હ. ૨

સાખી—ટીંટોડા સમ ટેકથી, ધરો ધારણા ધ્યાન;
નિશ્ચેથી શ્રી હરિ મળે, મુકી દેહ અભિમાન.
સહુમાં વ્યાપક આતમ અળગો ના અવલોકીએ રે;
એ છે ઉત્તમ અનુભવ અંત જનમનું જ્ઞાન હ. ૩

સાખી—અનલ ગતી અનુભવી તણી, જાણે ગુરૂના બાળ;
ચિત્ત વૃત્તિ ચિદાકાશમાં, શરીર ભોગ દે ટાળ.
જલને કજની પેરે રહી ભવસિંધુ સહેજે તરેરે,
ધન ધન એવા જનનો અવની પર અવતાર. હ. ૪

સાખી—ઈશ્વર સષ્ટી અનાદિની, નામ રૂપ નિરધાર;
કારણ બંધન તે નહિ, અનુભવ ઉર સવિચાર
વેદ વદે ગુરૂ કે છે અહં મમતા ઉઠાવીએ રે,
બીજક બળિયું ભળિયું ભાગ્ય પુન્ય પરતાપ. હ. ૫

સાખી—મન ગમતું મહા સુખ મળ્યું, ઈચ્છા દૂર અનેક,
કારણ ગુરૂ કૃપા થકી, સાચો દ્રઢ મન ટેક.
આશારામ એ પદની ઈચ્છા અંતરમાં ઘણીરે,
પૂરણ કરજો સ્વામી કાશી ગુરૂ મહારાજ. હ. ૬

૪૬૭ રાગ (સરવડાં)

અમારા ગુરૂજી લગન લઇને આવ્યા, સોહં વરને શોધીને રે લાવ્યા;
સાથે જ્ઞાન વૈરાગ સંતોષ દાજી આવ્યા તો, એણી વિધે લગ્ન લખાવિયા રે.
ફરી ફરી અવસર નહી આવે આવો, શોધી જુઓ વર છે અણજાયો;
ગુરૂરે વચનની તમે ગમ કરી જાણો તો, જણ્યા એતો નથી જીવતા રે. ૨
મધ્યરે મંડપમાં માંડવડો ઘલાવો, ક્ષમાનો ખડીઓ લેખણ લ્હેની લાવો;
ચૂંપ કરીને ચોરી ચિતરાવો તો, રંગ ચડયો નવ ઊતરે રે. ૩

પ્રેમતણાં પરણાયાં રે લાવો, દયાતણીતો દીવેટો બનાવો;
જ્ઞાન ગરથના દીવડા અજવાળો તો,અખંડ ઉજવાળાં હોઈ રહે રે. ૪
નિશ્ચયતણીતો નોબત વગડાવો, શુન્ય મંડળથી સોહં વરને લાવો;
ગુરૂગમ ઘોડે પલાણ કરાવો તો, સામૈયાં સ્વાસ ઉસાસનાંરે. ૫
સુક્ષમણા સાસુને સેજે બોલાવો, સોહ વરજીનાં પૂંખણાં પૂંખાવો;
પાંચ સખી ધોળારીને લાવો તો, ગીતાં ગવરાવો વૈરાગનાં રે. ૬
સૂરતી બાને તો સૂતાં જગાડો, શીલતણા શણગાર સજાવો;
વર કન્યાને માંડવડે પધરાવો તો, હેતે હાથેવારો મેળવો રે. ૭
આવુ અખડ એવાતન આ લગને હું પામી, સુરતી શબ્દમાં તો
એમ વપરાણી,
ગુરૂ રે કાશીગર કેવળ બ્રહ્મજ્ઞાની તો, દાસ મોતી ત્યાં દીસે નહી રે. ૮

૪૬૮ રાગ ઉપરનો.

આતમ દેવ અમર વર જાણો, મૃતક સરીખું તો જગત પિછાણો,
પાણી વિના જેમ મોતીનો દાણો, તો દીસતું ઝાઝવાં નીરસું રે ૧
રચી રચના કળા રે તેણે કીધી, ચાર ખાણી જીવ યોની ધણેરી,
મદમતી જીવ ફરે માંહી ફેરી તો, છેડો ના આવે એના દુખનો રે. ૨
ફરી ફરી મોહી રહે મન ત્યાંહી, પોતાની જાળે ફસે તેની માંહી;
ત્રિવિધિ તાપથી રહે છે શોકાઈ તો, મોહ ભર્યું મન ડોલતુ રે. ૩
કોઇ એક પુન્ય પ્રતાપે રે પામે, દેહ મનુષ્ય ભવ આમ,
બ્રહ્મવેત્તા ગુરૂજી મળે વળી તામે તો, સહેજે મટે સસારી ડોરે. ૪
પૂરણ ભાગ્યે કહે મોતી મન મેરા, ધરણી ગગન બિચ વર હમેરા;
સ્વય રૂપે મે રહુ નિત્ય નેરા તો, ગુરૂ રે કાશીગર ભેટતાં રે; ૫

૪૬૯ રાગ ઉપરનો

સતગુરૂ સત મળેરે ગુરૂજ્ઞાની, અગમ અગોચર બતાવે નિશાની,
પ્રેમી પુરુષની ત્યાં સુરતા સધાણી તો, તનમન ભાન ત્યાં ભુલિયાંરે. ૧
બાઇ મગ્ન ઉદાશી ફરે મદ માતા, વસ્તુ સ્વરૂપે રહે રંગ રાતા;

વહેવારી ખેલ ત્યાં અનેક ખેલાતા, પણ આવરણ નહી કાંઇ એહનેરે.૨
ભુત ભવિષ્ય વર્ત્તમાને બંધાણા, જેમ બેલ પીલે ઘાંચીના રે ઘાણા;
એમ કૂસકા ખાંડતાં નહી આવે દાણાતો, ઠાલે હાથ જાશો ઝૂરતા રે. ૩
અણભાગી અનેક અભ્યાસેરે લાગે, પણ મન વશ નહી તેથી શું ફળલાગે;
એમ સતગુરૂ સંતથી માયારે માગે તો, હાથ ન આવે જુની જૂતિયાંરે.૪
સતગુરૂ સહેજે મળ્યારે મને પૂરા, પૂરા પીઆલા પાયા નહી અધૂરા;
ગુરૂરે કાશિગર મોતી મન ચૂરા તો, સનમુખ દરશે આતમ નૂરારે. ૫

૪૭૦ રાગ ઉપરનો.

અનુભવી હોય તેને હરદે ઉજાશે, સ્વયં જયોતી આપો આપ પ્રકાશે;
અજ્ઞાન અવિદ્યા ઝટપટ નાશે તો, આવાગમનના ફેરા ટળે રે. ૧
જગતના ખેલમાં રહ્યો ઘણો રાજી, જેવી માંડી છે બાજીગર બાજી,
અણુ એક સુખમાં રહ્યો જીવ પાજી તો, મોહ માયા નથી વારતોરે. ૨
મોહના કૂપમાં શા સુખે મ્હાલો, નહીરે જણાય ભરાયો કે ઠાલો,
સતગુરૂ સંતના સંગમાં ચાલો તો, નિજસુખને તમે અનુભવો રે. ૩
નિજ સ્વરૂપે સબી ગુણ ન્યારા, અધર નિરાધાર ખેલ અમારા;
જળહલ ત્યાં જયોતી અપારા, તો ભળહળ ભાણ ત્યાં પ્રગટિયા રે. ૪
અનુભવી ગુરૂ મળે હોય અજવાળું, મોતી ખોલે કબાટનું તાળુ;
ગુરૂરે કાશીગર મળ્યારે કૃપાળુતો, જેમ દારૂમાં દેવતારે. ૫

૪૭૧ રાગ ભજન.

જેને સતગુરૂ મળીઆ ફેરા ફરીઆ, અનલૈ ઉઘડીઆ શાણારે હે જી.
કોટી જનમ ભવભટકણ ભાગ્યાં, ઠીક ઠેરાયા થાણારે હે જી.
અગમ દેશ હાલ પિછાણ્યા, તુરત સુરત સંધાણા રે હે જી.
પો ફાટયા ને જ્યારે હુવા પ્રકાશા, જ્ઞાન ઉઠે ધમશાણારે હે જી,
વીશ તીન પર સદ્ગુરૂ મળીઆ, ઝગમગ ઝગમગ દરશેરે હે જી,
ભત્રતણોરે જેને ભાર ન લાગે તો, કાળ માયા શું કરશે રે હે જી.

પૂરણ પતીવ્રત પાળ્યું રે જેણે, તે અન્ય થકી કેમ ડગશેરે હે જી.
મધ્ય દેશમાં મહા જંગ મચિયો, ઉલટ સુલટ લપટાણારે હે જી.
શૂરારે સંતો સનમુખ લડિયા, કરિયાં દળ ભંગાણા રે હે જી.
કામ ક્રોધ હોનું કંપન લાગે તો, રૈયત કોણ બિચારારે હે જી.
મહા મણીરે જેને અમુલખ મળીઓ, છુટી ગયા ચિતડારા ચાળારે હે જી.
ઉલટા પ્રેમ જબ સહેજ ધુન લાગી, શૂન્ય શિખર ગઢ શેરારે હે જી.
દાસ મોતી ને ગુરૂ કાશીગર મળિયા તો, પ્રગટ હરીહર હેરારે હે જી.

૪૭૨ રાગ ઉપરનો.

સદગુરૂ આએ દરશન પાએ, સુખના સાગર રેલ્યા રે હે જી.
ત્રિવિધિ તાપથી તપતા ઉગાર્યા, દુખના ડુંગર ઠેલ્યારે હે જી.
મેહેર કરીને મને મહેરમ મળીઆ, સેહેજ દિયા સત સાના રે જી.
તીન દેહકા ભાવ મિટાયા, મહા કારણ દરસાણા રે હે જી.
ગુરૂગમ ઘોડા ને પકડ લગામા, આસન કિયા દે પલાણારે હે જી.
સતગુરૂ શબ્દે હાલ સિધાયા, નિરભૈ હુવા નિશાના રે હે જી.
અવનવી નોબત વાગે ગગનમાં, શોર ઉઠે ધમઘોરારે હે જી.
અનહદ નાદ ને ગેબી ઘંટા, શીંગી ભેરી ને રણતુરારે હે જી.
સંસાર સાગર મહાજળ ભરિયો, માંહી મગરમચ્છ મોટારે હે જી.
નાવ ખેવટિયા હોય નિરવાણા તો, લેવે ગુરૂગમ સોટારે હે જી.
ખગ જળચરનો ભેદ પિછાણે તો, ઉલટા નાવ ચલાવે રે હે જી.
શઢ શુકાનને ખૂબ વલોવે તો, સીધે મારગ હાલે રે હે જી.
શિષ્ય હોય શૂરાને સદ્‌ગુરૂ પૂરા તો, સહેજે ઉતરે ભવપારા હે જી.
દાસ મોતીને ગુરૂ કાશીગર મળિયાતો, શૂન્યમાં ઝળકે તારારે હેજી.

૪૭૩ રાગ ઉપરનો.

આજ અનોપમ દિન અમારે, આણંદ અતિ ભરપુરા રે હે જી.
શુન્ય શિખર ગઢ સદ્‌ગુરૂ મળિયા, તો નિરમળ વરસે નૂરારે હે જી.
બક્તર બુધ અને ઢાલ ધિરપની, ખમિયા ખડગ સહેજે શૂરારે હેજી.

કુડ કપટ ને પડપંચ પાખંડ, મારી કીધા ચકચૂરા રે હે જી.
તનકી તોપ ને દમકા દારૂ, પ્રેમ પલીતા સળગાયારે હે જી.
ગુરૂગમ ગોળા ને ભેદ ભડાકા તો, જીત નિશાન ઘોરાયારે હે જી.
ગગન મંડળમાં ઘુમે કોઈ શૂરા, જ્ઞાનદીપક ઉજિયારા રે હે જી.
પરમ પુરૂષ ત્યાં પૂરારે દરશે, વાણી ચાર પર ન્યારા રે હે જી.
ભમર ગુફામાં ભજન ભડાકા, વાગે તંદુરા ઝણુકારા રે હે જી.
સુરત સોહાગણ સતગુરૂ સનમુખ, ઘોર ઉઠે ઘમશાણારે હે જી.
ચાર જોજન પર ચોપટ ખેલું તો, દાવ પડે બહોતેરારે હે જી.
જો હારૂં તો મેં સતગુરૂ કેરા ને, જીતું તો સતગુરૂ મેરારે જી.
દ્વૈત વાસના છુટી અમારી ને, અદ્વૈત એક ઓળખાયારે હે જી.
દાસ મોતીને ગુરૂ કાશીગર મળિયા તો ગઈ રજની ને દિનપાયારે.હેજી.

૪૭૪ રાગ ઉપરનો.

સંત મળિયારે જેના પડદા ખોલ્યા દૂર દેશ દરશાયારે હે જી.
જીવ શીવના ભેદ મિટાયા, આપો આપ ઓળખાયારે હે જી.
ઇગળા પીગળા સુક્ષમણા નાડી, મધ્ય નિશાન ઠેરાણારે હે જી.
સુરતી શબ્દશુ ઓઇ ધુન લાગી તો, શ્વાસ ઉશ્વાસ સમાણારે હે જી.
શુન્ય ધુન્ય ઉપર બ્રહ્મ જળ ભરિયા, તો સનમુખ પકડયા શેરારેહેજી.
સુખ સાગરમાં સ્વાંતીરે વરસે, નિરમળ નુરી રસ રેલ્યા રે હેજી.
ભણ્યો ઘણું પણ ભેદ ના જાણ્યો, ભ્રાંતીમાં ભટકાયો રે હે જી.
સતગુરૂ શરણે કબુ ન આવ્યો તો, પાંચ પચીસમાં લુટાયા રે હે જી.
ઘટમાંરે તારે ઘોર અંધારૂ, ને મીઠી કરે છે મુખ વાતો રે હે જી.
લક્ષ ચોરાશીમાં ફેરારે ફરતી, ઉપર પડશે લાતો રે હે જી.
ભેખ ધરીને બહુ ભટકે ભવમાં, અનુભવ ઉર નવ આણે રે હેજી.
શિરનેરે સાટે સતગુરૂ સેવે તો, વિરલા મહારસ માણે રે હે જી.
સંત મળે તો એજ બતાવે ને, અલખ પુરૂષ ઓળખાવે રે જી.
દાસ મોતીને ગુરૂ કાશીગર મળિયાતો, ગુણાતીત ગુણ ગાવેરે હેજી.

૪૭૫ રાગ વેરાગી.

સતગુરૂ સેવિયે રે, સેવ્યે જન્મ મરણ દુખ જાયજી.
સુખ સહજે આવી મળે, કદીએ ના થાયે નાશ. સત૦ ટેક ૧
ગુરૂ કર્યા પણ ગરજ નહી જેને, જ્ઞાન કયાંથી તે થાય જી;
કંઠી બાંધે કલ્યાણ માને, ભવમાં ગોથાં ખાય. સત૦ ૨
સતગુરૂ પાસે શાંત થઇને, બેસે બે ઘડીવાર જી.
એમ કરતાં પુછીએ, નિજ રૂપ તણો વિચાર. સત૦ ૩
અધુરીઆ અતિ આથડે જેને, અતિ વિષયની આશ જી.
સતગુરૂ પાસે જઇ માયા માગે, જુની જુતીઓ ના આવે હાથ.સ.૪
સતગુરૂ સમજુ શિષ્ય હોય નિરમળ, ઉત્તમ પદની આશજી;

૪૭૬ રાગ ધોળ.

હું તો લળિ લળિ લાગુ પાય અખંડ પદ રાય;
નિગમ નેતિ ગાય, વારિ જાવું વારણે. ૧
પુરૂષોતમ પરિબ્રહ્મ પુરણ, પ્રગટિયા જુગમાંઈ રે;
સદ્ગુરૂ રૂપે શોભિતારે, જીજ્ઞાસુની ગ્રેવા બાંય. વારી. ૨
અધમ જનને ઓધારવારે, પાવન પગલાં સારરે;
ભવ જલ સિંધુ તારતાં રે, તમને ક્ષણું એ ન લાગી વાર. ૩
દરસનથી દુકરીત ટળેરે, પરસતાં પાવન થાય રે,
નિજાનંદ સુખ ઉપજેરે, આવણ અવિદ્યા જાય. વારી. ૪
પૂરણ પુન્ય હોય પાછલું રે, નિત્ય નૈમિત હરી ધ્યાન રે,
અનેક જનમને આદરેરે, તેને પ્રગટ મળ્યા ભગવાન વારી. ૫
સકલ તિરથનું તિરથ સદ્ગુરૂ, સકળ દેવના દેવરે;
ધન્ય ધન્ય એ નર નારનેરે, મન ક્રમ વચને કરે નીત સેવ. ૬
બ્રહ્મા લે અતિ ભામણાંરે, શિવ સનકાદિક ગાયરે;
વિસ્નુને વલ્લભ ઘણોરે, મહિમા મુખે કહ્યો નવ જાય. વારી. ૭
મંદ જન એ મરમ ન સમજે, વરણાશ્રમની આડય રે;

ત્રિગુણમાં તાણ્યો ફરેરે, બાંધી જીવપણાની જાડય. વારી. ૮
કહે અખો એ અવિચલ પદના, સદગુરૂ દાતા સોય રે;
કાળ જાળમાં આવે નહિરે, ફરી જન્મ મરણ ન હોય. વારી. ૯

૪૭૭ રાગ ધોળ.

પરપંચ મુકે મારા પ્રાણિયા, અંતે સાચ હશે તો ફળશે જો;
કોટિક આગિયા અજવાળું કરે, રવિ વિના રજની તે કેમ ટળશે જો. ૧
માયા મીઠિ મિશરી ખાંડસી, મુરખ માંખ્ય થૈને વળગ્યો જો;
તન તૂટે પણ મન છૂટે નહિ, મૂઢ મરે તોય ન રહે અળગો જો. ૨
પરશા પરમ ચતુર અંતરજામી, હરી તે કેના વાયા કેમ જાશે જો;
કર્મ શુભ અશુભ કર્યાં હશે, અંતે આવીને હાજર થાશે જો. ૩
મૂસે હંસ તણાં પર કાતર્યા, એવું મન આત્મનું હેતુ જો;
પ્રીતમ પોતાના અજ્ઞાનથી, દોષ પારકા દિલમાં લેતું જો. પરપંચ. ૪

૪૭૮ રાગ ધોળ

આ અવસરમાં હરિને ઓલખો, જ્ઞાન પામવા તત્પર થાજો જો;
ચુકયો તો ચોરાસિમાં ગયો, એવું જાણી હરિગુણ ગાજો જો. આ૦ ૧
જેવો સ્વારથમાં શૂરો થયો, તેવો પરમારથ આદરતોજો,
તોતુ અવિચલ પદવી પામતો, સાને મરતો ને અવતરતો જો. ૨
ગ્રહના સુખમાં શું રાચિ રહ્યો, ઉબરડાંફળ જંતુની પેરે જો;
હરિ માયાનું બળ જાણ્યું નહિ, લીધો ભવસાગરની લેહેરે જો. ૩
હરિના નામ તણી નૌકા મળે, પ્રાણી સેજે પામે પાર જો.
પ્રીતમ જે પરમારથ પ્રીછશે, પુનર્પિ નહિ તેને અવતાર જો. ૪

૪૭૯ રાગ ધોળ.

જ્ઞાન અમૃત ભોજને, ભાગી તે મનની ભૂખ રે,
ભાઇ ગઈ અવિદ્યા આપદા, મટયાં તે દ્વંદનાં દુઃખ રે;
આવો અવધ્યેરે કાંઈ વિવેક વિચાર, અનુભવાનંદને ઓળખ્યા રે. ૧
અનુભવાનંદને ઓળખ્યા, એક અદ્વૈત આનંદઘન રે,

ભાઈ ત્વં પદ તત્ પદ એક, અસિપદ આત્મા નિજ મન રે;
નહિ પ્રત્યક્ષ પ્રોક્ષનો બાદ. અનુ૦ ૨
પરપંચનું પરમાણુ કરતાં, ભાગિ સરવે ભ્રાંત્ય રે,
ભાઈ સાંખ્ય શબ્દ વિચાર કરતાં, સ્વરુપમાં થૈ સ્વાંત રે,
પુરૂષોત્તમ છો પરિબ્રહ્મ. અનુ૦ ૩
વાસુદેવ સ્વામિ રહ્યા વિલસિ, પિંડ ને બ્રહ્માંડ રે,
ચૈતનતા માંહિ સ્વે, પોતાની આત્મા અખંડ રે;
પૂર્ણાનંદનો સોહં પ્રકાશ. અનુ૦ ૪
બંધ મોક્ષનો બાદ છુટયો, મટી વાણ્યની તાણ્ય રે,
કામ ક્રોધની મટી કલ્પના, જાણ્યા વોણિ થઈ જાણરે,
મૂલદાસ કે માનુ બ્રહ્મ. અનુ૦ ૫

૪૮૦ રાગ ધોળ.

મારી માયામાં મોહ પામ્યો, હુને મારૂ અજ્ઞાન રે,
સંશૈ ટાળ્યો સદગુરુએ મને થયુ મારૂ જ્ઞાનરે;
એક અદ્રૈત નહિ નહિ દ્રૈત, બ્રહ્માનંદને ભેટતાં રે. ૧
મારી અવિધામાં હુ અવરાણો, મે તન ધર્યું ત્રિગુણ રે;
ભાઈ જીવ ઈશ્વર મને માન્યા, નિશ્ચે હુ નિરગુણ રે એક૦ ૨
મારૂ અંતઃકરણ મુજને ભમાવે, મન બુદ્ધિ ચિત્ત અહંકાર રે,
ભાઇ મારૂ સ્વરૂપ મને સ્ફુર્યું રે, આવ્યો શુદ્ધ વિચાર રે ૩
દાતા ભુગતા દેહીજ માટે, સુખ દુખનો સંજોગરે;
ભાઈ ભૂત ભવિષ વર્ત્તમાન કાળ તે, પ્રાલબ્ધનો જોગરે ૪
ચિદાભાસ હુ વડે હુજ ચૈતન, હુજ સમજુ સાનરે;
ભાઇ કારજ કારણ હુ જ કરતા, ત્રિપુટિ પ્રસ્થાનરે. ૫
મારી ઇન્દ્રિનો હુ અધિકારી, હુ વિષય હું દેવરે,
ભાઈ હુજ સ્વામિ હુંજ સેવક, હુંજ કરૂં મારી સેવરે. ૬

મારી વાણિ મુને પ્રકાશી, મુજવડે એ વાણુરે,
ભાઈ પરા પશ્યંતિ મધ્યમા વૈખરિ, તે મારૂં કરે પરમાણુરે. ૭
જાગ્રતમાંહિ હુંજ વરતું, હુંજ સ્વપ્ન માંહિરે;
ભાઈ સુષુપ્તિનો હુંજ સાક્ષિ, ત્રણે મુજમાં નાંહિરે. ૮
સ્થાવર જંગમ સ્થૂલ સૂક્ષ્મ, સર્વે મારો ઘાટરે;
ભાઈ પાંચ પચવિશ મુજને વળગ્યાં, મારો પીંડ વૈરાટરે. ૯
હુંજ વિશ્વમાં વિશ્વ મુજમાં, આદ્ય મધ્ય ને અંતરે,
ભાઇ મૂલદાસ કહે તે સાન સમશ્યા, કોઈક સમજ્યા સંતરે. ૧૦

૪૮૧ પદ.

આવો અનુભવી સતની ટોળીરે, પિયો બ્રહ્મરસાયણ ઘોળીરે ૧
બ્રહ્મરસના તે વિરલા ભોગીરે, રસ પિયે સુખડલા જોગીરે ૨
અચંવ્યો રસ જીરવ્યો ન જાયરે, ગુરૂગમ હોય તેણે જીરવાયરે. ૩
જીરવે તે હોય અવિનાશીરે, વસ્તુ રુપે થયા પરકાશીરે ૪
વસ્તુરુપે થયા વસ્તુ જોતેરે, પુરણાનંદ થયાછે પોતેરે ૫
બ્રહ્મવેત્તા ગુરુ મળ્યા જેનેરે, ભવપાર ઉતાર્યા તેનેરે. ૬
ગુરૂગમ વિના કથની જે કથેરે, તાંદુલ છાંડીને કુસકા મથે રે. ૭
ગુરૂગમ વિના ઠાલાં એ થોથાંરે, ભણતાં પાર ન આવે પોથાંરે ૮
ગુરૂગમ વિના બાહિર બુદ્ધિ ચાલેરે, પાસે વસ્તુ ને પ્રોક્ષે ઝાલેરે. ૯
જેણે સાચા ગુરૂજીને સેવ્યારે, તેણે જીરવ્યા અચવ્યા રસ મેવારે. ૧૦
કહે કૃષ્ણજી ગુરૂગમ આવીરે, સકલ લોકમાં વસ્તુ ફાવીરે. ૧૧

૪૮૨ પદ

સદગુરુ સતે કીધી મારી સહાય, ઓલખાવ્યો નિજ આત્મારે,
ધીરજ દઈને બતાવ્યુંછે ધામ, હરિહીરો આવ્યો હાથમાંરે. ૧
ગુરૂએ અમને બતાવ્યુંછે જ્ઞાન, સમઝાવી મુને સાનમાંરે,
મંત્ર સાધ્યો મારા મંદિરમાંઇ, કહ્યું છે મારા કાનમાંરે. ૨
દયા કરીને ડગતું રાખ્યું દિલ, અસ્થિર મન સ્થિર કર્યું રે;

નૂરતેં સૂરતેં નિરખ્યા નિરાલંબ, એક ધ્યાન હરી સાથે ધર્યુંરે. ૩
અંબુ મધ્યે દીસેછે આકાશ, વૈરાટરૂપિ દ્રષ્ટે પડયુંરે;
હું તો મારું ભૂલિતિ ભુવન, જાગિને જોતાં ઘર જડયુંરે. ૪
કીધો કીધો દ્વૈતતણો સંધાર, અદ્વૈત ભાસે આપમાંરે,
વૃત્તિ પોકિ બ્રહ્માંડને પાર, તે નાવે માયાના માપમાંરે. ૫
નિરભે પદ હું પામી છું નિચિંત, તે જ્ઞાનગંગામાં જઈ ભળીરે;
બ્રહ્મઅગ્નિમાં બાલ્યાં જિણે બીજ, ઉગવાની તેને આશા ટળીરે. ૬
ત્રિગુણ ટાળી ખોજ્યું જેણે આપ, એક બ્રહ્મ તેને જાણિયોરે;
કહે લાધો તુ કર્ય તેનું ભજન, જે હરિ વેદાંતે વખાણિયોરે. ૭

૪૮૩ પદ

આજ આનંદ મારે અતિ ઘણોરે, પામી હું તો હરિ ગુરૂ કેરૂં શરણુંરે,
ભ્રાંતિ ભાગીરે ભવરોગની, ટળી ગયું જન્મ ને મરણુંરે. આજ૦ ૧
આડય ભાગીરે ઇંદ્રજાલની, પામી મારૂ નિજરૂપ નિજાનંદરે;
સદગુરૂએ સનમુખ ભાળિયુ, ટળિ ગયા દેહાદિકના ફંદરે. આજ૦ ૨
પોતે પરકાશે પરમાતમા, આધષ્ટાન અનુભવ્યુ આપરે;
ચૌદ લોક ચિતથી ટળ્યાં, ટળી ગયું અણછતુ આપરે. આજ૦ ૩
વરતિ જાતાંરે ગઇ વાસના, ઉરમિ કેરો આવ્યો છે કાંઈ છેહરે;
મહાવાયક કેરાં સરવડાં, સદગુરૂ શબ્દના વરસે મેહરે. આજ૦ ૪
અખેપણું અવલોકિયું, શુદ્ધ ચૈતન નિરાલબરૂપરે;
વસ્તુ જથારથ પામિયે, વિલસી રહ્યો બ્રહ્માનંદ ભૂપરે. આજ૦ ૫

૪૮૪ પદ.

કહોરે સંતો હરિપદ કેમ હશે, તેનો મુજને સમજાવોને મર્મરે;
જેણે ટળેરે ત્રણે વેદના, જેમાં કાંઈ નવ બેસે કર્મરે. કહો૦ ૧
ચૌદિશા ચાતુરમાસ મેં કર્યા, શીતકાળેં કઠ જલમાંહેરે;
ઉષ્ણકાળેં પંચાગ્નિ સાધિયા, તોયે નવ ગયું દેહ અભિમાનરે. કહો૦ ૨

તીરથ વૃત્ત મેં તો બહુ કર્યાં, શ્રવણે સુણ્યાં વેદ પુરાણરે;
પૃથવી પ્રદક્ષણા મેં કરી, જ્ઞાન વિના થઇ મોટી હાણરે. કહો૦ ૩
દીન જાણીને દયા કીજિયે, ચરણે તમારે મુક્યું છે શીશરે;
હવે હરિ તમ થકી પામિયે, દાસ ગોપાલના ઈશરે. કહો૦ ૪

૪૮૫ પદ.

સાંભળ સખી પ્રાણિ જો, શું વલગો મિથ્યા વાણી જો ૧
શું હીંડેછે ફોગટ ફુલ્યો જો, ઘરધંધામાં ભૂલ્યો જો. ૨
મહારૂં મહારૂં કરી ઘણું માણું જો, ફરવી નરકની ખાણું જો. ૩
દારા સુત ને દેખી જો, નવ જોયું રુદયે પેખી જો. ૪
કર્મ કર્યાં દેહ ભાવિ જો, બુડયો આરે આવી જો. ૫
રાત્ય દિવસ ઘણું રળતો જો, ત્રિવિધ તાપમાં બળતો જો. ૬
કામ ક્રોધ અહંકાર જો, ભવ ફરતો વારંવાર જો. ૭
તુ સંતની નિંદા કરતો જો, પાપે પેટજ ભરતો જો. ૮
સંતની સેવા સુધા જો, ઉંધુંવાળ્યુ અકરમી ઉધાજો. ૯
તેં બ્રહ્મ ન ભજ્યા સાક્ષાત જો, બેઠી આતમઘાત જો. ૧૦
અખો કહે બ્રહ્મને ભજીએ જો, જમનાં બંધન તજીએ જો. ૧૧

૪૮૬ પદ.

મોંઘો મનખાનો આરોજો, કેવલ બ્રહ્મ સંભારોજો,
સંસાર છે ભવજલ ખારોજો, રહે માયાથી ન્યારોજો. ૧
હેતે હરિગુણ ગાનેજો, સંતસંગતમાં નાહાનેજો,
તાહરૂં જમનુ બંધન ટલશેજો, મહાપદ મુંધું મળશેજો. ૨
દેવ ઇચ્છે મનુષ્યા દેહને જો, તે પામ્યો તું તેહનેજો,
તતપર થઈ હરી ભજીરાજો, જમનાં બંધ તજીરાજો. ૩
કીજે સતસંગ ભારીજો, દીજે તનમન વારીજો;
સતસંગે મહાપદ ફાવેજો, આતમ અનુભવ આવેજો. ૪

અંતરમાં નિજરૂપ દરસેજો, સદગુરૂ પારસ પરસેજો;
અખો કહે બ્રહ્મરસ પામોજો, રહું સદગુરૂ ચરણના સાહામોજો. ૫

૪૮૭ પદ.

સખી કહું સાંભળ માહારી વાતરે, મળીઆ ચૌદભુવનના નાથરે. ૧
ગરૂએ ઝાલ્યો મારો હાથરે, મુજને કીધી સહુમાં સનાથરે. ૨
સખી મુને આનંદ વાધ્યો અગરે, સખી હુંતો વિલસી
સચ્ચિદાનંદ સંગરે. ૩
થયો માહારી દેહબુદ્ધિ કેરો ભંગરે, ગાળ્યો સખી કુવાસના કલંકરે. ૪
સદગુરૂએ સનમુખ ભાળ્યુ રે, સખી માહારા ભવનુ પાતક ટાળ્યુ રે. ૫
નિજરૂપ સ્વય પ્રકાશ નિહાળુ રે, સખી મારે અંતર થયુ અજવાળુ રે ૬
સહીઅર સાંભળને કહું મહારીરે, સતની શોભા શી કહુ સારીરે. ૭
હેતે વરને હરિગુરૂ પ્યારીરે, ભાગ્યદશા જો પ્રગટે તારીરે ૮
શિવ બ્રહ્માદિક તેને ઇચ્છેરે, એ સુખ અધિકારી જન પ્રીછેરે. ૯
પામર પશુ આ પેર ન જાણેરે, અણછતા ભવના ક્રમ તાણેરે. ૧૦
ભમે બહુ ચોરાસીની ખાણેરે, પડિઆ વૈખરીકેરી વાણેરે ૧૧
અખો આનંદ નિજરૂપ મહાલેરે, લોકમાં લોકપણે થૈ ચાલેરે. ૧૨

૪૮૮ પદ.

હરિ હરિ હરિ એમ કેમ થયુ, છતે હરિએ ભુલ્યાં છે લોકરે,
દુખરે દેખે ને દોડે દોદિશા, કાયા કષ્ટે આવીને ફોકરે. હરિ. ૧
પોતે પ્રભુને પ્રીછે નહિ, તેણે કરિ દોડે ઠારો ઠારરે;
આવો રૂડો પ્રાણિ પાપી થયો, નવ લહ્યો હરિ આણિ વારરે. હરિ. ૨
મનરે માને ને આનંદ પામે, તે તો વસ્તુ પોતાની પાસરે,
નાશ પામ્યા તે જુગ વહિ ગયા, તેને પૂજે આણિને વિસવાસરે. હરિ. ૩
માતતણુ રે થાનપાન તજિ, અંગૂઠો પોતાનો કરે પાનરે;
મનુષા જન્મથી પશુ ભલા તેને, રૂદે હોય કાંઈ જ્ઞાનરે. હરિ. ૪
ભણ્યા ગણ્યારે ભૂલા પડયા, આ શી મોટી અચરજ વાતરે.

ચાકળે ચડીને બેઠા પારખું, ખોટાં નાણાં પરખે દિવસ ને રાત્યરે. હરિ. ૫
હરિપદ પામવા આ દેહ ધરી, તે તો નવ સર્યું એક કાજરે;
દાસ ગોપાલ કહે કરજોડી, માયા તમારી નહી મહારાજરે. હરિ. ૬

૪૮૯ પદ.

સમરણ કર્યને સચ્ચિદાનંદનું, મુકી મનતણો અહંકારજો.
આ સહુ જુઠી બાજી જાણજો, જેવો સ્વપ્નતણો વેવારજો. સમ. ૧
જેવા ધુમાડાના બાચકા, જેવુ ઝાંઝવાનુ નીરજો,
શિશુના સરખો સર્વે ખેલ છે, ક્ષણમાં વણસી જાય શરીરજો. સમ ૨
શ્હેર ગુજરિની પેરે સર્વે મળ્યુ, તેને વિછડતે શું રોયજો,
માટે સમઝીને સોદો કરે, તેણે અંતે હાણ્ય ન હોય જો. સમ. ૩
હેતે પ્રીત્યે હરિને સંભારજો, એછે તરવાનો ઉપાયજો;
પ્રીતમ પ્રભુનુ ભજન નવ ભૂલિયે, તારો જન્મ કૃતારથ થાયજો. સમ. ૪

૪૯૦ પદ

જેં જૈ જગ્તગુરૂપરમાત્મા, તમારો મહિમા તે શુ કહિયેજો,
એક જિભ્યાનો તે શો આસરો,શેષ સહસ્ર મુખે પાર ન લહિયેજો. જૈ જૈ.૧
અગમ નિગમ અનુમાને કહે, સરિતાપૂરે વૃષા વરતેજો.
ધૂમ્ર દેખીને વહ્નિ કહે, બાણ ચાલે પુરૂષની સરતેજો. જૈ જૈ. ૨
સાગરતીરે જે ઉભા રહે, તે સૌ તટનુ વરણવ કરશેજો,
મહાજલ માપ્યામાં આવે નહી,તે તો અપાર કહી ઉચરશેજો. જૈ જૈ. ૩
બાજી બાજીગરને શું લહે, પુત્રપિતાને તે શુ જાણેજો;
પ્રીતમ જે પરમારથ પ્રીછશે, તે તો અખંડ અભેપદ માણેજો. જૈ જૈ.૪

૪૯૧ પદ

એવુ બીડ બાધું કે કાળનું, તે ખેડયુ નવ ખેડાયરે;
કબુદ્ધિ બોરડી બહુ થઇ, માંહી હૂં હૂં કરતા હરમાયેરે. ૧
ઝીઝણિજાળાં ઉરમી, માહી મોહગોરડ છે મોટારે;
અજ્ઞાન આકડા અતિ ઘણા, તેનાં ફળ લાગ્યાં છે ખોટાંરે. ૨

નિંઘા ગળીનાં ઝાડવાં, માંહિ વિષય વેલ્યના ગોટારે;
માયા મમતાના રાફડા, માંહી સંશૈ સર્પ છે મોટારે. ૩
આશા તૃશ્ના આવલ્ય ઘણિ, તેનાં ફળ કોણે નવ ખાધાંરે;
બીજાં જાળાં લાગ્યાં મો'જાળનાં, માંહિ કરમ કંથારાં બાધ્યાંરે. ૪
લોભ બાવળિયા બહૂ થયા, માંહિ ક્રોધ કેરડા ઝાઝારે;
મન સસલો ચારો કરે, મેલી કુળની માઝારે. ૫
ઈરખાઅરણિ અતિ ઘણી, એની ગંધ્ય લાગે છે કૂડિરે;
ગુરૂગમની જેને ગત્ય જડી, તેણે બીડ નાંખ્યું છે સૂડીરે. ૬
બ્રહ્મઅગ્નિની ઝાળમાં, તેણે સૂડ મેલ્યું છે બાળીરે,
માધવ સાધુના સંગમાં, હૂં તો બ્રહ્મ રહ્યો છું ભાળીરે. ૭

૪૯૨ પદ

સાધુ જનના સંગમાં, જઈ નિર્મળ બુદ્ધિ લાવોરે,
હળ જોડાવો હેતનાં, ખાંતે કરીને ખેડાવોરે. ૧
વિવેક વિચાર બે બળધિયા, બાંધ્યા સળંગ સૂતરની રાસેરે;
ધરમનું ધુસરૂં કાંધે ધરો, લ્યો પ્રેમ પરોણો પાસેરે. ૨
નુરતસુરતની સમોળું, અને નીમનુ જોતર વાળોરે,
સગન જડો સતસગનો, ઇમ નિશ્ચે કરીને નાડોરે. ૩
કોશ ઘાલો દયા દાનની, હિમત કસવાલો આણિરે;
કરમનું જીહલું હેઠુ પડયુ, તમે કોય ન લેશો જાણિરે. ૪
હલઝલી ઝાલો હરિ નામની, તારે અવસર આવ્યો મોટારે;
ફટયકા વારમાં ફુટિ જશે, જેમ પાણિનો પરપોટારે. ૫
સાધુરે જનમાં સુખ લિયો, તમે તન મન ધન ઘો વારીરે,
માધવ ગુરૂને ભેટતાં, મુને બ્રહ્મ મળ્યા સુખકારીરે. ૬

૪૯૩ પદ

ગુરૂ મળતે ગોવિંદ મળે, એમ વદે છે વેદ પુરાણરે;
અનુભવની એલી થઇ, ભાઇ બ્રહ્મજળવરષા પાણીરે. ૧

મન ખેતર મોટું ઘણું, એતો ગળિયું ગુરૂજીને જ્ઞાનરે;
વાવણિયો વરતી કરો, તમે મળશો સંતનિસાનેરે. ૨
જ્ઞાન વૈરાગ્ય બે ડાંડવાં, આનંદની ઓરણિ બાંધીરે;
સાધુ જનના સંગમાં, મને અમુલ્યક હિરલો લાધોરે. ૩
બીજ વાવો નિજ નામનું, મૈ કુળનું કળિયું મેલીરે;
ઉગારો થયો અંતર આતમા, વાવેલ્ય વાધિ છે વેલીરે. ૪
વેલ્ય વાધી ચૌદ લોકમાં, એનું મૂલ છે આનંદકારીરે;
માધવ ગુરૂને ભેટતાં, હું તો ભવજલ બેઠો હારીરે. ૫

૪૯૪ પદ.

ભવસાગરનો ભૈ ટળ્યો, ગુરૂગમનું પદ લાધ્યુ રે,
મહાવાયક વસ્તુ જડી, એમાં મન મારૂં બાંધ્યું રે. ૧
ઘટ ભીતર દીવો થયો, તારે પ્રગટ થયું અજવાળું રે;
પૂરણ છે પરમાતમા, બીજું બ્રહ્મ વિના નવ ભાળુ રે. ૨
ઉપનીષદની આજ્ઞા તમો, મન્ન જોજયો વિચારીરે;
હું જોતાં તો હું નહી, છે બ્રહ્મ અખિલાધારીરે. ૩
પ્રતિબિંબ પડયું જેમ જલ વિષે, એતો સૂર્યવડે એ સાચું રે;
મોરસિંલાના પડમાં, બીજું કાંઇ ન દેખુ પાછું રે. ૪
નસ પત્ય પાકિ નિરાકારની, તેનાં ફળ હુ કયમ કરિ દાખું રે,
માધવગુરૂગોવિંદ મળ્યા તેનું, લખ્યું કયમ કરિ રાખુ રે. ૫

૪૯૫ પદ

પરથમ પૂજીએ ગુરૂજીના પાયકે, નૈણે નિરખિયેજીરે,
ધરિયેં ચરણકમલનું ધ્યાન કે, હૈડામાં હરખિયેજીરે. ૧
જો મેલિયે મન મરજાદા તો, લ્હાવો લિજીયેજીરે,
જાય કોટિ જનમનાં પાપ, સુધારસ પીજિયે જીરે. ૨
ગુરૂઅક્ષરાતીત આનંદ કહ્યા, વેદ વાણિયેજી રે;
સદગુરુ છે ચૈતનબ્રહ્મ, જીવન ધન્ય જાણિયેજીરે. ૩

તેમાં આણીશમાં દેહભાવકે, મોટા મરમ છે જીરે;
તેનિ પૂરેછે સાખ્ય પુરાણ કે, પૂરણ બ્રહ્મ છેજીરે. ૪
અડસઠય તીરથનું ફળકે, સંતોનાં ચરણમાંજીરે;
તેમાં નાતાં નિરમળ થાયકે, અંતસકરણમાંજીરે; ૫
માનોજી કહુ એક વાત, નિશાના કામનીજીરે,
સદગુરૂછે પૂરણબ્રહ્મ કે, મૂરત રામનીજીરે. ૬
વળતાં જોડીને યુગપાણ્ય, પ્રકંમા કિજિયે જીરે,
સતગુરૂશું રમિયે રસરૂપકે, તન મન દીજિયેરે. ૭
કરતાં તપ તીર્થ વ્રત જોગકે, ફરતાં ખૂટિયેજીરે;
સંત ટાળે ત્રિવિધિના તાપકે, શબ્દે છૂટિયેજી રે. ૮
એ છે તિલકત્રિભોવનાસાર, ત્રિગુણાતીત છેજીરે,
એ છે ગુણવાણીના ઈશકે, પૂરણ પ્રીછજોજીરે. ૯
જો આપે થાયે બ્રહ્મરૂપ, તો બ્રહ્મને ભાળિયેજીરે,
મૂલદાસ કહે મહાનિધ્યકે, વસ્તુ નિહાળિયેજીરે. ૧૦

૪૯૬ પદ

ગુરૂબ્રહ્મનાં ચરણ ઉપાશિયે, સેજે શોક સમૂળો ટળી જાય,
વચન સત્ય માનિયે;
જે કોઇ પ્રેમે પિયેરે પગ ધોઇને, ઊઠ ક્રોડ તિરથ તેને થાય વ૦ ૧
જજ્ઞ લક્ષ તે પ્રેમ પ્રસાદમાં, ભુક્તિ મુક્તિ તે સેજમાં હોય, વ૦
જે કોઇ પ્રીતે કરિને પ્રવર્ત્તશે, દેહ દરશી દેખે નહી કોય. વ૦ ૨
શુદ્ધ ચૈતન સાક્ષિ તત્વમસિ, સદા સમરણ એકરસ જ્ઞાન; વ૦
આઠે આવ્રણ પારપરમાત્મા, નહિ આદ્ય મધ્ય અવશાન. વ૦ ૩
રૂપ રમણ સગુણ સોહિયે સદગુરૂ, જેને નિગમ નિરંતર ગાય;વ૦
કહે પ્રીતમ પદરજ પરસતાં, દુખ જન્મમરણનુ જાય. વ૦ ૪

૪૯૭ પદ.

એવો અખંડ અમર વર હુ વરી, ફરી પડવું નહિ ભવફંદ;

જેનું રૂપ સ્વરૂપ સોહામણું, ઘણો અખિલ લોકનો આનંદ. ૧
જેને વરવા તીરથ તપ આચરે, ધરે ધ્યાન તે જોગ વૈરાગ;
કરે કાશિ કેદાર હિમાલે ગળે, તજે રાજ સર્વ સુખ ત્યાગ. ૨
વરતિ તીન લોકમાં કોઈક આચરે, એવા શૂરવીર દૃઢ ધીર;
ભૂમિ ગૌપદ ગગનગુંજામણિ, સાતસાગર અંજલીનુ નીર. ૩
એવી એવ બનાવે બહુ ભાત્યના, કાઢિ શકે નહિ સતિ કેરો વેશ;
સતિ સ્વાંગ ધરે તે નિશ્ચે બળે, કરે પાવકમાંહિ પરવેશ. ૪
પ્રેમે પામિ પતિ પરમાતમા, રહિ રૂપમાં એકરસ લીન,
સ્વામિ પ્રીતમનોરે સભરભર્યો, સિંધુ અમૃતમાં મનમીન. ૫

૪૯૮ પદ

સતની સેવા કીજીએરે, શુદ્ધ ચિત્તે કરીને;
દેહ કૃત્ય ટાળીને બ્રહ્મને નિહાળીએ,
પ્રેમ નેમ નિત્ય પાળીએરે, શુદ્ધ ભાવે કરીને. ૧
ચરણોદક પીજીએ નેં પ્રસાદી લીજીએ,
તન મન વારિ દીજીએરે. ૨
પાન ચવરાવીએ ને ચરચા ચલાવીએ,
પ્રેમની ગોષ્ટિ બનાવીએરે. ૩
તાળાં તુટશે ને બંધન છુટશે, ભ્રમની ગાગર ફુટશેરે. ૪
સશૈ સમાવશે ને હરિ ઓળખાવશે, પ્રીતમ પ્રેમ ઉપજાવશેરે. ૫

૪૯૯ પદ

જન્મ કૃતારથ કીજીએરે, રહિએ સાધુની સંગે,
સતસંગ સાર છે એ તત્વવિચાર છે, ભજતાં ભવનો પારછેરે. ૧
પ્રેમરસ પીજીએ ને કોઈથી ન બીજીએ, દેહ ધર્યાનો લ્હાવ લીજીએરે. ૨
સાધન શુ કરે ને શિદ કૂટી મરે, સતસંગે ક્ષણમાં તરેરે. ૩
પ્રીતમ પરમાર્થીં હરીના હેતાથીં, તે છુટા સંસારથીરે. ૪

૫૦૦ પદ.

જ્ઞાનગંગામાં ઝીલીએરે, નિત નેહ ધરીને;
પાતિક પ્રજલે મેલ મનનો ટળે, સચ્ચિદાનંદ સેજે મળેરે. ૧
જીવપણું જાય છે ને આત્મા દરસાય છે, કાગ ટળીને હંસ થાયછેરે. ૨
નિજાનંદ ઉપજે ને બ્રહ્મ ભાવે ભજે, વિષય વિકાર ન લાગે રજેરે. ૩
અખંડ અદ્વૈત છે ને સુખ અપાર છે રે, પ્રીતમ પરમપદ સારછેરે. ૪

૫૦૧ પદ

સુખની સીમારે શી કહૂં, હરિગુરૂ સંતની મ્હેર,
આનંદસાગર ઊલટયો, થઈ છે લીલારે લેહેર. ૧
જેણે માટેરે જોગીયા, પૂરે વનમાંરે વાસ,
સાધન સાધે બહુ ભાત્યનાં, કષ્ટે કરતા સંન્યાસ. ૨
પૂરણ રૂપે પૂરી રહ્યો, આપે આતમરામ;
બાહ્યાભીતર ક્યાં કહૂં, ઠાલો દેખુ નહિ ઠામ. ૩
પડદો છુટયોરે પંચનો, તુટયું ત્રણ્યેનું તાણ;
ચિદઘનસાગર કલ્લોલમાં, ઝીલે સુરતી સુજાણ. ૪
દેશ કાળ દરશે નહિ, આશ્રમ વર્ણ વિકાર;
માયા કાળ ને કલ્પના, ડુબ્યો આપે અહંકાર ૫
જાગ્રત સુપ્ન સુષોપતી, તુરિયાથી છેરે પાર,
એમાં કહેવા પણ ગ્રહેવા નહીં, સાચો સહુનો આધાર. ૬
વાણી વિલસીને ત્યાં ઠરી, નેતિ નેતિ કહે નેટ;
સૂધી સુરતિ ત્યાં જઇ મળી, મળતાં રસ બસ ઠેઠ ૭
દરિયો દેશથી ઊલટયો, પૂર્ણ સ્ફુર્યું આકાશ,
લેહેરિ ઊઠી આનંદની, બીજા ભાસે નહિ ભાસ. ૮
કૈવલ્ય વસ્તુ તો એક છે, વેદે છાપી છે છાપ;
ત્વંપદ તત્પદ વાચને, તજતાં આપોરે આપ. ૯

મોહોટા મર્મ મહાવાક્યનો, લક્ષે લીજેરે લ્હાવ;
લક્ષાલક્ષી જૂદા નહિ, ભિન્ન ભાસે નહીં ભાવ. ૧૦
જડતા દીસે નહીં જીવની, ખોળ્યે ખોટું જ થાય;
વેરિ સકટ વિચારતાં, કેવલ કાષ્ટ કહેવાય. ૧૧
જુલ્યે ભાસતું કાર્યમું, જેવો સ્વપ્નવિલાસ;
બાજી મનની બાંધી ઠરી, મન નહિ પોતાની પાસ. ૧૨
ભારે ભાગ્ય શુ વીનવું, ધન ધન ગુરૂજીની વાણ્ય,
ધન ધન શાસ્ત્ર વેદાંતને, જેથી લાખેણી લાણ. ૧૩
આનંદસાગર અખંડમાં, પૂરણ પુરૂષોત્તમ રંગ;
જ્ઞાન મહારસ માણજો, સદગુરૂ સંતની સંગ. ૧૪

૫૦૨ પદ

સાચા ગુણ કહિયે સંતના, અવિચલપદના દાતાર;
નાવ ચડાવે હરિ નામને, ઉતારે ભવજળ પાર. ૧
અમૃત સરખી વાણી વદે, જીવ અનુગ્રહ કાજ;
હરિના સંત દયા કરે, ત્યારે ભેટે મહારાજ. ૨
મીઠી મીટે મયા કરે, થાએ આનદ ઓઘ,
દિલની દુબધ્યા દૂરે ખસે, લખચોરાશિના રોગ. ૩
જોખમ ટાળે જમદૂતનું, આપે ભક્તિનું દાન;
અંતર અનુભવ ઊપજે, પ્રગટે આતમજ્ઞાન. ૪
રિદ્ધિ સિદ્ધિ હરિ નામમાં, તે આપે હરિદાસ;
ત્રિવિધિ તાપ તે પરિ પળે, ટાળે માયાના પાસ. ૫
જ્ઞાનભંડાર ઉઘાડવા, કુંચી આપે હરિજંન,
અનુભવ ઉઘડેરે ઓરડા, હીરા મોતી રતંન. ૬
સાધન સાધે હરિ પામવા, તે ફળ આપેરે સંત;
સકળ સમૃદ્ધિ ઘેર સંતને, આણે ભવ કેરો અંત. ૭

શબ્દશિરોમણી સંતના, પ્રાગા ગ્રહજે તું આજ;
અનુભવ રાખેરે આત્મનો, કરવા પૂરણ કાજ. ૮

૫૦૩ પદ.

ઉત્તમ અવસરરે આવિયો, સુંદર મનુષા અવતાર;
ભાવે ભક્તને ભેટિયે, ઉતરિયે ભવ પાર. ૧
તતપર થઈને તે કરે, હૈડું રાખીને હાથ,
કર્મ કલેશને પરહરિ, રહેજો સંતોની સાથ. ૨
પૂર્વ પુન્ય પ્રતાપથી, હરિજન ઝાલે જો હાથ;
હેડો થાયે હરિજનનો, ભેટે નિર્ગુણ નાથ. ૩
ત્રિવિધિ તાપે દાઝે બળે, હરિજન શરણે જો જાય,
શીતલતા આવેરે અંગમાં, ગાત્ર નવપલ્લવ થાય. ૪
જોખમ ટાળેરે જ મનુ, મરણ જન્મનોરે માર;
ચૌદભુવનમાં મુગતા ફરે, માથે હરિજન આધાર. ૫
કાળા ભુંશેરે કરમના, કુંકમ કેરા લખાય;
વ્હાલા લાગેરે લાલને, હરિજન મહારસ પાય. ૬
સાધુસંગ ઈચ્છે સદા, બ્રહ્મા વિશ્નુ મહેશ,
સઘ સુખ સંતના સંગનુ, પૂરણપદ યે પ્રવેશ. ૭
ઉગરવાની આશા કરે, તો પ્રાગા સંતને સેવ,
ઉલ્લટ અંગે આણી ઘણો, મળશે દેવાધીદેવ. ૮

૫૦૪ પદ.

સાંભલ્ય સૈયર સદગુરૂ મળિયા, પુરવ જનમની પ્રીતેરે.
સંચિત ક્રીમાણનાંખ્યુ ટાળી, પ્રારબ્ધ એની રીતેરે. ૧
ચોરાસિનો ચાલ મટાવો, બેહદ ઘરમાં વાસીરે;
અષ્ઠાદશ આંગણીયે ઊભી, મુક્તિ જે ઘેર દાસીરે. ૨
મનરાજાની ફોજો મારી, જીતી ડંકા દીધારે.
ક્ષરઅક્ષર મુકીને આઘે, અટલ વિહારી લીધારે. ૩

પરવરતિનું પીયર માયા, મૂળ નાંખ્યાં મોડીરે;
સમતાઅણુમાં દરસો એતો, નિવરતિની જોડીરે. ૪
હદબેહદની હાટી ઊપર, હીરા મણિયો હારોરે,
વિજય ને વરખાધનઘંટા ગાજે, વાલમ ઊપર વારોરે. ૫
દશનાદે દડવડિયા ડંકા, દરખ હવાઈ છૂટેરે,
નાળો ને જંજાળો જોને, ટાંકા જાતાં તૂટેરે. ૬
અજપા ચમર કરતિ ફરતી, વેહતિ વરતિ રાખોરે,
ધ્યાતા ધ્યેઈ એક થઈને, નિર્ગુણ નગરી દાખોરે. ૭
સાતે સાગરનો તે સ્વામિ, આઠમો અરણ્વ આવોરે;
ગુરૂની ગાદિ જન ઈશ્વરિયો, તે નિશાણિ લાવોરે. ૮

૫૦૫ પદ.

સદગુરુસંગે જ્ઞાનગંગામાં, હું તો જઇને નાઇરે,
તે દાડાની સચ્ચિદા સાથે, કીધી છે સગાઇરે. ૧
મનચેતનની ચોરી માંહી, મોહનવરને મેલિરે;
સાચાગુરુની સંગે હુ તો, કરતિમાંહિ કેલીરે. ૨
આતમરાજા બુદ્ધિરાણી, વેદાંતની વાણિરે,
ક્ષરઅક્ષરને પારે બોલું, રંગમોલ રેઠાણિરે. ૩
સુખમવેદની સંગે હુ તો, ગુપતને પ્રગટ જાણુ રે;
અવરણવરણી વરણ્યે નાવે, મહારસ મેવા માણુ રે ૪
પરમ સ્નેહિ પદનેં પામી, હીરામણીયો હાટીરે,
કોટિક અર્કની ઊપર મે તો, બાંધી બેહદ ઘાટીરે. ૫
પૂર્વ જન્મની પ્રીત્ય હુતિ, કોલ કર્યો તે પાળ્યોરે;
જનં ઇશ્વરિયા જાલ્યમ જોગી, આજ નજરે મેં ન્યાલોરે ૬

૫૦૬ પદ

સુખની સીમા શી કહું સહિયર, વીત્યા દિવસ વળિયા જોને;
કિપાના સાગર ગુરૂ મળિયા, અઢળક થઇને ઢળિયાજોને. ૧

સોનાના સૂરજ ઊગ્યા, સપરમો દિવસજોને;
કિરતાર્થ કીધાં વ્હાલે, સફળ થયો જનમજોને. ૨
દ્રષ્ટમાં નાવે નિગમ ગાવે, વાણિ રહિત વિચારજોને;
સચ્ચિદાનંદ જેને કહીએ, રહે નવધાથી ન્યારોજોને. ૩
નવધામાંહી નહિ નિવેડો, દશધામાં દેખાશેજોને;
અચંભોરસછે એહની પાસે, પ્રેમીજનને પાસેજોને. ૪
મનના મનોરથ ફળ્યા, સચ્ચિદાનંદ પામી જોને;
ભલે મળ્યો પ્રાગાનો સ્વામી, વૃહે વેદના વામી જોને. ૫

૫૦૭ પદ

સતસંગતમાં હરિને રંગે, મન મારૂ રંગાયુ જોને;
મોહનિશાયે સૂતો જાગ્યો, વિવેકવાણુ વાયું જોને. ૧
ઘૂડની દ્રષ્ટે રાત રહિ તો, દિનકરનો શો વાંક જોને,
સ્વાંતે છીપે મોતી નિપજે, ખાલી રહી ગયા શંખ જોને. ૨
સ્વાંતિનો હલાહલ અહિ તુઝ, ના મુકે વિષ ડંક જોને;
સંસ્કારનો પરિબલ જોર, લીખ્યા વિધાતાએ અંક જોને. ૩
વધ રાવણનો કરિને આલ્યો, વિભિક્ષણને લંક જોને;
નિમિત્ત વિના ગુણ દોષ ન થાયે, જેમ પંકજને પંક જોને. ૪
જલ નિરમલછે બહુથિ ન્યારો, નથિ લાંબો ટંકો વંકજોને;
ચિદનો અંશ તે જીવ કેવાણો, તેને વળગ્યો કલંકજોને, ૫
સાકરે ગલપણ સહુને આપે, પિત્તરોગીને કડવિજોને.
પિસાચણિયેં કંઠગ સાયો, વળગિ અવિદ્યા ભડવિજોને. ૬
કોયક જન છે વડ ભાગીલા, તેનાં પૂરણ ભાગ્યજોને;
સદગરૂકેરાં વાયક સુણિ, ઉપજ્યો દૃઢ વૈરાગ જોને. ૭
ચૌદલોકનું સુખ બ્રહ્માદિક, તેને લાગ્યું ઝેરજોને;
અમૃતના ઓટકારજ આવે, તે કયમ ખાએ ઝેરજોને. ૮

કામધેનુ જેને ઘેર દૂઝે, તે કેમ પાળે ભેડજાને;
બ્રાહ્મણકેરી પંગતી આગળ, કેમ કરી આવે ઢેડ જોને. ૯
કામ ક્રોધ ને મદ મચ્છર એ, જેની જાતી નીચ જોને;
એ અભડાવે સહુનાં અંતર, જાણિ ત્યાગ્યા નીચ જોને. ૧૦
અધિકારી ને અણઅધિકારી, બેનાં લક્ષણ ભાખ્યાં જોને;
રામદાસના સદગુરૂ સંગે, એક રાખ્યાં એક નાખ્યાં જોને. ૧૧

૫૦૮ પદ

હરિજનને વ્હાલો સંતસમાગમ, જીવને વ્હાલી માયા જોને;
માયામાં વીંટાયો પ્રાણિ, ભવમાં ગોથાં ખાય જોને. ૧
બ્રહ્માનંદનું મહા સુખ મ્હેલિ, વિષયાનંદને ધ્યાયા જોને;
સુધાનંદનો સિંધુ ત્યાગી, મૃગતૃષ્ણામાં નાહ્યા જોને. ૨
ઓસનો મોતિહાર ન થાયે, સહુને મન એ ભાયાં જોને,
દીસતાં એ ઝલકે રૂડાં, રવિ ઊગે વીલાયાં જોને. ૩
સુત વિત દારા અલ્પ સુખ્ખ એ, મધ્યાનકાળની છાયા જોને;
એકએકને સહુ મળિ ફોલે, જેમ વિંછણની કાયા જોને. ૪
મુક્તિ ન ઈચ્છે આપ ન પ્રિછે, શિખ્યા કિર્તન ગાયા જોને;
નખશિખ સુધી ભરિ અવિદ્યા, વાતામાં બંધાયા જોને. ૫
જીવન મુક્તા મૃતક સાધો, તેનો નહિ વિશ્વાસ જોને;
કરતવે મોટી સિદ્ધિ આપે, તેના થાએ દાસ જોને. ૬
થોડી સેવા કરિ ઘણુ માગે, વચનનિ રાખે આશ જોને,
એવા જનને સાધુનિ સંગે, જ્ઞાન ન થાય રામદાસ જોને. ૭

૫૦૯ પદ–પ્રભાતી

જાગ્ય જન જાગ્ય જન મોહનિદ્રાથકી, કરને વિચાર તું ક્યાંથી આવ્યો;
નામ ને રૂપ વર્ણ જાતિ તારે નહિ, આપને ભૂલી અન્ય ભાવ લાવ્યો. ૧
જાગ્રત આદિ લઈ અવસ્થા ચાર નહિ, તેજ પરકાસિક રૂપ તારૂં;

આપ અવિનાશિ તું જાણયરે આતમા, મેલ અજ્ઞાન તું હું ને મારૂં.૨
રાત્યના રૂપમાં સ્વપ્ન તુજને હવું, સ્વપ્નમાં બંધ ને મોક્ષ માણ્યું;
રજ્જુ ભોરીંગ તેં રાત્યના રૂપમાં, અર્ક ઉગ્યો ત્યારે રૂપ જાણ્યું. ૩
(જેમ) મર્કટ વૃક્ષે ચડયું (તેની) છાયા સિંધે ગ્રહી, આપ માની પડયે
કાલ પાપે;
તેમ તુજ રૂપને ભૂલ્યો હે આતમા, બંધ ને મોક્ષ તને કોણ આપે. ૪
તેજ તું તેજ તું જેને જોતો ફરે, સમજને સાન મહા સંત કેરી;
સચ્ચિદાનંદ તે સ્વે પરમાતમા, પ્રીછતો વાત માં પૂછ ફેરી. ૫
શેષ સનકાદિક વ્યાસ શુક નારદ, જેરે જાગ્યા તેણે એમ જાણ્યું;
વેદ વેદાંતમાં સાંખ્ય સૌકો વદે, તે પુરૂષોત્તમે ઉર આણ્યું. ૬

૫૧૦

કુણ કરમે કરિ હરિ ગયો વીસરી, ધરી ધરી દેહ દુખ પામ્યો પ્રાણી;
નિર્લજ તુજજને લાજ આવે નહિ, શું બેઠો હૈડામાં હરખ આણી. ૧
ભુવન એ ભાકસિ હૅડ સુત સુંદરી, દામ ડહકલા લેજો જાણી;
માયાનો માર માથા પર બહુ પડે, ફેરવ્યો અહંકારે ચ્યારે ખાણી.૨
મરિ મરિ અવતર્યો મૂઢ થાક્યો નહિ, થાક્યા જમદૂત કરિ ખેંચતાણી;
કૂકર પુંછને વેદ કોટી મળે, સીધી ન થાય એ વેદવાણી ૩
વાંસને વાસ લાગે નહિ ચંદનની, મુંજ ભીજે નહિ ગંગપાણી,
પ્રીતમ કહે મન પ્રતીત આવે નહિ, જો સમજાવે શિવ સારદરાણી.૪

૫૧૧ ૫૮.

શ્યે નથી સમઝતો મૂરખ માનવી, જાય જે પલક તે પાછી નાવે,
ઘડી ઘડી છિન છિન ઘટત ઘટતી રહે, આયુષ અંજલિનુ નીર કાંવે.૧
કુંભ કાણો કરી મસ્તક મૂકિયે, વાર લાગે નહિ થાય ઠાલો;
એણિ પેરે જીવનું જીવિત જાણજો, ચતુર નર ચિત્તમાં ચેતિ ચાલો. ૨
શ્રવણ મેલાં થયાં નિંધા બહુ સાંભળી, નેત્ર મેલાં પરનારિ નરખી;
જિંન્હા ઝાંખિ પડી જુઠું બહુ બોલિને, મન મેલું મહા મોહ હરખી. ૩

સર્વ અંગે કરિ ભેટિયે શ્રીહરિ, તે અંગે દોષ બીજા કમાયો;
પ્રીતમ પુરષકે તેજ જીતી ગયા, સંસારમાં જેને શ્રીનાથ ગાયો. ૪

૫૨૨ પદ.

સ્મરણ છે સાચુંરે હરિનું સ્મરણ છે સાચું, સ્મરણ કરશે તે ભવજળ
તરશે, કામ નથી કાચું. સ્મ. ૧

જે મુખથી હરિ નામ ન નીસરે, બાલ્ય તેનું ડાચું;
કર્મજાળના કુટારામાં, તે પડશે પાછું. સ્મ. ૨

વ્યાપક અખંડિત બ્રહ્મ ચરાચર, જોઇને રાચું,
પ્રીતમ પ્રભુજીની કથા તે, દિન રજની વાંચુ. સ્મ. ૩

૫૨૩ પદ. (સોરઠ મલ્હાર.)

દુનિયાં દોરંગી બેઢંગી કદરવિહીન છેરે—દુનિયાં.

સરલ રહે તો મૂર્ખ વદે છે, વક્તાને જગવંચક કહે છે;
વિનય કરે તો કહેશે ધન આધીન છેરે. દુનિયાં. ૧

ક્ષમાવંતને નિર્બળ કહે છે, દમનકનેજ અદત્તિ કહે છે,
મધુરવચન બોલે તો કહે એ દીન છે રે. દુનિયાં ૨

ધર્મીને તો દંભિ કહે છે, નિષ્પ્રેહીને માની કહે છે,
તૃષ્ણા ત્યાગે તો કહે સુભાગ્યહીન છે રે. દુનિયાં. ૩

ઉદારને ઊડાઉ કહે છે, લોભીને લખલ્યાનત દે છે,
સંતોને કહે મનના મહા મલીન છે રે. દુનિયાં. ૪

અપક્ષિને કહે એકલસૂરો, પ્રતિજ્ઞને (કહે) હઠવાદી પૂરો;
કહ્યાગરાને કહે ગરજે તલ્લીન છે રે. દુનિયાં. ૫

એકે વાતેં નહિ આનંદી, સદા રહે સહુ સ્થળ સ્વચ્છંદી,
પરસુખમાં પ્રતિવાસર એ ગમગીન છે રે. દુનિયાં. ૬

અવળાને સવળું આળેખે, સવળાને અવળું કરી લેખે;
ન્યાયથકી પણ એનો ન્યાય નવીન છે રે. દુનિયાં. ૭

પૂર્ણચંદ્ર કહે પૂરણ પેખી, દુર્વચ દુર્જય દુનિયાં દેખી;
દુર્મદ દર્પી દોષદર્શી દુર્બીન છે રે.   દુનિયાં. ૮

૫૧૪ (નહીં રે વિસારૂં હરી એ રાહ)

પાછા શું રે પડો, ધારણા ધારી, પાછા શું રે પડો,
અડગ થઈને અડો, હિમ્મત હારી,   પાછા.
વિકટ સંકટ આવે વિધવિધનાં પણ, ચિંતેલે પંથે ચડો. ધા. પા. ૧
વિઘ્ન નિહાળી કટાળી વરાંસી, રાંક થઈ ન રડો.   ધા. પા. ૨
હિમ્મત ધરી હરકતને હરઘડી, નિડર બનીને નડો. ધા. પા. ૩
હિમ્મત મરદાં તો મદદે હરી છે, પાઠ એ ખાસ પઢો. ધા. પા. ૪
હરકત નહી ત્યાં બરકત પણ નહી, ધારી ધ્યેયને ઘડો.   ધા પા. ૫
હુંશ ધરી નિત સ્વપર હિતાર્થે, લાભની લડત લડો.   ધા. પા. ૬
દૃઢ આગ્રહીને દૃષ્ટિ અગાડી, ખુદ છે વિજય ખડો   ધા પા. ૭
ભાગ્યોદય ને દેશોદયના, ઘાટ સુરંગા ઘડો   ધા. પા. ૮
પૂર્ણેંદુનાં વચન પ્રીતેથી, જીવની સાથે જડો   ધા. પા. ૯

૫૧૫ (જીવડા જો જાગી જો જાગી—એ રાહ)

રામનામધન રળ તું, નિત નિત, રામનામધન રળ તું.
એ ધન અચળ સર્વ સુખદાતા, દુષ્ટકર્મ મદ દળતું;
અનર્થહારી અભયકારી એ, ફળવાડી સમ ફળતું.   નિત. ૧
માયિક માયાની મૂર્છામાં, તલભર નહિ ટળવળ તું;
દુર્ગતિદાયક લેશ ન લાયક, ચકિત થઇ નવ ચળ તું.   નિત. ૨
પ્રાણસંકટો વેઠયે પણ તે, મરજીસર નથી મળતું,
મળે કદી તો તેના મદમાં, રહે મન રોજ રઝળતું.   નિત. ૩
બુદ્ધિ બગાડે ભૂતિ ભગાડે, વૈર જગાડે વળતું;
ભવભ્રમણાનું લપ વળગાડે, તેથી આઘે ટળ તું.   નિત. ૪

ચિદાનંદઘન ચારૂ રામધન, હાથથવાહિત હળ તું;
એજ પ્રાપ્તમાં પૂર્ણચંદ્ર ધર, અહનિશ ટેક અટલ તું. નિત. ૫

૫૧૬ (ભૈરવી–મુજને ભીખ માંગતી તેં જ કરી—એ રાહ.)

ભજરે મન ભૂધર ભયહારી, સુખકારી અનહદ ઉપકારી,
અગનિત વૃહદ બિરૂદધારી. ભજ. ૧
હે અનાથકે નાથ અતુલબલિ, શરનાગત સાનિધકારી. ભજ. ૨
સુપથપ્રચારક કુપથનિવારક, વિંનવિદારક અઘહારી. ભજ. ૩
નિર્ગુન સગુન હોત સ્વેચ્છા બશ, અકલિત કૃતિ ધર અસુરારી. ભજ. ૪
હું સખાઈ સ્વારથ બિન સતત, કરૂણાકર વર જયકારી. ભજ. ૫
ભેદ ન પાવત બેદ યાહી તે, નેતિ નેતિ કહે નિર્ધારી. ભજ. ૬
પૂર્નવિધુ સમ વિમલજ્યોતિમય, જય જય જય મુનિમનહારી. ભજ. ૭

૫૧૭ (રાગ કલિંગડો.)

શ્રી હરિનોરે સાચો સેવક થાને,
સુચિ તન મન વચનેથી સ્નેહે, ગોવિંદ ગોવિંદ ગાને શ્રી ૧
અવર સર્વનો આશ્રય તજી ઝટ, જગપતિ શરણે જાને શ્રી ૨
નિંદા વિકથા વારી નિરંતર, કૃષ્ણકથા સુણ કાને શ્રી. ૩
કિર્તન કમળાપતિનું કરતાં, શરમ ધરે છે શ્યાને ? શ્રી ૪
દુષ્ટાચાર વિચારથી દિલમાં, સદા અધિક શરમાને શ્રી. ૫
દયા ક્ષમા દૃઢ શ્રદ્ધા સાથે, ચક્રપાણી ચિત્ત ચાહને. શ્રી. ૬
પ્રભુગુણઅમૃત પૂર્ણ પ્રેમથી, પળે પળે પી અને પાને. શ્રી. ૭

૫૧૮ (રાગ બિભાસ)

રટ મન હરિજન સિયાવર રામ, સિયાવર રામ સિયાવર રામ રટ.
આનંદમંગલ અર્પક એ છે, નિરૂપમ નિર્મલ નામ. રટ. ૧
કામધામ ઘનશ્યામ છબીનુ, કર ચિંતવન હિત કામ. રટ. ૨
અવધપતિના અતિ અનુરાગે, ગા તુ સદા ગુણગ્રામ. રટ. ૩
જાનકીજીવનની જપમાળા, જપ તુ આઠે જામ. રટ. ૪

અર્ચન પૂજનાદિ એ પ્રભુનું, અહનિશ કર અભિરામ. ૨૮. ૫
ઢોંગ ઢિઠાઇ દુર્વ્યસનાદિ, હરદમ કરી દે હરામ; ૨૮. ૬
પૂર્ણચંદ્રની ઈચ્છા પૂરણ, કર શ્રીવર સુખધામ. ૨૮. ૭

૫૨૯ (સખિયો નિજ નિજ નીતિ—એ રાગ.)

શ્રદ્ધા મંગળ મૂળ મહોદયકારી છે સદારે,
શ્રદ્ધા વિજયવંત વર સૃષ્ટિતણો શૃંગાર;
શ્રદ્ધા સકલકર્મની જનની જાણી લ્યો સહીરે,
શ્રદ્ધા અંદર સુંદર દિવ્ય દેવ—દીદાર.
માટે શ્રદ્ધાને સહુ સેવો સાચા સ્નેહથીરે.

સાખી—શ્રદ્ધા વિણ આ વિશ્વમાં, સરે ન એકે અર્થ,
જપ તપ સંયમ સાધના, શ્રદ્ધા વિણ સહુ વ્યર્થ.
થાએ નિષ્ફળ સર્વે સાધન નાસ્તિકતા વડેરે.
આસ્તિકતાથી થાએ બેશક બેડો પાર. માટે શ્રદ્ધા. ૧

સાખી— પ્રાપ્ત થાય છે પલકમાં, શ્રદ્ધાબળથી સિદ્ધિ;
ભક્તિ જ્ઞાન વૈરાગ્યની, વધે વિપુલ સમૃદ્ધિ
સત્વર સ્વર્ગ અને અપવર્ગતણાં સુખ સાંપડેરે,
શ્રદ્ધા સજતાં આપે અમર નામ નિર્દ્ધાર. માટે શ્રદ્ધા. ૨

સાખી— ધ્રુવ પ્રલ્હાદ મયૂરધ્વજ, ચંદ્રહાસ હરિશ્ચંદ્ર,
પીપો કેલૈયો વિદુર, નારદ લંકનરેંદ્ર.
બહુએ જનને ભેટયા પૂર્ણ પ્રેમે બદ્રીપતિરે,
એવું શ્રદ્ધાનું બળ અકળ અચિંત્ય અપાર. માટે શ્રદ્ધા. ૩

૫૩૦ (ચટપટ ચેત હેત કર હરીશું-એ રાગ)

છે તનરંગ પતંગ સરીખો, ઉડી જશે સહી એતોરેજી,
એની તૃષ્ણા મ્હેલી અળગી, ચેતનજી ઝટ ચેતોરેજી. ૧

બાજીગરની બાજી જેવી, જગની રચના જાણોરેજી,
તેમાં શું તલ્લીન બનીને, મોજ મજાઓ માણોરેજી. ૨
સગાં સર્વ સ્વારથનાં સંગી, મિત્ર સહુ મતલબનારેજી;
તારૂં સગું કોઈ નથી તેથી, તજ તેઓની તું તથનારેજી. ૨
જગલાડી જેવી જે લક્ષ્મી, તે ન થશે કદી તારીરેજી;
મફત બની મગરૂર મૂરખડા, માને મારી મારીરેજી. ૪
છળ પ્રપંચ છોડી ચટપટ તુ, કરી લે સુકૃત કમાણીરેજી;
માન વચન પૂર્ણેંદુનાં આ, જરૂર હિતકર જાણીરેજી. ૫

પર૨ (હા થયા શા હાલ મારા હાલ હે હરિ–એ રાહ.)

ભૂલી ન જા મનભમરા તું ભવ્ય ભોગ ભાળીને,
ફુલી ન જા ફુલેલો બાગરાગ નિહાળીને;
આજે જે સુખી તે કાલે દુખી દેખાય છે,
સંધ્યા રંગ સમાન એ જો જો સંભાળીને. ભૂલી. ૧

આજે જે ખિલ્યાં તે કાલે ખરે કરમાય છે,
મસ્ત શું બને છે મૂર્ખા મૂછ વાળીને. ભૂલી. ૨

જે ફુલો જઇ દેવને શિર આજ શોભાય છે,
કાલે તે ઢળશે ધરણીપર ધૂળ ઢાળીને. ભૂલી. ૩
ચાર ઘડીની ચટકી ચાંદની આ જણાય છે,
ઘોર અંધારી ફેલશે પછી તેજ ટાળીને. ભૂલી. ૪
આ અનિત્ય વાસનામાં શું લોભાય છે,
ધર્મતત્વનું પાન કર તું ગર્વ ગાળીને, ભૂલી. ૫
ગુંજારવ વિજ્ઞાનનો જે ગૌણ ગણાય છે,
વર ત્વરાથી મુક્તિને ભવબીજ બાળીને. ભૂલી. ૬
પૂર્ણેંદુ વદે એ સ્થળમાં શિદ અથડાય છે,
ભજ અખંડાનંદીને ખળતાજ ખાળીને. ભૂલી. ૮

૫૨૨ પદ.

જાગીને જપિયેરે હરીને જાગીને જપિયે;
જાગ્યા વિના જે જે કરીએ તે, ઘેલામાં ખપિયે. ૧
જાથ્થર બેસીને હરિજશ ગઇશું, શું કરવા છપિયે,
દુરિજનિયાંનાં વચન સાંભળી, તાપે નવ તપીએ. ૨
તન મન ધન અંતરજામિને, આપ તજી અરપીએ,
પ્રાણ ગયા પણ પૃથ્વિનુ જલ, નવ પીધુ બાપઇએ. ૩
અનન્યપણે ઈશ્વરને ભજતાં, સૌ દુખડાં ટળશે,
પ્રીતમનો સ્વામિ પ્રેમસનેહિ, આવીને મળશે. ૪

૫૨૩ પદ

અનેક જન્મનો ઉંધ્યો પ્રાણિ, કેમ કરી જાગે,
કર્મંઘેનનુ ધારણ પડીયુ, નિદ્રા નવ ત્યાગે ૧
મલિન અંતઃકરણમાં અંધારૂ, અજવાળુ ન મળે,
ઇંદ્રૂ અરકને પીળો દેખે, પોતાને કમલે ૨
માયા મોહ મદિરા પીધી, મદ ભરિયો આગે;
સદગુરૂની શિખામણ એને, કેઈ પેરે લાગે. ૩
મર્મ ન સમજે મૂરખ પ્રાણી, માયા સુખ માગે,
પ્રીતમ પ્રભુનુ ભજન કરે તો, ભવભ્રમણા ભાગે. ૪

૫૨૪ પદ પ્રભાતી

આદ્ય ૐકાર તે અનંતમાં એક છે, જુજવા શબ્દને સર્વ સાધે,
મન બુદ્ધે કરી બોધ કરે બહુ ભાત્યના, તેણે વૈખરી વાણિનુ જોર વાધે. ૧
તેજ ૐકાર ત્રીલોકમાં પરવર્યો, સુર અસુર ને પશુ પ્રાણિ,
આદ્ય નારાયણ ને અંત બ્રહ્મા લગે, વિધિ નિષેધ ને વેદંવાણિ. ૨
અકાર ૐકાર મકારમાં મેલતાં, શુદ્ધ ૐકાર તે એમ જાણો,
ભગત ભગવાન તે વેદ શ્રૃતિ વદે, તેહમાં ભેદ તે શુ રે આણો. ૩
પરા પશ્યંતિ મધ્યમા વૈખરિ, ચાર વાણે કરી સર્વ બોલે;

આદ્ય ને અંત તે એકજ દ્વૈત છે, શુદ્ધ જાણ્યા વિના ચિત્ત ડોલે. ૪
પિંડ બ્રહ્માંડમાં એક પરમાતમા, શબ્દને પાર ને શબ્દ પોતે,
મૂલદાસ મર્મ મૂલગો વિચારતાં, અન્ય બીજો નહિ એમ જોને. ૫

૫૨૫

મેલ્ય તું મેલ્ય તુ માન મનનુ પરૂં, મન કર્મ વચન ને ફેર્ય માળા,
માન મુકયા વિના મુક્તિ આવે નહિ, બ્રહ્મ ભાષા વિના સર્વ ચાળા ૧
માન મુકયા પછી સત કિરપા કરે, માન અજ્ઞાન તે હાણ્ય મોટી;
નામ ને રૂપ તે જાણ્ય નિશ્ચે નથી, જ્ઞાન જાણ્યા વિના જાણ્ય ખોટી. ૨
મન કલ્પીત તે મત બહુ ભાત્યના, શબ્દના ઠાઠમાં ડાપણ ડોળે,
આલોક પરલોક તે કાળ નિશ્ચે ગળે, ભક્તિને પામિયે ભાવ ભોળે. ૩
શબ્દ સાચા કરી ખબર નાવિ ખરી, અન્ય જાણી બ્રહ્મ મોક્ષ આપે;
રવિ રાહે ગળ્યો અર્ક જ્યમ આથમ્યો, મહતનુ માન લૈ મત થાપે. ૪
બ્રહ્મના દેશમાં ભાવ બીજો નહિ, દેશના અનુભવિ દ્વૈત ટાળે,
મૂલદાસ માન મુકી મહતને જઈ મળો, ગર્વના દર્પને સઘ ગાળે. ૫

૫૨૬

અવિદ્યાનુ અગ તે તન્ન તિરિયાતનુ, જેના ગુણ પ્રપચનો પાર નાવે;
જેના સગેથી વિદ્યા સહુ વીસરે, શુદ્ધ વિચાર તે ચિત નાવે. ૧
ગુરુગોવિદથી એજ અળગા કરે, મનમાથ માનુની જ્ઞાન મારે,
અગ્નિ બૂઝાય જ્યમ જળતણા જોગથી, ત્યમ વૃક્ક ને વૈરાગ્ય સઘ વારે. ૨
સગુણીની ચારણી કલ્પના કારણિ, મક્ષિકા માનુનિનુ મન મેલુ,
ભક્ષ કરે ત્યારે ભેદ આણે નહિ, વિષ વિષ્ટા કરે પ્રેમ પેલું. ૩
તન્ન પરિતાપ ત્રિલોકમાં તે રહે, રવિના તેજને રાહુ ગ્રાસે;
કાળનું રૂંપ તે કામનિ દામનિ, શૂર વીરનુ તાંહાં નેમ નાશે. ૪
સરપણિ શાકણી વૃહવતી વાઘણી, ઘટમાંહે કામના ઘન ગાજે,
મધુરિસિ વાણિયે મુખ બોલે ખરી, પણ ભડ મેંગલનાં જૂથ ભાજે. ૫
નાર તરવાર તે નરને નવ ગણે, પર હાથ ચડે ત્યારે શીશ ઢાળે,

અગ્નિ ન ઓળખે પોતાનું ને પારકું, બહૂ બળ વાધે ત્યારે સઘ બાળે. ૬
નફટ નાર તે લાજ લોભ ન કરે, ઘુંઘટામાં ચૌદ લોક ઘાલ્યું;
અહો અબળા પણ બળ બહુ ભાત્યનું, નરતણું જોર તો નવ ચાલ્યું.૭
એવી અજીતને જીતવા સંત સમ્રથછે, જ્ઞાન ગંભીરમાં બ્રહ્મ કા'વે,
તેજ પ્રતાપ ત્રિલોકમાં કહે મુલદાસ, ત્રિયાતણો તાપ ત્યાં નિકટ નાવે.૮

૫૨૭

સત શૂરવીર તે જાણ્ય સંસારમાં, ઓળખિ આતમા આપ ટાળે,
હદના પદની વાત વટી ગયા, ભવભૂત પાર તે બ્રહ્મ ભાળે. ૧
શબ્દના બાણથી સંત ચમકે નહિ, ત્રિગુણરૂપિ બહૂ તીર છૂટે;
આપ મુવા વિના અંત આવે નહિ, નિમિષ નવ રહે કર્મ કાળ ખૂટે.૨
મેરૂ ડગે પણ મન ડોલે નહિ, બુદ્ધિ માબાપનો બોલ લીધો;
વૃહ ને વૈરાગ્યમાં સુરતિ સુપી રહે, મૂલદાસ પાર પુગ્યા પછી
પ્રેમ પિધો. ૩

૫૨૮

કામ ક્રોધ લોભનો ડક લાગે નહિ, જનનો જોગ તે રૂઢ કાવે;
અવિચલ ભક્તિ તે આદ્ય પુરૂષની, વિષૈ વિઘન ત્યાં નિકટ નાવે. ૧
સિંધના ચરણને શિઆલ ચાસે નહિ, આશરો મહારાજનો એજ મોટો;
પ્રત્યક્ષ પરમાણ પરમાતમા પરહરિ, અન્ય ઉપાસવો તેજ ખોટો. ૨
કેશરિબાલ તે ક્રીડ કરે વનમાં, વિચરે એકલુ એ વાટ ઘાટે,
અન્ય મારૂ તેને મારી કોઈ નવ શકે, સર્વનુ દેખતાં ચિત્ત ફાટે. ૩
ભૂતનો ભય તે તો બાળને ઊપજે, ધીરનર કોઇનો ભય ન આણે;
અકળ આરૂઢ એવુ દાન મહારાજનુ, મૂલદાસ જુક્તી કોઇ જન જાણે.

૫૨૯

વૃહ ને વૈરાગ્ય જે જન્મને પરગટે, લક્ષ સ્વરુપમાં શુદ્ધ લાગી,
આલોકપરલોકના ભોગ ભાવે નહિ, જક્ત જીવનમાં જેની બુદ્ધિ જાગી.
મિથ્યા પરપંચને સંત માને નહિ, સંસારનાં સુખ તે સ્વપ્ન જાણે,

જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ સમ થયું, અર્ક જયમ રાતનો અંત આણે. ૨
વાંસના જોગથી વન્હી જયમ પરગટે, દેખતાં વન તે સર્વ દાધું;
ત્યમ વૈરાગ્ય જેના અંગમાં ઊપન્યો, ઓલખિ આતમા આપ ખાધું.૩
અજ્ઞાનનાં બીજ તે બ્રહ્મ અગ્નીમાં બળયાં,વિશ્રામ પામ્યુ મન શાંતી ઊઠી;
મૂલદાસ કહે માત્રા એક નવ ઊગરી, અચાનક લાઘ્ય થઈ ઘર ઊઠી.૪

૫૩૦

અનુભવાનંદ તે સંત અદ્વૈત છે, માન્ય ઉદ્ધવ કહ્યું વચન મારૂં;
વિષ્ણુનાં વચન તે સાખ્ય છે શ્રુતિતણી, તત્ત્વ ત્વં તત્ બ્રહ્મરૂપ તારુ.૧
અર્કની ઊપમા સત શોભે સદા, તીવ્ર વૈરાગ્યથી તિમ્ર ત્રાસે,
મહામહદ બુદ્ધિ બની મહા સંતની, સેવતાં તે ભય શોક નાશે. ૨
કામ ક્રોધ લોભ મોહ લાગે નહિ, બ્રહ્મ ઉપાસના ભ્રમ ભેદે,
શબ્દ રૂપી ચક્ર સુદર્શને કરિ, પાંચ પચિશનાં શીશ છેદે. ૩
નૈનમાં બૈનમાં સંતમાં શ્રીહરિ, દીન થાય તેહેનાં દરદ શોષે;
સતનો પ્રતાપ તે શું કહું તુજને, રત્ય આવે તેને રામ પોષે. ૪
અડસઠ તીર્થનુ ફળ સત સમાગમે, તીર્થના ફળતણો પાર આવે;
સત પરસે તેનો પાર પામું નહિ,મુલદાસ કહે મૂલ તોલ માપ નાવે. ૫

૫૩૧

જે પદ પામિયે સંતને સેવતાં, તે પદ ન હોય તપ તીર્થ કીધે;
સત કિરપા વિના કર્મ છુટે નહિ, શુ થયુ દેહ દમી પૂજા કીધે. ૧
જન્મ અઘઓઘ તે હરે સત જાન્હવિ, પાપ ન જાય કોટી ઉપાય કીધે;
ત્રિવિધ તાપ એક જ્ઞાન નિશ્ચે હરે, શુદ્ધ ન થાય ક્રિયા ભેખ લીધે. ૨
જીવ જાગ્યા વિના જક્ત સાચુ વદે, શુભ અને અશુભ બેઊ કર્મ સાધે;
વાસના ભોજને ભૂખ ભાગે નહિ, ભૂખ ભાગે પ્રત્યક્ષ પાક ખાધે. ૩

સંત સેવ્યા વિના જીવ જીવે ઘણું, મોક્ષ ન થાય અન્ય દેવ સાધે;
સ્વપ્નનાં સુખ તે જ્ઞાન થાતાં ટળે, મુલદાસ કે મહા પદે મોક્ષ લાધે. ૪

૫૩૨

તારી શુક્ર શોણિતની દેહ આ નીપની, સ્નેહ નર એહનો શો કરે છે;
માની માથે લેઇ મહા ભોગ ભોગવે, લક્ષચોરાસીમાં કાંહાં ફરે છે.૧
એ બે માલ ભલો ભરી સુખે કાં ભુલિયો,આ દેહ અભડાય તેમાંયે પડિયું;
લાળ લિંટ રૂધિર પરુ હાડ નાડી માંસ વળિ, આલું તે ચાંબડુ ઉપર
જડિયુ. ૨
નિત્યની નિપજ તે મુત્ર વિષ્ટાતણી, પ્રત્યક્ષ પરમાણ તુ પેખ પ્રાણી,
આહાર ઉત્તમ કરે સાર નવ નીપજે, પિંડ પોખે છે શું પ્રીત આણી ૩
પંચ પુત્ર પંચાણુ અંગ લક્ષ્મી ધરે,ગદા પદમનો વૈભવ પાયો,
કર્યું વૈતરૂ વેઠ ઊઠી બધે, નિરતિશય નિજ લાભને નત્ર ધાયો. ૪
ફોગટ ફંદમાં મોહ મમતા કરી, અભયાનંદ નિજ લાભ ખોયો,
ધિક તારૂ જીવિત દુષ્ટ અભાગિયા, આનંદ ધન આતમા તે ન જોયો ૬
બ્રહ્મવેત્તા ગુરૂ તે રૂપ છે બ્રહ્મનુ, સેવતાં ભય શોક સંતાપ વામે;
કહે જગજીવન સેવને શુદ્ધ ભાવે કરી, પરમ સુખધામ મહાપદ પામે ૭

૫૩૩

ઉઠય આળસ તજી ભજ પરબ્રહ્મને, જન્મ મૃત્યુ મહાદુઃખ જાય,
જડમતિ પરહરિ સેવ સદગુરૂ હરિ, પાસે પ્રગટે પ્રભુ સુખ્ખ થાય ૧
વંદવા સારિખો નરદેહ નહિ મળે, એક પદારથ અતિરે મોટો;
ચિર કાલે ચડયો તુને ઠામ બેસારશે, એ વિના આનંદનો પડયોરે ટોટો. ૨
બ્રહ્મ ભાસે તો ભલાથિ ભલે લો, નૈતો નરકના ઢગલાજ જેવો;
વર્ણ કુળ ઉત્તમ આંચેથી શું થયું,જો ન જાણ્યો આતમા અસંગી તેવો. ૩

મુંછ મરડિને માણસમાં મોટા હવો, પ્રપંચ કરિને પૈસા કમાયો;
નિજ મુરખતાતણું શલ્ય રૂદયે રહ્યું, ડાહ્યો ઘણો પણ માયાયે વાયો.૪
પોત પ્રિછયા વિના પ્રયત્ન પ્રૌઢાં કર્યાં, અ તે તારે તે શ્યે કામ આવે;
કહે જગજીવન સેવોને સદગુરુ, જન્મના બધને એ છોડાવે. ૫

૫૩૪

પ્રજ્ઞાનમાનદ બ્રહ્મ મહાવાયક, રૂગ્વેદ એમ બોલે છે,
શુદ્ધ મુમુક્ષીને સમઝાવીને તેના, અંતરપટને ખોલે છે. ૧
જેણે કરિ જોવાય સુગધ લેવાય, બોલાય સભળાય છે;
પ્રત્યક્ષ સહુનો સ્વાદ ઓળખે, તે આત્મા કેવાય છે. ૨
તે તે કોંણ જે અહં બ્રહ્માસ્મિ, યજુર્વેદ એમ ભાખે છે,
સાધન સપન્ન અર્થ ઓળખે તેને, સમઝીને ચિતમાં રાખે છે. ૩
વળિ દ્રઢ કરવા તત્વમસિ એમ, સામદેવ સમઝાવે છે,
તત્વ પદનો અર્થ એક તે, અસિપદમાં ઓળખાવે છે. ૪
અથર્વવેદકે અયમાત્મા, અપરોક્ષ કરિને આપે છે;
અધિકારિને રાજે બેસારીને, અમલ કરિ સ્થિર થાપે છે. ૫
એવા નિજ સ્વરૂપને ભૂલ્યો જીવ તે, સદગુરૂ પ્રતાપે પામે છે;
સાક્ષી અનુભવાનંદ ઓલખે તેના, જન્મ મરણ ભય વામે છે. ૬

૫૩૫

તું તારૂં આપ સભાળરે આતમા, આપ સભાળ તો રૂપ લાધે;
ક્યાં થકિ ક્યાં લગે ક્યાનોરે રહિષ તુ, ઈમવિચાર તો માલ વાધે. ૧
તુ છુ તે કુણ છેં હુ છુ તે કે કથિ, બે થકિ વેગળે હૂ ન જાણું;
પ્રત્યક્ષ પિંડમાં બ્રહ્મ વિલશિ રહ્યો, અન્ય ઉપાસના કાંરે આણું. ૨
આદ્ય તે શું હતું અંતે તે શું હશે, મધ્ય થઇને એ કુણ માણે,
ભૂત ભવિશ વૃતમાન તુ વીઠલા, જુકતે જુક્ત કરી લઈને જાણે. ૩
દેહ તારો નથી દેહનો તુંનથી, સદાય દેહથિ રહેને અળગો;
ભણે નરસૈયો કૈવલ્ય બ્રહ્મ જાણ્યા વિના, અણછતિ દેહને કાંરે વળગો-

૫૩૬

અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રી હરિ, જુજવે રુપે અનંત ભાસે;
દેહમાં દેવ તું તત્વમાં તેજ છું, શૂન્યમાં શબ્દ થૈ વેદ વાંચે. ૧
પવન તું પાણી તું ભોમિતું ભૂધરા, વૃક્ષ ફળ રૂપ થૈ વરયો આકાશે;
વિધિ વિધિ કેરડા ભોગ તું ભોગવે, શીવનો જીવ થયો એજ આશે.૨
બીજમાં વટ વસે વટમાંહે બીજ છે, તેજ પટાંતરો જોને પાસે;
ભણે નરસૈયો ભૂર મન પ્રીછવે, કર હરિશું પ્રીત પ્રેમ પ્રગટ થાશે. ૩

૫૩૭

જ્યાં લગિ આતમા તત્વ ચિન્યો નહિ, ત્યાં લગિ સાધના સર્વ જૂઠી;
માનુષા જન્મ એલે ગયો એહનો, જાણજો માવઠે વૃષ્ટી વૂઠી. ૧
શું થયુ જપ તપ તિર્થ કરવા થકી, શુ થયું ધરમાં રહી દાન દીધે;
શું થયુ અંગ જટા ભસ્મ લેપન કર્યે, શુ થયુ વાળનો લોચ કીધે.૨
શુ થયુ તિલક તુલસી છાપ લીધા થકી, શુ થયું ગ્રહી માળા નામ લીધે;
શુ થયુ સંધ્યા ને સ્નાન કરવા થકિ, શુ થયુ ગંગજળપાન પીધે. ૩
શું થયુ વેદ વ્યાકર્ણવાણી વદે, શુ થયુ રાગ ને રંગ માણયે,
શુ થયુ ખટ દરશન ભેખ ધરવા થકિ, શુ થયુ વરણાશ્રમના ધર્મ જાણયે.
એહ પરપંચ તો પેટ ભરવાતણા, જ્યાં લગિ પરબ્રહ્મને નવ્ય જોયો,
ભણે નરસૈયો પ્રેમ પ્રગટયા વિના, રત્નચિંતામણિ દેહખોયો. ૫

૫૩૮

નામ પામ્યો પણ રામને નવ લહ્યા, વૈભવકેરડુ બિરૂદ ઝાલે;
પુત્રવિના જેવુ ઘર વચે પારણુ, વર વિના શૂનિ જેમ જાન મ્હાલે. ૧
પિંડમાં બ્રહ્મ તે પ્રગટ પેખે નહિ, ફોગટ ભમિ મરે દૂર ભાળે;
અગણિત અપારનુ ગણિત લેખુ કરે, દ્વૈતભાવે કરિ માળા ચાળે. ૨
હરિનારે જન થઈ હરિને જાણ્યા નહિ, વાત પકવાને નહિ ભૂખ ભાજે;
વ્યાધિનિ જ્વાલ તે ભેખથિ નહી સમે, ઠાલો ગગનમાં મેઘ ગાજે. ૩
તુ જન જાણિશ જે હું હરિજન થયો, કિરતન ગાઈ થયો ભક્ત ભવમાં;

કરણિ તો કાગની હોડ વદે હંસની, એતો વાર્ત્તા હરિ જાણે લવમાં. ૪
અનિત્ય આકાર નિરાકારમાં મન ગળે, દ્વૈત સંસારની ભ્રાંતિ ભાગે;
દાસ નરસૈયો તેહને ચરણે નમે, જ્ઞાન વિજ્ઞાનની જોત્ય જાગે. ૫

૫૩૯

જાગિને જોઉં તો જક્ત દીસે નહિ, ઉંઘમાં અટપટા બિરૂદ દેખે;
ચિદ વિલાસ તે ચિદઘન રૂપ છે, બ્રહ્મ લટકાં કરે બ્રહ્મ પેખે. ૧
પંચ મહાભૂત તે પરબ્રહ્મથિ ઊપનાં, અરસ પરસ રહ્યાં એહ વળગી,
ફળ ને ફુલ તે વૃક્ષનાં જાણવાં, થડ થકિ ડાલ્ય ન હોય અળગી. ૨
વેદ તો એમ કહે સ્મૃતિ સાખ્ય દે, કનક ને કુંડલ ભિન્ન નોય;
ઘાટ ઘડયા પછિ નામ આરોપિયું, અંત્યે તો હેમનું હેમ હોય; ૩
જડ ચૈતન તે આપ ઇચ્છાયે થયો, ચૌદલોક રચાવિને ભેદ કીધા;
નરસૈયા સમરને મરમ જો માંયલો, એ સમશ્યામાં કૈં સંત સિધ્યા. ૪

૫૪૦

સમરને શ્રીહરી મેલ્ય મમતા પરી, જોને વિચારીને મૂળ તારૂં,
કોણ છું તું અને કેને વળગી રહ્યો, વગર સમજી કહે સર્વ મ્હારૂં ૧
જોને જુગત્યે કથિ દેહ તારો નાંથ, રાખતાં નવ રહે નેટ જાય,
કાયાનાં સંબંધિ તે સર્વ કૂડાં મળ્યાં, પુત્ર કલત્ર ને પશુ પળાય. ૨
ધનતણું ધ્યાન તું અહરનિશ ચિંતવે, તેજ અંત્રાય તું જાણ્ય તારે,
પિયુ પાસે થકી તું ગયો વીસરી, હાથ આવી બાજી શિદને હારે. ૩
ઘેન ઘેર્યો થકો ભ્રમ નિદ્રા ભર્યો, સંતના શબ્દ સુણી શ્યે ન જાગે,
જાગ્ય તો નરસૈયા લાભ છે અતિ ઘણો, જનમો જન્મની તારી
ખાદ ભાગે. ૪

૫૪૧

શ્યે સુખે સુતો તું સમરી લે નાથને, હાથ હરિનામ વિન કુણ સ્હાશે;
માત ને તાત સુત ભ્રાત ને ભામનિ, દોયલિ વેળાયે દૂર થાશે. ૧
ઉંધે મસ્તક કરી તપ બહૂ આચર્યો, સંચર્યો ભક્તિ ભગવાન વરવા;

અવતરી પાશ બંધાયો માયાતણે, જીવની જલપના જઠર ભરવા. ૨
દિવસ દોદિશ ફરે રાત્ય નિદ્રા કરે, સ્વપ્નમાં સાંભરે મોહ માયા;
કલપના કોટિ ભવ મેટે નહિ જ્યાં લગી, પ્રાણ સંજોગ ત્યાંસુધી કાયા. ૩
ધન્ન ધામે કરી મોહી રહ્યો લોભિયા, વીસર્યો વેદના ગર્ભ કેરી;
ત્રિલોકીનાથને ત્યારે સંભારશો, જ્યારે જનુનિ જઠરમાં રાખે ઘેરી. ૪
લાજ્યને જીવ તું વાજ્ય આવ્યો બહુ, કેટલા તને પ્રતિબોધ કહિયે,
દુષ્ટ સંસારનાં બંધનો ટાળવા, નરસૈયા સદગુરૂ ચરણ રહિયે. ૫

૫૪૨

શરીર શોધ્યા વિના સાર નવ પરગટે, પંડિતો પાર નહી આવે પોથે;
તાંદુલ છાંડીને તૂસને વળગિયો, ભૂખ નહી ભાગે એ ઠાલી થોથે. ૧
રસનાના સ્વાદમાં રૂશલ રીઝી રહ્યો, ગુરૂગમ વિના વાયક ગોથે;
વિવિધ વાણી વદે રંગ ન લાગ્યો રૂદે, પરહરિ પેંડને બાંધ્યો પોથે. ૨
શબ્દ સંચ્યા ઘણા સકળ વિદ્યા ભણ્યા, અધ્યાત્મ આચરે તેજ પોતે,
પ્રપંચ પિંડમાં રહ્યા અહંકાર તે નવ ગયા, અનંત જુગ વહી
ગયા એમ જોતે. ૩
(ભણી) શાસ્ત્ર કીધાં કડે (તોય) રજનીમાં આથડે, અંધને સંચરે
શેલ્ય શોથે;
ભણે નરસૈયો મુઝાણા જુજવે મતે, રવિ રજની નોય પદ ચોથે. ૪

૫૪૩

રઝળતી રાંડનાં રડવડતાં છોકરાં, તેને કુણ શિક્ષા દેઇને ઠોર આણે;
અંધ ગુરૂ તેણે બધિર ચેલા કર્યા, બ્રહ્મની વાતમાં તે શું જાણે. ૧
સ્વપ્નના સુખને સાચ કરી લેખવે, વાદ કરે અને વિષે વખાણે;
આપણી ઉરમી મન થકી નવ ગળે, જ્ઞાની થાઇને પાસુંજ તાણે. ૨
નિર્ગુણ નાથને ઓળખી નવ શકે, સગુણ બ્રહ્મ સુરત્યે ન આણે;
જડની વંદના કરે ચૈતનની નિંદા કરે, ભુલ્યા ભમતા ફરે બીજી વાણે. ૩

अगम गुरु थकि निगम नर नीपना, ब्रह्मनी वातमां तेज जाणे;
नासेथि प्रभुजिने अळगो नव लेखवे, दास नरसैयो तेनुं पासुं ताणे.४

५४४

आनंदना ओघ ते आज वरत्या खरा, कोटि कल्याण ते आज मारे;
हरि हर अज सनकादिक नारद, तेहने ध्येय ते प्राप्य मारे. १
नेगम ने अगम ते सुगम थयुं माहरे, जेने हरनिश रटे शेष सरखा,
एवा जे ब्रह्म तेशुं ऐक्यता ऊपनी, अत्यंत विलै थइ गयुं तेय मुर्खा.२
मिथ्या आलाप विस्तार वाध्युं हतुं, शब्दनुं जाळ ते नाश पाम्युं;
बंध ने मुक्त ते भर्म निद्रा लगे, जाग्ये जंजाळ ते सर्व वाम्युं, ३

५४५ पद.

जा सदगुरुने चरणेरे, सहु संशै हरशे,
जीव दशाने टाळीरे, हरि सरखो करशे. १
उच्च दशा अनुभवनीरे, छे समजण मोटी;
मन कंचनने कसवारे, गुरु–ज्ञान–कसोटी. २
होय हेम लोह केरुंरे, जेने पारस परसे;
थाय महा मुक्ताफळरे, जळ स्वांति वर्षे. ३
छीप रहे सागरमांरे, जेमां मोती निपजे;
ज्ञानगिंनका परसेरे, तेने रत उपजे. ४
सतसंगे नर समजेरे, सहु दुबध्या जाये,
प्रीतम ते प्राणिनुरे, सर्वे कारज थाये. ५

५४६

कर हरि स्मरण साचुंरे, काचुं तन तारुं,
मनथीं मुकी देनेरे, मायानु लारुं. १
माया छे महा ठगणीरे, ठग विद्या करशे;
ज्ञान ध्यान दृढ धीरजरे, हेलामां हरशे. २

માયા બંધન બહુછેરે, તેને તું તજને;
મોહ ઉપજાવે સહુનેરે, સુર નર મુનિ અજને. ૩
અતિ અપાર બળ માયારે, ડાહ્યા જન જાણે;
જેણે પ્રભુગુણ ગાયારે, તે ભૈ નવ આણે. ૪
ભજન પ્રતાપે ભવજળરે, ગૌપદની પેરે,
અખંડ અલૈપદ માણેરે, આનંદની લ્હેરે. ૫
સદા સર્વદા સુખમાંરે, દુખને નવ દેખે;
પ્રીતમ સર્વે પ્રભુનુ રે, પરમારથ લેખે. ૬

૫૪૭

જે પરમારથ પ્રીછેરે, તેને પાપ ન પરસે,
રૂપ અનુપમ હરિનુ રે, સચરાચર દરસે ૧
સહુ સામગ્રી હરિનીરે, હરિના થઇ રહિયે.
હરિને સમરપણ કરીનેરે, ઉગરતું લહિયે. ૨
સાચે રાચે રસિયોરે, પરપચ પરિહરજે;
હેતારથિ હરિજનશુ રે, દુરિજનથી ડરજે ૩
હુ મારૂ હ્રદેથીરે, ટાળીને રમજે;
વિશ્વ આત્મા વિશ્નુરે, નિરખીને સમજે. ૪
અસત અન્યાય નવ કીજેરે, સત વચન ઉચરજે;
પ્રીતમ પ્રેમ ધરીનેરે, પ્રભુજીશુ મળજે. ૫

૫૪૮ ૫૬

હરીનો માર્ગ છે શૂરાનો, નહી કાયરનુ કામ જોને,
પ્રથમ પહેલું મસ્તક મૂકી, વળતી લેવું નામ જોને ૧
સુત વિત દારા શીશ સમરપે, તે પામે રસ પીવા જોને,
સાગર મધ્યે મોતી લેવા, માંહિ પડે મરજીવા જોને. ૨
મર્ણ આંગમે તે ભરે મુઠી, દિલની દુવિધા વામે જોને;
તીરે ઊભા જુવે તમાસા, તે કોડી નવ પામે જોને. ૩

પ્રેમપંથ પાવકની જ્વાળા, ભાળી પાછા ભાગે જોને;
માંહિ પડયા તે મહા સુખ માણે, દેખનહારા દાઝે જોને. ૪
જીવનમુક્તા જુક્તિ જાણે, તેને હરિનું ધ્યાન જોને;
મહા રસ તે મરજીવા માણે, મૂકી મનનું માન જોને. ૫
બ્રહ્મ અમલમાં રાતા માતા, પૂરા પ્રેમી જન જોને;
પ્રીતમના સ્વામિ સચ્ચિદાનંદ, નિરખુંછુ નિશદિન જોને. ૬

૫૪૯

સંત કૃપાથી છૂટે માયા, કાયા નિર્મળ થાય જોને;
શ્વાસોશ્વાસે સ્મરણ કરતાં, પાંચે પ્રાયશ્ચિત જાય જોને. ૧
કેશરી કેરા નાદે નાશે, કોટિ કુંજરનાં જૂથ જોને,
નારાયણને નામે પામે, ત્રાસજ જમના દૂત જોને. ૨
અગ્નિને ઉધેઈ ન લાગે, મહા મણિને મેલ જોને;
અપાર સિંધુ મહા જળ ઉંડાં, મર્મીને મન શે'લ જોને. ૩
બાજીગરની બાજી તે તો, જઠુરો સહુ જાણે જોને,
હરિની માયા બહુ બળવતી, સંત નજરમાં નાણે જોને. ૪
સત સેવતાં સુકૃત વાધે, સ્હેજે સીઝે કાજ જોને,
પ્રીતમના સ્વામિને ભજતાં, આવે અખંડરાજ જોને. ૫

૫૫૦

રામ રામ રટોને પ્રાણી, આણી પૂરણ પ્રીત જોને,
કાચી કાયા કાચનો કુપો, સ્વપ્ના સરખી રીત જોને. ૧
નાના મોટા જળ પરપોટા, ફુલ્યા ફુટી જાય જોને;
એવો આ માયાનો ઘાટજ, ઉપજે ને અલપાય જોને. ૨
સિંધુ સરખાં દીશે ભાસે, ઝાંઝવાનાં નીર જોને;
પ્યાસા પીધેથી નવ જાયે, કેશ ન હોયે હીર જોને. ૩
ગંદી દેહનો ગર્વ ન કીજે, તણુસંતાં નહિ વાર જોને;
કાગ કીટ કે કૂકર ખાયે, અંતે હોયે છાર જોને. ૪

દેહતણું અભિમાન તજીને, ભાવે ભજિયે હરિને જોને;
પ્રીતમ પ્રેમે પાવન થઈયે, ધ્યાન પ્રભુનું ધરિયે જોને. ૫

૫૫૧

સંત સમાગમ જે જન કરશે, તેને પ્રગટે પ્રેમ જોને;
જે ધાતુને પારસ પરસે, તે તો હોયે હેમ જોને. ૧
કાંસું કથીર હેમ ન હોયે, કોટી પારસ પરસે જોને;
શૂન્ય છીપ તે ઊપર નાવે, સ્વાંતિ સો મણ વર્ષે જોને. ૨
જેહેનાં અવળાં અંતઃકરણો, તેને સમઝણ નાવે જોને;
અચેતને ઉપદેશ ન લાગે, શિવ બ્રહ્મા સમઝાવે જોને. ૩
કબુદ્ધિ કાલપ્ય જેને હૃદયે, તેને ન લાગે રંગ જોને;
અહી ઉજળા કેમે ન થાયે, જઈ ઝબોળે ગંગ જોને. ૪
કુશકા કૂટયેથી શું થાયે, કણ ન મળે તેમાંથી જોને;
મંદ અભાગી મૂરખ નરને, સમઝણ આવે ક્યાંથી જોને. ૫
પાપીને પરમોદ ન કરિયે, મૌન ગ્રહીને રહિયે જોને;
કહે પ્રીતમ તુલશિદળ તોડી, પ્રેત પૂજવા ન જઇયે જોને. ૬

૫૫૨

સાંભળ સૈયર સુરતા રાખી, આજ અનુપમ દીઠું જોને;
જે દીઠું તે જોયા સરખું, અમૃતપેં અતિ મીઠું જોને. ૧
દ્રષ્ટિમાં નાવે નિગમ ગાવે, વાણિ રહિત વિચારો જોને,
સચ્ચિદાનંદ તેહને કૈયે, રહે નવધાથી ન્યારો જોને. ૨
નવધામાં તો નહિ નિવેડો, દશધામાં દેખાશે જોને;
અચંબો રસ છે એની પાસે, પ્રેમીજનની પાસે જોને. ૩
કેવલબ્રહ્મ અનૂપમ લીલા, અસંખ્ય જુગના એવા જોને;
યોગ યજ્ઞ ને જપ તપ તીરથ, માનવિયોના મેવા જોને. ૪
આવે ન જાવે જાવે ન આવે, નહિ ભર્યો નહિ ડાલો જોને;
જ્યમના જ્યમછે ત્યમના ત્યમછે, વધેઘટે નહિ વ્હાલો જોને. ૫

પૂર્ણબ્રહ્મ પુરૂષોતમ પોતે, અપાર ગતિ છે એની જોને;
ક્ષર અક્ષરથી એ પદ અળગું, ચિતમાં ગાજે ચેની જોને. ૬
હું તું મટશે દુવિધા ઘટશે, નિરભે પદ હું પામી જોને;
ભલે મળ્યો રણછોડનો સ્વામી, રહ્યો હૃદયમાં જામી જોને. ૭

૫૫૩ પદ.

હરિ ભજ્યરે તું પામર પ્રાણી, માન શિખામણ મારી;
ઘર ધંધાને વાલે વળગ્યો, શી ગતિ થાશે તાહારી. ૧
ગુરૂ ગોવિંદનો રંગ ન લાગ્યો, માયા મદમાં મોહ્યો;
ધિક ધિક પ્રાણિ જીવિત તારૂં, એણેં અવસર ખોયો. ૨
અમુલક અવસર કોડિ બદલે, જાવા દીધો લાંઠે;
હરિહીરો ચિંતામણિ મોટો, તાણી ન બાંધ્યો ગાંઠે. ૩
માનવિયોનો અવતાર પામી, કહે શું સાધન કીધું;
લખ ચોરાશી ફેરાનું દુખ, મરવા માથે લીધું ૪
કુળ કુટંબને મારગ ચાલ્યો, લોકડિયાંની લાજે;
જોબનિયાને ચટકે ચડિયો, વરણાગીને કાજે. ૫
સંસારસુખના સ્વારથમાંહે, વણસાડયાં કારજ તાહરાં;
ધુમાડાના બાચકા ભરવા, ઉલેચ્યાં અંધારાં. ૬
સુપના સરખાં સુખડાં માટે, આખી ઉમર ખોઇ;
દિન લાખેણા હરિ ભજવાના, કામ ન આવ્યા કોઇ. ૭
સમજુને શિખામણ લાગે, મૂરખને મન હાંસી;
કૃષ્ણજી કેવલ બ્રહ્મ ભજ્યા વિણ, ન ટળે જમની ફાંસી. ૮

૫૫૪

આ અવસરે જંજાળી જીવડા, કેહે શું સાધન કીધું;
બ્રહ્મકથા મુખમાંહે ન બોલે, રસનાયે તાલું દીધું. ૧
કુળકુટંબના ધંધામાંહે, માયાએં ભુરકિ નાખ્યો;
છતે દિવસે ભૂલો પડિયો, દેખત ફુટિ આંખ્યો. ૨

હટવાડાનો અંજાયો, કાજળને ઓઘે પેઠો;
સાચા વેપારનો લાભજ હણવા, બાદલિપટિયે બેઠો. ૩
સદગુરૂ ઉપર વ્હાલપ ન થયું, વણસાડિ વાતડિ મૂળ;
હરિહીરો અમુલક હાર્યો, પડિ મુખડામાં ધૂળ. ૪
સંસારસાગર તરવાને, સદગુરૂને ચરણે રહિયે;
કૃસ્નજી જન્મ સફલ કરવા, રસનાયેં બ્રહ્મ કહિયેં. ૫

૫૫૫

નાહિ લ્યો સદગુરૂદેવનદીમાં, જન્મ કૃતારથ થાયે;
મનુષાજન્મ પદારથ હીરો, કૉડિ બદલે જાયે. ૧
દુર્લભ છે ભાઈ માનવિયોનો, અવતાર અવની માંહે;
મન ક્રમ વચને વળગી રહિયે, ગુરૂ ગોવિંદની બાંહે. ૨
પૂરવ પુન્યતણે પરતાપે, અવસર પામ્યો સારો;
સંસાર રૂપિયા ભવસાગરમાં, તરવાનો છે આરો. ૩
સંતસમાગમ દેવનદીમાં, જે ભાવે કરી ન્હાશે,
લખચોરાશીનુ લગડુ ટળશે, જીવનું જોખમ જાશે. ૪
ધન્ય ઘડી ધન્ય તે દાડા, જે હરિભજનમાં જાયે,
હરિરસ કિરતન માંહે ન્હાતાં, પતિત પાવન થાયે. ૫
હરિ સમરો ભાઈ હરિ સમરોને, પોકારે વેદ પુરાણ;
હરિ ન ભજ્યા તે સરવશ હાર્યો, કરી આત્માની હાણ. ૬
આ ભવ જેણે હરિગુણ ગાયા, તે જીત્યા સંસાર;
આપણી કોઇ ના બાપની નહી, જે મારે તેની તરવાર. ૭
થોડામાં ઘણુ કરી કહું છું, માને કોઇ અધિકારી,
કૃષ્નજી જેહને હરિ હોય વાહાલા, તેહેને જાઉ બલહારી. ૮

૫૫૬ પદ

અવસર જાય છે રે, મનુષા દેહનો મૂંઘો;
આલસ કરીનેરે, શું અજ્ઞાની ઉંઘો. ૧

મિથ્યા બાજીરે, માયા કેરી જૂઠી;
મોટા મોટા વાયારે, અધવચ લીધા લુંટી. ૨
કોયે નવ ઠરિયારે, માયા સુખના મોહમાં;
થઇ ગયા દુખિયારે, ઘણું રડવડતા રોહમાં. ૩
વેદ પોકારેરે, દુર્લભ સંતની સેવા;
જેને સંત સેવ્યારે, મહા બડભાગી તેવા. ૪
ધિક જીવ્યું તેનુંરે, બ્રહ્મનું સુખ નવ જાણ્યું;
મલમાં મચિયોરે, કુળનું નાતું તાણ્યું. ૫
ભારે મારીરે, જનુની જે જન જેની;
વાટ ઉઠાડીરે, મુંધી મનુષાદેહની. ૬
થયો હત્યારો રે, અનેક જનમનો રણિયો,
જેમ સિંહ કૂપમાંરે, પોતે પોતાશું પડિયો. ૭
કહે અખો જાગીરે, સંતની સેવા કરજો;
સદગુરૂને મળીનેરે, આવાગમનથી ટળજો. ૮

૫૫૭

મુકિ દે મૂઢ ગમાર, મમતા મન કેરી;
સમજી લે સારમાં સાર, જો હરિને હેરી. ટેક.
હરિને જોતાં દુવિધા ખોતાં, પોને તે પરબ્રહ્મરૂપરે;
અંતરજામીમાં એક રસ થાતે, કુણ પડે ભવકૂપરે. ૧
પંચ ભાગે પિંડ વેંચતાં, ઉગરે તે અવિનાશીરે;
સ્થૂલ સૂક્ષ્મ કારણ ને તુરિયા, પોતે સ્વયં પ્રકાશીરે. ૨
શુદ્ધ ચૈતન્ય ને સાક્ષી પ્રમાતા, પ્રમાણનોપ્રમેતી રે;
પંચ નામ છે પૂરણાનંદનાં, એમ કહે છે નેતી રે. ૩
નિર્ગુણ એક નિરંતર નિરખી, હરષે હૈડામાંહ્યરે;
પરલેમાં પ્રાણી વિણ બીજું, નજરે ન આવે કાંયરે. ૪

ચિદાનંદનું ચિંતવન કરતાં, કોટિક કલપના જાએરે;
પ્રીતમ પડદો મટે માયાનો, મહાપદમાં લય થાએરે. ૫

૫૫૮

છે બ્રહ્માનંદ ભરપૂર, બ્રહ્મને ભાવેરે;
સચ્ચિદાનંદ સુખમૂળ, તે ફાવે નિરદાવેરે. ટેક.
અણુથકી તે લઇને અજ સુધી, વ્યાપક વિશ્વાધારરે,
જ્યાં જોઈએ ત્યાં તેવો થઈને, બોલે બોલણહાર રે. ૧
જલતરંગ નહિ જુજુવારે, જ્યમ હાટકમાં હારરે;
ત્યમ તુંમાં હરિ ને હરિમાં તું, એમ નિગમ કહે નિરધારરે. ૨
નખ શિખ સૂધી હેમની પુતલી, હેમતણા શણગારરે;
બાહ્યાભીતર હેમ બિરાજે, જે હેમતણો વિસ્તારરે. ૩
નિશંક થઇને નાખી દેજે, માથેથી સહુ ભારરે;
કરતા હરતા આપ પોતે છે, અખિલ બ્રહ્માંડના આધારરે. ૪
શુદ્ધ વિચાર કરી થા સુખિયો, દૃખનાં બાળી બીજરે;
કહે પ્રીતમ પ્રભુમાંહે સમજે, જ્યમ વાદળમાં વીજરે. ૫

૫૫૯

ગુરૂગમ ઘટ જોયુ રે, સશે સર્વે ટળ્યો;
અવિનાશી ચૈતનરે, શબ્દાતીત મળ્યો. ૧
ચતુર દળ ચીનોરે, ષટદળમાંહી ખલો,
દશદળમાંહી દીઠોરે, દ્વાદશમાંહે ભલો. ૨
શોડષ દળ ખુંચ્યોરે, દ્વેદળમાંહી દરસ્યો;
સહસ્રદળ ચડિયોરે, પખિ થઇ પરસ્યો. ૩
નહિ નાદ ને બિંદૂરે, રવિ શશિ જોત્ય નહિ,
શુદ્ધ સોહં પ્રકાશેરે, દ્વિતીયા ભાવ નહિ. ૪
આવ્રણુ નૈ ઉરમીરે, નૈ માયા મમતા;
પ્રીતમ સ્વે પોતેરે, શૂન્યશિખર રમતા. ૫

૫૬૦

આ તનમાં તીર્થરે, તત્વ વિચારતણું;
ચૈતન–સાગરમાંરે, નાહ્યાનું ફળ છે ઘણું. ૧
જ્ઞાન–ગોદાવરી ઘાટેરે, ન્હાતાં નિર્મળ થશે,
પ્રણવજળ પરશ્યેરે, દિલના ડાઘ જશે. ૨
ગિલકામાં ઝીલોરે, નિરમલ દ્રઢ ધ્યાન વડે,
ગંગા ને જમુનારે, સરસ્વતી પૂર ચડે. ૩
પુરણાનંદ પ્રાગેરે, ત્યાં થઈ તરવેણી,
મરજીવા જોગીરે, ઝીલે દિન ને રેણી. ૪
કાયા કાશીમાંરે, વિશ્વનો નાથ વસે;
પ્રીતમ પદ પરસેરે, તે તદરૂપ થશે. ૫

૫૬૧.

પુરણાનંદ પોતેરે, પરપંચ પરિહરતાં,
કારણ ને કારજરે, સૌ અળગું કરતાં. ૧
નભ પવન ને પાવકરે, નદી અવનિ અંબુ;
પચીસહે સપ્ત દશરે, નહી સક્ષ્મ નવનું. ૨
ઇંદ્રિ નહિ અવસ્થારે, નહિ સ્થૂલ ઠેકાણું;
સૂરજ જયમ સાક્ષીરે, ત્યમ આત્મા જાણું. ૩
અંનવે ને વેતીકરે, જયમ છે ત્યમ જોયો;
પ્રીતમ છે રૂપેરે, નહિ પામ્યો ખોયો. ૪

૫૬૨

"ભુલવણી ભાગીરે, બ્રહ્માનંદ ભાસ્યો,
શુદ્ધ ચૈતન સાક્ષીરે, સઘળે પરકાશ્યો. ૧
ટળ્યું તિમિર ત્રિગુણનુંરે, તુરિયા તેજ ઘણું;
થયું અખંડ અજવાળું રે, નિજાનંદતણું. ૨

આપે અખંડ અવિનાશીરે, શુદ્ધ સ્વરૂપ જોતી;
તરવેણી તીરેરે, પ્રોયું મન મોતી. ૩
હરિ હાર હૈયાનોરે, પ્હેરૂં પ્રેમ ધરી;
થઈ અખંડ સુહાગણરે, પ્રેમમદ મોદ ભરી. ૪
પામિ અચળ એવાતનરે, અખંડ વરને વરતાં;
પ્રીતમ પદ પામ્યોરે, સચ્ચિદાનંદ ધરતાં. ૫

૫૬૩.

પૂરવને પુન્યેરે, પૂરા ગુરૂદેવ મળ્યા;
મારૂં આપ ઓળખાવ્યુ રે, ત્રિવિધિના તાપ ટળ્યા. ૧
ગુરૂવે ઉપદેશ આપ્યોરે, સોહં બ્રહ્મ કહ્યો;
તે પદ પોતેરે, લક્ષે અર્થ લહ્યો. ૨
તારે સ્મરણ કીધુ રે, સસ્વરૂપ તણુ;
જાગ્રતની આધેરે, તુરિયાતીતપણું. ૩
આતમધન લાધુંરે, દુખ દારિદ્ર ટળ્યુ,
હવે ભટકણ ભાગ્યુંરે, વાસના લિંગ ગળ્યું. ૪
સાંખ્યયોગ જણાવ્યોરે, સાક્ષીપદ સાધું;
તારે જીવ ઇશ્વરનુંરે, મૂલગું ઘર લાધું. ૫
ગુરૂદેવે દયા કરીરે, અખડ સુખ આપ્યું;
તારે દ્વૈતપણાનુંરે, કર્મબંધન કાપ્યું. ૬
મારી જાત જણાવીરે, સોહં રૂપ તારૂં;
સ્થૂલ સૂક્ષમ કારણરે, તેને હુ ને મારૂં. ૭
પોતામાં પોતેરે, પદ પ્રીછી લીધું,
પુરૂષોત્તમ પદમાંરે, દ્રઢ આસન કીધું. ૮

૫૬૪ પદ.

દ્રઢનિંધ આસન કીધુ રે, સોહં ભરપુરમાં;
આપે આપમાં અરપીરે, સૂતો જઇ સેજ સુખમાં. ૧

તે જગાડયો ન જાગેરે, મળ્યો અદ્વૈત પદમાં;
ત્યાંનો ગયો નૈ આવેરે, જ્યમ લુણ ગળ્યું જળમાં. ૨
પોતામાં પોતેરે, રહ્યો સાક્ષી પદમાં;
ક્યારે દ્વૈત ન થાયેરે, અખંડાનંદ બ્રહ્મમાં. ૩
જેમ જળને જોગેરે, હેઠો દીસે ચંદરમા;
એમ આત્મા જાણોરે, વરતે આવિ વર્તિમાં. ૪
નિર્વિકલ્પ સમાધિમાં માણેરે, જીવનમુક્ત જગમાં;
આકાશવત વરતેરે, અલ્પ વર્તે દેહમાં. ૫
કાળ કર્મ ન લાગેરે, આપ રહે ચિદઘનમાં;
વાણી હદમાં નાવેરે, લક્ષ લાગ્યો મહાપદમાં. ૬
જ્યમ આકાશ અરૂપીરે, વ્યાપક છે ઘટ મઠમાં,
તે કહ્યો ન જાવેરે, થિર પૂરણ પદમાં. ૭
એમ આપ ઓળખિનેરે, આપ રહે ચિદાનંદમાં,
પુરૂષોત્તમ પ્રીછ્યારે, મહાવાક્ય અર્થમાં. ૮

પ૬૫ પદ.

મારે સદગુરૂજીયેં આંજ્યાંરે, ઉઘ્યાં લોચનિયાં;
અવસર અનુભવિયારે, ભવદુખમોચનિયા. ૧
મારી આંખ્યડિ ઉલ્લસીરે, સોહં પદ સાંભરતાં;
આનંદરવિ ઉદયોરે, સહજાનંદ ધરતાં. ૨
મારૂં રૂપ પ્રકાશ્યુંરે, ઓળખિ જાતડલી;
દિનકરને ન હોયેરે, દિવસ ને રાતડલી. ૩
મારો આતમ–દેવારે, ભરપુર ભરપુર છે;
માંહિ જગદાકારનોરે, અણછતો અંકુર છે. ૪
એનું અખિલ ભુવનમાંરે, સમરસપણુ ડોલે,
એક સ્વેપદ મોટુંરે, ઉપનિષદ બોલે. ૫

કહી ન જાય ઓપમરે, અગણિત એવાની;
એનો અપાર મહિમારે, આતમદેવાની. ૬
કોય કાળે ન હોયેરે, દ્વૈતપણું અદ્વૈતને;
કરે કૃશ્નજી પ્રણામરે, સત્ ચિદ્ આનંદને. ૭

૫૬૬ પદ.

મોટા મહાજન સંગેરે, આતમ લાભ રળિયે,
જાય અજ્ઞાન ઉરમીરે, ભટકણુ ભય ટળિયે. ૧
તમે એળે ન ખોશોરે, આતમ રોકડિયો;
બીજા સાધન સરવેરે, અણછતો હોકડિયો. ૨
અવિલોકિને જોયુ રે, લીલાના સપડે;
હવે ખાણ ઉઘાડોરે, આતમ લાભ જડે. ૩
પરમારથ લાભેરે, જે નર લોભાય;
તેની ભવમાં નોયેરે, ભોગાયતન કાયા. ૪
મહાવાયક બોલેરે, પરમારથ મહિમા;
તેનો પાર ન પામેરે, શકર સુર બ્રહ્મા. ૫
આતમ ધન મોટુ રે, અધિકારી ઈચ્છે;
એવું કૃષ્નજીપણામાંરે, પરમારથ પ્રીછે. ૬

૫૬૭ પદ.

છે શિખવુ ને સુણવું રે, બોલવું એ જ્ઞાને;
શાખા ચંદ્ર જોયોરે, નિગમને અનુમાને. ૧
પ્રભુ અનિરવચનેરે, વાણિયે વૈખરિયા;
નિરગુણ અણલિંગિરે, સરગુણરૂપ ધરિયા. ૨
ભૂલવણિના ભૂલ્યારે, ભરપુર નવ જોવે,
હરિથા થૈ અળગારે, વ્યાપકતા વગોવે. ૩
વિસ્વાસ બંધાણોરે, જીવ નિશ્ચયનો;
પરિહાર ન કીધોરે, આતમહત્યાનો. ૪

જેમછે ત્યમ ભાસેરે, સાચા ગુરૂ મળતે;
હસ્તામલ હોએરે, હૃદય—ગાંઠ ગળતે. ૫
એવું કૃશ્નજીનું બોલવુંરે, સમજે અનુભવિયા;
આતમસુખ લેવારે, સ્વેપદમાં વસિયા. ૬

૫૬૮ પદ.

સમશ્યા સમજોરે, સજની સુખ થાશે;
સદગુરૂજીને મળતાંરે, દુવિધ્યા દુખ જાશે. ૧
સંતસાગર સિંધુરે, સર્વે સુખ આપે;
આતમ અનુભવનારે, કરમબંધન કાપે. ૨
વણુસંતાં સુખડાંરે, સર્વે છાંડીને;
સતસંગે રહેવુંરે, મનડું માંડીને. ૩
બ્રહ્માનંદ ભાસ્યુંરે, ભવભ્રમણા ભાગી;
અનુભવરસ પીતાંરે, જીવનબુધ જાગી. ૪
પરમારથ પ્રીછયોરે, પુરણાનંદ પામી,
સેહેજેશું લીધોરે, સચ્ચિદાનંદ સ્વામિ. ૫
આતો નજરે નાવેરે, કલ્પીને કહેવું;
અનુભવની આંખ્યેરે, સમશ્યા લક્ષ લેવુ. ૬
કાયાસુખ કલ્પીરે, નજરે તે દીઠાં;
મન બુદ્ધિના માન્યારે, મિથ્યા સુખ મીઠાં. ૭
અસીપદ એવુંરે, નિર્ગુણ છે ન્યારો;
પોતાનું જાતાંરે, દેહ નહિ પ્યારો. ૮
વાણી છે હદમાંરે, લક્ષ છે બેહદમાં;
મુળદાસે માન્યુરે, આપું મહાપદમાં. ૯

૫૬૯

આતમ લક્ષ આવ્યોરે, કિરપા મોય કરી;
પૂરણપદ જોતાંરે, હરિજન તે ન હરી. ૧

સદગુરૂજીની કિરપારે, થઇ કેમ જાણીયે;
અનુભવરસ ખોળેરે, અમૃત વાણીયે. ૨
આનંદઘન ઉપનોરે, આવી આ તનમાં;
નિજાનંદ વિલસોરે, જીત્યા નિજ મનમાં. ૩
મહા તત્વના સંગીરે, સાધુ છે સુખિયા;
સત રજ તમના સંગીરે, તે દીસે છે દુખિયા. ૪
સંત સમજયા તેનેરે, થઇ સત સમાધી,
અવર ન ઈચ્છેરે, અવિદ્યા ઉપાધી. ૫
અવાધને આવીરે, વૃદ્ધે વૈરાગ તણી,
અચાનક ઊગ્યોરે, દરર્યો દિનમણી. ૬
વૈરાડ વીસાર્યોરે, ત્રિગુણ ઘાટ ઘડયો;
જયમ છે ત્યમ જોતાંરે, નિજપદ નામ જડયો. ૭
આકાશે આવીરે, ચૈતન શૂર ચડયો,
ગઇ આડ અચાનકરે, પ્રપંચ પાર જડયો. ૮
ભવનો ભૈ ભાગીરે, ત્રિવિધિ તાપ ટળ્યા;
મુળદાસે માન્યુ રે, મુને મહારાજ મળ્યા. ૯

૫૭૦ પદ.

આતમસાગર પ્રગટિયો, ભાસે નહી ચર્મને નયણેરે,
વાચકજાલે નાંખ્યો ધુંચવી, લોભાયા વૈખરીને વેણેરે. ૧
જન્મ મરણની આશંકાયે, ઉરમિયે નાંખ્યો છે બાંધીરે;
સાક્ષાતકાર સૂઝે નહિ, આવી છે આવણની આંધીરે. ૨
આપાપણુ વીસરી ગયુ, આંતર્યા અહં મમને જોડેરે;
ચાર પદાર્થ પામવા, ચડિયા છે અધ્યાસને ઘોડેરે ૩
પ્રગટ આત્મા પરિહરી, પરોક્ષ આત્માને ખોળેરે
પાધરી વાત પ્રીછે નહિં, નીતર્યા પાણીને ડોળેરે. ૪

સદ્‌ગુરૂજીની દયા વિના, પામર સ્વયં પદને હણેરે;
વિધિ નિષેધ ન સંભવે, કૃશ્નજી કૈવલપણેરે. ૫

૫૭૧ પદ.

અનુભવિયા મળી આવોને, આપણ વ્હોરિયે વસ્તુરે;
મરજીવે માંડી છે હાટડી, જ્યાં નહિં ઉદે ને અસ્તરે. ૧
લોભ મુઠી શિર સોંપીયે, બ્રહ્મ રસ અમલ પીવારે,
આત્માયે આત્મા પામિયે, પ્રગટે જ્ઞાનના દીવારે. ૨
અજ્ઞાન તિમર નહિ આવેરે, આત્મતત્વ તે દરસેરે;
જીવની દશા જાય વીસરી, સદ ચિદ આનંદ તે પરસેરે. ૩
મનુષ્યા અવતાર છે દુર્લભ, અહંમમ તરવાનો આરોરે;
જીવનમુક્તાને સેવિયે, એ અવસર આવ્યો છે સારોરે. ૪
પોતે પોતાપણું પ્રીછતે, આપાનો અહંભાવ જાયરે,
કેવા માત્ર છે કૃશ્નજી, અણછતા ઉભલા ગાયરે. ૫

૫૭૨ પદ

ધ્યેયને ઉભો કર્યો ધ્યાતાયે, ધ્યાતા ને ધ્યેય જુગલ કરે મચકારે,
પ્રારબ્ધ કર્મને વ્રતમાને, બાંધ્યા છે સચિત ક્રિમાણ બચકારે. ૧
અભિમાન આપાની અધેરિયે, જીવ શીવ બ્રહ્મના કર્યા કટકારે,
લિંગવપુ એમ લેખવી દાખવે, સત રજ તમના લટકારે. ૨
પ્રમાણ પ્રમેતીને પેગડે, ભરવી છે સશેવીપ્રજેની આંટીરે,
ધ્યાતા ને ધ્યેય વરઘોડે ચડયા, ફરવાને સમવિષમની ઘાંટીરે. ૩
ભૂત ભવિષ્યને ડાખલે, વ્રતમાને આપાને વગોવેરે;
આદ્ય અંત મધ્ય માપિયું, અમાપ દીર્ઘને લઘુવેરે. ૪
અચરજ એહજ કાયડો, આતમદરસી તે જાણેરે;
કૃશ્નજીપણું લેઈ અનુભવે, જગદાકારને માણેરે. ૫

૫૭૩ પદ.

કાગળ સદગુરૂ લખે, જેના વિરલા છે વાંચણહાર;
જ્ઞાન વૈરાગ્યનો દેહ ધર્યો, માંહિ જોગપણાનો જીવ;
ભક્તિઆભૂષણ પ્હેરિયાંરે, એવા કોઇક સેવક શીવ. ૧
શીલરૂપિ ખડિયો કર્યો, માંહે પ્રેમતણી રૂસનાઈ;
કમલ બુદ્ધિ સંતનીરે, ત્યાંતો અદ્વૈત આંક ભરાય. ૨
સુરત નુરતની દોરિ લીટી, વિવેકતણી માંહિ ઓળ;
વિચારી અક્ષર ત્યાં લખ્યારે, તેમાં ઉતારી પાટણ પોળ. ૩
સમઝણ કાનો માતરારે, માયા ઉપર શૂન્ય;
તેમાં પરિપુરણ બ્રહ્મ છેરે, ત્યાંહાં નહિ પાપ ને પુન્ય. ૪
કોટી કોટી પંડિત પચી મુવારે, પઢિ પઢિ વેદ પુરાણ;
તોએ અક્ષર એકે ન ઊકલ્યોરે, ત્યાંતો થાક્યા છે જાણ સુજાણ. ૫
અંધે તે અક્ષર વાંચિયારે, બ્હેરે સુણી વાત;
મુંગે ચરચા બહુ કરીરે, તેની વેદ પૂરે છે સાખ. ૬
જોગપણું જુગતે લહ્યુ રે, મન મળિ મંગળ ગાય,
વિચારી અક્ષર સૌ લખેરે, તોયે કાગળ કોરો કે'વાય. ૭
અમરાપુરિ નિજ ધાટમાંરે, ત્યાંહાં છે તેહનો વાસ,
કરજોડીને અખો કહેરે, એવા નિર્મળ હરિદાસ. ૮

૫૭૪ પદ

જીરે આજ આનંદ મારે અતિ ઘણો, મળ્યો સંત સગાનો સાથ;
આનંદ મારે અતિ ઘણો. ૧
મુને દીન જાણીને દયા કરી, મારે મસ્તક મૂક્યો છે હાથ. ૨
આપ્યું નિર્ગુણ નામ નારાયણનું, જે છે વેદમાં પ્રસિદ્ધ વિખ્યાત. ૩
હું તો ભૂલી પડીતીરે ભાતમાં, મુને ઓળખાવી જીવની જાત. ૪
સાચા સદગુરૂજીનેરે સેવતાં, હરિહીરો તે આપ્યો છે હાથ. ૫
સુખ શામનું સૈયર જોઇને, ભાગી ગઇ તે સઘળી ભ્રાંત. ૬

હું તો રસબસ થૈ રસરૂપમાં, માસ પ્રાણજીવનની સાથ. ૭
સ્વામિના તે રૂપમાં સમૈ ગઈ, જળલેહેરી તે વાતખ્યાત, ૮
બ્રહ્માનંદસાગરમાં ઝીલતાં, નવ જાણ્યું તે દિન ને રાત. ૯
એવું અખંડ એવાતન લે અખા, રંગ લાગ્યો છે હરિ સંગાથ. ૧૦

૫૭૫

તું તો રામ રટણ કર રંગમાં, હવે રાખ્ય હરિ સાથે હેત;
અવસર આવો નૈ મળે. ૧
ખોટા ખેલમાં શું રે ખુંચી રહ્યો, ઉઠ આળસ મેલ્ય અચેત. ૨
પ્રાણિ પરપંચમાં શુ પચી રહ્યો, માની સ્વપ્નતણું સુખ સાર. ૩
કાળ ખાશે જે કેશે કહ્યું નહિ, નથી માનતો ગાફલ ગમાર. ૪
વિષેભૂતે તે ભવમાં ભમાવિયો, ક્ષણુ બેઠો નહિ ઠરિ ઠામ. ૫
અંતે રંગ પતંગ જાય ઊતરી, કાચી કાયા નહિ આવે કસે કામ. ૬
તું તો સમરણ કર સત ભાવશું, ટાળિ તન મન કેરા વિકાર. ૭
ભજે પ્રીતમ બ્રહ્મ સ્વરૂપને, જેનો મહિમા છે અગમ અપાર. ૮

૫૭૬

સદગુરૂજીના શબ્દ વિચારતાં, ટળે માયા મોહ—વિકાર;
હરિરસ પીજીયે. ૧
બાળી ભસ્મ કરો બીજી વાસના, ઉર પ્રગટે પ્રેમ અપાર. ૨
ચડિ બ્રહ્મ ખુમારિ ન ઊતરે, સુખ સુખે કહ્યું નવ જાય. ૩
એવો અજર અમર રસ જે પિયે, તેનાં નેણ વેણ પલટાય. ૪
જેને સંભવ નાંહિં શરીરનો, થયો આતમ દ્રષ્ટ ઊઘાડ. ૫
બ્રહ્માનંદ ગગનવત થૈ રહ્યા, ગાળ્યાં જ્ઞાનહિમાલે હાડ. ૬
મરજીવા થઇ હરિને મળે, જેમ કુંભ મહાજળમાંહે. ૭
બ્રહ્મ પોતામાં પોતે તે બ્રહ્મમાં, બ્રહ્મ વિના ન દીસે કાંઇ. ૮
જેમ સિંધુમાંહિ સરિતા ભળે, તેનું નામ નદિ ટળિ જાય. ૯
કહે પ્રીતમ સદગુરૂ સેવતાં, અંતર ટળિને એકયતા થાય. ૧૦

૫૭૭

તું તો રામ રટણ કર રંગમાં, તારાં અંગમાં ઉપજે આનંદ. ૧
પરમારથ અરથ વિચારતાં, તજ સ્વારથ માયાનો ફંદ. ૨
કાયા માયા તે તારી કારમી, તેને વણસતાં ન લાગે વાર. ૩
મૃગતૃષ્ણા તે જળ રે જાસક ભર્યા, એવો જાણે આ સકલ સંસાર.૪
ગુંજાવન્હિ તે મરકટ માનિયુ, તેણે ટાડ ન ટળે લગાર. ૫
ઓસ ઉદક બીડિ બરાસની, તેને ઉડયા તણો આધકાર. ૬
સુપનામાં સમરધિને પામિયે, જાગિ જોતાં ન દીસે જરાય. ૭
ધુમરનાં તે ઢગરે સોહ્યામણા, ભુજમુષ્ટિ તે નવ રે ભરાય. ૮
સાચિ સગત સદગુરૂ સંતની, તેણે જીવપણું ટળી જાય. ૯
કહે પ્રીતમ પ્રભુને સંભારતાં, મહા પાપી પાવન થાય. ૧૦

૫૭૮

સંત પારસ ચંદન બાવના, કામધેન કલ્પતરૂ સાર,
સમાગમ સંતનો. ૧
એમ સમઝયામાંરે અંતર ઘણુ, તારૂ પારસ ત્રણ પ્રકાર. ૨
એક પારસથિરે પારસ બને, એક પારસથી હોય હેમ. ૩
એક પારસ લોહરે કંચન કરે, સો વરસે એમનુ એમ. ૪
એક ચંદનથી વિખ ઊતરે, એક ચંદને અગ્નિ ઓલાય. ૫
એક તલભર જો તેલમાં પડે, ફરિ તાતુ કયેમેં નવ થાય. ૬
સરવે સૈન્યા શૂરિ નવ જાણવી, સરવે નારિ સતી નવ હોય. ૭
સહુ ગજ શિર મોતિ ન નીપજે, તેની જુગતિ વિચારિને જોય. ૮
જ્ઞાનહીણા ગુરૂ નવ કીજીયે, વઝ્યા ગાય સેવ્યે શુ થાય. ૯
કહે પ્રીતમ બ્રહ્મવેત્તા ભેટતાં, ભવરોગ સમૂળો ટળી જાયં ૧૦

૫૭૯

સંત લક્ષણ ત્રીસ સોહ્યામણાં, ચિત્તવરતિ થૈ જેની શાંત,
એવા જન હરિતણા. ૧

બ્રહ્માનંદ બ્રહ્મરસ ભોગિયા, જીવ ઇશ્વરની ભાગિ ભ્રાંત. ૨
દયા દાન દાસાતણુ અતિ ઘણું, જ્ઞાન ભક્તિ વિવેક વૈરાગ. ૩
ક્ષમાવંત તપે નહિં તાપમાં, આશારહિત અમલ અનુરાગ. ૪
અક્રોધિ ઇંદ્રિજીત અનુભવી, કવિ કોમલ શીતલ શાંત. ૫
આપારહિત અમૃત વાણિ વદે, સહજાનંદ આનંદકંદ. ૬
શુદ્ધ શ્રદ્ધા ને સ્વારથ નવ મળે, પરમારથ ઊપર પ્રીત. ૭
શશિ સૂરજવત સાક્ષી રહે, ઉદાર અરણવની રીત. ૮
હરખ શોક વિષેરે ડોલે નહિ, અરધ નિમિષ ન મુકે નામ. ૯
સુરતરૂ ધેન ચિંતામણિ, મળતાં પોહોચે મનના કામ. ૧૦
પરિપૂરણ લક્ષણ સંતના, બતરિશમાં ઓછા બે કહિયે. ૧૧
કહે પ્રીતમ એવા પુરૂષને, સહૂ સોપી ચરણે રહિયે. ૧૨

૫૮૦

મન તુ અલગુ કાં અકળાય, બીજો નથી બોલતો;
તું તો જાગિને જો તારા રૂપને, ખોળી જોતામાં તું રે ખોવાય. ૧
તારે ઓથે હરિને નથી દેખતો, કુંડલ ઓથે જેમ કનક ઢંકાય. ૨
તું તો દરિયાની લ્હેર સમાન છે, લેહરિ સમતે સમુદ્ર દેખાય. ૩
તારે ઠેકાણે હરિને ઠેરાવને, એમ સમજે તો મહા સુખ થાય. ૪
કહે પ્રીતમ એવા પુરૂષને, હું તો લળિ લળિ લાગું પાય. ૫

૫૮૧ (હરિ ભજન વિના દુખ દરિયા સં. એ રાહ.)

દેહ મનુષ ધરી હરિ નવ જાણ્યા, તેણે સરવે ખોયુ;
મારા વાલાજી, મહામણિ મૂકીને, પત્થરમાં ચિત્ત પ્રોયું.
જેણે જાળવિયો જઠરામાંહિ, તેને સંભાર્યો સ્વપ્ને નાહિં,
લંપટને લાજ લગાર નહિ. દેહ. ૧
તેં હાથે કામ કૂડાં કીધાં, તેં અમૃત મેલીને વિખ પીધાં,
તેં મિથ્યા માતને દુખ દીધાં. દેહ. ૨

નેં જગતપતિને નવ જોયો, તજિ કલ્પવૃક્ષ બાવળ બોયો;
તેં ઉત્તમ જનમ એળે ખોયો. દેહ. ૩
તેની દેહ અશુદ્ધ અશુદ્ધ વાણિ, તેં પ્રીત પ્રભુ શું નવ આણિ;
તે અધમ જાત પામર પ્રાણિ. દેહ. ૪
તેને કૃતઘ્નિ સરખો કહિયે, તેની સંગ તે તે સરખા થૈયે;
કહે પ્રીતમ તેથી અળગા રહિયે. દેહ. ૫

૫૮૨

હરિભજન વિના દુખ–દરિયા સંસારનો પાર ન આવે;
જડબુદ્ધિ જીવ સંત વિના શુદ્ધ મારગ કોણ બતાવે.
તે અનેક વાર અવતાર ધર્યા, બહુ કર્મતણા કોઠાર ભર્યા;
અધઓાધતણા અંબાર કર્યા. હરિ. ૧
તું ઝાડ પ્હાડ જડ રૂપ થયો, તે શીત ઉષ્ણ શિર તાપ સહ્યો;
તારો કષ્ટ કોણે નવ જાય કહ્યો. હરિ. ૨
ફર્યો ચાર ખાણ લક્ષ ચોરાશી, થયો જલચર સ્થલચર નભવાસી;
માયાબંધન થકી ન શકયો નાશી. હરિ. ૩
પામ્યો મનુષ–દેહીમાં ન મણા, ધન ધામ પુત્ર પરિવાર ઘણા;
હવે ગાઇ લે ગુણ ગોવિંદતણા. હરિ. ૪
કહે પ્રીતમ ચેતી લે પ્રાણી, એવું જનમમરણનું દુખ જાણી;
શું સૂતો છે આળસ આણી. હરિ. ૫

૫૮૩

મન–વાણિડા લટકે લાભ કમાજે અવસર જાણી,
શું સૂઈ રહ્યો અચેત અંગે અતિશે આળસ આણી.
તન ત્રાજુવાં દિલ કર ડાંડી, બેસ ચિત્ત ચોટે પેઢી માંડી;
રખે ધ્યાન દ્રષ્ટિ કરતો ખાંડી. મન. ૧
તજ કૂડાં કાટલાં અશુભ કર્મ, રાખ્ય સત્યવચન વિશ્વાસ ધર્મ;
તેણે રાજિ રેહેશે પુરણબ્રહ્મ. મન. ૨

તું વીર્ય જણાયું સહુ સારૂં, તેણે વણસે નૈ કારજ તારૂં;
હૈયે હિંમત રાખ્ય હવે નૈ હારૂં. મન. ૩
લે લેખણ લક્ષ્મી વર હાથે, સૂધો રે' શામલિયા સાથે,
ત્યારે દોષ નહિં આવે માથે મન. ૪
કર નાસું લેખુ સહૂ ચોખું, તારી કાયાનુ કાચુ ખોખુ,
તું ઓછું અધિકુ શિદ જોખુ મન. ૫
ખોટિ વાણિયાણિ તારા ઘરમાં, કરે કૂડાં કબાડાં બહુ કરમાં;
લઈ સોમલ ભેળે સાકરમાં. મન. ૬
કર પરમારથ કે પાપ બળે, તારૂ લખચોરાસીનું લગડું ટળે;
કહે પ્રીતમ તારૂં સાચ ફળે. મન. ૭

૫૮૪

હરિ ભજનથકિ છોટા હોય તે સહુથી મોટા થાય,
તન તાપ ટળે જનમમરણનાં સંકટ સરવે જાય.
જુવો દાસિસુતથી શુ હીણપણુ, જેનું પુન્ય પવિત્ર ચરિત્ર ઘણુ;
થયા નારદ મન ગોવિંદતણુ હરિ. ૧
જુવો શુકદેવજીનુ મૂળ શોધી, હતા પશુઘાતિ સુડિયો લોધી,
થયા આપે ઈશ્વર અક્રોધી. હરિ ૨
જુવો વાલમિકજીની વાત ખરી, જેણે દરભશલામાં દેહ ધરી,
તેણે શત કોટિ રામાયણ કરી. હરિ. ૩
જુવો માંડવની મેડકિ માતા, જુવો વસિષ્ઠ વેશ્યા વિખ્યાતા;
જુવો ચતુરાનન પંકજજાતા. હરિ. ૪
જુવો અગસ્ત કુંભથી પ્રગટ થયા, અંજલિમાં સાગર શોષિ ગયા;
તે તો વિશ્વમાંહિ વિખ્યાત થયા. હરિ. ૫
જુવો એકલસિંગી હરણીના, જુવો વ્યાસમુનિ વણપરણીના;
જુવો સુતપુરાણી કુણ કરણીના. હરિ. ૬

જેમ મધ્યમ જળ ગંગામાં ભળે, તે ગંગાસરખું થૈને પળે;
જેમ પારસ પરશે લોહ ટળે. હરિ. ૭
એમ જાત્ય ભાત્ય સહુનિ જાણી, હરિ ભજે તે હરિ સરખા પ્રાણી;
કહે પ્રીતમ ઓળખો એધાણિ. હરિ. ૮

૫૮૫

મન માને નૈ સો ફેરા સમઝાવું તોય શું થાય,
ખળ કઠણ કઠોર ચંચલ ચોર ચપલ ચિત ચૌદિશ ધાય.
મન ભૂત તણિ પેરે ભમતું, ચાલે માયાની સંગે રમતું;
તેને હરિ ભજવાનું નથી ગમતું. મન. ૧
મન નિર્લજને લજ્યા ન મળે, પિછું ભાળે પોતાને કમળે;
લૈ નાખે માયાને વમળે. મન. ૨
જ્યમ કૂકર માથે માર પડે, તોય આવિ ઉભું દ્વાર અડે;
ફળ દેખીને મરકટ ઝાડે ચડે. મન. ૩
જુવતી પરભવનુ દુખ જાણે, તો મિથ્યા સુખને સિદ માણે;
ગયો અવસર ઉરમાં નવ આણે. મન. ૪
કહે પ્રીતમ પરપંચ પરિહરતાં, શુદ્ધ ભાવે હરિસમરણ કરતાં;
કાંઇ વાર નહિ ભવજલ તરતાં. મન. ૫

૫૮૬

અજ્ઞાની જીવ સંગ કરે સાચો પણ રંગ ચડે નહિ,
એમ દમે શરીર હરિ મળવાનો મારગ તોય જડે નહિ.
એક પત્થર પાણી નવ પરસે, તેને ટાંકે તો અગ્નિ વરસે;
એવા સાકુટને હરિ કયમ દરસે. અગ. ૧
સાકુટને સંગત કેમ ગમશે, ઉંધે ધડે તે ઉદક કેમ ભરશે;
એમ પાત્ર વિના રસ કેમ ઠરશે. અગ. ૨
જેમ પુષ્પ પાંદડાં આસપાસ, તેમાં કોકોને ન લાગે બાસ;
એમ ભગત જગતને બારે માસ. અગ. ૩

એક મેંડક પંકજ પાસ રહે, તે કમળતણિ વાસ કાંઇ ન લહે;
વાસ કમળતણી તે ભમર લહે. અગ. ૪
તરૂ ચંદનથી ચંદન જેવા, બીજા વાંસ એરડા રહ્યા તેવા;
તેને નહીં કાંઇ લેવા દેવા. અગ. ૫
તું વેદ પુરાણ ઘણું સાંભળે, તારા મનની દુબધ્યા કંઇ ન ટળે;
સાચા રંગ વિના હરિ નહિ મળે. અગ. ૬
જમ થાકયા ફેરા ફરી ફરી, થયા કાયર મહેનત કરી કરી;
તું ન થાકયો દેહ ધરી ધરી. અગ. ૭
કહે પ્રીતમ સમજયે સુખ થાશે, તારૂં જનમ મરણનું દુખ જાશે;
આગળની પ્રીતેં ઓળખાશે. અગ. ૮

૫૮૭

તજ દેહાભિમાન મિથ્યા સુખ સારૂ શુ ફોગટ ફુલે;
સત વચન વિચાર વારંવાર સંસાર વિષે શું ભૂલે.
આ કાયાનો કાચો પાયો, તે દેખીને શું લોભાયો,
રવિનંદન દિલમાં છે ડાહ્યો. તજ દેહ. ૧
તારી જમકિંકર હણશે છાતી, ત્યારે કયાં જાશે તારી કુલનાતી;
જઇ ભોગવશો પશુની જાતી. તજ દેહ. ૨
દુખ અસિપત્રિ દીઠાંજ નથી, પચમ સ્કધમાંહિ કહ્યાં કથિ;
જઈ ભોગવશો તમે રતિ રતિ. તજદેહ. ૩
કહે પ્રીતમ કાંઇક સાધન કરજે, હરિ ગુરૂનું નામ હૃદે ધરજે,
નામનાવ ચડિ ભવજળ તરજે. તજ દેહ. ૪

૫૮૮

હો જીવડલા જન્મ ધરીને ન લહ્યુ હરિનુ રૂપ,
શું બાહ્યર ભમે ભીતર જોને તાહારૂ બ્રહ્મસ્વરૂપ. ટેક.
તું કયાંથી આવ્યો ને કયાંહાં જાવું, તુને માયા ચેટક કયાંથી હૂવું;
નિજ નામ જપિને નિર્ભે થાવું. હો જી. ૧

તું શું કરવાને આવ્યો તો, તુને કોણે અહીં બોલાવ્યો તો;
શું લેઇ જાવું ને શું લાવ્યો તો. હો જી. ૨
તને શે સુખે ભોજન ભાવે છે, તને નિદ્રા તે ક્યેમ આવેછે;
શિર નોબત કાળ બજાવે છે. હો જી. ૩
આ કાયા કાળનો ચારો છે, બહુનામી બોલણહારો છે,
સુખ દુખથી નિર્ગુણ ન્યારો છે. હો જી. ૪
જે બોલે તેને શોધજે, ગુરૂ જ્ઞાનબુદ્ધિએ બોધજે;
હરિહીરે હીરો વેધજે. હો જી. ૫
તુરિયા તે તારૂં રૂપ છે, ભજશે તે બ્રહ્મ સ્વરૂપ છે;
અવિનાશિ અકલ અરૂપ છે. હો જી. ૬
કહે પ્રીતમ પુરણાનંદ છે, ઘટ ઘટ રસિયો ગોવિંદ છે,
ન સમજે તેની મતિ મંદ છે. હો જી. ૭

૫૮૯

નર ગાફલગમાર ગંદિદેહનો ગરબ કર્યે શુ થાય,
નહિ વિલંબ લગાર વાત કરતાં કાયા વિણશિ જાય
તુ અંશ હતો ઇશ્વર કેરો, જીવ થઇ રહ્યો અવિદ્યાનો ચેરો,
તારે માથે રવિસુતનો પહેરો નર. ૧
શું શૂનિ–સુતનિ પેરે ચાલે, તુ ગરધવનિ પેરે મ્હાલે,
તુ હાથે માથે ધુળ ઘાલે. નર. ૨
એક સ્વાંતબુંદ સીપેજ ગ્રહ્યુ, તેનુ મહા મુગતાફળ થઈ રહ્યુ;
કદલીમાં પડ્યું તે કપૂર થયું. નર. ૩
અહિ મુખમાં પડ્યું તે ગરલ થયુ, સાગરમાં પડ્યુ તે લવણ થયુ.
પ્રથવીમાં પડ્યુ તે પ્રલે થયુ. નર. ૪
જેમ કનકમાંહિ કથીર ભળે, એમ વિના વિચાર સાર ન જડે;
કહે પ્રીતમ રવિ ઉગ્યે રજની ટળે. નર. ૫

૫૯૦

તારૂં સુપનશરીર નીર ઓસનું એણિપેરે ઉડી જાશે,
હેતે ભજ રઘુવીર નામતણે પરતાપે નિરભય થાશે.
જેમ સરિતા પૂર નહિ જાશે, તારૂં આયુષ્ય ઓછું એમ થાશે;
જેમ કમળને કુંજર ખાશે. તારૂં. ૧
જેમ પારો પાણિ થઇ ચાલે, તેને કહોને કેઇ પેરે ઝાલે;
ખર્યું પાન નહી લાગે ડાળે. તારૂ. ૨
જેમ કદળિ ફળિ તે નહિ ફળે, ત્યમ ગઇ મનષાદેઈ તે નહિ મળે;
ઉડયું કપૂર વાળ્યું નહિ વળે, તારૂ. ૩
જેમ વીજ ચમકે ગગનમાંહી, તેમ દીપક જોતિ સમે નાંહી;
તારી અથિર દેહ તે થિર નાહિ. તારૂ. ૪
દેહમનુષ્ય જનમ મુગતી જાણો, એ સાર શબ્દ હૃદે આણો;
કહે પ્રીતમ પરમપદને માણો. તારૂ. ૫

૫૯૧

આરે અવસરમાં જેણે સદગુરૂ સેવ્યા, વસ્તુતો દીધી બતાયરે,
સોહાગીલાલ આરે અવસરમાં જેણે સદગુરૂ સેવ્યા. ટેક
સત સમાગમ જેને વાલેરો લાગે, વાદવિવાદ મટિ જાએરે. ૧
ઓહ સોહ શબ્દ નાભિથી ઉઠે, શૂન્યશિખરગઢ જાયે રે. ૨
પરા પશ્યંતિ મધ્યમા વૈખરિ વાણિ, મધ્યમ ઘાટ ઘડાયરે ૩
ચર અચરમાં મ્હાલે અખંડ બિહારી, જયાંરે જોઇયે ત્યાં તેવા થાય રે. ૪
ચંદા સૂરજ દોનુ એક ઘર લાવે, સુરત નુરતે ભલિ જાય રે. ૫
ઇંગલાને પિંગલા સુષુમણાને સાધે, તિરવેણી સંગમ થાય રે. ૬
આઠેરે પોહોર જેને લાગિ ખુમારી, આવાગમન મટી જાયરે. ૭
અનુભવ ઉગ્યોને થયુ રે અજવાળુ, અજ્ઞાનતિમર ટળિ જાયરે. ૮
અનહદ વાજાં વાજે ગગનમંડલમાં, ઘોર શબ્દત્યાં તો થાયરે. ૯

એકવિસ હજાર છસેં દમનેરે સાધે, રણુંકાર શબ્દ ત્યાંતોથાયરે.૧૦
હરિરે દાસ નિજ નામ જપી લ્યો, હરિ ભજ્યે હરિમાં સમાયરે.૧૧

૫૯૨ (આછા ઘુંઘટ વહુને વાલેરા લાગે,–એ રાહ)

સાચી સમજણરે બુદ્ધિને ખોટીરે લાગે,
સત મનાવે તો માનો હો લોલણિ. સાચી. ૧
શીલ સંતોષનાં તો કલ્લાં ઘડાવું,
કરૂણાની કાંબિયો પ્હેરાવું હો લોલણિ. સાચી. ૨
વિવેક વિચારના તો વિંછવા ઘડાવું,
હરખના ઘુઘરા બંધાવું હો લોલણિ. સાચી. ૩
સાધન સંપન્નનો તો ચુડલો પ્હેરાવું,
ક્ષમાની પુંચિયો ઘડાવું હો લોલણિ. સાચી. ૪
જ્ઞાન વૈરાગ્ય બાજુબંધ સોવરાવું,
શાંતિનુ રત્ન જડાવું હો લોલણિ. સાચી. ૫
પ્રેમનાં પુષ્પ ગળામાંહિ ન ખાવું,
લક્ષનો દોરડો પ્રોવાવું હો લોલણિ. સાચી. ૬
ટેક રૂપીની તો તુષી ઘડાવું,
દયાની દામણિ બંધાવુ હો લોલણિ. સાચી. ૭
સતસંગરૂપીનું તો ઘુલર ઘડાવું,
લગ્નનું લોલિયું પ્હેરાવુ હો લોલણિ. સાચી. ૮
ભક્તિરૂપિની કો'તો વાળિયો ઘડાવુ,
મુક્તિની ચુનિયો મેલાવું હો લોલણિ. સાચી. ૯
નેહનું કાજળ કહોતો નયણે સરાવું,
હેતની આડયો કરાવુ હો લોલણિ. સાચી. ૧૦
સીધી સમજણનો તો સેંથો પુરાવું,
જોગનો ચાંદલો ચોડાવું હો લોલણિ. સાચી. ૧૧

ધીરજરૂપીની તો વેણ્યો ગુંથાવું,
ગુરૂગમનો ગોફણો લટકાવું હો લોલણિ. સાચી. ૧૨
ચોખી ચાલની તમને ચોળી શિવડાવુ,
ચૈતનની ચુંદડી પ્હેરાવું હો લોલણિ. સાચી. ૧૩
સાચી કરણીનો તો કંચુવો શિવડાવું,
ભાવતું ભરત ભરાવું હો લોલણિ. સાચી. ૧૪
દાસ ગોપાલ કહે એ સમજણ સાચી,
દક્ષનો લક્ષ બતાવ્યો હો લોલણિ. સાચી. ૧૫

૫૯૩

સુરતા લાગીરે જેની ભ્રમના ભાગી છે;
જાણે કોઈ સત સુજાણરે સોહાગી, જેની સુરતા લાગી છે. ૧
નટડિયે ખેલ રચ્યોરે ચોગાનમાં;
વરત વિના બીજું નજરે ન આવે. જે૦ ૨
પતંગને દીપક સાથે પ્રીત બધાણી;
તન મન અરપ્યું જેણે તજાવિ દેહ. જે૦ ૩
મીનને જળની સાથે સ્નેહ બંધાયો,
પ્રાણ તજેરે તોય પ્યાસ ન છાંડે. જે૦ ૪
નાદના મોહ્યા કાંઇ મૃગ મરે છે;
શબ્દના માર્યા કાંઇ સત ગળે છે. જે૦ ૫
ચાત્રુક સ્વાતિનુ બુંદ પોકારે;
અવર નીરશું કાંઈ ભાવ ન લાવે. જે૦ ૬
મરજીવે સંત તો મન વશ કીધાં,
જૈને સમુદ્ર મધ્યે મોતીજ લીધાં. જે૦ ૭
શૂરાનાં લક્ષણ તો એવાં રે કૈયે,
રણમાં ચડે તેવારે પુંઠે ન રૈયે. જે૦ ૮

સુરત નુરત કોઈ સંત પિછાણે,
અનુભવિયા રે' તે તો મહારસ માણે. જો૦ ૯
ભક્તિનાં લક્ષણ તો એવાંરે કૈયે,
જીવનના સ્વામિ મારા વસિયા છો હૈયે. જો૦ ૧૦

પદ. ૫૯૪

ગુરૂરે કર્યા પણ ગર્જ નહિ, ગર્જ વિના જ્ઞાન ન આવેરે,
જ્ઞાન વિનારે નર પાવૈ જેવા, એ નર નારીમાં નાવેરે;
સદગુરૂનાં વચન રૂદે ધરો, કાં થાવો વાંઝિયું જેવારે,
સૌની વાતુરે મરને સાંભળે, તોય નર એવા ને એવારે. ૧
સંતના વચન નથી માનતો, ગુરૂને ગાળદે બેહારિરે;
જણનારીને તેં શિદ કરી દુખી, નવ માસ ભારે મારીરે સદ. ૨
ભક્તિ વિનારે નર ભૂત છે, સ્હામા મળિયા નહિ સારોરે,
ધૂડ જણ્યોરે એની જનુનીને, ઠાલો મનખો બગાડયો. સદ. ૩
ભક્ત જન્મ્યારે એમને ધન્ય છે, ધન્ય ધન્ય હરિજન જાયારે,
વૈકુંઠ વાગ્યાંરે વધામણાં, ચૌદલોકમાં છાયારે સદ. ૪
ભક્તિ જ્ઞાન ને વૈરાગ્ય છે, જો શુભ વિચાર આવે રે,
કલ્યાણ કહેરે માનવ ફેરો, એ નરને તો આફેરો ફાવેરે સદ. ૫

પદ. ૫૯૫

મુનસાહેહ તમે સફળ કરી લો, કહુ રે વ્હેલા થાવ;
વેણ રૂદેમાં જવરલાને રહુરે વ્હેલા થાવ. વ્હેલા. ૧
જમકિંકરની અસવારી છે ઊભીરે, વ્હેલા.
જાતી રેહેશે જવાનીની ખુબીરે. વ્હેલા. ૨
જરા આવશે તેની ફરશે દવાઇરે, વ્હેલા,
વિતની વાતમાં જાશો ભાઇયો વવાઈ રે. વ્હેલા. ૩
રિદ્ધિ લાધે જો ભલી ભજે તે ભવાઈ રે, વ્હેલા,
હરિને ભજતાં દિન દિન કળા સવાઈરે. વ્હેલા. ૪

રખે આળસ કરતા સમરણ સારૂરે, વ્હેલા;
વારે વારે કયાં લગી હૂં વારૂં રે. વ્હેલા. ૫
ભય ન ઉપજે તેનું કરમ નઠારૂં રે, વ્હેલા;
કાળું મુંહું હેજતુવા તારૂં રે. વ્હેલા. ૬
સમાણસને શબ્દ રૂદેમાં લાગેરે, વ્હેલા,
મચલું હોય તે જગાડયું નવ જાગેરે. વ્હેલા. ૭
ભરતખંડ ને જાંબૂદ્વીપમાં આવીરે, વ્હેલા;
દ્વારકા કોકને ગયું ફાવી રે. વ્હેલા. ૮

પ૯૬ (પ્રભાતી)

ઝીલ્ય તું ઝીલ્ય તું સત સંગ રૂપિ જાન્હવિ,
માનવિ મેલ્ય તુ માન મનનું;
સત સંગત વિના નર નથી નીપજ્યા,
નીપજે નવખંડે પણ કામ ધનનું ઝીલ્ય. ૧
બીક જમની ટળે સ્વર્ગ આશા પળે, સહજ સદા ફળે બ્રહ્મ જાણે;
પિંડ પૂજ થૈ રહે શબ્દ તે નવ દહે, તાપ નવ હોય એ વૃદ્ધ હાણે.
લિંગવાસના ગળે દ્વૈત ભાવ ન ટળે,
સ સચ્ચિદાનંદ મળે ઘેર બેઠાં,
મનના સંકલ્પ સમે મનોરથ નવ દમે,
એક હરિ મુખ ગમે બીજાં કર્મ હેઠાં. ઝીલ્ય. ૩
પ્રગટે મોટી દશાં ગમે નહિ વિષૈ કશા,
જાય નૃહિ ધશા કાંહિ અધિક દેખિ;
ત્રૈલોક તરણવત ગણે અંતર એકતા પણે,
મધુરિ ભાષ્યા ભણે મુખ બ્રહ્મ પેખિ. ઝીલ્ય. ૪
બ્રહ્મ નિશ્ચે સદા ડગમગે નહિ કદા,
કારણે મહા મુદા દિવ્ય દરસિ;

સત ગંગાતણું ફળ છે અતિધણું,
કહે અખો શું ભણું જો જો પરસિ. ઝીલ્ય. ૫

૫૯૭

તેજ અવની પરે વીર કહિયે ખરા, બ્રહ્મની અગ્નિમાં સ્હામા ચાલે;
શૂરસુભટની ચાલ્ય દેખાડવા, થૈ તદરૂપ ને મધ્ય મ્હાલે. તેજ. ૧
કેસરિબાલ હોય જન્મનો ધીરજે, જે ગજરાજને શીશ લાગે;
ભર્મમેંગલતણા જૂથ દો વટચ કરી, ભય નથી તોએ પાછો ન ભાગે. ૨
વજ્રમણિને જેમ અગ્નિ તે નવ અડે, પ્રહાર કરતાં લોહ મધ્ય ચાલે,
દરિદ્રજનનાં હરે તિમર છેદન કરે, આપ બળે કરી તે ન હાલે.તેજ.૩
શુદ્ધ પારાતણી ગોટિકા હોય જેમ, ધાતુરસ પૃથ્વિનાં પાણી શોષે;
જ્વાલા પ્રભાવ તે હોમ વહની તણી, તેહને પ્રતાપે તે જગત પોખે. ૪
સ્થિત પ્રજ્ઞાતણું બિરૂદ એવું અખા, જેણે શીશ સાટે સચ્ચિદાનંદ લીધ
ત્રણ્ય દ્રષ્ટાંતે કરિ આપે નર નીપન્યા, અરથિયાંને ઉપદેશ દીધા. ૫;

૫૯૮

જીવની આદિ વિચારોરે પંડિતો, આદિ જોતાં તે અનાદિ દીશે;
દેહતણી છાયા સમાય તે દેહ વિષે,
જ્યારે મધ્ય આવે ત્યારે સૂર શીખે. ૧

તનમનને ઓળખ્યા વિના બહૂ આફળે,
જેમ સૂત્રધાર નિજ નાવ નિરમે;

તેહેજ સૂત્રધાર તેણે નાવ્ય બેઠે થકે, પછે પરવશ પડયો પંથકરમે. ૨
તનમનનૌકા જીવ ગણે મહારૂ, પણ ભવસાગર વિષે કાળ ખેડે;

કર્મના વાયુને વશ લાગ્યો ડોલવા તારે,
હાથથી વાત વટકી તે નાવે નેડે; ૩

ભ્રમે ભ્રમે ભટકે ઘણા ભવ વિષે, ગુરૂ ગોવિંદના શરણ પાખે;
માયારૂપણી માજ વહાલી અખા, તે જાણિને જનુનિ ભેદ રાખે. ૪

૫૯૯

માયા પીડતી જાણે તો પરબ્રહ્મ આરાધિયે,
સેવિયે સ્વામીને ચિત્ત પૂરે;
સદ્દગુરૂકેરા ચરણ આદર કરી,
મારગ ઝાલીએ મંન શૂરે. માયા. ૧

મન ક્રમ વચને ગુરૂ ગોવિંદ ખરા,
ભિન્ન નજાણિયે ભાવ બીજે;
જાત્ય ને વર્ણ અધ્યેન આશ્રમ્મનુ,
માન મૂકી બ્રહ્મદ્રવ પીજે. માયા. ૨

જેમ અગ્નિને સંગે સીત વ્યાપે નહિ,
જ્યોત્ય દેખાડે ને તિમિર ત્રાસે,
ત્યમ ગુરૂ પરતાપે પરબ્રહ્મને ભેટિયે;
માયા રૂપી અંધેર નાહાસે માયા. ૩

જેમ કાષ્ટ આવિ પડે વન્હિજ્વાલાવિશે,
તેનુ દાર ફિટીને અનલ થાય,
તેમ અનન્ય આરાધના જે કોઇ કરશે અખા,
તેહેનાં માયા ફરિ ફરિ ચરણ સાહે. માયા. ૪

૬૦૦

હરિ હરિજન અલગા કરી રખે ગણો,
સંત સેવ્યા તેણે સ્વામી સેવ્યા;
નિર્ગુણ બ્રહ્મ તે સગુણ સત જાણવા,
જેમ વન્હીથી તેજવંત થાય દીવા હરિ. ૧

જેમ અગ્નિથી દીપ થાય બહુ વાર કર્યે,
દીપથી દીપ તે થાય સેહેલો,
ત્યમ જ્ઞાનીનિ મુર્તિ તે જાણો ગોવિંદની,
ત્યાંહાંથી ભગવાન ભેટેજ વેહેલો. હરિ. ૨

દ્રષ્ટા ઉપદેશ તે આપે મોટી કળા,
જેથકી જંતનું કારજ સીઝે;
સેવતાં સુખ હોય અતિઘણું તેહને,
જો સદગુરૂતણું મન રીઝે, હરિ. ૩
પ્રત્યક્ષ રામ તે તત્વવેત્તા વિષે,
જ્યમ કુંડલ જોતાં તે કનક દીસે;
મન ક્રમ વચને સંત ભજશે અખા,
તેહનુ દ્વૈત દેખિને મન નહિ રીસે. હરિ. ૪

૬૦૧

દેહના કૃત્યમાં સર્વ ભૂલા પડયા, દેહિને પ્રીછયો કેણે ન જાય;
ઉપાધિની ઓધમાં સર્વ આવી ગયા, વસ્તુ સાનિધ્ય તેણે ન થાયે. ૧
આપે હોય ઈશ ઐશ્વર્ય એવું ધરે, કોટિ બ્રહ્માંડ સરજે ને ભાજે;
વસ્તુ વિચાર વિના તેજ ભૂલા ભમે, સ્વપ્રકાશમાં હાં સર્વ લાજે. ૨
જેજે સામર્થ ધરે આપ અલગું કરે, આપ અલગું થયે કાળ ગ્રાસે;
એણે વલણે માયાયે મરકટ કર્યો, તેને નામ રૂપ તે સત્ય ભાસે. ૩
પંડિત જાણ ને મોટા મોટાતણો, સર્વનો લક્ષ તે વિષય સૂધી;
તેણે કરી દ્વૈતનાં પડલ પ્રોઢાં ચડયાં,
નામને રૂપમાં સત્ય બુદ્ધિ. ૪
મૂલગી સિદ્ધિ વ્યાપિને વિલસી રહિ, મૂલગે પદે સર્જેજમાયા;
મૂલગે પદે આખો રહ્યો ઓચરે, અલગો પડે તો જીવ થાયે. ૫

૬૦૨

પારબ્ધને પ્રીછય તો દરદ આવે નહિ,
સુખદુખ જન્મના ભોગ કહિયે; અણછતિ આપદા જીવના કર્મની,
જેમપડે તેમ સહીને રૈયે. ૧
અનંત આચારજ મળે કોટિ ઉપાય કરે, કર્મઇક્ષણાના ધર્મ પાળે;
ત્રણ્ય લોકના દેવ દેવી મળે, તોય નિરમ્યું નાથનું કોય ન ટાળે.૨

સિદ્ધ સાધક ને મુનિ મહા મોટા, મહા પુરૂષ હોય તોય લેખ ન ચુકે;
નિરગુણ પુરૂષ તે દેહ ધરે પંચ ભૂતનો,
સુખ દુખ હાણ્ય વૃદ્ધિ તેને ન મુકે. પ્રારબ્ધ. ૩
ત્રણ્ય તાપ તો વ્યાપે તે શેષ બ્રહ્મ લગે, દેવ દાનવ તે સર્વ દોષે;
જ્ઞાનિ તે દેખે દૃષ્ટિમાં અણછતા, ભોગવે ભોગ પણ નવ શોષે. પ્રા.૪
તત્વનિષ્ટ પુરૂષ તે નિરાટ નિરમલ રહે, અવિગત્ય આતમા દેવ દરશે,
ગંગાધર હરિગુરૂપદ પુરણ સદા, પ્રગટ પરમાતમા તેજ પરસે.પ્રા.૫

૬૦૩.

જીવડા જો જાગી જો જાગી, તારો અવસર જાય અભાગી. જી.
ચક્ર કરાળ કાળનું જોને, સહુને શિર છે ભમતું,
જન્મ્યા તેને ઝડપી લે છે, દેહધારીને દમતું. જીવડા. ૧
નિષ્ફળ કર્મ નિરંતર કરતાં, ખોયું ઉત્તમ ટાણું;
ઈશ્વરને નવ ઓળખી લીધા, પાથરતાં વાયુ વ્હાણું. જીવડા. ૨
બાળ કુમાર જવાની બગડી, વૃદ્ધપણુ વણસાડયું,
ચિદાનંદનું ચિંતવન તેતો, અંતરમાં નવ આવ્યુ. જીવડા. ૩
સદ આચરણ પ્રભુની સેવા, આદર ન કર્યો એવો;
ધિક ધિક માનવદેહ ધર્યો પણ, જીવ જનાવર જેવો. જીવડા. ૪
નાશવંત સાંસારિક સુખને, સત્ય લહીને સૂતો;
પલક એકમાં કાળ પકડશે, હુતો થશે ન હુતો. જીવડા. ૫
જો ચેતે તો ચેતી લેજે, ભલા સમયમાં ભાઇ;
કહે છોટમ શુદ્ધ ભાવ ધરીને, લેજે હરિગુણ ગાઈ. જીવડા. ૬

૬૦૪.

માથે કોપી રહ્યા છે કાળરે, ઉંઘ તને કેમ આવે ?!
પાણી પ્હેલાં બાંધી લેને પાળરે, ઉંઘ તને કેમ આવે ! ૧
નથી એક ઘડીનો નિરધારરે, ઉં. આતો સ્વપ્ના જેવો સંસારરે ઉ. ૨.
અદયા એળે ખોયો અવતારરે, ઉ. તારા માથે છે જમનો મારરે. ઉ.

તારા મનનું ધાર્યું થશે ધુળરે હં. ચાર તોલા છે મણમાં ભૂલરે. હં.
ફરી આવ્યો છે ગર્ભમાં તું ડોલરે, હં. પોલ આવેલું થાય છે કપોલરે.
જોત જોતાં આયુષ ખુટી જાય રે, હં. તારા ડાહાપણમાં લાગી લાજરે.
કઠિ આવેલું બુડશે જહાજરે, હં. તારે માટે કહે છે ઋષિરાજરે.

૬૦૫

(લાવણી.)

કથા સતશાસ્ત્ર સુનો પ્યારે, જીવ જગ હોવે નિસ્તારે. ટેર.
જીવ જન મૃત્યુલોક આયા, કર્મહિત પાઈ શુભ કાયા;
જિનાંકા બિચાર ઉર લીજે, કર્મ શુભ નિત મિત ચિત દીજે.
નર–દેહી દુર્લભ દેવકિાં, મિલે ન વારંવાર;
તાતેં નિત મિત કર સતસંગત, કર કર તત્ત્વવિચાર,
ધાર મન હિંમત મત હારે. કથા. ૧
હરી હર ભક્તિ ઉર આને, સંત અરૂ શાસ્ત્ર કહ્યો માને,
હરી ગુરૂ એક રૂપ જાને, વેદ સંત શાખાં પરમાને.
માત પિતા જગમેં હિતકારી, જિનકી કીજે સેવ,
અહોનિશિ પ્રીત રખે ઉર અંદર, લખે આતમાદેવ,
સેવ કર તાતેં હરિ તારે. કથા. ૨
જપે મુખ રામમંત્ર સાચો, અપર મત અમિત વિષય કાચો;
જપત જન રામનામ ભાઇ, અમિત અઘ પલમેં લય થાઇ;
ગજ ગનિકા કરમા અરૂ સવરી, જિનકી સુનિયે ગાથ;
નામપ્રતાપ થાપ ઉર અંદર, તિર ગઈ જાત અનાથ,
જગત–જન મહિમા ઉર ધારે. કથા. ૩
વિષયસુખ સર્વ સ્વપ્ન જાણે, અભય સુખ આતમ નિત માણે;
લસે એક વિશ્વનાથ સારે, કિસી પર જુલ્મ મતિ ધારે.
સિપ્રયરામકી બીનતી, સુન લીજે નર નાર;
સાચે દિલસેં રામ ઉચારો, સહજે ઉતરો પાર,
ફેર જન ધરેં ન અવતારે. કથા. ૪

